

Anadolu'nun geri gelen hafızası

Cengiz Aktar 01.06.2012

"1915 felaketinden sonra Ermenilerden geriye, yakılmış, yıkılmış, talan edilmiş evler ve odalık, besleme ya da evlatlık olarak alıkonmuş 'kılıç artıkları' kaldı. İşte bunlardan biri de benim anneannemdi; **Havavlı Gadaryanlardan İsguhi ile Hovannes'in kızı Heranuş**... Diyarbakır'a bağlı Çermik'te, Hüseyin Onbaşı'nın evlatlığı **Seher** olarak büyüdü, evlendi, çocukları, torunları oldu. Bir gün torunlarına, yıllardır içine mırıldandığı, insanın yüreğini yakan hikâyesini anlattı." Girizgâh **Fethiye Çetin**'den.

2004'te **Anneannem** kitabını yayımlamasının akabinde Habablılardan (carî adı Ekinözü, Ermenice diğer adı Havav) gelen taleplerden biri de köyde ayakta kalan Ermeni yapılarının ve özellikle nadir görülen çok gözlü çeşmelerin onarımı oluyor. "İşte o andan itibaren hayal kurmaya başladım. Bu çeşmeler restore ettirilmeliydi, berrak ve lezzetli suları tekrar gürül gürül akıtılmalıydı. Hunharca öldürülmüşlerin, yerinden yurdundan edilmişlerin, dönüp de onca değer verdikleri çeşmelerinin suyundan bir daha içememişlerin, Heranuş'ların, Maryam'ların, Horen'lerin ruhuna değsin diye; onlar içemedi ama torunları içsin diye..."

İşte geçen hafta sonu Ekinözü köyündeki **Habab Çeşmeleri**'nin açılışı yapıldı. Yurtiçi ve yurtdışından, civardan ve köyden, enva-i çeşit insan Habab'da aynı sudan içti. Hatırı sayılır kalabalıkta Fethiye Çetin'in adını ettiği pek çok torun vardı, buradan ve savrulup gittikleri oralardan.

Anadolu kırsalında Ermeni, "define" çağrıştırır. Dolayısıyla bu her anlamdaki "yenileme" veya "tazeleme" çalışması da kolay olmamış. Ama ekibin metaneti, yerel otoritelerin katkısı, yerel halkın vicdanı ve esas işin köylüyle birlikte yapılması sayesinde sorunlar ardı ardına çözülmüş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa'nın kıymet-i harbiyesi

Cengiz Aktar 08.06.2012

Avrupa Türkiye'nin, Türkiye de Avrupa'nın umuru değil epeyidir. Kıtanın batısında hüküm süren varoluşsal kaosta Türkiye olumsuzlu cisimleştiriyor. Çoktan melezleşmiş olmasına rağmen ve tam da bu yüzden "kimlik" saplantısıyla malul Batı Avrupa'nın kendisinden farklı ilân ettiği başta İslâm dini olmak üzere her dine ve kültüre karşı geliştirdiği savunmacı ruh hâli. Türkiye'nin yerleştirildiği yer burası. Oysa Avrupa'nın İslâm'la olan zor ilişkisini normalleştirmesinin yolu Türkiye'den geçiyor. Hele Arap uyanışıyla başlayan "**post-neo-kolonyal**" dönemde. Kıtanın batısı, önce doğuya genişlemenin değerini kavrayamadı şimdi güneyle olan ilişkisinde ne yeni bir dil ne de politika üretebiliyor.

Bu yakada ise umursamazlık artık "**Avrupaalcılık**" tadında cereyan ediyor. Birikmiş olan sorunlarını çözemediği gibi bunlara yenilerini eklemek üzere kolları sıvamış bir Türkiye'nin, benzer sorunları çoktan geride bırakmış bir Avrupa ile alay etmesi. Gelişmiş yani doygun ekonomilerle gelişmekte olan, tüketimi yeni keşfeden bir ekonomiyi biteviye karşılaştırarak şişirmek. Burun kıvrılan Avrupa'nın norm, standart ve prensiplerinin buradaki değişim azmiyle birleşerek 2002-2005 arasındaki daracık zaman diliminde nasıl buraları dönüştürdüğünü unutan aymazlık hâli.

Sanırım soru şu: **Türkiye'nin değişimi, dönüşümü ve bölgenin istikrarı için AB kıstaslarının herhangi anlam ve önemi kaldı mı?** Mâlum, "AB ile ekonomik ilişkiyi sürdürüelim ama daha fazlasına gerek yok" diyen pek çok kişi var. Bu görüş, artık neredeyse her konuda hükümeti ve toplumun bir bölümünü kuşatan aşırı özgüvenin sonucu. Oysa AB tekniklerine olan ihtiyaç her gün kendini daha fazla hissettiriyor. **Kimse darılmasın: AB ülkelerinin en zayıfı ve en zorda olanı ile yapılacak bir karşılaştırma buradaki sorunların o ülkeninkilerin nitel ve nicel ne kadar fevkinde olduğunu bir bakışta gösterecektir.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyüme saplantısı: Bir durum tesbiti (1)

Cengiz Aktar 15.06.2012

Bu köşenin demirbaş konularından biri de kalkınma/ büyüme saplantısının insan, doğa ve medeniyet üzerindeki eşi benzeri görülmemiş saldırısı olacak. Dünyada sınırsız büyümeye olan kör inancın akıbeti çoktan belli. Ama sistemin her durumda kendini kurtaracağına bel bağlamış olan beşerî kibir, farkındalık ve bilinci sürekli erteliyor. Bütün aksine göstergelere rağmen.

AK Parti Türkiye'sinde ise bu konular, artık nefret edilen kırsalı çağrıştırdığı, büyümeyi, azameti, moderniyet engellediği, tüketime ket vurduğu ve esas ranta köstek olduğu ölçüde hıyanet başlığı altında değerlendiriliyor.

Meselenin kısa vadeli siyasî rant boyutu ise aşikâr: Büyüme, Başbakan'ın başkanlık yürüyüşü stratejisinin temel direği.

AK Parti, adı üstünde, Türkiye'yi kalkındırmayı misyon edinmiş bir siyasî oluşum. **Kalkınma, tüketim üzerine kurulu sınırsız, fütursuz ve köhnemiş bir ekonomik model üzerine bina ediliyor. Bu, Türkiye'nin doğal, kültürel ve kentsel mirası için felâket demek.**

Danışsız, düzensiz, denetsiz, insansız ve doğasız bir inşaat furyasıyla karşı karşıyayız. Terazinin bir kefesinde birbirini besleyen enerji, inşaat ve rant diğer kefesinde doğa, insan, kent ve medeniyet var. Ve terazinin ibresi çoktan şaştı. Hükümet ve Başbakan'ın yangından mal kaçırmaya, ardı ardına gündeme taşıdıkları projeler saplantının boyutlarını iyi tasvir ediyor: Nükleer santraller, termik santraller, 3. Havaalanı, 2. İstanbul şehri, Taksim Projesi, 3. Köprü, Karadeniz'i Anadolu'ya bağlayacak "ennn" uzun tünel OVİT, önüne gelen suya baraj, önüne gelen boş araziye mutlaka İngilizce markalı yığinsal mesken... Nam-ı diğer **"Ottoman Disneyland"**!

Kalkınma politikasının araçlarında gelineen noktayı gözden geçirelim.

Kamu İhale Yasası

İnşaatın ana malî kaynağını oluşturan 4734 sayılı yasa Nisan 2002'de koalisyon hükümetince yapıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyüme saplantısı: Bir durum tesbiti (2)

Cengiz Aktar 20.06.2012

Kaldığımız yerden çerçeveyi gözden geçirmeye devam edelim.

• Nükleer Santral Yasası

Anayasa Mahkemesi'nin Rusya ile Akkuyu için imzalanan yasanın iptalini reddetmesiyle nükleer lobinin önü açıldı. Nükleer, sonuçlarının tam anlaşılması için yeterince eski bir teknoloji değil. Zaten o yüzden bugün "benden sonra tufan" şuuru hâkim. Nükleer ne daha ucuz, ne de daha temiz. Kirliliği gözle görülmüyor. Binlerce yıl aktif kalan atıklar yalnızca öldürüyor. Enerjide bağımsızlık argümanı ise, ne uranyumu ne de nükleer uzmanı olan Türkiye için hoş bir masal.

• HES'ler için idarî altyapı

2003'teki Su Kullanım Hakkı Anlaşması Yönetmeliği ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası ile HES yapımı ve işletilmesi özel sektöre devredildi. Geçen martta Başbakanlık genelgesi ile kurulan Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu esas olarak HES inşaatlarına hız kazandırma amacını taşıyor.

Yaklaşık toplam 2000 HES yapılması bekleniyor. **Doğa Derneği'nin ulaştığı Devlet Su İşleri'nin 2023'teki Türkiye HES açısından arta kalan akarsu yok. Hepsi tutulmuş durumda.** Bunun sonu çölleşme, kırsal insansızlaştırmadır; çevresel mülteci hareketleridir; bugünden dışa bağımlı olmuş tarımsal ve hayvansal üretimin tamamen yok olmasıdır. Bu barajlar yokken, dünyanın tarımda kendisine yeten yedi ülkesinden biriydi Türkiye. Bugün bütün afra tafraya rağmen toprak mahsulü ve hayvan ithal ediyor.

Duman çıkarmadığı için temiz ve sürdürülebilir olduğu farzedilen HES'lerin Türkiye'nin açıkça kirleten enerji üretimini uluslararası karbon emisyonu piyasası vasıtasıyla aklamak için kullanıldığını da hatırlatayım.

• Yürütmeyi durdurma

İnşaat furiasının hukuken denetlenemez olması hükümetin temel tutumu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sahipsiz Kıbrıs sorunu

Cengiz Aktar 22.06.2012

Kıbrıs sorununun 1974'te çözüldüğü farzedilir, mâlum. Böylece adanın kuzeyi fiilen Türkiye'ye bağlanmış durumdadır. Güneyi de adayı uluslararası seviyede temsil etmenin verdiği meşruiyet ve AB üyeliğinin sunduğu garantiyle istikbalini sağlama almıştır. Ama her ne hikmetse Kıbrıs uluslararası sorun olmaya, taraflar müzakereye ve Türkiye de zarar görmeye devam eder. Zira sorun 1974'te çözülmeyişi gibi geçen zaman zarfında her anlamda ve bütün taraflar açısından iyice karışmış ve kangrenleşmiştir.

Şu ara, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin (KC) AB dönem başkanlığı ve güney karasularında keşfedilen gaz/petrol nedeniyle sorunun düğünden kördüğüne dönüştüğü bir dönemdeyiz.

Yunanistan, adanın AB üyeliğinden bu yana Rumların uluslararası hamisi olmaktan mezun olsa da süren ihtilâfın sonuçlarından, Türkiye ile olan ilişkisi açısından, azade değil.

Türkiye, azametine rağmen bu "minör" sorunla doğrudan veya dolaylı uğraşüyor. Eskiden adanın iki tarafıyla sınırlı husumet artık Türkiye'yi tamamen içine çekti. Güney'le AB üyelik müzakereleri bağlamında ve elân gaz/petrol yatakları nedeniyle çekişiyor. İsrail'in devreye girmesi de cabası. Kuzey'le ise Kıbrıslı Türklerin "müstemleke idaresi"ne verdikleri tepki sonucunda ihtilâf yaşıyor. Kıbrıslı Türkler eskiden "varoluş mitingleri"ni Rumlara karşı düzenlerdi, şimdi Türkiye'ye karşı! Ara sıra ortaya atılan "ilhak" ve "donanma Akdeniz'e" tehditlerini ciddiye alan yok. Diğer taraftan **çözumsuzlük askerin adada kalması demek.** **Türkiye'deki askersizleşme sürecinin önünde betondan bir engel. Keza adaylı talim, tatbikat ve icabında iltica yeri hâline getirmiş olan Ergenekon zihniyetiyle bir türlü hesaplaşılamıyor.** Geçende **Taraf**'ta **Mehmet Ali Talat** Ergenekon'un artık adanın kuzeyine de uzanması gerektiğini boşuna dile getirmiyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtçenin eğitim sistemine katılması

Cengiz Aktar 29.06.2012

Başbakan 12 haziran Meclis AK Parti grubu toplantısında "Öğrencilerimiz, **Farklı Dil ve Lehçelerin Öğrenilmesi Hakkında Kanun** kapsamında, yaşayan diller ve lehçeler adı altında, yerel dil ve lehçeleri öğrenme imkânına kavuşuyorlar. Örneğin, yeterli sayıda öğrenci biraraya geldiğinde, Kürtçe bir seçmeli ders olarak alınabilecek, öğretilecek ve öğrenilecek" dedi. Teklifin, son derece temkinli olsa da anadilde öğretim tartışmasını başlattığı açık. Sözü ettiği yasa ilk adıyla **Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu** ve darbe döneminin son yasalarından biri. 2002 ve 2003'te AB uyumu amacıyla adı ve iki maddesi değişti, **yabancı dil yanında memleketteki farklı dil ve lehçelerin okutulması** yasaya girdi.

Yasa bu hâliyle Kürtçe veya başka bir dilin Millî Eğitim sistemi içinde seçmeli ders olarak dahi öğretilmesini kısıtlıyor. 2a fıkrası bunun adresini hepimizin bildiği **özel kurslar** olarak veriyor. Hâlbuki dil öğretiminin kamusalılığı hayatî bir nokta. Başörtüsünün kamusal alanda varlığı ne ifade ediyorsa Kürtçe ve diğer dillerin de sade "özel" değil kamusal alanda varolmaları da öyle.

Aynı fıkra "**eğitim ve öğretim kurumlarında, Türk vatandaşlarına Türkçeden başka hiçbir dil, anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez**" maddesiyle Anayasa 42. Madde'yi tekrarlıyor. Sözü özü **Kürtçenin ve diğer dillerin Millî Eğitimin kapsamına girmesi için dünya kadar hukukî düzenleme lâzım.**

İşin hukukî boyutu dışında bu dillerin Millî Eğitim sistemine nasıl dâhil olacağının o kadar çok tartışılacak yanı var ki. Konu üzerine düşünen ve çözüm üretenlerin vurguladıkları temel noktalardan biri **anadil öğretimiyle anadili temelli öğretim arasındaki fark.** Anadil öğretimi derslerden sadece bir tanesi demek. Anadili temelli öğretim farklı. Yaklaşım anadilini öğretmekle sınırlı olunca "yabancı dil" öğrenilen "özel kurs" veya "seçmeli ders" in de çare gibi durması normal.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Tarihi yenmek'

Cengiz Aktar 06.07.2012

Savaş diline aşinayız. Doğu Akdeniz'e yönelik tehditler savaş dilinin tonunu ve dozunu yükseltiyor. Bölgesel gücün "gazabı şiddetli ve kahredici". Altyapı hazır, nitekim içerde savaş sürüyor. Çoğu ruhsatsız bireysel silahlarla işlenen cinayetleri de bilançoya ekleyince şiddetle yatıp şiddetle kalkan toplumsal halimiz faş oluyor. Savaş dili gurur okşuyor, göğüs kabartıyor, göz nemlendiriyor. Siyaset, basın umumiyetle bunu pek seviyor. Oysa gurur ve özgüven patlamasıyla yönetilebilecek krizler değil bunlar. Zira ikide birde onu bunu silahla tehdit etmek yani çıtaı son derece yükseğe koymak, siyaset zaafı demek. Vazgeçtim, savaşın Türkiye ayarındaki bir ülkenin çatışmalarını çözmedeki işlevselliği ne olabilir?

Bakalım savaşkan iştahı açan Suriye konusuna. Baas rejimi, sultasını muhafaza etmek için kendi halkını yok etmeye hazır, pervasız bir idare. Ama düşürülen uçağı "casus belli" yani savaş nedeni sayarak silahlı müdahaleye yeltenmek ne kadar mâkul? Askerî açıdan, TSK, Amerikan, Fransız, İngiliz hatta Rus askerinin dış müdahale tecrübesine sahip bir ordu değil. ABD liderliğindeki Kore savaşını ve muazzam zayıat verildiğı anlaşılan Kıbrıs müdahalesini bir kenara koyarsak herhalde çok uzun zamandır "dışarıda" savaşmıyor. Uzmanlar dış müdahalede hayati olanın zapt ettiğini muhafaza etmek olduğunu söyler.

Siyasî açıdan mesele Suriye'de daha "medenî" bir rejim mi acaba? Zira halkına zulmetme konusunda Esad'ın, hükümetin sıkı dostu Ömer El-Beşir'den farkı yok. Ya da keşif uçağının düşürölmesinin açtığı kapıyı da kullanarak Suriye'nin kuzeydoğusunda oluşan PKK idaresine kalıcı darbe indirmek mi? 1998 Adana Mutabakatı öncesinde Suriye'deki PKK varlığı Türkiye'nin müdahale tehdidine yol açmıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkinci bir saat dilimine var mıyız?

Cengiz Aktar 13.07.2012

Memleketin geçirmekte olduğı ve normalleşmeden önce daha uzun yıllar süreceğ olan değışim ve dönüşümün en çetin konularından birisi adem-i merkezîyet. Kavramın Türkçe karşılığı dahi yok. Arapça düz anlamı 'merkezsizlik'. Batı dillerinden gelen 'desantralizasyon', 'devölasyon', 'dekonsantrasyon' gibi uzmanlarca kullanılan karşılıkları var. Köklerinde 'böl' bulunan 'bölgecilik' ve 'bölgeselleşme' ise umacı gibi korkulan kavramlar. Oysa Türkiye'nin siyasî olduğı kadar idarî açıdan da adem-i merkezîyete ihtiyacı var. Bu boyutlarda olup tek merkezden idare edilen ve etkin bir idareye sahip ülke yok. Diğer bir deyişle 'iktidarı çeperle paylaşmak' sadece siyasî tınısı olan bir mesele değil, iyi yönetim için de gerekli. Ankara'da vekilin yaptığı yasa veya bürokratin yazdığı yönetmelikle hem Ağrı'nın hem Edirne'nin ihtiyacına cevap vermek her zaman mümkün değil. Ama memleketteki merkezîyetçi teamölün temelini sarsmak da kolay değil. O kadar ki çeperde

belediyelere verilmiş sınırlı idarî yetkiyi kullanarak büyüyen bir siyaset dahi, bugün merkeze vasıl olduğunda artık çepere itibar etmez olur.

1808’de 23 yaşında ve çiçeği burnunda padişah II. Mahmud’a dayatılan ve Osmanlı’nın merkezî kontrolünün dibe vurduğu Sened-i İttifak’tan bu yana merkezîleşen bir idare altında yaşıyoruz. Senedin altında tuğrası bulunan ‘gâvur’ lakaplı padişahla başlayan merkezîleşme batılılaştırmayla eşanlımlıdır. Tanzimlerin Batı’nın en merkezîyetçi memleketi Fransa’dan devrişilmesi de tesadüf değildir. Senedin aslının devlet sicilinden II. Mahmud tarafından kaldırılmış olması, anlaşmanın tarafları olan âyânın hızla yok edilmesi Devleti Aliyye’nin bu ödünü nasıl anladığının veciz ifadeleridir. II. Mahmud’dan itibaren I. Meşrutiyet dönemi de dâhil olmak üzere tek parti döneminin sonuna kadar batılı idare biçimleri aynen benimsenerek elde kalan toprakların merkezin sultanı altına alınması sürer.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Süryanilik halleri

Cengiz Aktar 20.07.2012

Anadolu ve Trakya’nın gayrimüslim toplulukları homojen ulus inşası çalışmalarından yüzyıldır nasibini alır. İttihatçıların başlattığı “temizlik” hareketleri, sanılanın aksine Cumhuriyet döneminde devam eder. Elbette aynı kanlı metodlarla değil. Bu “soft” temizlik çalışmaları daha pek yakası açılmamış bir konudur. 1923’te Anadolu ve Trakya’da yapılan kıyım ve eziyete rağmen hatırı sayılır sayıda Ermeni, Rum, Süryani ve Yahudi vardı ve artık yoklar. Cüzi bir Süryani istinasıyla.

Erken cumhuriyet döneminde gayrimüslimler merkezi idarenin aldığı kararlar ve yerel halkın kimi zaman muvafakatiyle hayatta kalabildikleri yöreleri terk etmek zorunda kaldılar. 22 ocak tarihli Taraf’ta Ayşe Hür “Cumhuriyet’in azınlık raporu” başlıklı makalesinde gayrimüslimlere bu dünyayı dar etme çalışmalarının bir kronolojisini verir. Başta ibadet ve öğretim kurumlarını yasaklamak olmak üzere her türlü tehdit, göz korkutma ve pogromlarla gayrimüslimler göçe mecbur olurlar. Yurtdışına gidemeyenler İstanbul’a sığınır. Dersim Alevileri ve bazı Kürt aşiretlerinin zorunlu iskânı da benzer bir mantık uyarınca gerçekleşir. İşte bu ülke çapındaki bilinçli etnik/demografik mühendisliğin nisbî istisnası Süryaniler.

1915’te kılıçtan geçirildikten sonra okulları Lozan’a aykırı olarak kapanmış (1928), Patrikhaneleri Şam’a taşınmak zorunda kalmış (1932). Bu hak ihlalleri ve daha sonra Kürt çatışmasında iki ateş arasında kalmaları sonucunda yurtdışı ve İstanbul’a göç etmek zorunda kalmışlar. Nüfusları iyice erimiş. Ama bütün bu olumsuzluklara rağmen çalışır vaziyette ibadethaneleri ve kutsal yerleriyle topraklarında hâlâ varlar ve var olmak için direniyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kapsayıcı ve dışlayıcı dış politikalar

Cengiz Aktar 27.07.2012

Ayın başında Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Paris çalışma ziyaretine katıldım. Bakanın bir Fransız düşünce kuruluşunda yaptığı ufuk turunda şu vurgu dikkatimi çekti: **“Türkiyesiz bir Avrupa’nın kültürel kapsama alanı daralır.”** Gittikçe içe kapanan, Müslümanlarla yaşayamayan Avrupa’nın mücavir coğrafyaları dışlayan politikalarının kültürel etkisini azalttığını ve aksine, kapsayıcı cömert yaklaşımlarıyla Türkiye’nin etkisinin giderek artmakta olduğunu dile getirdi Bakan. Kapsayıcı-dışlayıcı karşıtlığı önemli. **Eldeki sınırlı imkân nedeniyle kervan biraz yolda düzülse de Türkiye’nin dışarıdaki cevvaliyeti ortada.** Bugüne dek görülmemiş bir trafik ve görünürlülük, dünyanın dört bir yanında açılan sefaretler, Afrika’ya açılma, kimsenin yüzüne bakmadığı üç parçaya bölünmüş Somali’ye uzatılan el, başlı başına bir iddia demek olan vize muafiyetleri, uluslararası kurumlarda kişi veya ülke olarak üst düzey temsil, sayısız arabuluculuk ve kolaylaştırıcılık faaliyeti, uluslararası askerî operasyonlara katılım, yeri geldiğinde eski müttefiklerle zıtlasma, diplomasiyle birlikte yürüyen ekonomik ve kültürel yayılma... Az buz işler değil. Bu **“kapsayıcılık”** değerli ama yeterli değil. İcraatta gereksiz girişimler ve inatlaşmalar var. Bunlar arasında Türkiye’nin dış politikasını yakından izleyenleri en çok sarsan, Darfur’da Müslüman, Sudan’ın güneyinde de Hristiyan katleden **Ömer el-Beşir**’le olan teşrik-i mesai.

Türkiye’nin dış görünümündeki bu kara noktanın hiçbir gerekçesi olamaz. Ama daha derin bir tezada dikkat çekmek isterim. **Dışarıdan bakınca Türkiye, yukarıda sayılan göz alıcı icraatla çelişen birçok iç ve dış sorunla sanki kendi sorunu değilmişçesine yaşamayı sürdürüyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Millîci matrix

Cengiz Aktar 03.08.2012

Nazar-ı dikkatinizi celbetmiştir. Eski elitin yeni elitte buluşma noktası, ortak paydası milliyetçilik. Daha vahimi, eski elit halefini milliyetçilik üzerinden kuşatıyor ve zihnen ele geçiriyor. Diyeceksiniz ki halef-selef zaten bu yolun yolcusu; Başbakan 2014’teki başkanlık stratejisini milliyetçilik (ve inşaat) üzerine oturtuyor. Yalnız, AK Parti’nin çiraklık döneminde uyguladığı reformcu siyaset millî ezberleri bozucu dinamikler taşıyordu. Bu dinamikler doğal olarak milliyetçi hesapları da bozucu nitelikler.

Bakalım resme. Bugünkü kuşatma (ve gönüllü kuşatılma) Türkiye’nin asırdır çözemediği sorunlar üzerinden yürüyor. Hâliyle. Harekâtın favori temaları, üzerlerinde “millî inkâr mutabakatı” sağlanmış olan gayrimüslim, Kürt ve Alevî mağduriyetleri ile yeni dış politikada zaman zaman kullanılan savaşı tehditkâr dil. Medyanın ezici çoğunluğu, yargı, sözümona kontrol altındaki askeriye ve hariciyenin bir kısmı kuşatmanın sancak kaleleri.

İşleyiş şeması iki türlü. İlkinde, hükümet ile bürokrasi ezkaza İttihatçı-Kemalist nöbetten uyanıp Türklük potasında eritememiş unsurlara doğru bir hamle, bir açılım yapsa hamleyi sabote etmek için bildik millîci refleksler devreye giriveriyor. Hamle gayrimeşrulaşılıyor. 2009’un tüm açılımları elbirliğiyle bu akıbete uğradı ve artık bu model bir ittifaka pek gerek kalmadı.

İkinci tür işleyişte hamleyi, kibri ve aşırı özgüvenine binaen hükümet yapıyor. Eski elit hemen yanında peydahlanıyor ve kraldan kralcı bir dille desteği veriyor. Dumanı üstünde örnek Suriye Kürt bölgesi meselesinde “Kürdistan’ı unuttun” yollu manşetler, ondan önce “Donanma Akdeniz’e” yaygarası.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Silaha karşı alet ve sanat

Cengiz Aktar 10.08.2012

 Silaha karşı alet ve sanat Türkiye’de silahsızlanma denince sadece Kürt çatışması akla gelir. Oysa süren savaşın ve trafik kazalarının yanında bir de sessiz savaş yaşanır burada. **Yılda üç bin vatandaşın canını alan, yani Kürt çatışması ve trafik kazalarından fazla ölüme neden olan “bireysel silahlı çatışma”!** ABD’den aşağı kalır tarafımız olmadığı gibi sanırım bu mevzuda nüfusa oranla dünya şampiyonuyuz.

Uluslararası düzeyde silahsızlanma konusunda yapılan çalışmaları yansıtan, diğer yanda silahı kısıtlayacağına teşvik eden Silah Kanunu Tasarısı’nı değiştirmek için uğraşan yegâne kuruluş **Umut Vakfı**’nın verdiği bilgiler her zamanki gibi tüyler ürpertici. (www.umut.org.tr)

- BM’nin Küçük ve Hafif Silahların (KHS) artışı önlemek amacıyla geliştirdiği eylem planını hayata geçirme konusunda Türkiye nal topluyor. Soğuk Savaş sonrasında KHS’ların toplanması konusunda bölge ülkelerine danışmanlık yapan AGİT ile sadece kâğıt üzerinde bir ilişkisi var.
- 158 ülkenin askerî harcama, insan haklarına saygı, terör riski, cinayet oranı, yolsuzluk, siyasî istikrar, uluslararası ilişkiler, ilköğrenime erişim imkânı, bireysel silahlanma düzeyi (100.000 kişiye düşen silah sayısı), güvenlik güçlerinin büyüklüğü (100.000 kişiye düşen polis ve asker sayısı) gibi 24 farklı kritere göre sıralandığı Küresel Barış Endeksi (GPI) sıralamasında Türkiye 130. sırada! (www.visionofhumanity.org)
- Cennet vatanımızda, sadece 2,5 milyonu ruhsatlı sekiz milyon silah var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anayasal güvencesiz ve bölgesiz ademimerkeziyet olmaz

Cengiz Aktar 17.08.2012

Memleketin geçirmekte olduğu ve normalleşmeden önce daha uzun yıllar sürecektir olan değişim ve dönüşümün en çetin konularından birisi ademimerkeziyet diyordum. **Ademimerkeziyet siyasî anlamda Kürt çatışmasının çözümü ve etkin denetleme- dengeleme demek. İdarî açıdan ise bu boyutlarda olup etkin bir idareye sahip olabilmek.** Konuya geri dönelim ve bazı temel kısıtları gözden geçirelim. Ademimerkeziyet denince akla gelen ve dillere pelesenk olmuş bir uluslararası anlaşma var. **Avrupa Konseyi**’nin 1985 tarihli **Yerel Yönetimler Özerklik Şartı**. Anlaşma Türkiye’de 3723 sayılı yasa ile 1993’te yürürlüğe girdi. Bu konuda üç nokta önemli.

İlkin, bir Avrupa Konseyi (Avrupa Birliği değil) anlaşması olmasından ötürü **bağlayıcılığı ve izleme mekanizması yok**. Onaylasan da uygulamayabilirsin. Kaldı ki Türkiye’nin onaylayıp uygulamadığı ve tam tersini uyguladığı uluslararası metinler üzerine doktora tezi yazılır, kürsü dersi verilir!

İkincisi metnin onaylanmış hâli tümü değil. Ana metnin 12. maddesi: "Akit Taraf, bu Şart'ın I. bölümündeki paragraflardan en az 10 tanesi aşağıdakilerin arasından seçilmek üzere en az 20 paragrafı ile kendisini bağlı kabul etmeyi taahhüt edecektir" der. Türkiye bu seçme hakkını kullanarak metni akdetmiş. Mesele sanıldığı gibi çekince değil. Yasa yapıcı ve uluslararası metinleri ulusal mevzuata uyarlayan bürokrat, anayasal sınırı ve idarî teamülü gözönünde bulundurmuş. Sonuçta maddelerden, hiçbir işe yaramayan bir potpuri yapmış.

Geçenlerde AK Parti'nin Yerel Yönetimler Çalışma Komisyonu metnin tümüyle onaylanmasını önerdi. Adnan Keskin'in haberine göre CHP de girişimin samimiyezsiz olduğunu ima etmiş. Bir yanda belediye kapatıp diğer yanda yerel yönetimi güçlendirmekten bahsedilemez diyesiymiş. AKP de CHP de meselenin püf noktasından uzak. Hükümet partisi işi başını aşmış merkezden belediyelere iş aktarmanın yerelleşme olduğunu sanıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevrimiçi ifade özgürlüğü

Cengiz Aktar 24.08.2012

İç meselelerle dış meseleler arasındaki kalın çizgilerin çoktandır silikleştiği bir dünyadayız artık. İletişim olanakları, kapalı kapılar ve demir perdeler ardında kotarılan karanlık işleri bundan böyle ânında dünya âleme faş ediyor. Güncel örnek: Suriye. 1982'de baba Esad kimsenin ruhu duymadan 20.000 vatandaşını Hama'da katlederken otuz yıl sonra oğul Esad'ın zulmü canlı yayında.

Temmuz başında BM İnsan Hakları Konseyi'nde bu gerçeği uluslararası hukuk normu hâline getirmeye çalışan bir çabaya şahit olduk. Aralarında Türkiye'nin (evet Türkiye'nin) de bulunduğu altı ülke tarafından Konsey'e sunulan "internette özgürlük" ile ilgili tasarının başını çeken İsveç Dışişleri Bakanı Carl Bildt, tasarının "çığır açan" bir oylama oranı ile geçtiğini vurgulamış ve tasarımı sunan altı ülke için "gerçekten bir küresel ittifakı temsil ediyor" yorumunda bulunmuş. ABD, Brezilya, İsveç, Nijerya, Tunus ve Türkiye'den oluşan altılıya bakınca neyin küresel ittifakı anlamak mümkün değil. Misalen ABD sanılanın aksine internet özgürlüğü konusunda epey şaibeli sicile sahip. Ama bir Tunus'un Ben Ali devrinde Çin, İran ve Kuzey Kore ile aynı kategorideyken şimdi bu koalisyonda yer alması sevindirici. Türkiye konusunda ise insan "acaba neyin altına imza attıklarının farkındalar mı" diye sormadan edemiyor. Zira kararın can alıcı ilk üç maddesi şöyle:

1. Kişilerin, Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi ve Uluslararası Sivil ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19. maddeleri uyarınca, sınırlar ötesi ve herhangi bir medya vasıtasıyla hayata geçen, **başta ifade özgürlüğü olmak üzere, çevrimdışındayken korunan haklarının aynılarının çevrimiçindeyken de korunması gerektiğini belirtir;**
2. Gelişmenin her türüne doğru ilerlemenin arkasında bir itici güç olan internetin küresel ve açık doğasını tanır;
- 3.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB ile alay etmek

Cengiz Aktar 31.08.2012

Yaz rehabetine rağmen geçen hafta AB üyeliği meselesi basında haber oldu. Orhan Pamuk'un üyelik projesinin akamete uğradığı tesbiti ve Tavak'ın hiç şaşırtıcı olmayan kamuoyu araştırması bu teveccühün vesileleriydi.

Her konuda olduğu gibi AB üyeliği konusunda da tuhaf bir ülke burası. AB'nin süzölmüş norm, standart ve prensipler silsilesi bize sunulmuş olarak orada duruyor. Bu müktesebatin, düzgün iş yapma kalıplarının içerideki değişim azmiyle harmanlanarak 2002-2005 arasındaki daracık zaman diliminde nasıl buraları dönüştürdüğünü unuttuk gitti. Başa sarınca ve iç dinamikle yetinmeye çabaladıkça o başarılı dönemin kazanımlarının çoğu eridi gitti. Oysa çözemediğimiz ve kanaatimce hiçbir zaman kendi başımıza çözemeyeceğimiz pek çok sorunun cevabı AB elkitabında mevcut. Bu iddianın dayandığı iki nokta var. İlk buraların iç dinamikleri dönüşüm için yeterli değil. Bunun bir dolu tarihî nedeni var. İkincisi Türkiye her şeye rağmen ve zorla da olsa Batılılaşmış bir ülke. Yetersiz iç dinamiğin nedeni Batılılaştırılma olabilir ama bunu sıfırlamak artık mümkün değil. Süreci terse döndürmek veya yarıda bırakmak da kabil değil. Ya da kabil ama bugün olduğu gibi çok tehlikeli. **Soru kitapçığı Batılı olunca cevaplar Doğulu olabilir mi?** Bunun olamayacağını bir tek ekonomi yönetimi anladı. **Şangay Kriterleri'**nde Kürt çatışmasına, GDO'lu ürünün takibine, sendikal örgütlenmeye, kentsel ahenge, eğitimde anadile, ademimerkeziyete, futbolda ve her şeyde şikeye çözüm var da bizim mi haberimiz yok?

Bugün bulunduğumuz eşik burası.

Bir aralar AK Parti Grup Başkanvekili **Nurettin Canikli "AB'nin bize faydasından çok zararı olacağını düşünüyorum.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni modellerimizden kesitler

Cengiz Aktar 07.09.2012

Temmuz ayında Kremlin'de gerçekleşen **Erdoğan-Putin görüşmesinin** videosunu görmediyseniz bir göz atmanızı öneririm. Görüşmenin özü "Suriye'ye rağmen ticarete devam" idi. Bunun bir haber değeri yok. Esas, **Erdoğan ve mahiyetindekilerin Putin karşısındaki yüz ifadeleri ve vücut dilleriydi** ilginç olan. Erdoğan'ın, kendisiyle aynı ligde olup kendisinden daha kudretli olan **Putin'e nasıl imrenerek baktığını** görmek lâzım. Bu bakışlar memleketi ve bölgeyi ilgilendiren bütün politikalarını devlet başkanlığı hedefiyle tasarlayan ve Putin gibi mutlakıyetçi bir idareye öykünen Başbakan hakkında bildiğimizin resmiydi.

Türkiye'de çoğunluğun özendiği dünya artık epeyidir Batı değil. Zira Batı'da fütursuz ve ketsiz büyümenin önünde dünya kadar regülasyon var. Ancak ana ekonomik model her yerde Batı'nın refah seviyesiyle belirleniyor. Herkeslerin öykündüğü yer orası.

Modellerin çeşitlenmesi hayırlı olsa da yeni modeller epeyi defolu. Ekonomik modellerimiz 2001'de dillere sirayet etmiş olan **BRICS** yani **Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika**. Bir de bunların, protez kentler cehennemine dönüşmüş "Körfez alt kategorisi" mevcut. **Modellerin ortak özelliği insan ve doğa pahasına fütursuz kalkınma, büyüme, tüketme ve sonunda tükenme.** Ortak ülkeleri "herşey hemen şimdi"! Bütün bu ülkelerde kaynak tüketimi, varolan kaynaklarla sınırlı değil. Doğayı dünya çapında zorlayan ve yenilenmesine

fırsat vermeden tüketen bir kalkınma modeli bu. İlâveten hak ve özgürlüklerin genel olarak yerlerde süründüğü coğrafyalar bunlar. Dikkat edilirse dünya sıralamalarında, Türkiye dâhil tüm bu ülkelerin millî geliri, şirketleri ve zenginleri sürekli artıyor ama vatandaş hak ve özgürlükleri topyekûn aksi bir eğri izliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El yordamıyla iltica politikası

Cengiz Aktar 14.09.2012

Mülteci konusu sayıları 90.000'e dayanan Suriyelilerle yeniden gündemde. Hükümet başından itibaren sorunu siyasî varsayımlar ve yerli yöntemlerle idare etti. Muhtemelen iç savaşın uzun sürmeyeceği varsayımından hareketle "misafirlerin" uzun oturmayacağını düşündü. İş uzayınca sorular ve sorunlar baş gösterdi. Sorunsalı **uluslararası denetim** ve bununla bağlantılı olan **iskân** konuları etrafında inceleyelim.

Hükümet mültecileri başından itibaren tecrit etmeyi tercih etti. Basın, diğer ülke delegasyonları, başta **Mülteciler Yüksek Komiserliği (MYK)** olmak üzere **BM** ve **Uluslararası Kızılhaç Örgütü'nün (ICRC)** "organize turlar" dışında mültecilerle irtibatı yok. **Angelina Jolie** ile MYK'nın başı **Guterres**'in dünkü kamp turu da bu kategoride. Tecridin giderek ayyuka çıkan bir dolu olumsuz sonucu var. Dışişleri Bakanı geçenlerde BM Güvenlik Konseyi'nde uluslararası camiadan maddî destek istedi. Hâlbuki hükümet, tıpkı Van depremi sonrasında olduğu gibi, mültecilerin ihtiyaçlarını kendi başına karşılayacağını âleme ilân etmişti. Bugün Başbakan Türkiye'nin 100.000'den fazla mülteci almayacağını dile getirmek zorunda kalıyor ve böylece Türkiye'nin takdire şayan "açık kapı" uygulamasından vazgeçme sinyali veriyorsa baştaki "kimseye ihtiyacımız yok" iddiası çökmüş demektir. Bu hamasî tutuma MYK Ankara temsilciliğinin de çanak tuttuğunu ve denetim konusunda pek talepkâr olmadığını hatırlatalım.

Gelelim **iskân** meselesine. Kitlesel iltica hareketlerinde (*mass influx of refugees*) iskân evresinde gözönünde bulundurulması gereken dört temel husus vardır. Birincisi **tecrit** meselesi. Mülteciler kendi devletlerinden gördükleri kötü muameleye boyun eğmediklerinden, gitmek zorunda kaldıkları yabancı diyarlarda suç işlemiş muamelesi görürler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşın manasını bilen

Cengiz Aktar 21.09.2012

Genç ve dinamik Türkiye "savaş, kan, ölüm" nöbetinde ceset hesabı tutuyor. Hâlâ çatışma yorgunu değil. Partinin biri idam cezası sandukaları koymuş meydanlara, "halk idam geri gelsin" diyesiymiş. Çeyrek yüzyıldır bu toprağı esir almış şiddetten arınmak kolay değil elbet. O çeyrek yüzyılı çok daha gerilere götürmek mümkün. Hayatın her köşesine, her tavır ve ifadeye sinmiş, devleti, siyaseti, toplumu, evimizi esir almış bir şiddet sarmalı bu. Fiiliyata dökülmediği zaman dilimizde yaşayan, kimseyi rahatsız etmeyen, sıradanlaşmış bir şiddet. Kökünde "**stratos**" yani ordu olan ve ustaca savaş yönetimi anlamını taşıyan, pek fiyakalı "**strateji**"

kelimesi gibi...

İliklerimize işlemiş savaş dili her daim düşünceye zorlamıştır. **Sadece kanı deli akanın değil neredeyse herkesin savaş, kan ve ölümle bu denli kolay yüzgöz olması, hiçbir çekince, başına bir "maazallah" dahi eklemekten savaş telaffuz etmesinin nedeni ne olabilir?** Şiddete bu denli aşına ve o derece de korkak bir insan topluluğunun illeti nerelere dayanır? Diğer insan topluluklarında nasıl cereyan etmiş bu işler?

Beşeriyetin tarihi aynı zamanda savaşın tarihi. Sümer'de yazının icadıyla birlikte başlayan sicilden bu yana, yani 5600 yıldır hepi topu 300 yıla karşılık gelen barış yaşandığı söylenir. Bunun büyük bölümü de 200 yıl süren **Pax Romana, Roma Barışı**'dır.

Savaş sadece insan kaybı değil her anlamda en yıkıcı ve pahalı insan eylemi. Keza savaşı engellemenin yollarını aramak, farklı toplumların birbirleriyle olan ilişkilerini de belirlemiş. Arayışın özü **"farklılıklarımızı ve bunlardan doğan çatışmalarımızı birbirimizi katletmeden muhafaza etmek"** diye özetleyebileceğimiz bilgelik. Sadece yakın dönemlere mahsus da değil; insan yeryüzünde var olduğundan beri mevcut bu arayış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Biat, itiraz, terk

Cengiz Aktar 28.09.2012

"İlkokul için beş buçuk çok erken" ... "Çocuklarımızı erken evliliklere kurban etmeyelim" ... "İçişleri Bakanı'nın istifasını talep ediyoruz" ... "Şekerbank'ın doğa düşmanı projeleri için sanatı araçsallaştırmasına hayır" ... "Ülkemizdeki tarım arazilerine sahip çıkıyoruz" ... "Ali Çetinkaya'nın Afyonkarahisar'daki yol, cadde, okul, gar ve camilerden isminin kaldırılmasını istiyoruz" ... "Taksim hepimizin" ... "Diyanet'i ve yayınladığı fetvaları tanımıyoruz" ... "Aliğa'ya kurulacak ölüm santrallerine hayır diyoruz" ... "Yunuslara özgürlük" ... "Kürtaj haktır" ... ve daha niceleri.

İllâki bir imza kampanyasına imzanızı atmışsınızdır. Türlü haksızlığa, saygısızlığa, bilgisizliğe, umursamazlığa, dayatmaya, hileye hurdaya, yalana dolana, para hırsına, buldozere karşı elinize silâh alamadığınızdan imzayla itiraz etmişsinizdir. **Toplumun, doğanın, çocuklarınızın geleceği için yazılmışsınızdır bir yere.**

Çağdaş demokrasinin erken kuramcısı, Amerikan Devrimi'nin Avrupalı gözlemcisi Fransız asilzadesi **Alexis de Tocqueville**'in **"Bir toplumu tehlikeye atan, birkaç kişinin kanunsuz hareketleri değil bütün fertlerin kendini koyvermesidir"** dediğini bir yere not etmişsinizdir. Buna rağmen kimse sizi ciddiye almamış, itirazınız sayısı iki elin on parmağını geçmeyen mecranın dışında haber olamamıştır. Bilirsiniz ki sivil olana duyulan güvensizlik, onun kendi iradesiyle itiraz edebileceğini tahayyül edememek, buraya mahsus bir illettir. Kışkırtılmışsınızdır muhakkak. Yine bilirsiniz ki buralı iktidar anlayışı icraatına karşı çıkılmasını sevmez, daima alkış bekler.

Bunlara rağmen bilirsiniz ki **bir imza şiddetten evlâdır.** Ol nedenle **barışın yıkıcı bir savaş sonrasında değil hemen şimdi yeni anayasayla tesis edilmesine** kanaat getirmişsinizdir.

Klasik siyaset vasıtasıyla yaptığınız itirazlar hiçbir zaman egemen partilere alternatif oluşturacak kadar oya dönüşmemiştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözümler er veya geç gündeme gelecek

Cengiz Aktar 02.10.2012

Hükümetin 2023-2071 ufkunda Kıbrıs yok. Geçen hafta oradaydım. Kuzeyde CTP'nin kadrolarını gençleştirmeye çalıştığını, hükümet partisi UBP'nin hızla AK Parti'nin kontrolüne girdiğini ve toplumun kolonyal gücün dayatmalarıyla cebelleştiğini gördüm. Hızla Türkiyelileşen kuzeye anakaradaki okul kargaşası da yansımış. 1974 işgalinde dahi açılan okullar bu yıl ilk kez açılmamış.

Güney daha hareketli. AB Dönem Başkanlığı'ndan değil, ekonomi ve şubatteki başkanlık seçimleri nedeniyle. Yunanistan'a yatırım yapan güneyin bankaları oradaki krizin kurbanları. Güneydeki bankalarda paralarını aklayan Ruslar ise Yunanistan krizinin dolaylı mağdurları. Bu dolapları döndürebilmek için Kıbrıs Cumhuriyeti (KC) bu yaz yakın dostu Rusya'dan 2,5 milyarlık bir malî desteği koparmıştı. Ama bu taşıma suyun arkası pek gelecek gibi gözüküyor. KC de sonunda AB ve IMF'den destek almak zorunda kalacak. Dolayısıyla birkaç ay sonraki başkanlık seçimlerinin ana konusu ister istemez ülkenin içinde bulunduğu malî durum. Şubat seçimi için ortaklıklar ve pazarlıklar bu çerçevede sürüyor. Seçimin güçlü adayı, liberal **DiSi** partisi başkanı **Nikos Anastasiadis** hafta içinde tamamen çözüm karşıtı, milliyetçi eski başkan **Tasos Papadopoulos**'un partisi **DiKO** ile seçim ittifakı yaptı. Ama ittifak yanıltmasın zira müstakbel başkanın çözüm konusunda ne düşündüğü belli. Türkiye'yi, hoşuna gitmese de birebir ilgilendiren bu politikanın ne olduğuna bakalım. **Niyazi Kızılyürek** Anastasiadis'in birkaç ay önce yazdığı makaleyi Türkçeye çevirip 19 ağustosta *Yeni Düzen* gazetesindeki köşesinde yayımladı:

"Ulusal Konsey'de uzmanlardan oluşacak bir alt-komite oluşturmalı. Bu komite, Ulusal Konsey'in 1989 yılında oybirliği ile onayladığı Çözüm Önerileri'ni gözden geçirerek güncelleştirmeli.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 05.10.2012

Dar-ül harb

Bütün veriler Suriye'de yeni bir cephenin açılmayacağına işaret ediyor. Kasım'daki başkanlık seçimi, Rusya ile Çin'in durdukları yer ve Bingazi saldırısı Obama yönetiminin Suriye konusunda son derece temkinli olmasının bellibaşlı nedenleri. Nitekim Rusya Akçakale haberi gelir gelmez hem Türkiye hem NATO'ya itidal telkininde bulundu. Bu çerçevede NATO'nun, Daimî Temsilciler düzeyindeki toplantısından çıkan 'sert' kararın ötesine geçerek üçüncü ülkelerin saldırısı karşısında üye ülkeyle askerî dayanışma öngören 5. Madde'yi yürürlüğe

sokması beklenmemeli. Suriye'ye gelince, kendi halkını itlaf etmekte olan rejimin Türkiye ile savaşa tutuşma hevesi olmadığı aşikâr. Türkiye'ye destek 'Suriye'ye sert uyarı'ların ötesine geçmeyecek gibi. Yani yalnızlık sürecektir.

Diğer yandan hükümet istediği tezkereyi alsın TSK'nın kapasitesi belli. Amerikan, Fransız veya İngiliz ordusu gibi yurtdışı müdahale geleneği bulunmaz. Suriye'ye müdahale, ne Kıbrıs'ta muazzam telefata verilen işgal operasyonuna ne de düzenli ordu olmayan silahlı güçlere karşı Irak'ın kuzeyindeki nokta operasyonlarına benzer. Hükümetin aylardır talep ettiği 'güvenli bölge' ise fiilî işgal demek olduğu için bu çerçevede hayata geçmesi neredeyse imkânsız görünüyor. *Türkiyetürklerindir gastesinin* iştahına rağmen arşın bu kadar! Üstelik bu arşın Suriye'nin Kürt bölgesine yönelik hesapları da kapsar nitelikte.

Başbakanı artık olduğu gibi kabul etmek

Haftaya damgasını vuran siyasî gelişme Başbakan'ın muradının Türkiye'nin vizyonu olarak pazarlanmasıydı. Faaliyet geçen hafta içinde televizyon monologlarıyla başladı, pazar günü kongrede tavan yaptı ve salı günü grupta Cumhurbaşkanı'na ve kongre ayinini beğenmeyen herkese ayar verilerek, had bildirilerek sürdü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Askeriye'nin kamusal meşruiyeti

Cengiz Aktar 09.10.2012

Balyoz Davası kararı etrafında dönen tartışmayı ibretle izliyorum. Kanıtlarının sakat olduğu varsayılan iddianamenin darbeci çıkarlarını aklamaya gerektiğini neredeyse yeni bir iddianame hâline getiren askerperver cenahın gerekçelerini dinliyorum. Hükümetin icraatlarına karşı olup siyaset üretmek yerine askerden ve darbeden medet ummak nasıl bir akıl fukaralığıdır? Zihniyetin kolay değişmediğini bildirdik ama bu kadarı el insaf!

Mesele herhalde askeriye'nin söz sahipliği ve bunun zihinlerdeki berrak konumu. Türkiye'de askerin siyasete karışması o kadar kanıksanmış ki darbe fiilî yoksa ki o da daha yeni, askerin kelâmı görmezden gelinebiliyor, yorum olarak kabul edilebiliyor. Son Anayasa değişikliğinden sonra gelinecek yer, askeriye'nin darbe dışında her şeye uluorta istediği lafı etme hakkını muhafaza etmesi. Kamuoyuna yansıdığı kadarıyla balyozculardan **Çetin Doğan**'ın "**Başbakan aşağılanmalı**" talimatı veya **İbrahim Fırtına**'nın "**TBMM üzerinde baskı kurulmalı**", "**Ege uçuşları arttırılsın, gerginlik tırmandırılsın**" yollu, seçilmiş meşru otoriteyi hedef alan beyanları demokratik bir ülkede haklarında adli işlem başlatılması için yeter ve artardı. Darbe teşebbüsüne bile ihtiyaç yoktu. Şimdiki Genelkurmay Başkanı **Necdet Özel**'in Kürtçenin kamusal alanda kullanımını uygun görmediğini belirten beyanı için de bu böyle. Kaldı ki başkanın uygun görmediği düzenlemeler hükümetin 4. Yargı Paketi'nde anadilde savunma hakkı dâhil olmak üzere kamu hizmetlerine anadilde erişim ile yasalaşmak üzere.

Bu garabet siyasî otoriteyi rahatsız etmiyor. Misâlen eylül sonunda *Kanal 7*'deki monologunda **Başbakan**, 27 Nisan 2007 muhtırasıyla ilgili şöyle bir beyanda bulunabiliyor: "**Darbeleri Araştırma Komisyonu belki beni de çağırabilir, daha bir şey yok.**"

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 12.10.2012

Savaş mantığı

Pazartesi Cumhurbaşkanı iki büyükelçinin itimat mektuplarını kabul ederken yaptığı kısa konuşmada Suriye'ye değindi. **Başbakan'ın ve kimi AK Partililerin aksine, ifadelerinde bir kez dahi "savaş" sözcüğü geçmedi.** Bunun tesadüf olmadığı kanaatindeyim. İlk Irak savaşı öncesinde ABD'nin Avrupalı müttefiklerinden Fransa'nın Cumhurbaşkanı Mitterrand, Saddam Hüseyin'i ikna çabalarının boşa çıkması sonrasında daha önce ağzına almadığı ve ne demek olduğunu iyi bildiği savaştan "artık maalesef savaş mantığına evriliyoruz" diye bahsetmişti. Başbakan'ın, partili savaş ustalarının ve savaş naraları atan basının uluorta telaffuz ettiği kadar ayağa düşecek bir mesele değildir savaş.

Salı ayarı

AK Parti grubunun mutat toplantıları hoş diğer partiler pek de farklı değil Başbakan'ın bitmez tükenmez öfkesini memleketin üzerine boca ettiği negatif enerji ayinleri tadında sürüp gidiyor. Bu hafta hedefte Diyarbakir'in yeni Emniyet Müdürü'nün toplumun ekseriyetinin teveccühüne mazhar olan selim ifadesi vardı. Hayatını kaybeden PKK'lıye de üzülebilmek artık resmen mümkün değil. Başbakan, bu sefer taş kalplerin heykeltıraşı rolünde muradına doğru yol almaya devam ediyor. MHP alkışlıyor, CHP Başkanı saçmalıyor, Türkiye ağlıyor.

AB'nin yıllık raporu

Avrupa Komisyonu'nun çarşamba günü açıklanan çalışmasının 1998'den beri yazılan İlerleme Raporları'nın nerti olacağı belliydi. Sivil muhalefetin bilip söylediklerinin diplomatça yazılmış kaydında yeni bir şey yok. **2013 sonuna doğru Kıbrıs ve Almanya seçimlerinden sonra artık eteklerdeki taşların döküleceği bir değerlendirme yapılması lâzım.** Zira bu üyelik süreci böyle gitmez.

Asker-sonrası bir toplum için

Darbe soruşturmaları sürüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa'nın barışı

Cengiz Aktar 16.10.2012

Türkiye'nin diplomasi kitabında yazmayan **"diğer ülkelerin içişlerine müdahale sorumluluğu"** siyasetinin usul usul oluşturulmasına tanışız. Sözkonusu kendi içişleri olunca burnundan kıl aldırmayan, diğer taraftan hiçbir dış müdahale tecrübesi olmayan "yeni zengin" Türkiye artık kabına sığmıyor, bölgesel jandarmalığa heves ediyor. Allah akıl fikir versin. Bugün niyetim Türkiye'nin savaşını yazmaktı. Nobel Komitesi'nin bu yılki Barış Ödülü'nü AB'ye vermesi ve bu karara memleketten verilen tepkileri işitince **Avrupa'nın barışını** hatırlatmanın daha yerinde olacağını düşündüm.

Olumsuz tepkiler iki çeşitti. Bir kısmı birkaç AB ülkesinin Birliğin kuruluşundan bu yana kıta dışında nasıl savaşımaya devam ettiğini hatırlatıp tıpkı Obama'nın Barış Ödülü'nde olduğu gibi kararla alay etti. Bir kısmı da Nobel kararı gerekçesinde zikredilen **"geçen 10 yılda Türkiye'nin üyelik olasılığı, ülkedeki demokrasi ve insan haklarının gelişimine katkıda bulunmuştur"** ifadesine takıldı.

AB dinamiğinin, hükümetlerin iradesi ve toplumun değişim azmiyle harmanlanarak 2000'den itibaren **Türkiye'yi siyaseten nasıl dönüştürdüğünü görmemek için kötü niyetin doruklarında dolaşmak lâzım.** Geçelim. Diğer eleştirisi haksız değil ama işin özünü kaçırmakla malul.

AB'nin inşa edilmeye başlandığı dönem aynı zamanda dekolonizasyon dönemi idi. Savaş sonrasında dünyada esen özgürlükçü rüzgâr Avrupa'nın kolonyalist ülkeleri Belçika, Fransa, Hollanda ve İngiltere'yi de etkisi altına aldı. İspanya ile Portekiz dışında Avrupa kolonilerinin çoğu o dönem bağımsızlıklarını kazandıysa da bazı bağımsızlık talepleri (Cezayir, Vietnam) çok kanlı oldu. Sonrasında ve günümüze kadar eski efendileri o ülkelere karışmaya devam ettiler. Özellikle Fransa'nın Afrika'daki askerî müdahaleleri mâlum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 19.10.2012

 Cuma notları **Yeni siyasî tutuklu tanımı**

3 ekimde Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) yeni bir siyasî tutuklu tanımında uzlaştı. Amaç koloni döneminde Namibya için tarif edilmiş siyasî tutuklu hâlini güncellemek ve bazı üye ülkelerdeki hak ihlallerine deva olmaktı. **Bu vesileyle ilk defa bir hükümetler arası kuruluş siyasî tutukluluk hâline açık bir tanım getirmiş oldu.** Tavsiye kararını Türkçeleştirdim, temel maddeleri şöyle:

3. Bireysel özgürlüğünden alıkoyulan birey şu durumlarda "siyasî tutuklu" olarak ele alınmalıdır:

- Tutukluluk Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve ek protokollerinde belirtilen, başta düşünce, inanç ve din özgürlüğü, ifade ve bilgiye erişim özgürlüğü, toplantı ve dernek kurma özgürlüğü olmak üzere temel garantilerin ihlali sonucunda hükmedilmişse;
- Tutukluluk herhangi bir suçla ilintili olmadan sadece siyasî nedenlerden hükmedilmişse;
- Tutukluluk süresi veya tutukluluk şartları siyasî gerekçelerle bireyin suçlu veya şüpheli bulunduğu fiille açıkça orantısız olduğu durumlarda;

d. Birey siyasî nedenlerden dolayı diğer hükümlülerden farklı olarak hapsedilmişse;

e. Tutukluluk açıkça ve yetkililerin siyasî gerekçeleriyle bağlantılı olarak haksız yargılama sonucunda gerçekleşmişse.

4. Terör suçları dolayısıyla bireysel özgürlüklerinden alıkoyulanlar eğer bu suçlar nedeniyle ulusal yasalar ve AİHS uyarınca yargılanmış ve hüküm giymişlerse siyasî tutuklu sayılmazlar.

5. AKPM Avrupa Konseyi'nin bütün üye devletlerini yukarıda zikredilen kriterleri uygulayarak olası siyasî tutukluların durumlarını yeniden değerlendirmeye ve bu nevî tutukluları yeniden yargılamaya veya serbest bırakmaya davet eder.

Tutanaklar, metin tartışılırken özellikle Azerbaycanlı vekillerin kıyameti kopardığını yazıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğu'nun modernite paradoksu

Cengiz Aktar 23.10.2012

Başbakan'ın Dış Politika Başdanışmanı **İbrahim Kalın** nisanda *Yeni Şafak* mülâkatında şöyle diyor: "Klasik modernite paradigmasının yerini küreselleşmeye bırakması ve Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle beraber başlayan süreci ben tarihin normalleşmesi olarak görüyorum. Modernitenin yükselişi Avrupa merkezci bir yükselişti ve dünyanın tek bir merkezden yeniden inşa edilmesi idi. Bu proje derin adaletsizlikler, küresel eşitsizlikler üretti. Öyle ki Avrupa bile kendi içindeki yeni denge modeline razı olmadı ve iki dünya savaşı yaşandı.

Avrupa-merkezci dünya tasavvuru ve küresel kapitalizm, mevcut dünya düzenini belirlemeye devam ediyor. Biz **bile** Türkiye'de hâlâ Avrupa-merkezci tarih ve siyaset anlayışından kurtulabilmiş değiliz. **Kendi kavramlarımızı üretemiyoruz, kendi kelimelerimizle düşünmüyoruz.**

Fakat artık tarihe yön veren yeni dinamikler var. Bu yeni dinamikler, merkezden değil, çevre unsurlardan geliyor. Nasıl Türkiye'de çevre merkezi dönüştürüyorsa, bölgesel ve küresel düzeyde de çevre diye marjinalize edilmiş ya da kontrol altında tutulmuş dinamikler, unsurlar ve aktörler, merkezin ana istikametini belirlemeye başladı. Yeni fikirler buralardan geliyor. Merkezi yeniden tanımlamaya çalışan aktörlerde yeni bir enerji, farklı bir özgüven var. Bu, küresel düzeyde merkez-çevre ilişkilerinin yeniden kurulması anlamına geliyor."

Kalın, merkezden yani Batı'dan bağımsızlaşan, kalkındıkça kendine güveni artan ülkelerin şuur hâlini tasvir ediyor. Selefî Ahmet Davutoğlu'nun düşünce dünyası da benzer bir zeminde temayüz eder. Esasen bu arayışlar yeni de değil. 90larda Malezya eski Başbakanı **Mahatir Mohamad** ve Japon siyasetçi **Shintaro Ishihara** ekonomik gücün Doğu'ya geçmesi sonucunda dünyanın Asya'nın âdetlerini artık ciddiye alması gerektiğini söylerlerdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 26.10.2012

Akideler, kutsallar mühim. Dinî ve millî. Bu aralar kutsallar üzerine söz söyleyenlere “Cumhuriyet karşıtı” ya da “İslâm karşıtı” yaftasını yapıştırmamanın cazibesine rağmen kurban ve et üzerine, farklı bir pencereden birkaç not düşelim.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (HİDP) Başkanı Hindistanlı **Rajendra Paşauri**, “Her dünyalı et tüketimini azaltarak kendi hesabına iklim değişikliği ile mücadele edebilir,” der. “Adam et yemeyen Hindu” diyen çıkacaktır. **Ama besicilik iklim değişikliğinin en ciddi nedenlerinden biri olmayı sürdürüyor.** Paşauri de HİDP adına ABD eski Başkan Yardımcısı ve çevre korumacı **Al Gore** ile birlikte **2007’de Nobel Barış Ödülü’nü** almıştı.

Birleşmiş Milletler’e bağlı Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) hesaplarına göre **besicilik dünya seragazı salımlarının beşte birine tekabül eden ürkütücü bir paya sahip. Bu pay ulaşım sektörünün seragazı salımlarına olan katkısından fazla.** 1970’ten bu yana dünyanın et tüketimi ikiye katlanmış bulunuyor. Tahminlere göre 2050 yılına dek iki kat artacak. Hesaplara göre bir hayvan proteini elde etmek için sekiz bitkisel protein gerekiyor.

Dünya üzerinde yaşayan yedi milyar insanoğlu ve insankızı ete düşkün bir Frenk gibi yemeğe kalksa ki her kalkınanın hedefi aşağı yukarı bu, talebi karşılamak için 36 milyar besi hayvanına ve onları beslemek için 70 milyon km2 tarım alanına ihtiyaç var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk standartları

Cengiz Aktar 30.10.2012

Malum önümüzde 2013 sonundan itibaren üç seçim var. Başbakan’ın seçimlerle ilgili stratejisi belli. Milliyetçi seçmeni (artık kimse bu) sıvazlayarak üç seçimi kazanmak ve memleketin istikbalini en aşağı bir on yıl daha belirlemek. Strateji uygulamada. Takvim açısından bu, **en aşağı 2015’teki milletvekili seçimlerine kadar millici mizacın hoşuna gitmeyecek ciddi reform yapılmayacak demek.** Ya da 2002-2004 arasında gerçekleştirilenler ayarında reform yapılmayacak demek. AK Parti’nin reform iştahının nasıl kapalı olduğunu ve esas, reform yapmak için iki kez yeterince güçle iktidara gelmesine rağmen derinlemesine bir reform hamlesine teveccüh etmediğini hesaba katarsak bugün bulunduğumuz yerden pek ötesini beklememek lâzım. Reform olsa olsa, o da eğer çatışma ve anlaşmazlıklar kontrol dışına çıkar ve bölgenin istikrarına hâle getirecek aşamaya gelirse, dışarıdan telkin edilir veya dayatılır. Bundan da hayırlı ve kalıcı çözüm ve dönüşümler pek çıkmaz.

Uygulamada bu somut olarak şu demek: 1982 Anayasası ikame edilmeyecek, 1980 darbesinin ruhuyla şekillenmiş hukukî ve idarî altyapı değişmeyecek, askerin sivil kontrol altına alınması tamamen akamete uğrayacak ve memleketin kadim iç ve dış çatışmaları ve sorunları çözüme doğru ilerlemeyecek. Reform yapılamadığı ve dönüşüm gerçekleşmediği ölçüde, şimdiden yetersiz hukukî ve idarî altyapı iyice yetersiz hâle gelecek. Diğer taraftan büyütme ve kalkındırmaya azmetmiş iktidarın yaratacağı enerji oburluğu, çevre talanı ve barınma hakkı ihlali gibi yeni sorunlar memleketi iyice yönetilemez bir mecraya sokacak.

Bu tablonun AK Partili ve AK Partisiz sanırım herkes farkında. Mesele içinde bulunduğumuz durumla yetinmek veya yetinmeyip itiraz etmek.

Epeydir hükümetin bugüne kadar yaptıklarının düne nazaran ve komşularımıza kıyasla fevkalâde olduğunu dayatan bir promosyon çalışmasıyla karşı karşıyayız.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

GDO notları

Cengiz Aktar 02.11.2012

GDO yani **Genetiği Değiştirilmiş Organizma** hayatımıza gireli epeyi olsa da kamuoyu GDO karşıtı kampanyalarla konuya yeni aşına oluyor. GDO gıdayı çağırttığından varsıl ya da yoksul, kamuoyları genelde GDO karşıtı. Konu ile ilgili az ve karmaşık bilgi sözkonusu. GDO lobisinin yarattığı kafa karışıklığı bilgi kirliliğine yol açıyor. Telafi etmek için **www.gdoyahayir.net** iyi bir kaynak.

GDO çoktan hayatımızda derken nedeni gıda ile sınırlı olmaması. Aslında modern biyoteknoloji ürünleri demek daha doğru. Nitekim **tıpta** (kırmızı biyoteknoloji), **endüstride** (beyaz biyoteknoloji), **su ürünlerinde** (mavi biyoteknoloji) **genetiğiyle oynanmış organizmalar yıllardır mevcut ve kullanılıyor**. Kamuoyunun tanıdığı tarımdaki yeşil biyoteknoloji ki bunun eski türü **yoğurdun, sirkenin mayasına** tekabül ediyor. **Yani her biyoteknoloji zararlı değil.**

GDO'lu gıda ticareti 1996'da başlıyor. Türkiye GDO'lu tarımı 1998'de yasaklıyor. İlk GDO mevzuatı 2009'da, Biyogüvenlik Yasası 2010'da kabul edildi. **Hayvan yeminde kullanılan 19 GDO'lu soya ve mısır türünün dışında yeşil biyoteknoloji ürünü yok.** Ama dünyada durum farklı. Lobicilerin şemsiye kuruluşu ISAAA, Tarımsal Biyoteknoloji Uygulamalarının Edinilmesi İçin Uluslararası Servis'in "iftiharla" verdiği rakamlara göre dünyada GDO tarımı 160 milyon hektarı aşmış durumda. Yarı ABD'de, Brezilya ikinci sırada. **Toplam pamuk üretiminin yüzde 82'si GDO'lu, soya fasulyesinin yüzde 75'i, mısırın ise yüzde 32'si.**

Tutarsız gerekçeler

GDO'cuların temel gerekçeleri **kısa ve uzun vadede dünyadaki gıda yetersizliğine çözüm, tarımda ilaç giderlerini düşürme ve verimlilik.** GDO'lu tarımın anavatanı ABD ve BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) kaynaklı araştırmalar bunların topyekûn geçersiz olduğunu gösteriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Hayatta olup, yaşamaktayız'

Cengiz Aktar 06.11.2012

Ölümün lafzının ve kendisinin tükenmediği bir toprakta yaşıyoruz. Yüz yılı aşkın zamandır zamansız ve amansız ölümler diyor burası. An itibarıyla ölüm orucu tutuyor, ölümle hayat arasında gidip geliyor, mütemadiyen birini diğerine kurban ediyoruz.

Başlıktaki feryat Mardin Derik'te 1915 Hristiyan kırımından sağ kurtulan ama öldü sanılan bir kadının. Akrabalarını aramak üzere yazdığı mektup Hrant Dink Vakfı'nın geçen haftasonu Mardin'de düzenlediği tarih çalıştayında sunulan bir tebliğden. **Hayatta kaldığına neredeyse hayret eden bir insanın kelamı.** Tıpkı Nazi toplama kamplarından kurtulanların hayreti gibi.

Bu tuhaf ifade ölümle yatıp kalkan bu toprakları nasıl da iyi anlatıyor. **Kol gezen ölüme rağmen hayatta olup, yaşamaktayız, haberiniz ola.** Çalıştayın odağını oluşturan, bölgenin kadim halkı Süryanilerin başlarına gelen felâketlerden sonra hâlâ hayatta olup vatanlarında yaşamak için verdikleri uğraşı mükemmel anlatıyor. "Kulların Dağı" anlamını taşıyan Tur Abdin bölgesi, Anadolu'da varlığını sürdürmeye çalışan Hristiyanlığın Antakya dışında son mekânı. Çeşitliliğini büyük ölçüde yitirmesine rağmen insanıyla ve medeniyetiyle varolma kavgası veren bir topluluktan söz ediyoruz.

Başlarına gelen felâket katmerli. Kürt aşiretlerin 19. yüzyıl ortasından itibaren daha kuzeyden bölgeye girmeleri ve yerleşmeleri ile başlayan bir erime süreci. Bu müdahaleyi Osmanlı'nın çöküş dönemi keşmekeşi ve ardından uluslaşma çabasıyla birlikte okuyunca bölgenin Hristiyan unsurunun kat'iyen baş edemeyeceği bir koalisyon çıkıyor karşımıza.

Bedirhan Bey ile başlayan Kuzey Mezopotamya yani Dicle ile Fırat arasında kalan medeniyet beşiği kadim ve bereketli toprakları ele geçirme harekâtları Bâb-ı Âlî'nin sessiz onayıyla sürüp gidiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İrlanda ölüm oruçları

Cengiz Aktar 09.11.2012

1981'de Belfast'ın Long Kesh hapishanesinde ölüm orucu tutan Kuzey İrlandalı siyasî tutuklular **Bobby Sands, Francis Hughes, Raymond McCreesh, Patsy O'Hara, Joe McDonnell, Martin Hurson, Kevin Lynch, Tom McElwee, Kieran Doherty** ve **Mickey Devine** dört ay boyunca art arda ölmüşlerdi. Vatandaşlarının itirazlarına çelikten bir inat ve kibirlilik karşılık veren zamanın Demir Başbakanı Margaret Thatcher'ın "iyi oldu" dediğini hatırlarım. İngiltere'nin Kuzey İrlanda sorunu ölümler sonrasında uluslararasılaştı, şiddet terör boyutuna ulaştı, Thatcher'a kılıpayı kurtulduğu suikast düzenlendi. Çatışmanın çözümü tâ 17 yıl sonra 1998'de imzalanan Hayırlı Cuma anlaşmasına kaldı. Öylesine...

İdam cezası

Devlet şiddetinin tepe noktası! İdam cezasının kaldırıldığı her memlekette geri gelmesini isteyen olur. Özellikle, cinayetin bizdeki kadar kolay işlenemediği ülkelerde misillemenin devlete ihale edilmesi. İlkel oç alma ve kan davası âdetinin modern sürümü.

ABD'de idam cezasının kaldırılması için çaba sarfeden baskı grubunun websitesinde bulunan

(www.deathpenaltyinfo.org) 2009'da Northwestern Üniversitesi'nde yapılan **araştırma, ülkenin önde gelen suç uzmanlarının yüzde 88'inin deneyimlerine dayanarak idam cezasının caydırıcılığının bir efsane olduğunu bir kez daha ortaya çıkarıyor. İdam cezası müebbet hapis cezasından daha caydırıcı değil. Uzmanların yüzde 75'i ana sorunu şöyle tanımlıyor: Politikacıların ölüm cezasını gündemde tutmalarının nedeni suçları nasıl da sert cezalandırdıklarını göstererek kamu vicdanını sömürmeleridir. 2001'de idam kaldırılmalı diyen bizim tekadam bugün artık bu aşamada. Kürt çatışmasının çözümü ölümle değil siyasetle.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kent terörü

Cengiz Aktar 13.11.2012

Ne bilgisayar oyunu *Urban Terror*'un Türkçesi ne de kör şiddetin kentlileri hedef alması... Tekadamin İstanbul ve İstanbul üzerinden bütün memlekete biçtiği elbisenin bedeli. İcraatını tenkit edenlere ânında yapıştırdığı terör sıfatı memleketin topyekûn maruz kaldığı inşaat taarruzuna ne de yakışıyor.

Haziranda bu köşede **danışsız, denetsiz ve düzensiz** kalkınma furiasının memleketin üzerine kâbus gibi çökmekte olduğundan bahsediyordum. Gelmekte olan uygulamaların hukukî, idarî ve malî altyapısını oluşturan hazırlıkları irdeliyordum. Eli kulağında çıkmak üzere olan "tabiatı yok etme yasası" ve belediye yasasında kabul edilen değişiklikle artık mevzuat altyapısı tümüyle hazır. Uygulamanın gayet sembolik bir şekilde İstanbul'un Taksim Meydanı'ndan başlaması kanaatimce hiç tesadüf değil.

"Cetvel ve gönye terörü tepemizde dolaşiyor"! 1865'te **Victor Fournel** "*Paris nouveau et Paris futur*" (Yeni Paris, Gelecek Paris) kitabında o dönem Paris'in maruz kaldığı devasa bayındırlık çalışmalarını böyle tarif ediyor. Bu işlerin sorumlusu, Fournel'in **"düz çizginin Atilası"** lakabını taktığı 19. yüzyıl Paris'inin meşhur belediye reisi **Haussmann**.

Paris'in düzenlenirken "düzlenmesi" o devirde sık kullanılan bir kavram. İçinde insan yaşayan bir yerleşimin girinti, çıkıntı ve asimetrisinin düzlenmesi. Buldozer lafındaki dozerin karşılığı. Sulukule'yi dümdüz edenler de mezbelelikten bahsederdi ya. Haussmann'ın bir ara Sultan Abdülhamid'in davetlisi olarak İstanbul'a geldiği, kendisine kenti Paris gibi düzleme görevi verildiği ve Sultanahmet esnafının büyük itirazı sonucu çekip gitmek zorunda kaldığı rivayet olunur.

İstanbul'un modernleşmesi elbet şimdi başlamıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varlık Vergisi'nin 70. yıldönümü

Cengiz Aktar 16.11.2012

Geçtiğimiz pazar 11 kasım bu musibet kararın yetmişinci yıldönümüydü. Bir grup sivil, vergiyi ödeyemeyen tümü gayrimüslim 1869 kişiden 1229'unun Aşkale'deki çalışma kampına sevk edilmek üzere toplandıkları Haydarpaşa Garı'nda bir bildiri okudu ve devletten özür talep etti. Aynı yıllarda Naziler de Avrupa Yahudilerini ölüm kamplarına trenle sevk ediyordu.

Uluslaşma tarihimizin kara lekeleri artık kamusal alanda hatırlanıyor. Çok sağlıklı bir gelişme. Gayrimüslim vatandaşlarımızın bir kısmının hayatını karartan Varlık Vergisi Kanunu Meclis'te 11 Kasım 1942'de kabul edildi. Kanunla gayrimüslimlere Müslümanlara uygulanan oranların dört ilâ altı katı vergi uygulandı. Maaşla çalışan gayrimüslimler dahi vergiye tabi tutuldular. Kanunda gayrimüslim ibaresi bulunmamasına rağmen dönemin başbakanı Şükrü Saracoğlu utanıp sıkılmadan "bize (Türklerle) ekonomik bağımsızlığımızı kazandıracak bir fırsat karşısındayız; piyasamıza egemen olan yabancıları (azınlıklar) ortadan kaldırarak, Türk piyasasını Türklerin eline vereceğiz" diyebilmişti. **Vergi, 19. yüzyıl ortasından itibaren gayrimüslimlere uygulanan pogrom ve soykırımlar sonucunda mülkiyetin Müslümanlaştırılması çalışmalarının son halkasıdır.** Gayrimüslimlerin vatanlarında yerleri olmadığının da ayrıca tescili...

Varlık Vergisi epeyidir devletin yurtdışında tezgâhladığı Yahudiperverlik masalının münasebetsizliğini iyi anlatır. Birkaç diplomatın, vicdanlarını dinleyerek tamamen kendi tasarruflarıyla Nazizm mağduru Yahudileri kurtarmasının yanında devlet savaş esnasında ne başka ülke vatandaşı Yahudileri kurtardı (Struma vakası) ne kendi Yahudi vatandaşını gözettiler. Etraflı bilgi için İstanbul Defterdarı **Faik Ökte**'nin anı kitabı **Varlık Vergisi Faciası** ve **Ayhan Aktar**'ın **Varlık Vergisi ve "Türkleştirme" Politikaları** çalışmasına bakmalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Konfederal Avrupa'da Türkiye

Cengiz Aktar 20.11.2012

Perşembe AB'nin üzerinde bir türlü mutabık kalınamayan 2014-2020 arası yedi yıllık bütçesi için zirve var. AB'nin bir yıllık bütçesi 130-140 milyar avro civarındır. Münferit hükümetler ve Avrupa Merkez Bankası'nın sistemi kurtarmak adına yıllardır oluk oluk akıttıkları paraların yanında devede kulak. **Türkiye açısından bütçenin manası şu: 2014-2020 bütçesinde üye olacağı farzedilmediğinden Türkiye'ye ayrılmış bir uyum fonu öngörülüyor.** Tercümesi, üyeliğimiz 2020'den önce gerçekleşemez demek. Makulü de bu. Nitekim Başbakan da artık bizim gibi 2023 diyor. **Türkiye'nin müzakereyi tamamlayıp uyumlu hâle gelmesi, AB'nin kendine gelmesi ve birlikte ortak bir noktaya gelmek için 2023 elverişli bir mühlet.**

İyi gitmeyen ilişkiye bakarak vazife çıkaranlara bakmamak lâzım. Avrupa Parlamentosu (AP) Türkiye eski raportörü Avrupavekili **Alain Lamassoure**'un "çok şükür Türkiye'nin üyeliği diye bir sorunumuz kalmadı" yollu çıkışına rağmen hava aksi yönde artık. Aynı zat eskiden "onlar girerse Fransa çıkar" derdi.

Geçen ay AGOS'ta kayda değer bir mülakat vardı. Fransız siyaset bilimci **Pascal Fontaine** AB-Türkiye ilişkilerinin içinde bulunduğu berbat duruma rağmen günün birinde illâki normalleşeceğini ve Türkiye'nin AB'de her durumda yeri olduğunu söylüyordu. Fontaine AB'nin kurucu babası **Jean Monnet**'nin son sekreteri, AB kurumlarının gediklisi, Paris Mülkiye'de hoca. Öngörülerini önemli zira AB'nin içini dışını bilir, gidişatı iyi okur. Konjonktürle yetinmez. Aynı minvalde AP Sosyalist Grup Başkanı **Hannes Swoboda** *ABHaber* sitesinin sorusuna "yeni Avrupa'da, çift vitesli AB'de Türkiye'nin üyeliği kolay olur" demiş.

Yeni veriler ışığında ilişkilerin farklı bir mecrada cereyan edeceği açık. Birlik, doymuş ekonomilere sahip gelişmiş memleketlerin ağırlıkta olduğu bir coğrafya.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 23.11.2012

İsrail'in intihar süreci

Şimdilik ateş kesildi. Bir de **Gershon Baskin**'i dinleyelim. Hamasça esir edilen asker **Gilad Şalit**'in saliverilmesi için İsrail ile Hamas arasında gizli görüşme başlatıp hedefe ulaşan İsrailli doktor. 17 kasımda *Daily Beast* portalında cinayeti yazmış.

(<http://www.thedailybeast.com/articles/2012/11/15/assassinating-the-chance-for-calm.html>)

Baskin, Şalit başarısıyla açılan müzakere penceresini Mısır'daki kontağıyla birlikte sürdürmüştü. Kalıcı ateşkes için yeni bir anlaşma zemini çalışmalarına başlamışlar. Müsvedde yol haritası **Cabari**'nin öldürülmesinden birkaç saat önce **Halit Meşal**'in oluruyla Mısırlı kontak tarafından Cabari'yle paylaşılmış. Baskin, müsveddeyi İsrail'e sunmak üzere beklerken saldırı gelmiş. Bizim özel harp taktiklerini aratmaz bir iş. Cabari'nin ciddî gözlemcilerce en değerli denge adamı olduğunu da hatırlatalım.

Artık Obama'yı köşeye sıkıştırma mı, ocaktaki seçime yatırım mı, barış korkusu mu, yoksa sadece Arap nefreti mi bilinmez. Şu bariz: Cabari'nin katli, kalıcı bir ateşkes ve sonrasına karşı atılmış bir "ölüm adımı" daha. Netanyahu günü kurtarıyor, İsrail bölgedeki geleceğini yitiriyor.

Ölüm oruçlarının sona ermesiyle

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'nin en önemli tutuklusunu olduğu bir kez daha kanıtlandı. Aklına geldikçe Öcalan'ı asarak çözümden bahseden siyasetçiler, Kürt lideri 1999'dan beri çatışmayı çözmek için neden lâıykıyla değerlendirmedir? Bu soru cevap bekler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözüm büyükşehir değil adem-i merkeziyet

Cengiz Aktar 27.11.2012

Tâdil edilmiş "Büyükşehir Belediyesi Kanunu" Çankaya'da. Yasayla hükümet, aşırı kentleşmenin getirdiği yönetim sorunlarına çözüm arıyor. Kentlerin il sınırlarına dayandığı beton cenneti memleketimizde belediye, il özel idaresi ve köy tüzel kişiliğinden oluşan farklı yerel yönetimleri büyükşehir altında topluyor. Sayıları 29'a çıkan büyükşehirlerle 29 il özel idaresi, 1.591 belde belediyesi ile 16.082 köyün tüzel kişiliği kaldırılıyor, yetkileri büyükşehirlere devrediliyor.

Kimi yorumcu büyükşehrin yerelde seçilmiş başkanı ve meclisinin vali karşısında artık daha güçlü olacağını varsayıyor. Varsayımların gerçekleşebilmesi için **yasanın idarî vesayet ilkesini değiştirmesi ve büyükşehrin malî kaynaklarını olabildiğince yerelleştirmesi gerekiyordu**. Oysa yasada belirtilen “Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezi”nin malî kaynağı merkezden geliyor. Son söz de bugün olduğu gibi merkezin temsilcisi vali ve kaymakama ait. Bu teamül değişmedikçe yerelleşme ve etkin hizmet adına atılan adım varolan küçük yerel birimleri iptal etmekle kalıyor. Dolayısıyla merkezîleşme bu defa büyükşehir üzerinden gerçekleşiyor.

Bırakın belediyeciliğin nasıl merkezin kapı kulu hâline getirildiğini, en mikro kararın dahi tekadam tarafından alındığı bugünün Türkiye’de nasıl böyle sakat bir yasadan medet umulur? *Taraf*’ın bu yazki “**Başkanlar Konuşuyor**” dizisinde sözkonusu yasal değişikliğe atfen “Belediye başkanlarına süper yetkiler verilmesine yönelik yeni çalışmayı nasıl değerlendiriyorsunuz” sorusunun bilhassa AK Partili başkanlarca pas geçilmesi, yasanın yerelleşmeye değil merkezle yerel arasındaki kapı kulluğuna hizmet edeceğinin erken itirafıdır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 30.11.2012

Cuma notları Yerkürenin intihar süreci

Yirmi yıl önce Rio’da BM İklim Değişikliği Sözleşmesi adı altında, “intihar sürecini nasıl durdururuz” arayışının ilk toplantısı yapıldı. Bugün Doha’da dünya devletleri geleceği kurtarmada kolektif bir acz içerisinde debeleniyorlar. Küresel ısınmayla ilgili kâbus senaryolarını okuyorsunuz.

Pazartesi başlayan toplantıdan kimse iklim değişikliğini durdurmaya yönelik ciddî bir karar beklemiyor. Zaten veri ve bilgiler yoruma yer bırakmıyor. Toplantının yapıldığı Katar dünyayı en çok kirleten memleketlerin başında. Sözleşmeye taraf 194 ülkenin 100’ü önlem babında hiçbir taahhütte bulunmadı. En başta dünyayı en çok kirleten, lambaların 24 saat yandığı müsrif ABD! Petrol zengini Suudlar, kalkınma derdinde olan Filipinler ve Tayland da bu kategoride. Türkiye ise mış gibi yapıyor ama herkes şark kurnazlığının farkında. Salı, çevresevmezliğe atfen “Günün Fosili” ya da dinozoru ödülü beton ve asfalt cenneti memleketimize gitti.

Bu defa dikkat çeken yenilik, Dünya Bankası’nın Kore asıllı ABD vatandaşı başkanı Jim Yong Kim’in kurum adına iklim değişikliği ile mücadelede daha sert önlemler istemesiydi. İlginç ve tuhaf! **Esasen bu küresel acizlik yerkürenin artık ekonomik ve demografik büyümeyi kaldıramayacağı demek.**

Gelişmekte olanların standartları

Çapı küreyle belirlenen iklim değişikliğinden şimdiden en fazla zarar gören ve ilerde en fazla zarar görecekteler olanlar, kalkınmışlara öykünenler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kibir mabetleri

Cengiz Aktar 04.12.2012

 Kibir mabetleri Dinlemek zorundayız maalesef kendisini, zira yaşadığımız memleketin bir numaralı yetkilisi ve sorumlusu. Yetkili olduğu aşikâr ama sorumluluk konusu tartışmaya açık. Başbakan olmasa her ağzını açtığında üzerimize boca ettiği ipe sapa gelmez fikriyat ve kanaati dinler miydik acaba? Çünkü bunlar sorumluluk sahibi bir yetkilinin söyleyeceği sözler değil. Daha ölüm orucundan yeni sıyrılmış memleketi 10 BDP'li vekilin dokunulmazlığının kaldırılması hamlesiyle yeni bir krize sürüklemeye hazırlanan **“sorumlunun”** gerekçesine bakın: **“Çünkü milletvekili sorumluluğu, sıradan, caddede giden bir insanın durumuna benzemez. Milletvekilinin taşıdığı sorumluluk çok daha farklı olmalı. Ne konuştuğunu bilmeli, hareketlerine dikkat etmeli.”** Âlemle alay etmek herhalde böyle bir şey. Partisinden gelmekte olan belayı gören 60 vekile kapalı kapılar ardında neler dedi acaba?

Kupa orda verilmez burda verilir diyen futbol teşkilatçılığı, frene değil gaza basılsın isteyen iktisatçılık, ucube uzmanlığı, sanat kritikliği, tarihçilik ve en son cami mimarisinde tekseçilik. Çamlıca'da, bittiğinde büyük ihtimalle adını taşıyacak olan ibadet yerinin nasıl olması konusunda serdettiklerinden alıntılar: **“Bu katedral, bu kilise diyebiliyorsunuz. Biz de baktığımızda, ‘bu cami’ diyebilmeliyiz.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 07.12.2012

Suriye Ermenileri

Komşuda cereyan eden korkunç içsavaş sade Sünnîleri etkilemiyor. Adı üstünde içsavaş ve iş çıkırından çıkmış vaziyette. Türkiye'deki resmî empati Antakya ve Antep'e sığınmak zorunda kalmış olan ekseriyetle Sünnî Suriyelilerle sınırlı. Birkaç sivil kuruluş dışında toplumun derin bir üzüntü içinde olduğu da söylenemez.

Suriye'deki içsavaştan etkilenenler arasında Sünnî kardeşlerimizin yanında bu toprakların eski vatandaşları Ermeniler de var. Onların ataları Anadolu'dan kovuldu. Kırımdan kurtulanların torunları bugün Suriye, Lübnan ve biraz da Irak'ta. En az Sünnî kardeşler kadar empatiye mazhar olmaları gerekmez mi? Hele yüzyıl önce başlarına getirilen hatırlanacak olursa.

Dışişleri Bakanı Davutoğlu Osmanlı'dan söz ederken “tarihdaşlık” kavramını kullanır. İçsavaşın başlarında Suriye Ermenileri konusunda Türkiye Ermenileriyle görüşerek devletin olası desteğinden bahsettiği rivayet olunurdu. Doğru ya da değil, Ermeni geçmişiyle nasıl yüzleşeceğini bilemeyen koskoca Türkiye, Suriye'de yaşayan Anadolu Ermenilerinin torunlarının derdine bir nebze deva olamaz mı?

Yargının toplumla sınanı

Bu memleketin adaleti topluma ve vatandaşı karşı devleti koruma refleksiyle maluldür. Nihayet vatandaşı gözetmeye başlaması çok zor olacak, zaman alacak. Devletperver yargı 1982 Anayasası ile doruk noktasına vardı. Bu tamamen çağdışı ve gayriinsanî adalet sistemi neredeyse 1982'den beri otuz yıldır dönüştürülüyor. Yakın zamanda AB esinli yargısal reformlar, ardından 12 Eylül 2010 referandumu ve şimdi son iki yargı paketiyle yargı mensuplarının önüne peş peşe yeni âdetler geliyor. Buna ayak uydurmaları hiç kolay değil.

Ama yargının sorunu burada bitmiyor. **Artık karşısında devlete, eskisiyle kıyas edilemeyecek kadar çok itiraz eden ve giderek toplumlaşan bireyler var.** Devleti bireye karşı korumaya alışık yargının, harcında demokrasi olan bu gücün talep ve itirazları karşısında adaleti sağlaması hiç kolay değil. **Zira sistem, sivil bireylerin devlet kapısının önünde “doğuştan haksız” bulunduğu bir adaleti öne çıkartıyor.** Örnek **Pınar Selek'e** yaşatılan kâbus. Potansiyel suçlu birey sade “siyasî cürüm” işleyen değil, tüccarı, sanayicisi, mülk sahibi, çevrecisi, çiftçisi, öğrencisi her vatandaş bu konumda. Bu temel açmaza bir nebze çare üretmek için kurulan Ombudsmanlık kurumunun başına getirilen yargıç sistemin iflasını mükemmel özetliyor: Yargıtay yargıçlığı esnasında vatandaş Hrant'ın farkında değilmiş...

Simpsonlar

28 kasımda RTÜK CNCB-e kanalına, *Simpsonlar* karamizah dizisinin bir bölümüyle ilgili yüklü bir para cezası kesti. RTÜK 5 aralıkta **“Medyada Mizah”** konulu bir konferans düzenledi. Gülmek yok!

Uzman raporu 23 yıldır varolan dizide Hristiyan akidelerini hakir gören, şiddete yönlendirici ve alkolü teşvik edici unsurlar bulmuş. Görüş: *“Çizgi filmde karakterlerden biri, bir diğərinin dini inancını kullanarak onu cinayetlere ve şiddete yönlendirmekte, Tanrı'nın olmadığına yönelik söylemler yapılmakta, İncil'in yakıldığı sahneler ile tanrının ve şeytanın vücutlandırıldığı sahneler gösterilmekte, Tanrı'nın şeytanın emrinde olduğu ve ona kahve ikram etmesi gibi inançları aşağılayan görüntü ve konuşmalarla devam eden bir yayın yapıldığı tespit edilmiştir. Yayında, alkolizm için Noel'in iyi bir fırsat olduğu ifade edilerek alkolü özendirici ve teşvik edici yayın yapılmıştır.”* Mükemmel bir potpuri, ne ararsan var.

Ceza yurtdışında “dine küfre ceza” başlığıyla hâlâ konuşuluyor ama memlekette pek yankı uyandırmadı.

Neden uyandırısın ki gerekçede yazılı olan herşey Türkiye'de “live” olarak mevcut.

AK Partili vekil **Oktay Saral** patronu tekadamın ecdadı Muhteşem'in televizyon masalını yargıya havale emri üzerine bakanlıkların manevî ve ahlakî değerlerin gelişmesi için çalışma yapmaları konusunda teklif hazırlanacağını müjdelemiş. Akabinde RTÜK Yasası'na takrir-i sükûn tadındaki şu maddeyi eklemek üzere teklif vermiş: *“Toplumsal milli değerleri içinde kabul edilen tarihî olayları ve şahsiyetleri küçük düşüren, aşağılayan, çarpıtan veya olduğundan farklı şekilde gösteren nitelikte yayın olamaz.”* Geriye yalnızca **“millî değerler içinde kabul edilen tarihî olayları”** tanımlamak kalmış.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni 'Tarih Tezi'

“Gençlik tarihimizi doğru tanırsa işte o zaman bu gençliği kimse tutamaz”! Günün üslubuyla söylene de Atatürk hadislerini hatırlatan bir söz. Yanlış tanıtılan tarihten kasıt devletin Kemalist tarihi ise dediği doğru ancak kendisi de bu tarih dersinden azade değil. Bir avuç araştırmacının çabası dışında memleketin tarihi masallar, hurafeler ve millî destanlardan oluşan bir güzelleme.

Ama mesele, bu her öğrencinin sanki zırvalığı hissediyormuşçasına nefret ettiği uyduruk resmî tarihten derin. **Meselenin temelinde o tarihi temel alan, üzerine şahsî ve ahlakî bir cilâ çeken bir siyasî proje var.** Zira Başbakan tarihçilikten önce siyasetçi ve artık tarih yazıyor, kendi tarihini yazıyor. **Her kadir-i mutlak gibi vakit geldiğinde âlim-i mutlak olmaya meyyal.**

Vazettiği tarih okumasındaki ecdat, ulus ve din vurguları baştan aşağıya gayrıtarîhî. Hayalindekilerin aksine, hanedan ziyadesiyle kozmopolit ve dünyalı, Osmanlı ulusöncesi bir siyasî yapı, din ise cihanşümül. Okumalarındaki Ahlâk, Türklük ve Müslümanlıkla hiçbir alâkaları yok. Ancak mühim olan tarih değil, yeni tarih.

1453 Tarih Müzesi

“Burası İstanbul... İskeçe’nin, Girne’nin, Gazi Magosa’nın, Kerkük’ün, Kırım’ın, Hicaz’ın, Şam’ın, Bağdat’ın, Yemen’in, Trablus’un da emanetini, hatırasını yüreğinde hisseder. Bakü’nün kardeşliği ve Karabağ’ın acısı da burada yüreklerde hissedilir. İstanbul’da herkes kendi çapına, anlayışına, felsefesine uygun, kendine yakışan şehirler inşa eder.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 14.12.2012

AK Parti Kürtlerini keşfediyor

Taraf’a “**Dindar Kürtler artık BDP’ye oy veriyor**” diyen AK Parti Diyarbakir İl Başkanı **Halit Advan** dokuz köyden kovuldu. Partiye yakın olanlar Roboski katliamından bu yana, parti lügatçesiyle “bölgede” oylarının eridiğini söylüyor. **Yalçın Akdoğan** bu bilgiye BDP’nin tezviratı dese de durumun sıkıntılı olduğu açık. Sağır sultanın aldığı duyumlar partide haydi haydi dile getiriliyordur. Ama belli de olmaz, Başbakan’a kötü haber verilmez malûm...

Aynı minvalde 10 BDP’li vekilin dokunulmazlığının Başbakan emriyle kaldırılmasına karşı çıkan AK Partili Kürt vekiller anlaşılan o ki pozisyonlarından vazgeçemediler. Böylesine nazik bir konuda seslerini yükseltmeleri ve “parti disiplini” tabusuna rağmen konunun aceleyle getirilmemesini sağlamaları dahi fevkalade önemli gelişme. Hatta dün sabahki istişare kahvaltısına kadar vardı iş. Hayırlara vesile olsun.

AK Parti’nin Kürtlerin mütebedeyinliği ve BDP karşıtlığı varsayımı son seçimlerde, CHP’nin erimesinin de verdiği dolaylı destekle tuttu. Partinin Kürtlerin hakiki temsilcisi ilân edilmesi ve Başbakan’ın “Kürt sorunu yoktur, Kürtlerin bireysel sorunları vardır” buyruğuyla birlikte Kürtsüz çözümün alt ve üstyapıları hazırlanmaya başlandı. Artık muhatap, AK Parti seçmeni olan ama “dilsiz” farzedilen “bizim” Kürtlerdi. Doğal olarak hiçbir

zaman partide ciddiye alınmadılar. 2011 kasım ayında Diyarbakır'da bir toplantıda konuştuğum AK Partililer "Genel Merkez'de yüzümüze bakan yok" yollu serzenişte bulundu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vatan kardeşliği

Cengiz Aktar 18.12.2012

Dört yıl önce bu aralar hop oturup hop kalkıyorduk. Bir asır evvel Ermenilerin maruz kaldığı kıyamı bir asırdır konuşamayan memlekette bu sessizlikten hicap duyan ve Ermenilerin acısını paylaşan otuz bir bin Türkiyeli kamusal alanda yüksek sesle özür dilemişti. Dört yıl, yaygın hafızasızlığı bilince çok kısa bir süre. **Ama kötü hafızayla tanışmak, eskide olanları idrak etmek babında o vakitten bu yana gözle görülür yol alındığı kanaatindeyim.** Tüylere diken diken eden "soykırım" kelimesi bile normalleşti. Elbet hafıza çalışması imza kampanyasıyla başlamadı. Belge ve Aras kitabevleri, *Agos* gazetesi, Hrant'ın kendisi, 2005'teki Osmanlı Ermenileri konferansı, hafızasızlık duvarını çatlatan kilometre taşlarıydı. İmza çağrısıyla hafızaya davet kamusal bir boyut kazandı sanırım.

Nereden nereye gelindi. Çetelesini tutmak dahi çetin iş artık. Türkiye'de süregelen hafıza çalışmasını ağırlıklı olarak bireyler ve toplum üstlendi. Pek çok müteedeyin ne mutlu ki artık ön saflarda. Siyasî irade, hep arkadan gelse ve devlet ile tabularına sahip çıkan reflekslerle cevap verse de bu çalışmayı artık kösteklemiyor. Hatta bazı nokta atışı girişimlerle destekliyor. Van Ahtamar Kilisesi'nin kamusal kaynaklarla restorasyonu simgesel bir katkıdır. Gasp edilmiş gayrimüslim vakıf mallarından bir kısmının iadesi de öyle. Yine de hafıza ve idrakın önündeki yol daha çok uzun.

Bilirsiniz politikacılar aşka geldiklerinde kardeşlik, et-kemik, can-ciğer edebiyatı yaparlar. Umumiyetle üslûp şöyledir: "Bu ülkede her bir etnik unsuru, ülkenin zenginliği olarak görüyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıyamet cuması notları

Cengiz Aktar 21.12.2012

Şaşkınlığıyla maruf, emekleme çağındaki insanoğlu ve insankızı bugün kıyameti sokakta arayacak, oysa kıyamet her yerde...

Taraf ve El Pais

Ortalık bir nebze sakinleşsin de öyle yazayım dedim. *Taraf*'ın başına gelenlerle ilgili çok laf edildi, daha da edilecek. Bugünlük meseleye malî destek ve misyon açısından ve bir "iyi örnek" **El Pais** (Ülke) gazetesi üzerinden bakalım. İspanya'nın önde gelen iki gazetesinden biri olan *El Pais* pek çok kişinin sandığının aksine köklü bir gazete değildir. Ama demokratik kavga babında çok köklü bir yayın organıdır. 1976 yılında faşist

Franko rejimi çökerken o zamanki editörler birliği öncülüğünde ve İspanyol feylesof Ortega y Gasset'in oğlu **José Ortega Spottorno**'nın fikir babalığıyla kurulur. Ortega Spottorno daha 1966'da rejimin, bütün şaşaasına rağmen çökmekte olduğunu görerek bir yayınevi kurar. 1972'de de dört yıl sonra *El País*'i çıkartacak olan Prisa yayın kuruluşunun temelini iki arkadaşıyla atar. 500.000 pesetas gibi son derece mütevazı bir kuruluş sermayesiyle işe başlayan **Prisa iki yıl içinde 381 ortağa ulaşır**. (Bugün iki milyar küsur avro cirosu olan bir dev.)

Ortega Spottorno'nun "Her adaletsizliği haber veren, açık ve Avrupalı" olarak tanımladığı gazetenin 4 Mayıs 1976'daki ilk başyazısında şöyle bir ifade vardır : **"Devletin reformu daha başlamadı, ilk sayımızda bunu söylemekle yetinelim."** Nitekim İspanya'nın demokrasiye geçiş süreci "*Transición*" son derece sancılı cereyan eder. 1978 Anayasasının kabulünden sonra *El País* en ciddi sınavını 1981 şubatında **Yarbay Tejero**'nun darbe girişimiyle verir. Hissedarların tereddütsüz desteğiyle o günün ilk baskısının manşeti **"Darbe: El País Anayasa tarafında"** ikinci baskının ki ise "Darbe boşa çıkmak üzere" olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Halka ve hukuka rağmen halk için

Cengiz Aktar 25.12.2012

Başbakan'ın acelesi var... Halka hizmet götürmekte acelesi var, 1923-2002 arasındaki siyasi zihniyetin tahribatını izale etmek için acelesi var, muasır medeniyet öyle yakalanmaz böyle yakalanırını ibraz etmek için acelesi var, payitaht İstanbul başta olmak üzere memleketini muasır medeniyetin doruğuna çıkarmak için acelesi var.

Ama kendisinden önceki idareden yol yordam açısından pek farkı yok. **Kemalistlerin "zorla güzellik" misyonu ile bugünün ihya etme misyonu birbirine çok benziyor.** Cumhuriyet ve öncesindeki dönemin laik ulus şantiyesi ile bugün memleket çapındaki şantiyenin arasındaki fark ilkinin önünde hiçbir hukukî ve beşerî engel olmaması. Bugün ise, misyonu hayata geçirmek için gereken rey ahaliden alınmış olsa da ve bu teveccüh, beklenmedik bir gelişme dışında önümüzdeki senelerde devam edecek olsa da sürat kesen engeller az buz değil. Bir kere 2002'den evvelki toplum mühendisliğinin iyi-kötü oluşturduğu bir dolu kurum var. Keza ilk AK Parti hükümeti döneminde oluşturulan modern kurumlar var. **Bunlara ilâveten mühendisliklerin "yan ürünleri", "ayrık otları" olarak toplumlaşan bireyler var.** Dolayısıyla bugünkü toplum mühendisliğinin vazifelerinden biri de, misyonun süratini kesen bütün bu mânilerin nötralize edilmesi. **Halka ve hukuka rağmen halk için.** Başbakan ve teşkilâtı aşağı yukarı 2005'ten bu yana kuvvet, sabır ve inatla dikensiz gül bahçesine doğru ilerliyor.

Manzara-i umumiye şöyle.

İdarî açıdan, düzenleyici ve denetleyici işlevleri olan RTÜK, Telekomünikasyon Kurumu, SPK, BDDK, EPDK, KİK, Rekabet Kurumu, TAPDK gibi üst kurul tabir edilen bağımsız idarî otoritelerin 2011'de özerkliklerinin kaldırılması.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 28.12.2012

Cuma notları Göktürk-2

Göksel bir heyecan sardı ortalığı, öyle ki ahali zor zapt edilir oldu. 450 okkalık **Göktürk-2** "dost" Çin diyarından fezaya yolcu edildi. Nevzuhur millî heyecana ve de meydan muharebelerine sebebiyet veren **bu peyk neyin nesiymiş merak ettim**. Türkçede doyurucu mufassal bilgiye ulaşmak mümkün değil. Alışık olduğumuz gizlilik. Uyduyu birlikte ürettikleri anlaşılan TUSAŞ ve TÜBİTAK'ın websitelerindeki bilgi az www.tai.com.tr ve www.uzay.tubitak.gov.tr Yurtdışı kaynaklarda, örneğin Pakistanlı uzman sitelerde daha fazla bilgi var. Bilgisayar sistemleri ve software'in millî olduğunu öğreniyorsunuz. **Güneş panellerinin Alman SpaceTech Immenstaad şirketince, optik resim sağlayıcısının ise Güney Koreli bir şirketçe imal edildiğini de. E peki nedir bu millîlik iddiası o vakit?** Ardından gelen "vay siz ne hakla bu millî başarıya gölge düşürme cüretini gösterirsiniz" ayarı? "Tamamen burada üretildi" iddiasına ne gerek var. **Dünyada her parçası, her Ar-Ge çalışması millî olan bir ürün kaldı mı allahaşkına?** Bu iddia şimdi millî araba üzerinden yürüyor.

Oysa pek kimse Avrupa Araştırma Alanı'na Çerçeve Program ile dâhil olan Türkiye'nin verdiği katkı payı kadar dahi proje üretmediğine şaşırıyor. İhraç malları içinde ithalatın anormal büyüklüğüne de... Haydi, olumlu bakalım diyeceğim ama o da kolay değil. Bütçe sunumunda son on yılda dolar bazında **üç misli zenginleşildiğini** muştulayan Mehmet Şimşek "ülke olarak katma değer zincirinde yukarı seviyelere çıkmak için son 10 yıllık dönemde Ar-Ge ve inovasyona önem verdik.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Artık gündem başkanlık

Cengiz Aktar 01.01.2013

"Gelineen noktada takıldıkları yer Başkanlık Sistemi... Herkes bir tez ileri sürüyor, bizim de böyle bir tezimiz var. Kabul edilir veya edilmez. Zaten bu komisyon karar mercii değil. Genel Kurul var, hatta belki referanduma gidecek. Nihai kararı millet verecek. Niye telaş ediyorsunuz. Gerekirse alternatifleri sunalım. (...) Bitti bitti, bitmediği takdirde, artık biz ne Meclis'in gündemini bu şekilde işgal ederiz, ne de bu komisyon sulandırılmış bir şekilde devam etmemeli (!). Biz ise bu kadar deneyimli bir ülke olmamıza rağmen bir yılı doldurduk, anayasamızı yapamıyoruz. (...) Kısa süre önce 26 maddelik anayasa paketini parlamentodan geçirdik, referanduma götürdük ve yüzde 58'le bu halkın kabulünü gördü. Daha önce anayasa çalışması yaptık. Bu anayasa çalışmasını yeniden ele alalım. (...) Bu AK Parti'nin bir anayasa teklifi olarak orada olur. (...) Anayasa olmazsa bu beni çok rahatsız etmez. Bu bizim hizmetlerimizi ciddi manada etkilemez. (...) Çünkü arzu ettiğimiz şekilde bitirilmiş olsaydı bu hizmetler çok daha seri, çabuk olabilirdi. Bazı yasal çalışmalarda engellerle karşılaşıyoruz ki, bu geliyor anayasaya takılıyor. (...) Bunlar değiştirildiği anda inanıyorum ki çok daha rahat, seri şekilde adım atma, karar alma imkânı doğacaktır."

Söylem analizine dahi gerek yok. Başbakan'ın TRT'deki monologda serdettikleri o kadar açık ki. AK Parti, Anayasa Uzlaşma Komisyonu'ndaki dört partinin ateşle suyun birlikteliği misali pek çok hayatî maddede

kat'iyen anlaşılamayacağını çoğumuz gibi başından beri biliyordu. Başbakan'ın 22 Nisan 2010'da start verdiği **Asya tipi başkanlık sistemi** o günden itibaren teşkilâtı ve yakın adamları tarafından usul usul gündeme sokuldu. Tepki gelince bir müddet susuldu ama Erdoğan'ın gönlünde yatan aslan hep bir kenarda tutuldu. Anayasanın akıbeti son haftalarda iyice berraklaşınca teşkilât başkanlık önerisini getiriverdi.

Artık AK Parti'nin başkanlık sistemli anayasa önerisi, uzatmaları oynayan anayasa yazım sürecinin önüne geçmiş durumda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 04.01.2013

Yeni sene münasebetiyle zaman tüneline girip onar onar bugüne dönelim; o devirlerden beri sırtımızda taşıdığımız yükleri, bir türlü kurtulamadığımız sorunları, çözemediğimiz çatışmaları bir yâd edip hafıza tazeleyelim.

» 1913

İkinci Balkan Harbi ile takriben bugünkü sınırların çizilmesi ve 19. yüzyılın son çeyreğinden sonra yoğunlaşan Balkan Müslümanlarının Anadolu'ya ilticasının iyice artması. 1913, Balkanlardaki dinî temizliğe, kuvvacı misilleme ruhuyla Anadolu'da devlet eliyle başlatılacak ve tarifsiz acılara sebep olacak mukabil dinî temizliğin bir bakıma milâdı.

» 1923

Bugünkü talebenin hatırı sayılır bir kısmının bilemediği kuruluş senesi! Yuvarlak rakam 90. sene-i devriye münasebetiyle illâki şenlikler tertip edilecektir. Bakalım siyasî irade, kemalist mirası lâıkiyla sorgulayabilecek mi?

» 1933

Rejimin yeterince Batıcı ve devrimci bulmadığı 70 senelik Darülfünun'un tasfiyesi, Üniversite Reformu adı altında İstanbul Üniversitesi'nin kurulması, 155 hocanın 96'sının atılması, Nazi mezaliminden kaçan Avrupalı Yahudi hocaların tayini, tedrisatın büyük ölçüde değişmesi. Hür düşünceden ziyade siyasî iradenin hizmetinde olan üniversite anlayışının temellerinin atılması.

» 1943

Devrin yarı resmî ağzı *Cumhuriyet* gazetesinde kasım 1942'de getirilen Varlık Vergisi'ni "ödemeyen" 31 kişinin Erzurum Aşkale'ye gönderileceği yazıyor. 27 ocak ile 3 temmuz arasında, tümü gayrimüslimlerden oluşan 1229 kişi zorla çalıştırılmak üzere Erzurum Aşkale'deki toplama kampına yollandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Çatışma çözümü

Cengiz Aktar 08.01.2013

Nihayet **yeniden** konuşuluyor. Eskiden olduğu gibi tamamen gizli kapaklı da değil. **Beşir Atalay**'ın *Milliyet* beyanından sezilen hiçbir aktörün de dışlanmayacağı. Bu gelişmelerden memnuniyet duymamak mümkün değil. Konuşan, eninde sonunda savaşmaz.

Tarafların beyanlarına, 2004'teki sınırdışına çekilme esnasında TSK'nın taarruzu sonucunda yitirilen güvene, 2009 açılımındaki hayalkırıklığına ve çatışma çözümü konusundaki toyluğa istinaden **bu olumlu adım hangi koşullarda meyve verebilir?** Sanırım temel soru bu.

Yol haritasında yine bir biçimde varolduğu ifade edilen üç temel konuya eğilelim bugünlük. Hükümet tarafının deyimiyle **silah bırakma**, diğer taraftan **eğitimde anadil** ve **bölgesel yönetim**. Bu iki talep, nihaî çözümün temel taşları ve Kürt tarafının olmazsa olmazları.

Dünyada benzer çatışmaların çözümünde **silah bırakma/ bırakma** hayati önemde olsa da çoğu zaman çözümün önkoşulu olarak tezahür etmiyor. **Çözüm öncesinde silah bırakmanın bir tek önkoşulu var: karşılıklı güven!** Güven olmayınca silah bırakılmıyor, öyle olunca da silah bırakmayı önkoşul olarak öne süren taraf kendini masaya oturmaktan men ediyor. Çatışma, sorun sürüp gidiyor.

Avuç içi kadar **Kuzey İrlanda**'da silah bırakma on üç yılda tamamlandı ve sürece nezaret eden Uluslararası Komisyon daha 2010 şubatında lağvedildi. Kuzey İrlanda'da müzakerelere başlamanın önkoşulu IRA'nın silah bırakması değildi. Silah bırakma, nihaî anlaşmanın koşuluymdu. **Müzakereyle silahsızlanma eşzamanlı yürüdü. Anlaşma esnasında silah artık yoktu.**

Çatışma çözümlerinde sorunların topyekûn ele alınması ve zamana yayılması önemli.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bariş notu

Cengiz Aktar 11.01.2013

Artık hep bariş kurmak üzerine kafa yorsak, yazsak. Oslo görüşmelerinin açıklanmasından sonra kamuoyunun verdiği olumlu tepkinin aynısı bugün de geçerli. Keza 2009 açılımının kapanmasından sonra, ardından Oslo'nun akamete uğraması sonrasında yeniden alevlenen karşılıklı şiddete rağmen beklenti hâlâ bariş yönünde. Alenen PKK başkanı ile müzakere edilmesine rağmen. **Bariş cephesi** genişledikçe **savaş lobisi** daralıyor, daraldıkça da sırtıyor.

Türkiye alışık olmadığı, kerhen deneyip beceremediği, itişip kakışmanın kolaylığı varken zor olan barişe yeniden girişmeye hazır gibi. Bir de şu **taviz** kelimesinin olumsuz "tek taraflı vermek" anlamının yanında "**karşılığında bir şey vermek**" yani müzakereyi ifade eden diğer anlamını bilebilsek.

Askeri kırdıran Enveri Paşa

Türkiye bu kışın da **Sarıkamış** şehitlerine yürüdü. Yürüyüş faaliyeti yanılmıyorsa 2004'te, Sarıkamış Faciası'nın doksanınıcı senesi münasebetiyle devletçe başlatıldı. O yıldan bu yana anma giderek artan dozda yapılıyor. Geçen yıl Başbakan da katılmış, âdeti üzere tarihle pek alâkası olmayan hatırlatmalarda bulunmuştu.

Birkaç zamandır **Sarıkamış Çanakkale ile birlikte destan mertebesine yükseltiliyor**. Bunun tesadüf olduğunu söylemek zor. Her ikisi de bir bakıma "serhat" boylarında. Biri memleketin doğu ucunda, diğeri batı. Semboller tumturaklı. Bu kadar zaman görmezden gelinmiş muharebeler son on yıldır resmen "pazarlanıyor". **Yeni destanlarımız, 1915 Ermeni soykırımının yüzüncü sene-i devriyesine millî cevap niteliğinde.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu

Cengiz Aktar 15.01.2013

Türkiye "hakikat ve adalet" çalışmalarına daha yeni başladı. Bu bağlamda kayda değer bir faaliyet geçen yıl Meclis çatısı altında gerçekleştirildi. Tam adıyla "**Ülkemizde demokrasiye müdahale eden tüm darbe ve muhtıralar ile demokrasiyi işlevsiz kılan diğer bütün girişim ve süreçlerin tüm boyutları ile araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu**" BDP ve AKP'li vekillerin önergeleri sonucunda geçen 2 mayısta kuruldu. 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 27 Nisan darbe ve muhtıralarını araştırdı. 1 Mayıs 1977, Maraş, Çorum, Malatya, Sivas katliamlarını, Abdi İpekçi, Gün Sazak ve daha birçok siyasî cinayeti inceledi. Komisyon'un **1420 sayfalık raporu** aralık ayında Meclis Başkanı'na sunuldu. İki cilt hâlindeki çalışmaya www.tbmm.gov.tr/arastirma_komisyonlari/darbe_muhtira adresinden ulaşılabilir. Raporda, gazetelere günlerce manşet olabilecek, *WikiLeaks* ayarında bir dolu bilgi mevcut. Ama nedense basında lâyık olduğu yeri daha tam bulamadı. Bu memlekete ne eziyetler çektirildiğini, ne adaletsizliklerin reva görüldüğünü bilmek isteyen ve gelecek için sorumluluk duyan herkesin okuması, didiklemesi gereken bir çalışma.

AK Parti milletvekili Millî Eğitim eski Bakanı **Nimet Baş** Komisyon'un başkanıydı. Yazdığı uzun önsöz, resmî belgelerin kuru dilinden farklı, araştırılan eylemlerin vahametiyle müsemma kritik tesbitler içeren bir metin. Misâlen: "*Hiçbir darbe millî değildir ve bütün darbeler millî olarak isimlendirilmiş kurumlar eliyle gerçekleşmiştir. Darbeciler, millete rağmen ama millet için, halka rağmen halk için darbe yaptıklarından 'Millî Birlik Komitesi', 'Millî Güvenlik Konseyi', 'Millî Güvenlik Kurulu' gibi millete ve devlete vasîlik yapacak kurumlar ihdas etmişlerdir.*"

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 18.01.2013

Empati nihayet?

Üç PKK üyesinin Paris'te katline memleket çapında duyulan üzüntü ve hayıflanma bugüne kadar görülmüş bir şey değildi. "Darısı diğerlerinin başına" diyen MHP dışında sevinen yoktu. Çünkü Diyarbakir anmasındaki ciddiyetle pekişen bu duygudaşlığın, geniş toplumsal onayın ve siyasî meşruiyetin habercisi olmasını temenni edelim.

Bugün artık, özellikle Avrupa'da kimliğini Kürt olarak tanımlayan, vatanlarından kopuk yüzbinlerce Türkiyeli Kürt yaşıyor. Onlar resmî istatistiklere Türk olarak yansısalar da beş milyon rakamının hepsi Türk değil. Hatırı sayılır bir bölümü onyıllardır memlekete gelemiyor. Orada doğmuş ve tamamen Kürt kimliğiyle büyümüş olanları az değil. Paris **Kürt Enstitüsü**'nün tahminine göre önem sırasıyla Almanya, Fransa, Hollanda, İsviçre, Belçika, Avusturya, İsveç ve İngiltere'deki **diaspora milyonun üzerinde**. Onlar dalga dalga, 1960'ların işçi göçüyle gelenler, ardından 12 Eylül darbesinden sonra iltica etmek zorunda kalanlar ve 1984 sonrasındaki ayaklanma ile 1990'lardaki envaiçeşit şiddet nedeniyle iltica edenler ve çocukları.

Çözüm çalışmalarında bu kitlenin, çözümün bekası açısından muhakkak kazanılması gerekiyor.

Bu minvalde af ve geri dönüş programlarına dâhil edilmeleri ve uzmanlıklarından özellikle Kürtçe eğitim ve öğretimde istifade edilmesi hayırlı olacaktır.

Hrant

Yarın o uğursuz günün altıncı sene-i devriyesi. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı canilerle ilgili kararın bozulmasını istedi. Davanın avukatı **Fethiye Çetin**'in ifadesiyle altı yıl öncesine dönüldü. Adalet beklentisi yine kursağımızda kalabilir zira dosyanın sevk edildiği 9.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tuareg

Cengiz Aktar 22.01.2013

Bir araba modeli değil. Kara kıtanın kuzeyindeki **Sahra Çölü**'nün güneybatısında **Mali, Nijer, Burkina Faso, Libya** ve **Cezayir**'in çöllerinde yaşayan **Berberî yarı-göçerlerin** adı. **Azavad** yani **"yaylak"** dedikleri devasa ülkeleri 9. yüzyıldan itibaren kayıtlara geçmiş, Sahra'nın ticaretine nezaret eden çöl imparatorluklarının merkezi. 7. yüzyıldan itibaren **Mağrib**'i ele geçiren ve hem Araplaştıran hem Müslümanlaştıran Araplarla irtibatta olan ama daha kuzeydeki akrabalarına nazaran başta dil ve alfabe olmak üzere farklılıklarını koruyan bir çöl medeniyeti. Dili konuşan beş milyon insan olduğu tahmin ediliyor. Keza güneyde bulunan, Batı Afrika'nın baskın müstemlekeçisi Fransızların "adamı" olan yerleşik kara Afrikalılarla da mesafeli bir irtibat içinde olan bir medeniyet.

Tuaregler koloni dönemine kadar iyi kötü farklılıklarını korumuş, çöldeki yaşamlarını olabildiğince

sürdürmüşler. Ama koloni sonrasında çizilen yapay devlet sınırları içine sıkıştıktan sonra otonomilerini giderek kaybetmişler. Nitekim Tuaregler bir meta gibi Mali'ye dâhil edilmişler. 1960'da verilen bağımsızlıkla birlikte **Tuareg ayaklanmaları** da başlamış. 1962-64, 1990-95 ve 2007-09'daki üç ayaklanmanın sonucunda hiçbir şey elde edememişler.

Tuareglerin **Azavad'ın Kurtuluşu Ulusal Hareketi (MNLA)**, 2012 ocak ayında başlayan son ayaklanmada ABD'den askerî eğitim alan Mali ordusunu püskürttü ve nisanda bağımsız Azavad'ı ilân etti. Ancak zaptettiği **Gao, Kidal ve Timbuktu** şehirlerini tek başına koruyamadı ve şehirleri **Ensaruddin, Batı Afrika'da Tevhid ve Cihad Hareketi** ve **İslamî Mağrip**'te **El Kaide**'den (İMEK) oluşan üçlü koalisyona terk etmek zorunda kaldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözüm cephesinden

Cengiz Aktar 25.01.2013

 Çözüm cephesinden Milliyetçi oyları garantilemiş hâlde başkanlık yolunda emin adımlarla ilerleyen Başbakan'a ne oldu da reformcu siyasete geri döndü? Kürt çatışması, tarafların, **çatışmanın galibinin olamayacağını** (*stalemate*) ve **çözümün bedelinin çözümsüzlüğün bedelinden daha hafif olacağı** hesabını kendilerine hatırlatacak bir kolaylaştırıcının dahlini gerektirecek aşamaya gelmişti. Kolaylaştırıcının ise ABD'den başka biri olması mümkün gözüküyor.

Doğu Türkiye ile Batı Türkiye arasındaki farkın en veciz örneği Diyarbakır'deki ağırbaşlı cenaze törenine Batı Türkiye'nin medyasının gösterdiği ilgisizlikti zahir. Otosansürün rehabetine kapılmış İstanbul ve Ankara televizyonları, töreni **İMC TV** dışında haber yapamadı. Önümüzdeki uzun normalleşme yolunda en hantal engel medyadaki otosansür olacak.

Tarafların mâlum sert retoriği şaşırtıcı bir şekilde erken yumuşadı. Başbakan'ın salı günkü grup konuşmasının yeni dilin habercisi olmasını temenni edelim. Bu dilin tarafların askerî faaliyetlerine de yansımaları dileyelim, kabine değişikliğine de...

Haftanın üzerinde durulmayan gelişmesi BDP'nin Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na sunduğu 20 bölgeyi Türkiye teklifiydi. Bölge sayısı anayasanın işi olmasa da ademimerkeziyet tartışmasına ciddi bir boyut getirmesi açısından hayati.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet koruma refleksi

Cengiz Aktar 29.01.2013

Kabine değişikliği sonrasında AK Parti sözcüsü **Hüseyin Çelik**: "Kiminle ilgili inceleme ve soruşturma izni istenmişse, Muammer Bey vermiştir, yargı bunu reddetmiş, iptal etmiş. Daha önce de ben bunu savundum. Muammer Güler'i, Hrant Dink'in katili gibi göstermeye çabalayan adamlar var, kesinlikle haksızlık yapıyorlar."

Hrant Dink'in katledilmesi kesinlikle bizi çok üzen bir meseledir. Ve sonra, savcı ve hâkimin birbirine ters düşerek verdikleri cezalar kamu vicdanını asla tatmin etmemiştir. AİHM'e ailesi müracaat etti, Türkiye mahkûm edildi, hükümetimiz savunma bile yapmadı. Ve savunma yapmayacağımızı söyledik. Sonra, 'örgüt vardır,' denmesi bizi memnun etti. Sonra Muammer Bey'e ve Ramazan Akyürek'e meseleyi yıkmaya çalışıyorlar, ikisinin de bu işte en ufak bir dahli yoktur. Bütün belgeleriyle bunu herkese ispatlamaya ben hazırım."

Mesele üzülmek veya alttan almak değil. Mesele sağır sultanın duyduğu, dünya âlemin gözü önünde işlenmiş bir suikast karşısında adalet! Bakalım adaletin tecelli etmesi için gereken yapılmış mı? Cinayet sonrasında Dink ailesi avukatlarının sayısız girişimi oldu. Verdikleri bilgiye göre, cinayet esnasında İstanbul Emniyeti'nde görevli **Celalettin Cerrah, Şammaz Demirtaş, Ahmet İlhan Güler, İbrahim Şevki Eldivan** ve **Bülent Köksal** hakkında mülkiye müfettişlerinin soruşturma açılması gerektiği yolunda olumlu görüş bildiren 11 Mart 2010 tarihli son raporundan sonra Muammer Güler soruşturma izni vermemiş. Buna mukabil avukatlar Ocak 2011'de kasten öldürmenin ihmalî davranışla işlenmesi ve terör örgütüne yardım yataklık suçlamalarıyla 24 kamu görevlisi hakkında dava açılmasını talep etti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 01.02.2013

Siyasî istikrar!

Malî ve siyasî dayanıklılığının güçlendiğine dikkat çekilen **Moody's** raporunda, *"Buna rağmen, **toplumun laik ve dinî unsurları arasındaki gerilim**, bazıları uzun süredir devam eden bölgesel ve **etnik sorunlar siyasî risk teşkil eden alanlardan** başlıcaları"* denmiş ve not arttırılmamış. Yeni değil, daha önceki ekim ayı raporunda aynı ifadeler kullanılmıştı. Manipülasyon, kötü niyet, kıskançlık, ne dersek diyelim, köpürüp Moody's'i de karalisteye alalım kritik olan şu: **Hükümetin 2002'den bu yana tek başına seçim kazanarak ülkeyi siyasî istikrar havzasına dönüştürdüğü algısı, dışarıda artık geçerli değil.** Yabancı yatırımcı için hayati önemdeki risk algısı kalıcılaşıyor. Yatırım çekmeye çalışan Türkiye için ciddi bir tehlike ama aynı zamanda hükümetin Kafdağı'ndan inerek reformcu döneme geri dönmesi için iyi bir fırsat.

Avrupa Birliği ve İngiltere

1950'de kuruluş aşamasında kapılar onlara açıktı, reddettiler. Başını çektikleri ve kıta için kâfi gördükleri Avrupa Konseyi ve Avrupa Serbest Ticaret Alanı (EFTA) gibi 19. yüzyıllı yapılarla yetinmeye çalıştılar. İşe yaramadığını görünce, AB'ye, pastadan pay almak amacıyla girdiler. Dışında kalmaları artık mümkün değildi. **40 yıl boyunca hiçbir zaman AB'li olmak istememiş ama** her zaman **"istemem koy yan cebime"** demiş bir AB üyesidirler. "Federal Avrupa" lakırdısını işitince nevirleri döner.

Bugün AB'nin içinde bulunduğu zor dönem İngilizlerin huysuzluğunu had safhaya taşıdı. Daha iyi durumda olduklarından değil; kriz bütün gelişmiş ekonomilere paydaş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Shànghǎi Hézuò Zǔzhī

Cengiz Aktar 05.02.2013

Ya da **Shankhayskaya Organizatsiya Sotrudnichestva**. Evveleminde bürokratlarımız hızlandırılmış Çince ve Rusça kurslarına... Zira Başbakanımızın 75 milyonun istikbali için belirlediği uluslararası teşkilatın **resmî dilleri Çince ve Rusça!** Türk addettiğimiz diğer dört üye Kazak, Kırgız, Özbek ve Tacikler güzel Türkçemizi üçüncü resmî dil yapmayı becerememiş. Zira kendileri de Türkçe değil Rusça danışılar mâlum. Gayrı üçüncü dil meselesini Başbakanımız çözer.

Evet, **nevzuhur haricî maceramız** hayırlı uğurlu olsun, 21. yüzyılda **Yeni ve Büyük Türkiye**'nin şanını yürütsün. "Alçak emperyalist Batı"ya istikbalin yükselen güç Asya'nın olacağını gösterecek. Dışişlerimiz, geçen hafta **Şanghay İşbirliği Teşkilâtı (ŞİT)**'in üç kademe üyelik sürecinde alt kademe olan "Diyalog Ortaklığı"ndan "Gözlemci" kademesine geçilmesi için adımı attı. Tam üyeliğe giden yol açık; öyle AB'ninki gibi "uzun ince" filan da değil. Üye olmak için yapılacak iş basit. "Akraba topluluklar" pek sorun çıkartmaz. İş Çin ile Rusya'da bitiyor. Putin ile ön istişarelerin şaka yollu da olsa yapıldığı anlaşılıyor. Üyelik muradımız ilk telaffuz edildiğinde herhalde ciddiye almamıştır. Öyle ya NATO üyesi komşusunun böyle bir radikal karara imza atacak olmasına kendisi de inanmamıştır.

Çin'den vize çıkmış. Uygurlara soykırım yaptığı yollu efelenmeler Beijing'in verdiği notanın akabinde yutulduğundan aramız iyi, ticaret mükemmel, kimse diğerine karışmıyor. Afrika'nın doğal kaynaklarını paylaşma konusunda sorun çıkabilir ama bu "sağlıklı rekabet"tir. Orta Asya'da ise ne Çin ne de Rusya ile bir sorun çıkması mümkün.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 08.02.2013

Anayasa olmuyor Başkanlık verelim

29 ocak grup toplantısında Başbakan malûmu ilâm etti: *"Temennimiz odur ki mart sonuna kadar bu iş biter, bitmesi hâlinde sağlıklı şekilde bizler de yaşamış oluruz. Bitmemesi hâlinde, AK Parti'nin bu konuda yaptığı çalışma Meclis gündemine taşınacaktır. İnşallah Meclis gündeminde bizim yeni anayasa tasarımızı böylece orada halkımıza, milletimize sunmuş olacağız. Eğer biz parlamentoda beklediğimiz desteği aldığımız anda bunu gündeme getiririz, referandum gücünü yakaladığımız anda da biz millete gideriz."* AK Parti'den emin değilim ama Başbakan'ın muradı açık. **Doğu tipi despotizmle belirlenen, "Şanghay Kriterleri" ile uyumlu, halkının hangi hizmete ne kadar ihtiyacı olduğunu sadece kendisi bilen ve belirleyen tekadam rejimi.**

Uzlaşma Komisyonu yeni anayasa hazırlamaya çalışıyor, AK Parti rejim değiştirmeye. Patrondan böyle bir mesaj gelmişken, partinin “başkanlık rejimi avukatları” “nisanda bu iş tamam” diye davul çalarken, Uzlaşma Komisyonu üyesi AK Partililer ne katkı sunabilir? Nitekim verdikleri her madde teklifinde ucundan kenarından başkanın yetkilerine atıf var. Bırakalım diğer üç partinin uzlaşmazlıklarını, başkanlığı dayatan AK Parti kimle uzlaşacak? Tekrar edelim: **“Başkanlık” anayasal süreci zehirliyor.**

Ve şu süre meselesi. Yazım çalışması yetmişmiş artık. 10 yılı AK Parti iktidarı olmak üzere 30 yıldır asker anayasasıyla idare ediyor ve ediliyoruz. Yetti diyen pek olmadıydı. Nihayet Türkiye, tarihinde ilk kez anayasasını kendi yazıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mesele kalkınmaysa işçi teferruattır

Cengiz Aktar 12.02.2013

Yeni “Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu” uyarınca Cumhuriyet tarihinde ilk kez dürüst ve kayda değer bir dizi çalışma hayatı istatistiği yayımlandı. 26 Ocak 2013 tarihli *Resmî Gazete*’deki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tebliğine göre toplam işçi sayısı 10.882.000, sendikalılar ise sadece 1.002.000. **Yani sendikalaşma oranı yüzde 9,2!** Tüm ücretliler içinde ise sendikalaşma oranı yüzde 6’ya düşüyor. Yeni yasanın getirdiği işkolu kısıtları bu üzücü tablonun baş müsebbibi. En düşük sendikalaşma oranları inşaat, sağlık ve sosyal hizmetler ile gazetecilik işkolunda. **Gazetecilerin sendikalaşma oranı yüzde 3,6! Verilerin, eski veya yeni anaakım medyada yer bulmadığını hatırlatayım.**

Türkiye’nin sendikasızlaştırılması yeni değil, 12 Eylül darbesinden bu yana sürüyor. Vahim olan bu verilerin basında neredeyse hiç dikkat çekmemiş olması. Sanki “sendika”, modası geçmiş bir kurummuş gibi. Mesele bambaşka. Kalkınmacı saplantının defterinde iş ve çalışma hayatı faslı pek cılız. Sendika, temeline insanı alan bir çalışma hayatının olmazsa olmaz bileşeni olmasına rağmen kalkınmanın önünde bir engel olarak telakki ediliyor. Şirketler “sendika” lafını duyunca cin çarpmışa dönüyor. Daha geçen gün Adıyaman’da 250 işçi sendikalı oldukları için işten atıldı.

Kalkınıyor, büyüyor ve zenginleşiyoruz ya bedeli önemli değil. Hele bedel insan ve doğa ise tamamen tâlî. Para hırsının, bırakın hukuku herhangi ahlâkî sınırı dahi yok. Doğanın, kent ve kültürün başına gelenleri devamlı işitiyoruz. Boş gördüğü her yere bina, AVM, köprü, yol, tünel, akan her suya HES yapmaya andıçmış bir heyula var karşımızda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 15.02.2013

Çözüm = Başkanlık!

Birkaç zamandır Kürt çatışmasının çözümü ile Başbakan'ın başkanlık muradı arasında tuhaf bir sebep-sonuç ilişkisi kuruluyor. Bu, pek tesadüfe benzemiyor. Hatırlayalım: İmralı süreci tabir edilen çözüm gündeme geldiğinde önce anayasa unutuldu. Sanki anayasa yazım çalışması ile çatışmanın çözümü birbirinden bağımsız iki süreçmiş gibi bir hava oluştu. Ardından anayasa yazım çalışmasının çok uzun sürdüğü havası yaratılmaya başlandı. Çatışma çözümünün aciliyeti konusunda geniş bir mutabakat ve meşruiyet oluştuğu için sanki yazılamayan anayasanın çözümü engelleyeceği intibai oluşturulmaya çalışıldı. Ve **çözümün biricik adresi** gözümüze, beynimize sokulmaya başlandı: **Başbakan'ın başkan olması!** AK Parti'nin önerdiği sistemde çatışmanın çözümü ve çözümün kalıcılığı için gereken reformlarla BDP-PKK çizgisi dâhil Kürt siyasetinin talepleri arasında ışık yılları olsa da, önerilen başkanlık sisteminin **Levent Köker**'in *Zaman*'daki tesbitiyle daha ziyade **"başkancılık"** olsa da... **Eğer hâlâ çözüm talep ediliyorsa, bunun, çözümü başlatan iradenin yani Tayyip Erdoğan'ın uhde, tasarruf ve insafına kaldığı ruh hâlinin toplumda işlenmesi...** BDP'nin ve genelinde Kürt siyasetinin bu formüle mecbur olduğu, hatta heveskâr olduğu havasının yavaşça yaratılması... Diğer deyişle, **ölümü gösterip sıtmaya razı etme projesi.**

Soru şu: Türkiye gibi devasa, bol sorunlu, demokrasi fakiri ve şimdi AK Parti'nin verdiği başkanlık önerisiyle Tayyip Erdoğan'ın mutlak tek seçici olacağı bir memlekette, sorunlar siyasetle ve başta anayasa olmak üzere kurumlar aracılığıyla değil tek bir kişinin ferasetiyle nasıl çözülecek ve o çözümler nasıl kalıcı olacak?

Mali, Fransa ve İslâm

Fransa'nın müdahalesiyle radikal İslâmcı üçlü koalisyonun zaptettiği şehirler geri alındı ama ne Bamako hükümeti bölgeyi kontrol altına alabildi, ne saldırılar bitti, ne de Tuaregler herhangi bir şey elde edebildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bölgesel Politika ve çözüm

Cengiz Aktar 19.02.2013

Sabık Fransa hükümeti tarafından Mayıs 2007'den itibaren müzakereye açılması veto edilme tehdidi altında bulunan beş müzakere faslının önündeki engel hükümet değişikliği sonucunda kalktı. Bu fasıllardan **Bölgesel Politika** faslının önümüzdeki aylarda müzakereye açılması bekleniyor. Çetin fasıllardan biridir.

1975'ten bu yana yürürlükte olan AB'nin Bölgesel Politika'sı üye devletlerin bölgeleri arasındaki eşitsizliği azaltma amacı güder. Politika'nın icracısı Avrupa Komisyonu, ana malî kaynak olan Yapısal Fonların dağıtımında en az merkezî otoriteler kadar bölgesel otoritelerle çalışır. www.ec.europa.eu/regional_policy

Türkiye boyutlarındaki AB ülkelerinde Bölgesel Politika'nın esas muhatabı bölgelerdir. **Bölge ise merkez ile belediye arasındaki idarî birimdir.** Bölgeler, türdeşlik arzeden ve hedefinde o yörede yaşayanları ekonomik, sosyal, kültürel ve hatta siyasî anlamda yetkilendirmek ve güçlendirmek olan yapılardır.

AB'nin Yapısal Fonlarından zamanında ziyadesiyle yararlanan **İrlanda, Portekiz** ve **Yunanistan** gibi ülkelerde, daha önce bulunmayan bölgesel yapılar ilk kez bu yolla kuruldu. **Britanya'da İskoç** ve **Galler** bölgeleri bu

kaynaklardan faydalanarak yetkilerini arttırdılar. 2004 ve 2007’de AB’ye katılan **10 Doğu Avrupa ülkesinin** idarî yapılarında Bölgesel Politika sayesinde derin dönüşümler oldu. Aşırı merkezî, tekparti yönetimi geleneğinden gelen bu ülkelerde süreç kolay olmadı. Ancak AB üyeliği hedefiyle demokrasiyi güçlendirmek ve Yapısal Fonlardan faydalanabilmek için merkezî yönetimden bölgeye yetki ve kaynak aktarımı gerçekleşti, idarî yapı baştan aşağıya gözden geçirildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 22.02.2013

Referandum bahisleri

Çözüm tam yol ilerlemese de cenaze konuşulacağına “çözüm” konuşulmasında büyük hayır var. Çatışma çözümünün ne anlama geldiğini neredeyse hiç bilmeyen bir memlekette yaşıyoruz ve bu işlerin “hadi öpüşün barışın” diyerek olmayacağı açık. Tarafların belagatlerinde yüz seksen derecelik dönüşümler var ama yeni dilin uygulamaya dönüşmesi için gereken kurumlaşma daha ortada yok. **Müzakerelerin tam teşekküllü hâle gelmesi zaman alacak.** Bu işin siyasî ya da resmî tarafı. Verilen tepkilere bakınca göze çarpan iki husus var.

Birincisi, eğer istihbarat ve asayiş vazifelerini yapmazlarsa Karadeniz’deki “Kürt avı” egzersizlerinden daha çok görürüz. Buram buram Ergenekon kokan bu kepezelik, arınma çalışmasının sonlanmadığını açıkça gösteriyor. **Çözüm, “gericilik” ile “bölücülüğün” yani Ergenekon’un iki kadim hedefinin ortak marifetiyle gerçekleşeceği ölçüde mücadelesinin artık tek hedefi durumuna gelmedi mi?**

İkincisi, çözüm- anayasa- başkanlık üzerinden at yarışı bahsi lezzetinde cereyan eden tuhaf tartışma. Önkabul şu: BDP’nin, TMK reformu, anadilde eğitim, gerçek bir ademimerkeziyet ve vatandaşlık tanımı konusunda yol alınacağını gördüğünde başkanlık sistemine “evet” diyeceği. Oysa bunların hepsi ülkenin demokratikleşmesinin önünü açacak temel reformlar. **Hükümet bu reformları içeren bir başkanlık sistemi düşünüyorsa zaten mesele yok.** Ama partinin başkanlık sistemi sözcülerinden bu reformların yapılacağı konusunda hiçbir ciddî öneri hatta işaret dahi gelmedi. Yakın zamanın **en cevval anayasa taraftarları** bugün, kalıcı altyapısı olmayan bir ateşkes karşılığında anayasayı unutmaya da razılar, o ateşkesi eninde sonunda bozma potansiyeli taşıyan Türk tipi başkanlık sistemini onaylamaya da.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mesele kalkınmaysa tabiat teferruattır

Cengiz Aktar 26.02.2013

İtiraf edelim bizim kuşağın çevreye ilgisi yok denecek kadar azdır. Ya farkında değildir, ya umuru değildir, ya da çevrenin ilânihaye sürdürülebilir olduğu kanaatini taşır. **“Ağır siyaset” yapmaktan “soft” çevreye bakacak vakti yoktur.** Sınırsız kalkınmanın en büyük erdem mertebesinde olduğu, ekonominin iyi gitmesinin her şeyin

çaresi olduğu önkabullerinin zihniyeti baskıladığı bu üçüncü dünyalı eziklikten hem sol hem sağ nasibini ziyadesiyle almıştır. Tam da bu yüzden solda **Yeşillerle EDP**'nin birleşmesi ve mütedeyyinler arasında çok yeni de olsa beliren çevreci itiraz takdire şayan.

Son on yıldır kalkınmada lig atlama peşinde olan, pastanın iyice irileştiği Türkiye'de **"ekonomi"** artık **temel toplumsal değer** hâlini almış durumda. Eskiden İstanbul ve birkaç Anadolu şehriyle sınırlı ekonomik faaliyet hızla ortak bir pazara dönüşüyor. Parayla tanışıyor, hızla tüketim toplumu hatta bağımlısı oluyor Türkiye. Bu **hazcı şölende çevrenin esamisi mi okunur?** Kırsaldan yeni kurtulup kentin nimetleriyle yeni tanışan kitleler için kırsalı çağrıştıran "çevre" bir nevî "gericilik" değil midir? İktisaden gelişmekte olan ülkelerin hemen hepsi bu yolun yolcusu değil mi nitekim?

Oysa yumurta kapıda kırıldı bile. Ciddî bilimsel araştırmalar dünyanın, insan eliyle ve geri dönüşü olmayan bir doğal dengesizliğe doğru kürek çektiğini hatırlatıyor her gün. Buna rağmen siyasi ve iktisadi karar vericiler, genel itibariyle üç maymunu oynamayı sürdürüyor. Bizim hükümet bu gaflet yarışının dünya şampiyonlarından.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 01.03.2013

Tutanaklar

Çok iyi oldu. Öcalan muhtemelen ilk kez bu kadar merkezden ve doğrudan Türkiye ile muhatap oluyor. PKK başkanı sıfatıyla BDP'lilerle konuşması o yapay PKK-BDP farkını da sona erdiriyor. Söylediklerinden çözümün iki tarafı olduğu ve bu işin tek tarafın ya da daha güçlü gibi görünen tarafın tasarrufunda olmadığı çıkıyor. Tutanaklar **"Kürt sorunu dün çözüldü"** havası yaratmaya çalışanlara rağmen işlerin hiç de o kadar kolay cereyan etmeyeceğini gösteriyor. **Bütün yapıcılığına rağmen** Öcalan hiçbir şey talep etmiyor değil. Kaldı ki ikide birde "eleştiriye açığım" diyor. "Özerklik Şartı" tartışması buna iyi örnek. Başkanlık sistemine destek için en ileri ABD örneğini veriyor. Ama dönüp "demokratik özerklik" de diyor. Analizlerdeki hafif kekremsi küf kokusu ile gayrimüslim takıntısı daha çok konuşulur. Zabıtlar **ihtiyat, sabır ve mesaiye** işaret ediyor.

Terörle mücadele mi çözüm mü?

Merkel

'le terörle mücadele konuşulmuş, bir kanalda haberci **Bülent Arınç**'i konuk etmiş terörle mücadele konuşuyor, salı savaş uçakları terörle mücadele kapsamında bomba yağdırıp dört PKK'li öldürüyor. Diğer tarafta 21 mart ilâ 15 ağustos arasında ateşkes ve sınır dışına çekilme konuşuluyor. Başbakan şiddete karışmamış PKK'lilerin affı, diğerlerinin üçüncü ülkelere gitmesinden bahsediyor. Belki o dört PKK'li af kapsamında veya Almanya kontenjanında olacaklardı? Basının ve TSK'nın çözümden haberi herhalde yok. Hadi provokasyon demeyelim; çatışma çözümlerinde çözümü baltalama potansiyeli olan reflekslerden kurtulmak zordur, diyelim. Ama refleksleri giderecek pedagoji yapılmaz, talimat verilmez, hele "çözüm eşittir silâh bırakma" havasıyla yetinilirse

ne provokasyon biter ne de şiddet.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özerklik Şartı bir daha

Cengiz Aktar 05.03.2013

“Yerel yönetimleri güçlendirelim. Olur, hemen güçlendirelim ama nasıl? İşte, belediyelere daha fazla yetki verelim.” Kabaca tartışmanın düzeyi bu! Türkiye tam bir kavram kargaşası içerisinde **ademimerkeziyet** tartışmaya başladı. Tartışma denebilirse... “Daha erken” diyen utangaç muhalifleri bir kenara koyarsak, üzerinde mutabık kalınan iki varsayımdan biri sihirli değnek “**Özerklik Şartı**”, diğeri belediyeciliğin güçlendirilmesi! **Abdullah Öcalan** ile **Sırrı Süreyya Önder** arasında da konuşulan Özerklik Şartı’na bir kez daha yakından bakalım.

Ademimerkeziyet sade Kürtlere değil bütün Türkiye’ye lâzım, hem de hemen. Daha geçen gün AKP Ekonomi İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı **Numan Kurtulmuş**, partinin “**Kent Ekonomileri Forumu**” adı altında yereldeki potansiyelin açığa çıkmasına önayak olacak bir girişimi tanıttı. Önümüzdeki günlerde daha etraflı yazacağım.

Avrupa Konseyi’nin 1985 tarihli “**Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı**” Türkiye’de 3723 sayılı yasayla 1993’te yürürlüğe girdi. Dibacesinde Türkiye’nin yanından geçemeyeceği ademimerkeziyetçi ilkeler zikredilir: “*Vatandaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılma hakkı Avrupa Konseyi’ne üye devletlerin tümünün paylaştığı demokratik ilkelerden biridir; bu hakkın en doğrudan kullanım alanı yerel düzeydedir.*”

Şart’ın bir Avrupa Konseyi (Avrupa Birliği değil) sözleşmesi olmasından ötürü **bağlayıcılığı** ve **izleme mekanizması yok. Onaylansa da uygulanmayabilir.** Kaldı ki Türkiye’nin onaylayıp uygulamadığı ve tam aksini uyguladığı uluslararası metinler üzerine doktora tezi yazılır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 08.03.2013

Milliyet’in başına gelenler

Barışa giden upuzun yolda herhalde en çok ihtiyacımız olacak olan bilgiye dayanan bir tartışma ortamı. Türkiye’de toplumun bilgilenmek için başvurduğu iki ana araç da televizyon ve gazete. Doğrudan ya da dolaylı biat etmiş basının dışında kalabilmiş olan bir avuç yazar var, bir avuç da mecra. İktidarın denge ve denetim alerjisi, diğer taraftan çoğu basın patronunun başka işlerinin emrettiği otosansür, haberalma özgürlüğünün önünde duvar. Bu yüz kızartıcı olayın barış ve çözüm konuştuğumuz bir sırada cereyan etmiş olması talihsiz. Umarız tekrarlanmaz.

Bir millet iki devlet

Ekrem Eylisli

yetmişlerinde Azeri bir yazar. Ne soysuzluk araştırması kaldı, ne kulak kesme tehdidi, ne kitabını gömme töreni... **Alioğlu İmparatorluğu**'nun hedefi olmasının nedeni yazdığı **Taştan Rüyalara** öyküsü. Mevzu şu: Bir Azeri sanatçı yaşlı bir Ermeni'nin dayaktan can vermekte olduğunu görür ve onu savunur. Dayakçılar Sovyetler'in çökmesiyle Ermenistan'dan sürülen Azerilerdir. Tam bir **"madem öyle işte böyle"** durumu. Yüzyıl önce Balkanlar ve Kafkasya'dan sürülen Müslüman unsurların Anadolu'ya geldiklerinde meseleden tamamen bihaber yerli Hristiyanlardan intikam almasının güncel ve mini versiyonu... Karşısında, bu kin sarmalına erken uyarıda bulunan ama bertaraf edilen edebî hassasiyet.

Hocalı protestoları

26 şubat Hocalı katliamının 21. yıldönümüydü. Geçen yılki Taksim kepezeliği yaşanmadı, herhalde Azeri lobisi devletten izin alamadı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Demokratikleşme Süreci' desek

Cengiz Aktar 12.03.2013

Denen mealen şu: "hele önce savaş bitsin, savaşı bitirecek iradelerin ve çözümün içeriğinin demokratik olup olmadığına ileride bakarız".

Memlekette öyle bir hava esiyor ki, Kürtlerin ne isteyip ne istemedikleri, Türklerin ne verip ne vermeyecekleri bile o kadar önemli değil, yeter ki silâh sussun.

Demokrasi açısından taşıdığı riskleri geçtim, bu istikbal, kurulacak barışı tehdit eden mahiyette. Biri başkan diğeri önderlik, **iki âdemin dört dudağı** arasından çıkacak olan ve dolayısıyla kurumlara dayanmayan barış nasıl kalıcı olabilir?

Türkiye'de yıllarca demokratikleşmenin önündeki esas engelin Kürt çatışması olduğu, çözümünün de demokratikleşmenin dayanağını oluşturacağı konuşuldu.

Hâlâ da konuşuluyor.

Çözümün, demokratik kurumları getireceği, buna mukabil başaktör askeriyenin kendine atfettiği müdahale işlevini de fiilen götüreceği varsayılıyordu.

Hâlâ da varsayılıyor.

Böylesi temel bir nedensellik, **belirsiz bir barış** ve “belirli” bir başkanlık(lar?) rejimi için nasıl bu kadar kolay unutulur?

Türk modeli **başkanlık** dayatması **teferruat değil**, ileride bakılacak bir tadilat hiç değil. Tahribatı bugünden görülüyor. **Anayasa yazımını resmen akamete uğratıyor**. Ve tepeden tırnağa bir **paradigma değişikliği anlamını taşıyor**.

Sınırsız yetkilerle donatılmış tek adam rejimi bu. Bütün diğer yetkileri geçtim şu kâfi: **Yürütmenin başı** olmasına **ilâveten**, bir yasa Meclis’ten çıkamazsa, üyelerinin yarısını kendi diğer yarısını da Meclis’in atadığı AYM’ce denetlenebilecek (yani denetlenemeyecek) olan başkanlık kararnameleriyle **yasama yetkisi**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 15.03.2013

Allah tabiatı bu kanundan korusun

Kâbus kanun Genel Kurul gündeminde 10. sırada. Çarşamba Ankara’da **Tabiat Kanunu’nu İzleme Girişimi**’ni (<http://tabiatkanunu.wordpress.com>) oluşturan **113 stk** Meclis’te gurubu olan partilere seslendi. AKP ve BDP yoktu, diğer ikisinden basiretli sözler işittik.

MHP’li **Şandır** “Bugün dünyada artık büyümenin ve kalkınmanın tanımı değişti. Doğanızı korumadan büyük ve güçlü devlet olamazsınız. (...) Hukukla doğayı koruyamayız, bu bir bilinç ve kültür meselsidir ve sivil toplumun halkı bu yönde uyandırması çok önemlidir” dedi. CHP’li **Hamzaçebi** ise “Ülkemizin doğal alanlarının, Milli Parklarının pervasızca yatırımlara açılacak olmasını kabul etmiyoruz. (...) Geçtiği takdirde Anayasa Mahkemesine taşıyacağız” dedi. Bakalım ekolojik BDP ne diyecek?

Bu arada tasarıyla ilgili basında çıkan yazılara Orman ve Su İşleri Bakanlığı’ndan bir açıklama geldi! Tasarının sahibi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı şehircilikle uğraşüyor mâlum.

Kurutulan Anadolu

Gelen haberler ürkütücü. İklim değişikliği ve “**akan her suya baraj**” çılgınlığıyla su havzaları kuruyup gidiyor. Büyüme saplantısı gereği enerji açlığı geleceğimizi kurutuyor. Tabiat Kanunu İzleme Girişimi’nden bir haber: “**4610’uncu HES de Rize’de faaliyete geçti, denize ulaşan akarsuyumuz kalmadı!**”

Elektrik Piyasası Kanunu’na gelmekte olan “**Kamu yararı ve faaliyet durdurma**” başlıklı geçici 14. madde ile artık HES lisanslarında, mahkemeler reddetse de iptal durumu oluşmayacak. Çevre avukatı **Yakup Okumuşoğlu**’na göre “Yatırımcı, sahada yürütmeyi durdurma kararı çıkana kadar yapabileceği azamî çalışmayı yapmaya gayret edecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barışı anlamak değil kurmak

Cengiz Aktar 19.03.2013

Gayet istikrarlı bir barış projesi olan Avrupa Birliği'nin kurucu babası sayılan **Jean Monnet**'nin anlamlı bulduğum bir meseli var. **"İnsanlar olmaksızın hiçbir şey mümkün değildir, kurumlar olmaksızın hiçbir şey kalıcı değildir."** Kuruluş döneminde atılan şu dâhiyane adımı hatırlayalım: Almanya ile Fransa'nın kömür ve çelik üretimlerinin denetimini ulusüstü bir otorite Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'na devrederek silâh üretiminin en hayâtî iki girdisini karşılıklı denetleme imkânına kavuşmaları. Somut ve hemen hayata geçirilen bu kurum bugünkü Avrupa Komisyonu'nun atasıdır. Gerisi mâlum.

Yıllardır sürekli kullandığımız, ağızlarda sakız olmuş ama nasıl inşa edildiğini pek bilmediğimiz "barış" ile ocak ayı başından beri yeniden haşır neşiriz. Daha birkaç hafta öncesine kadar "barış" sözünün içinin nasıl Kürt siyasetince boşaltıldığı konuşulurdu. Bu defa işin ciddî olduğu konusunda sade lakırdı değil epey bir emare var. Her şeyden önce artık iki taraf var ki bugüne dek olduğu pek söylenemez. Ardından normalleşme emareleri her gün artıyor. Sembolik değeri çok yüksek beyanlar, karşılaşmalar, jestler art arda geliyor. Normalleşmeden ziyade kanıksama hâline doğru hızla evriliyor toplum. Bu çok hayırlı bir gelişme.

Eğer işler rast giderse çözüm, tıpkı zamanında Avrupa Birliği süreci gibi, bunu başka hedefler doğrultusunda araştırma niyetlerini boşa çıkaracak bir dinamik yaratabilir. Çatışma çözümünün olmazsa olmazı demokratikleşme sadece Kürtleri değil Türkiye'yi, hatta komşu bölgeyi "iyileştirme" potansiyeli taşıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 22.03.2013

21.3.2013

İşler rast giderse tarihyazımının kaydedeceği bir gün olacak. Şüphe yok. PKK partisi başkanı Türkiye'nin meydanlarından ve medyalarından memlekete, bölgeye, dünyaya Kürtçe seslendi. Siyaset, silâh bırakma, akıl, hukuk, meclis, komisyon, hak, birlikte yaşama... Semboller, kelimeler az buz değil. Daha birkaç ay öncesine kadar birbirini katleden düşmanlar kardeşlikten konuşuyor. Beklentiler büyük, hattâ muazzam. Beklentilerin siyasete tahvil edilebilmesi için belagatten icraata hızla geçmek gerekiyor. Zaten herkes farkında, değil mi?

Anayasa ve barış

Barışın içinin yavaş yavaş dolacağı konusunda da şüphe yok. Bu topraklar ilk kez barışacak, tabii ki bu aceleye gelecek bir iş değil. En basitinden nasıl barışılacağı bilinmiyor. Ama buna mukabil beklemeye gerek olmayan temel bir çalışma var. Anayasa yazımı! **Barış dâhil hiçbir şey anayasa yazımını ileriye atmamıza ya da**

AKP'nin "yerli başkanlık modeli anayasası" ile ikâme etmemize gerekçe oluşturamaz. Eğer dünkü konuşmayı biran evvel siyasete tahvil etmek istiyorsak yapılacak ilk iş dün Nevruz münasebetiyle tatil olan Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na **21 Mart ruhunu** taşıyarak kolları sıvamak olmalı. Zaten AKP ile BDP'li üyeler ve CHP'li iki üye demokratik anayasa konusunda hazır değiller mi? Yanılıyor muyum yoksa?

Post-Conflict Peace Building

Resmî tercümesi yok zira böyle bir kavram yok. **Çatışma sonrası barış kurmak**, kuruculuk ya da sadece barış olarak çevrilebilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in özrü

Cengiz Aktar 26.03.2013

Nevruz'un ardından gelince saadet katmerlendi. Özgüveni yeni doruklara taşıdı.

Mavi Marmara hadisesinden bu yana süren **ilkeli duruşun dilenen özürde aslan payı olduğunda tereddüt yok**. Ancak diğer faktörleri gözden kaçırmak saflık olur.

Birincisi ABD'nin çıkar ve çabaları. **Obama yönetimi** Haziran 2010'dan bu yana iki ülkeyi barıştırmak için çalışıyor. Birkaç kez özü'nün kıyısına gelindi ama olmadı. Obama belli ki İsrail'e gerçekleştirdiği bu ilk ziyareti azamî değerlendirme niyetiyle yola çıkmış.

Lafı ABD'nin İsrail'e olan ebedî dostluğundan açtıktan sonra İsrail devlet politikasının sıcak bakmadığı konularını gündeme getirdi.

Filistin'in devlet olma hakkı başta olmak üzere Gazze'ye uygulanan ambargonun hafifletilmesi ve özür üzerinden Türkiye ile normalleşme...

Nitekim **özür, Obama'nın da başarı hanesine yazıldı**. ABD'nin bölgede önde gelen iki ortağının arasını bulmuş olması, ikinci başkanlık döneminin Ortadoğu politikasında hayatî bir adım.

Başbakan **Erdoğan**'ın, daha birkaç hafta önce sarfettiği "Siyonizm eşittir ırkçılık" lafına özürden hemen önce getirdiği düzeltmenin ardında da muhtemelen gelmekte olan özür vardı.

İkincisi İsrail'in tavır değişikliğinin ardındaki yeni yaklaşım.

İsrail'in özrü, eğer bölgede yaşamaya devam etmek istiyorsa bugüne kadar **sürdürdüğü kibirli ve saldırgan politikayı gözden geçirmesi** gerektiğinin ilk emaresi.

ABD'ye sırtını yaslayan, kendi kendini tecrit eden, Arap uyanışından hiçbir şey anlamak istemeyen, aksine siyasî İslâm başta olmak üzere olan biten her şeyi kendi varlığına tehdit olarak algılayan o **devekuşu politikasını**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 29.03.2013

21 marttan sonra 23 mart

Geçen Nevruz'un barışın milâdı olduğu giderek kanıtlanıyor. Allah "özbeöz Türkler"den ve MHP yönetimi ile CHP'nin şahin kanadı gibi sorumsuzlardan korusun.

23 martta da **İstanbul Politikalar Merkezi**'nin himayesinde, **Ömer Madra**'nın başını çektiği, pek çok sivil kuruluş ve eylemcinin hazırlık çalışmalarında bulunduğu **İstanbul İklim Manifestosu** yayımlandı.

Şöyle bir ibare var: *"İklim değişiyor ve sosyal adaletsizliği kat be kat arttırıp derinleştiriyor. Gezegen sürekli uyarıyor. Ama gözler kör, kulaklar sağır kalmaya devam ederse, **kibir denen şeyin ne büyük bir felaket olduğunu yakında hepimiz öğreneceğiz...** İşte onun için, vicdanı olan tüm yurttaşlarımızı, elde hâlâ çözüm imkânı varken, gezegeni kurtarma seferberliğinde kendi payına düşeni yapmaya, bu büyük sorumluluğu paylaşmaya çağırıyoruz."* İmzanız için www.change.org/iklimicin

En yeni "tek çare"

Barışı kurarken, onun **temelini atacak olan anayasa** yazımına neden yoğunlaşılabilir? Çünkü daima "tek çare"lerden medet umarız. **Bir iş yaparken diğerine pek yoğunlaşamayız.** Bir ara anayasa yazımı vardı, herkes ve en başta bugün "barış kendiliğinden her şeyi çözmeye kadirdir" diyenler o anayasa için uykusuz geceler geçirdi. Ama unutuverdiler, daha iyisini bulduklarını düşünerek.

Barış artık her kapıyı açacak tek anahtar... Kendiliğinden, demokrasi kapısını dahi... Açamasa da o kadar önemli değil, ileride bakarız, ya da bakmayız. Yer içer, tüketiriz. Eh, bu da az bir şey değil filhakika.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AK Parti'nin müzakere vakti

Cengiz Aktar 02.04.2013

AK Parti'nin on küsur yıllık siyaseti, geçmişin adaletsizliklerini izale etme ve iktisadiyatın verdiği olanaklar sayesinde kalkınmadan en geniş kitleyi faydalandırmak üzerine kuruluydu. Cumhuriyet tarihinde adıyla müsemma başka bir partiden söz etmek herhalde mümkün değil: Adalet ve Kalkınma!

Geçmişin adaletsizlikleri, ulusun yoktan var edildiği döneme kadar uzanan bir gayrimeşrulaştırma sürecinin sonuçları. Bu toprakta yaşayan neredeyse herkesi bir şekilde olduğundan farklı bir yere yerleştirmeye çalışan toplum mühendisliğinin yarattığı toplumsal ve bireysel travmalar AK Parti'nin iktidarında, her şeyden önce,

ortaya çıktılar. Tabuya dönüşmüş, insanların içine attığı travmalar artık sadece konuşulmuyor, yavaş da olsa iyileşiyorlar. Bu toplumsal şifa süreci özünde tek taraflı yürüyor. **AK Parti bahşediyor toplum şükrediyor.**

Adaletsizliklerin boyutu öyle ki AK Parti'ye kimsenin hesap sormasına yer bırakmıyor. Muhalefetsizlik CHP'nin sadece politikasızlığından değil. CHP adaletsizliklerin timsali olduğu ölçüde bir bakıma anti-politikayı temsil ediyor. AK Parti'nin politikalarının yıllardır CHP'nin ilerisinde, hatta "solunda" olduğu tesbiti yersiz değil.

CHP'nin siyasette bugünkü konumunun, parti içindeki yenilikçileri tenzih ederek, başka türlü olması mümkün değil, ta ki yeni bir parti kurulana kadar. Rahmetli **Erdal İnönü**'nün HP- SODEP- SHP'den yeniden CHP'ye giden yolda yeni partinin adının, ağır mirastan ötürü CHP olmamasında fayda olacağını temenni ettiğini söylerler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 05.04.2013

Anayasa cephesinden

"Temennimiz odur ki mart sonuna kadar bu iş biter. (...) Bitmemesi halinde, AK Parti'nin bu konuda yaptığı çalışma Meclis gündemine taşınacaktır." Başbakan'ın 29 ocak grup toplantısında ilân ettiği strateji tıkr tıkr işliyor.

Uzlaşma Komisyonu şimdiye kadar, 130 kadar maddeden oluşması beklenen anayasanın büyük bölümünü görüştü, sadece 35 civarı maddede uzlaşa sağlayabildi. Bugün akşama kadar dört parti bütün önerilerini Meclis başkanlığına sunacak. Pazartesi 8 nisan dostlar alışverişte görsün diye yapılacak bir son toplantı sonrasında hükümetin başkanlık sistemi önerisi gündeme oturacak.

AK Parti göbeğini kendisi kesmek istiyor. Teklifini, barış rüzgârıyla referanduma götürüp Başbakan'ı mutlak bir başkan yapma hedefi açık. 330 için gereken üç oyun peşinde. Bulması da, referandumu kazanması da ihtimal dâhilindedir. Ama bu kumara ne gerek var? **Neden o barış rüzgârını arkasına alarak BDP ile oturup demokratik bir anayasa veya güçlü denge denetleme mekanizmaları olan bir başkanlık sistemi çalışması yapmaz? "Büyüklerimiz bilir" ve "çoğunluğun istediği bu, yetinin, şükredin"** diyenlere rağmen bu soruyu sormaya devam edeceğiz.

Bu ayki *Tempo* dergisinde **Erdal Güven**'in **"Usul usul başkanlığa"** araştırması herkesin anlayacağı dilden başkanlık dayatmasını anlatıyor. AK Parti'nin 22 sayfalık propaganda kitapçığı **"Türkiye Başkanlık Sistemini Konuşuyor"** ile birlikte okunmalı.

Çamlıca için ÇED?

Temmuz 2008'de Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin geçici 3.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eyalet sistemi, inşallah

Cengiz Aktar 09.04.2013

BDP geçen cuma yeni anayasanın birinci maddesi üçüncü fıkrası olarak **Cumhuriyet tarihinde ilk kez adem-i merkezîyet ilkesine resmîyet kazandırdı: “Devletin idarî yapısı adem-i merkezî sistem esasına göre düzenlenir. Devletin toprak bütünlüğüne dokunulamaz.”** Bakalım AKP ve CHP bu mükemmel teklifi lâıykıyla değerlendirebilecek mi? Başbakan’ın pazar akşamı ilk kez kendisi telaffuz ettiği Türk tipi başkanlık çağrısı bu konuda iyimser olunamayacağına delalet ediyor.

Hâlbuki daha 29 martta: “Güçlü bir Türkiye asla eyalet sisteminden korkmamalıdır. Üniter yapı bununla alakalı bir şey değil. Siz eyalet sisteminde de üniter yapıyı muhafaza edebilirsiniz” dedi. Tabii o eyaletler kâğıt üzerinde ise muhafaza edersiniz, ama idarî, malî ve siyasî özerkliği olan eyaletlerden bahsediliyorsa illâki farklı bir üniter yapıdır sözkonusu olan. Başbakan’ın ve teşkilâtının düşündüğü **kâğıt üzerinde eyalet için üç somut veri** var.

İlki AK Parti’nin Anayasa Uzlaşma Komisyonu’na ülkenin idaresi maddesinde verdiği teklifin 1982 Anayasa’sındaki maddeden farkı yok. Burada **eyalet filan sözkonusu değil**.

İkincisi, geçenlerde AKP tarafından halka dağıtılan “**Türkiye Başkanlık Sistemini Konuşuyor**” kitapçığındaki şu açıklama: “*Hükümet sistemi olarak başkanlığı seçen bir ülkenin zorunlu olarak devlet sistemi tercihinin federalizm olması gibi bir durum sözkonusu değildir. Başka bir ifadeyle, federal yapı başkanlık sisteminin zorunlu bir sonucu değildir. Teklifte devlet sistemine ilişkin olarak, yani üniter devlet konusunda hiçbir değişiklik yer almamaktadır.*

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 12.04.2013

Çekilme: Sıvışın!

“Çekilmeyeceğiz demiyoruz. Konunun bir yasal düzenlemeye ihtiyacı olduğunu ve hükümetin üzerine düşeni yapması gerektiğini söylüyoruz.(...) Biz de soruyoruz, konunun iki tarafı mı var yoksa tek bir tarafı mı? Türkiye bizimle istişare etmeden tek taraflı hareket ediyor.” **Murat Karayılan**’ın *El Cezire* televizyonuna söyledikleri açık: Yasal düzenleme ihtiyacını tekrarlıyor, müzakerenin tek tarafı olamayacağının altını çiziyor.

Çekilme ya da daha doğrusu **silâhlı unsurların toprağı terk etmesi** ciddi mesele. “Sıvışın, halkın arasına karışın, gözden kaybolun” ile hallolacak mesele değil. 1999 ve 2004’te olanları Başbakan da dillendiriyor. Epeyidir önerdiğim gibi **TSK’nın nezaretinde gerçekleşmesi en mâkulü**.

Ama farklı veçheleri olan bir mesele aynı zamanda. PKK silâh bıraktı diyelim korucuların onbinlerce silâhı ne olacak? Keza konunun uzun vadeli sosyal-psikolojik boyutu var: Silâh bırakan PKK'lilerin suça (hangi suça) karışmamış olanları nereye dönecek? **Eve dönüş kim, ne güvence verecek?** Bütün bu sorular ve daha nicelerine verilecek cevap, yasal düzenleme değil de şahsî teminat nasıl olabilir? Üstelik yasal düzenlemenin Meclis'te CHP'yi elini taşın altına koymaya zorlayacağı, koymazsa da iyice marjinalleşeceği açıkken...

Gelelim muhataplığa. Geçende **"AK Parti için müzakere vakti"** diyordum. Kuzey İrlanda barışının mimarlarından **Jonathan Powell**'in Ezgi Başaran mülâkatından: *"Biz süreci IRA'yı dâhil etmeden sürdürmeyi çok denedik fakat her seferinde çöktü."*

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Realpolitik ve yeni ahlâk

Cengiz Aktar 16.04.2013

İddia ve ikaz mealen şu: İstikbal, "aydınların kafasındaki" kanaat ve taleplerle, makul de olsalar, şekillenmeyecek. Onlar temsiliyeti ve meşruiyeti olmayan azınlık. Son on yıldır demokrasinin derecesini belirlemiş olan çoğunluk artık Kürtlerin uhuvvetiyle ezici çoğunluk oldu. Temsilcilerinin alacağı her karar meşrudur zira temsiliyet azamîdir. Azınlıkta kalanlara sadece tahammül etmek düşer.

Bu siyasetin **tarihî dayanağı**, "Kürt", "Türk" hatta "İslâm" tanımlamaları. Ve bunlar üzerine bina edilen "Bin yıllık İslâm kardeşliği", "Çaldıran'dan Çanakkale'ye silâh kardeşliği", "Omuz omuza mücadele ederek kurulan Cumhuriyet" destanlarının oluşturduğu **"Yeni Tarih Tezi"** ve **"Büyük Sünnî Barışı"**.

Kadim zamanlara uzanan, yekpâre, **homojen Kürt ve Türk ulusları** ile **yekvücut bir İslâm cemaati**, yani **anti-tarih...**

Bir-iki hususu hatırlatmak kâfi: Kürtlerle Türklerin, Türk ulusunun yoktan var edildiği dönemdeki fânî birlikteliği Sünnî İslâm temelinde yükseldi ve önce gayrimüslimleri yok etti. Ekrâd ile Etrak birleşince nelere kâdir olduklarını en iyi Ermenilerle Süryaniler bilir. Aynı ulus ardından Alevîleri ve Kürtleri yok saydı. Sonuçta Kürt kimlik mücadelesinin neşet ettiği yer, din kardeşliği üzerinden dayatılan Türklük.

Güncel dayanağı ise çoğunluğu yönetenlerin bu durumda iki liderin tayin edip bahsettiği, çoğunluğun da şükretmek zorunda olduğu realpolitik. Başka türlü söylersek, "halk bu kadar hakla tatmin olur, daha fazlasını da kaldıramaz" ikazı ve "Başbakan ile Önder ne diyorlarsa o olacak" tevekkülü. Kitabî olarak söylersek, **Max Weber**'in "Meslek Olarak Siyaset" ve "Meslek Olarak Bilim" adlı iki temel risalesindeki "siyasî sorumluluk ahlâkının" Türkçe meali.

Yalnız, Weber'in irdelediği sorumluk ahlâkının yanında **bir de bilgi kaynaklı kanaat ahlâkı var ki içinde bulunduğumuz yeni dönem, istisnâî de olsa bu iki ahlâkın birarada okunmasının gerekliliğine işaret ediyor.** Bu, aydın telaşı değil, zaruret.

Kanaat ahlâkının işlevi

Zira bu noktaya, bugüne kadar uygulanan siyasî gerçekçiliğin ya da realpolitikanın sınırlarına dayandığımız için gelmedik mi? Kürt çatışmasında siyasî sorumluluk adına inkârı, askerî yöntem ve dili dayatan siyasetin tükenmesiyle başlamadı mı bu dönem?

Dolayısıyla, AK Parti'nin on yıllık iktidarından çok daha gerilere giden siyasî ezber bozulmadan yeni dönemi kotarmak mümkün mü? Ezber bozulmadan yüzleşme, helalleşme mümkün mü?

Herhâlde en fazla aykırı düşünceye, müzakereye, bilgi alışverişine ihtiyacımız olacak dönem şimdi başlıyor. **Çünkü biz bu mevzuları bilmiyoruz, yeni öğreniyoruz.** Her şeyden önce müzakere bilmiyoruz. Çekilme nasıl olur, silâh nasıl bırakılır, silâhı bırakan nasıl yaşar, bilmiyoruz. Bölge duyunca aklımıza bölünmek geliyor. Adem-i merkeziyet, denge denetlemeden bihaberiz. Mağdurların dertlerine deva nasıl olunur bilmiyoruz. Başka bir dilde eğitim öğretim nasıl yapılır bilmiyoruz...

Sonuçta yeni dönem, sorumluluğun kanaatle beslendiği yeni bir ahlâka işaret ediyor. Barışın olduğu kadar siyasetin bekası için...

Ve belki Pandora'nın kutusu esas şimdi açılıyor. Zira Kürt çatışmasının çözümü ve barış, savaşa yüzleşmek demek. Kürtlerin neden ayaklandıklarını anlamak demek. **İttihatçı Kemalist ideolojinin emrettiği ana ezberlerden birini daha bozmak demek.** Kürtleri siyasete dâhil etmek ise Türkiyelileşmelerinin önünü açmak ve siyasetin meşruiyet alanını genişletmek anlamına geliyor.

Şifa sürecinin önünü almak mümkün değil. Bunun arkası gelecek. Kürtlerin başına ve giderek bütün memleketin başına gelenleri idrak etmeye başlayınca bunun **berisindeki felâketleri de idrak etmenin önü açılıyor.** Anadolu'nun gayrimüslim halklarının başına gelenleri, ardından Alevîlerin çektiklerini...

Merak edilmesin, onun adına siyasî sorumluluktan dem vurulan, daha fazlasını hazmedemez denen muhafazakâr halk bugüne kadar okuduğu gazeteden artık hakikati okuduğunda neyin ne olduğunu gayet iyi anlıyor.

Tekrarda fayda var. Mütedeyyinler ve AK Parti, **İttihatçı/Kemalist ideolojinin** gayrimüslimleri, Türk ya da Sünnî olmayan Müslümanları **en az kendileri kadar gayrimeşrulaştırdığını ne kadar çok anlar**, çekilen acı ve hakikatlerin ortaya çıkmasına ne kadar önayak olur, adaletsizliklere tüm dışlanmışlarla birlikte ne çareler bulur ve böylece bu **ideolojilerden ne kadar uzaklaşırsa demokrasi bu topraklara o ölçüde yerleşecek.** Yeni ahlâk herhâlde bu temelde yükselecek.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 19.04.2013

Çılgın Kanal

Hükümetin içeride ve dışarıda takdir edilen üyelerinden **Ali Babacan** geçen hafta hiç âdeti olmamasına rağmen, görev konusu dışında kalan **Kanal İstanbul** projesi hakkında beyanda bulundu. Yakın coğrafyamızın

ekolojik dengesini geri dönüşsüz bir şekilde altüst etme kapasitesi olan projenin gerçekçi olduğunu iddia etti.

Ankaralı **“yüksek sadakat”** kurumlarından **Yüksek Planlama Kurulu** kararını vermiş, proje başlama aşamasına gelmiş. Babacan **“Dünya için çok konuşulacak bir proje olduğuna inanıyoruz”** demiş. Dünyanın ve **en başta Karadenizli komşularımızın bu deli saçması projeyi konuşacağı açık**, ama Bakan’ın sandığı şekilde değil.

Allahtan Bakan **“Her türlü çevre değerlendirmesi ve hazırlığı çok dikkatli yapılmalı”** demeyi ihmal etmemiş. Bu işin absürt olduğunu yıllardır anlatmaya çalışan profesör **Cemal Saydam** Bakan’ın bahsettiği çevre değerlendirmesini çoktan yaptı. Şöyle: *“Projede kanal derinliği 25 metre olarak planlanıyor. Bu, beslendiği nehir ve yağmur suları dışında kaynağı olmayan Karadeniz’e yeni bir musluk açacak ve Karadeniz’in devamlı Marmara’ya tatlı su iletmesini sağlayacak hatta denizi buna zorlayacak. (...) Karadeniz iki musluktan iki kat hızla boşalacak fakat Karadeniz’i dolduran ve besleyen nehirlerin, Tuna’nın, Dinyeper’in debisi ve kapasitesi artmayacak (...) Karadeniz git gide kuruyup yok olurken, diğer tarafta Marmara ve Akdeniz’in sıcaklık, tuz oranı bozulacak Çılgın Proje’nin sonu Çılgın Felaket olacak! Projenin sahibi Türkiye olsa da etkileyeceği ülkeler ve doğacak sonuçlara bakılırsa bu felaketin sonuçları Karadeniz’e kıyısı olan tüm ülkeleri etkileyecek.”*

Kibrin sonu yok değil var: Kitlesele felâket! **Change.org**’daki kampanyaya imza atabilirsiniz.

Tükenmez dergisi

78’liler Dernekleri Federasyonu’nun yayın organı **Tükenmez**’in son sayısında **“Dört Bir Yanda Kürdistan”** adlı bilgi dolu bir özel dosya var. Dosyada Irak’ın Kürdistan Özerk Bölgesi ağırlıkta. Ne de olsa Türkiye ile ekonomik anlamda bütünleşme süreci yaşayan bir bölge burası. Adı konmamış bir Ortak Pazar. Dergiye konuşanlar Türkiye’nin Kürt barışı tutarsa bütünleşmenin Ortadoğu çapında bir ekonomik başarıya dönüşeceğinden emin.

Bölge üzerine bilgi Kürt çatışmasının ve Kandil’in gölgesinde kaldığından olsa gerek, son derece sınırlı. Oysa neler neler oluyormuş. **Erbil**’de kamuya ait **Selahaddin Üniversitesi**’nde 25-30.000, **Ömer Üniversitesi**’nde 15.000 öğrenci okuyor. İlâveten **Duhok** ve **Süleymaniye Üniversiteleri** ile **Hizmet’in Şaheste, Işık ve Cihan Üniversiteleri** var. Türkiye’den okumaya giden çok. Ancak diplomaların Türkiye’de denkliği yok.

Bir diğer konu **Mahmur Köyü ve siyasî mülteciler**. 1990’ların başında Hakkâri ve Şırnak’ın sınır köylerinden Irak’a iltica eden binlerce Kürt’ün yaşadığı bu köy 2009 açılımı sırasında gündeme gelmiş ve konu açılım gibi kapanıp gitmişti. Mahmurlular döner mi bilinmez ama köyün barış döneminde özellikle eğitim açısından bir nevî pilot proje olabileceği açık. Siyasî mültecilere gelince, sanılanın aksine Türkiyeli Kürtler son dönemde Avrupa’ya değil güneye iltica ediyormuş!

Jandarma’dan siyasî tahlil

Haftanın askerî gelişmesi Jandarma komutanının beyanıydı: *“Küreselleşmenin getirdiği dinamik ortam; ülkelerin iç ve dış güvenlik ayrımının belirsizleşmesi ve güvenlik paradigmalarının değişmesi neticesinde, kamu düzeni ve yasal kurumların da içerisinde olduğu ulusal güvenliğe yönelik tehditler farklılaşmış, terörizm, ayrılıkçı hareketler, etnik ve dinî çatışmalar, kitle imha silahlarının yayılması, uluslararası organize suçlar ve siber terörizm gibi asimetrik tehditler, yeni parametreler olarak ortaya çıkmış ve güvenlik algılamalarını büyük ölçüde*

değiştirmiştir. Ülke bütünlüğünün parçalanmasına yönelik tehditlerin; içte ve dışta artan yoğunlukta güç kazanma çabası karşısında, değişen güvenlik algulamaları temelinde, iç güvenliğin sağlanması ve korunması öncelik kazanmıştır.”

Neresinden tutsak? Altı satırlık cümleler her vakit sorunludur, başlar bitiremezsin. Art arda envaiçeşit kavramı sıraladığında meram karman çorman olur. Nitekim içeriğe bakınca acaba 1990’larda mıyız diye sormadan edemiyoruz. Jandarma “**barış**” diye bir şeyin konuşulduğunun farkında değil mi? Ya beyanının siyasi olduğunun? Savaş bitince canları mı sıkılıyor acaba?

Askeriyeyi topyekûn değiştirecek olan sivil bir “asker politikası” uygulanmadıkça kamusal hayatın askersizleşmesi, memleketin de normalleşmesi zor.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

24 Nisan nedir

Cengiz Aktar 23.04.2013

Pek haberdar olduğumuz ya da olmak istediğimiz söylenemez, öyleyse hatırlayalım. **İttihatçıların yönetimindeki Osmanlı devletinin, kendi Ermeni vatandaşının kökünü Anadolu’nun her köşesinden kazıyan kararının uygulamaya başlandığı kara gündür.** Yarın da 98. yıldönümüdür.

Kararın bedelleri üzerine teferruatlı bilgi ve çalışma pek yok. Örneğin gündemin bir numaralı maddesi olan Kürt meselesinde Kürt ayaklanmalarıyla Ermenilerin o bölgeden silinmeleri arasındaki ilişki nedir üzerine doyurucu bir çalışma yok. Keza Ermeniler yok edildikten sonra Anadolu’nun beşerî, siyasî ve iktisadî rabitası ne hâle gelmiş, malûmat yok. Böylesine kapsamlı bir yok etme operasyonun etkisi illâki muazzamdır. Bildiğimiz, can ve mal kayıplarından ibaret.

Hatırlayalım: Kasım 1918’de İttihatçıların yerini alan yeni **Osmanlı hükümetinin Mayıs 1919’da açıklanan komisyon raporuna** göre, hayatını kaybeden Ermeni vatandaşların sayısı **800.000**. 1928’de Genelkurmay Başkanlığı’nın Cihan Harbi’ndeki kayıplar üzerine yayımladığı kitapta “**800.000 Ermeni ve 200.000 Rum katli ve tehcir yüzünden veya amele taburlarında ölmüştür**” deniyor. Bu ölümlere 1918 sonrası açlık, hastalık ve katliam sonucu Kafkasya’da hayatlarını kaybedenler dâhil edildiğinde **kayıplar bir milyonu aşıyor. Taner Akçam’ın 21 nisan tarihli Zaman’da verdiği rakamlar böyle.** Osmanlının tamamlayamadığı “**temizlik**” işini ise **Kemalist Türkiye** tamamlıyor. Anadolu’daki “kılıç artıklarını” İstanbul’a sığınmaya mecbur ederek ve başta kiliselerle okullar olmak üzere maddî izleri silerek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 26.04.2013

CHP'nin trajikomik hâlleri

CHP'li **Umut Oran** basına düzeltme yollamış. *"Sayın Gülseren Onanç'ın sonuçlarını açıkladığı anket CHP'nin yaptırdığı bir anket değildir. Bu nedenle partimizin yaptırmadığı bir anketin ücretinin Genel Başkanımızın imzasıyla ödenmiş olması da söz konusu olamaz"* demiş.

Bahse konu anket mâlum CHP tabanının yüzde 65'inin barış taraftarı olduğunu kaydeden çalışma. Yani öyle utanılacak bir şey değil. **MHP'nin kahrılı hâlleri**

MHP'li **Semih Yalçın** epeyidir esip gürlüyor, sağa sola ayar veriyor. Barışın hesabını soruyor. Bu defa **Ali Bayramoğlu**'na açık mektup yazmış. Bir dolu fuzulî lakırdı, mecaz ama sıfır politika. Barışla birlikte marjinalleşmesi mukadder MHP'nin bugünkü ruh ve şuur hâlini mükemmel anlatan bir name.

MHP'nin Kürt çatışmasını çözmek gibi bir derdi yok. **"Barış düşmanla yapılır"** düsturundan bihaber. Kibirli bir duruşla boyuna geriyor.

ÇED kepezeliği

Mâlum hükümet Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) deyince cin çarpmışa dönüyor. ÇED Başbakan'ın her fırsatta "bürokratik engel" dediklerinden... İkide birde ÇED muafiyetini gündeme getirmenin nedeni bu. 2008 ve 2012'de muafiyet dayatılmış ve en son açılan davada Danıştay 14. Daire'nin verdiği nihan karara göre bütün eski projelere ÇED alınması zorunlu hâle gelmişti.

Takiben idare yine devreye girdi. Bu sefer 23.6.1997 tarihinden önce yatırım programı kapsamına alınmış, **5 Nisan 2013** itibariyle planlanma aşaması geçmiş, ihalesi yapılmış, üretim veya işletmeye başlamış projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu yapı ve tesislerde yapılacak işletme ve uygulamalar **ÇED yönetmeliği kapsamından çıkarıldı**.

Heinrich Böll Stiftung Derneği'nin *Perspectives* dergisinin son sayısında hukukçu **Gonca Yılmaz**'ın Türkiye'deki ÇED maskaralığını anlatan mükemmel bir makalesi mevcut. <http://www.tr.boell.org/web/111-1627.html> "**ÇED raporları çevresel etkiyi değerlendirebilir mi?**" başlıklı makalede ÇED'in nasıl göstermelik bir iş olduğu açıkça görülüyor. ÇED Yönetmeliği 1993'te yürürlüğe giriyor. Toplam sekiz defa değişikliğe uğruyor, üç defa da tamamıyla yürürlükten kaldırılıyor. ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü verileri 1993-2010 arasında verilen **33.824 ÇED kararından sadece otuz ikisi "ÇED olumsuz" olarak verilmiş. "ÇED gerekli değildir" kararı sayısı ise 31.285!**

Kimi kandırıyoruz acaba kendimizden gayrı?

Nükleer ile domates biber

Bugün **Çernobil Felâketi'nin 27. yıldönümü**. 20. yüzyılın en büyük nükleer felâketi Çernobil'in etkileri sürmesine rağmen insanlığın bundan gereken dersi çıkardığı söylenemez. Daha iki yıl önce meydana gelen Fukushima Felâketi nükleer konusunda Japonya'nın aklını başına getirmeye yetmedi. İnsanlık bugünü ve yarının riske atma konusunda yarışmaya devam ediyor. Hele gelişmekte olanlar...

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Taner Yıldız** geçende Amerika'ya sitemde bulunarak, “Ben 22 milyar dolarlık nükleer santralı stratejik ortağım Amerika ile yapmayacaksam, hangi projeyi yapacağım, domates biber mi satacağım?” dedi. Keşke Türkiye organik domates biber ss hâline gelebilseydi de doğanın canına okumadan para nasıl kazanılır dünyaya gösterebilseydi. **Tarımı iptidaî bir uğraş sanmak, nükleeri de modern sanmak sonradan gelişenlere mahsus bir kurgu.**

Gelelim “enerjiyi nerden sağlayacağız” diyeceklerle. WWF - **Doğal Hayatı Koruma Vakfı**’nın yayımladığı **Güneş Atlası**’nda, **Türkiye’nin mevcut elektrik ihtiyacının tamamının 790 km2 yani yzlmnn binde biri kadar bir alana yayılacak güneş panelleriyle karşılanmasının mümkün olduğu** belirtiliyor.

2050 yılında ise Türkiye’nin elektrik ihtiyacının tamamını karşılamak için bunun aşığı yukarı iki misli kadar güneş paneli yeterliymiş. WWF bunun iki Atatürk Barajı kadar alana karşılık geleceğinin altını çiziyor.

Temiz, doğa dostu, sürdürülebilir ve Türkiye’de bol bulunan bir kaynak güneş. Paneller pahalı, evet, ama diğerkaynakların tahribatının yanında deve de kulak. **Bakan Yıldız görev tanımında bulunan enerji kadar tabii kaynaklarla ilgilense yeter!**

Avrupa Çernobil Ağı’na dâhil olan **Yeşil Düşünce Derneğı**, Çernobil Haftası etkinlikleri çerçevesinde, nükleer kazada çalışan üç tasfiye memurunu, deneyimlerini paylaşmak için Türkiye’ye getirdi.

Karadeniz İsyandadır Platformu ise İstanbul Taksim’de saat 19:30’da “**Çernobil’e Lnet, Nkleere Hayır**” yürüyüşüne çağırıyor. Tekrarda daima fayda var: **Nükleer ucuz değıl, temiz değıl, güvenli değıl.**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Eski Türkiye’nin son anayasası’

Cengiz Aktar 30.04.2013

Bugün Meclis çatısı altındaki Anayasa Uzlaşma Komisyonu’na mart sonunda verilen bir aylık ek süre doldu. Dikkat edilirse epeydir anayasa cephesinden gündeme “iyi haber” düşmüyor. Artık beklenti Komisyon’un görevine son verilmesi ve epeyidir dillendirilen “**geçici anayasa**” üzerinde asgarî bir mutabakat aranması yönünde.

Bu süreçten böyle bir sonuç çıkacağı belliydi, kehanet sahibi olmaya gerek yoktu. Buraya neden ve nasıl geldik? nce yazım aşamasında ölümcül bir hata yapıldı ve toplumsal mutabakat arayışı Meclis’te grubu olan dört partiye havale edildi. Oysa Nisan 2012’den itibaren Uzlaşma Komisyonu, sayısız sivil kuruluştan gelen teklifleri değılendirmeye başladı, 15 ilde bilfiil toplantı düzenledi ve 10.000 kişinin görüşünü dinledi. Geçen yıl bu aralar istişare sona erdi ve Komisyon anayasayı kaleme almak için yeterli veriye sahip olduğunu düşündü. Tabii **sonuçta partizan reflekslere dönüldü**. Komisyon’u oluşturan partiler, kendi tasavvurlarıyla şekillenen maddeleri sıralamaya başladılar. Toplumun, kendilerinin fersah fersah önünde olduğunu unutarak... Haberlerde okuduğunuz hepi topu 29 madde üzerinde uzlaşı sağlanabildi. BDP’nin tekliflerindeki yenilikler ise kat’iyen kabul görmedi.

Kilitlenmenin bu ana nedenine Başbakan'ın kadiri mutlak başkanlık muradı, CHP/MHP'nin kavruk muhalefeti ve önümüzdeki üç seçim eklemlenince yepyeni bir metnin ortaya çıkması neredeyse imkânsız hâle geldi.

Haftasonu Antep'te **Sivil Dayanışma Platformu**'nun Bülbülzade Vakfı ve Şehit Kâmil Belediyesi evsahipliğinde düzenlediği toplantıda işte bu fiilî durum irdelendi, çareler konuşuldu, temenniler dile getirildi. Mart içinde TESEV'in **"Nasıl Bir Anayasaya Doğru Gidiyoruz?"** çalışmasının ardından gelen bu toplantının, anayasanın tamamen unutulduğu bir dönemde gerçekleşmesi takdire şayan.

Toplantının canalcı vurgusu şüphesiz yukarıda tarif ettiğim geçici anayasa süreciydi. **Mehmet Uçum**'un tanımıyla **"eski Türkiye'nin son anayasası"** olacağı beklenen **bir metnin kaçınılmaz olduğu konusunda bir mutabakat yavaşça hâsıl oluyor**. "Yeni Türkiye'nin ilk anayasası" ise başka bahara... En erken seçimler sonrasına.

Ancak **geçici anayasanın dahi içinde bulunduğumuz yeni ortamı kaile alması gerekiyor**. Zira bir kere Türkiye barış rüzgârının tesiriyle topyekûn suç işlemekte. Carî anayasa ve dolayısıyla yasalar bugünkü özgür ifade ortamını karşılamaktan uzak. Hukukî paradigma barışın inşası için gereken hayatî reformlara zemin sağlamaktan da uzak.

Esasen anayasanın içeriği çözümü, çözümün içeriği anayasayı etkileyecek. Anayasal teminat olmadan, barışı kalıcı kılacak **anadil, ademimerkeziyet, vatandaşlık tarifi gibi hayatî düzenlemelerin uygulamaya geçmesi mümkün değil**.

Aynı doğrultuda, Başbakan'ın 29 ocak günü Meclis AKP grubundaki konuşmasında hatırlattığı, uzlaşma olamaması durumunda **AKP'nin kendi teklifini getirip referandum ile meşruiyet arayışı formülü de artık kadük**. Türk tipi **başkanlığı içeren** ve barış için **gereken reformların önünü açmayan** bir geçici anayasa teklifiyle **BDP'nin olurunun almak mümkün gözüküyor**. Hâsılı kelam geçici anayasa bir nevî zaruret, demokratik olması da öyle!

Bu bağlamda Antep toplantısının sonuç bildirgesindeki maddelerden biri şöyle: **"Bir geçiş dönemi anayasasına ihtiyaç duyulacaksa bu anayasada dahi vatandaşlık, anadille yaşama, inanç ve vicdan özgürlüğü ve ademimerkeziyetçilik /ulusal üstü ve yerel düzeyde dikey erk dağılımı konuları toplumsal taleplere uygun bir bakış açısıyla düzenlenmelidir. Bu konularda geçmişten bugüne taşıdığımız ve ülkemizin önünü tıkayan sorunların çözümüne imkân sağlayacak şekilde eşit haklı ve karar alma sürecine katılımcı yurttaşlığa dayanan düzenlemelere mutlak surette yer verilmelidir. Geçiş dönemi dense dahi yapılacak anayasada asla değiştirilmez maddeler olmamalı, darbeci anayasal zihniyet tümünden tasfiye edilmelidir."**

Yeni anayasanın temellerinin ise şimdiden atılmasında büyük fayda var. Zira eski kurucu ezberin çatırdadığı, yerini yeni bir kurucu iradenin almakta olduğu dönemdeyiz. Bunun için **azamî zamana ihtiyaç var**, zira sözkonusu olan, anayasasını yani **birlikteliğinin tanımını ilk kez kendisi yapmaya çalışan bir toplum**. Bunun son tarihi olmaz, olmamalı.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 03.05.2013

Bu 1 Mayıs da tarihe geçer

"Sevgili vatandaşlar, toplumun hayrı için her gün emek sarf edenler, 1 Mayıs bayramınız şimdiden kutlu olsun. Bu yıl geçen yıl olduğu gibi kutlamaların Taksim Alanı'nda yapılmasını talep ettiniz. Ancak bu mahaldeki altyapı çalışmaları nedeniyle bu çapta kitlesel bir toplantının güvenliğini sağlamak mümkün gözükmemektedir. Sizlerden bu yıl için Kazlıçeşme'de toplanmanızı rica ediyorum." Şaka elbet!

Hâlbuki böyle bir çağrı **zamanın ruhuna** uygun olmaz mıydı? Zihniyet, âdet öyle kolay değişmiyor. Burada **çatışma uzmanlığı** vardır, çözüm değil. Müzakere, tatlı dil, ikna, ortak akıl daha lügatçeye giremedi. Oysa **âkil insanlar tam da bunu yapmıyor mu?**

Hükümetin Taksim'deki buyurgan, kibirli ve güvenlikçi tavrı barışı daha pek sindiremediğinin kanıtıdır. Bir yanda Kürtlerle barışılacak, diğer yanda çalışanlar itilip kakılacak. 96 gündür ölüm haberi gelmemesinden rahatsız olanlar mı vardı acaba? Başbakan **Taksim'de olmak istemenin AKP'ye karşı çıkmak** anlamına geldiğini söyledi ya, bakalım **"amasız barış muhafızları"** Taksim'e ne kulp bulacak? "AKP'yi bitirme misyonu" argümanıya kimi suçlayacak? **Hafazanallah, AKP'yi yalnız kendisi bitirebilir.**

Çarşamba, Taksim hem kuşatma hem işgâl altındaydı, ulaşım iptal edilmişti. Silâhlı kuvvetler alanı karadan ve havadan tahkim etmişlerdi. Aslında **şehir iptal edilmişti. Devletin kaba gücünün başta hürriyetiniz olmak üzere elinizdeki her şeyi istediği anda alma kudretinde olduğunun bir hatırlatmasıydı bu 1 Mayıs.**

Taksim fiyaskosu sonrası hükümet ve devletin beyanları ise kimsenin olanlardan bir nebze rahatsız olmadığı, aksine aynı uygulamanın ileride de olabileceği demek.

Son olarak Taksim'i avmleştirme, ağaçsızlandırma ve insansızlaştırma operasyonuna bugüne kadar hiçbir tepki vermemiş olan sendikaların akli başına anca geldi, ama artık çok geç...

Sınırdaki mülteci kampı olmaz

Suriye-Türkiye arasındaki Bab-al Hawa Sınır Kapısı'na yakın boş alanda yardım kuruluşlarınca kurulan çadırkent salı günü bombalandı. Beş kişi öldü, 40 kişi yaralandı.

Eylülde hatırlatmışım: *"Kitlesel iltica hareketlerinde gözönünde bulundurulması gereken hususlardan biri mültecilerin huduttan olabildiğince uzakta iskân edilmeleridir. Zira kaynak ülkenin silâhlı güçleri sınırı ihlal ederek kamplara girip mültecilere saldırabilir veya kampları kendi toprağından top ateşine tutabilir. Suriye içinde göz kırpmadan öldüren hükümet kuvvetlerinin böylesi bir çulğunluğa kalkışmayacaklarını kim garanti edebilir?"*

Yazının adı "El yordamıyla iltica politikası" idi!

Mali'de neler oluyor

Tuaregler ocak ayında Fransa'nın müdahalesiyle gündeme gelmişti. 2012 nisanında zapt ettikleri Gao, Kidal ve Timbuktu gibi tarihî şehirleri tek başına koruyamamış ve o beldeleri **Ensaruddin, Batı Afrika'da Tevhid ve Cihad Hareketi** ve **İslamî Mağrip'te El Kaide**'den oluşan üçlü koalisyona terk etmek zorunda kalmışlardı. Üçlü koalisyon bu şehirlere yerleştikten sonra şer'î uygulamalarıyla Kara Afrika'da muazzam tepki toplamıştı.

Frenk askerinin müdahalesi kısa zamanda mücahitleri Cezayir ile Mali sınırındaki **Ifoga** Dağlarına doğru püskürttü. Ama oraya girip mücahitleri oradan söküp atması mümkün değil. **Frenk askeri çekildiği anda ise mücahitlerin geri dönüp ricat ettikleri bölgeleri hızla geri almaları pek kolay.** Zira karşılarında ciddî bir güç yok.

İşte bu nedenden **Fransız hükümeti geçenlerde Mali'deki askerî varlığını sürdürme kararı aldı.** Bu kararın işe yaramayacağını zamanla göreceğiz. Çünkü bir tarafta tamamen kararlı bir mücahit ordu, diğer tarafta o topraklara yabancı bir kuvvet var. Tıpkı Afganistan'daki gibi...

Tuareglerin bugüne kadar verdiği varolma mücadelesi radikal siyasi İslâm tarafından rehin alındı. **Selefilğin Kara Afrika'daki malî ve askerî gücünün kültürel uzantıları da var.** Söz konusu bölgedeki kadim Sufî medeniyetinin ise halk arasında yaygın olmasından başka bir gücü yok.

Bizi de ilgilendiren hayatî bir mücadele, Selefi mücahitlerin şubatta Timbuktu'daki **Ahmet Baba Tekkesi**'ne verdikleri tahribatla gündeme gelen paha biçilmez Sufî elyazmaları etrafında cereyan ediyor. Uzmanlar tekkedeki elyazmalarının çoğunun kurtarıldığını ama bunların elyazmalarının yüzde onu olduğunu söylüyor. Mücadele, altüst olan bölgede elyazmalarının peşine düşen **Juma al-Majid Merkezi** gibi Körfez kökenli zengin vakıflarla bölgenin Sufî cemaatleri arasında cereyan ediyor. **Sufiler bu hazineyi korumak isterken, Arap yarımadası İslâmının temsilcileri elyazmalarını gizlemek için satın almaya çalışıyor.**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Herkes için daha fazla özgürlük'

Cengiz Aktar 07.05.2013

Hükümetin demokratik açılım tanımı ve İçişleri Bakanı'nın "her yurttaş için daha fazla özgürlük" açıklaması hem hedefi doğru koyuyor, hem önümüzdeki şantiyenin boyutlarını söylüyor.

Bundan kasıt açılımın tek bir grup ile sınırlı kaldığı hissinin yaratacağı sıkıntının tüm diğer açılımlarla bertaraf edilmesi ve böylece açılım yaklaşımının tüm kesimlere tesir etmesi. Bunun muazzam bir şantiye olduğu konusunda şüphe yok.

Kürt meselesi, genel demokratikleşme sürecinin ana tetikleyicisi olsa da açılımın bu meseleyle sınırlı kalması, sıkıntının ötesinde Kürt açılımının da bekasını etkiler. Grev hakkından yoksun memura, vatandaşlık haklarından men edilmiş gayrimüslime, üniversiteye türbanla giremeyen öğrenciye, içkili lokanta bulamayana, Sünnileştirilmeye direnen Alevi'ye, nükleer ve barajdan bunalmış çevreciye Kürtlerin sorunlarına bulunacak çözümleri anlatamaz, onların empatisini sağlayamazsınız. Keza Dersim'de yaşanan zulme gerektiği gibi Dersim

Katliamı diyen hükümet Ermenilerin yaşadığı, adalet zaafından ötürü de yaşamaya devam ettiği Büyük Felâket'e duyarsız kalamaz.

Bireysel özgürlüklerin tümünü kucaklamayan açılımın akıbeti iyi olmaz, açılım karşıtlarına koz verir. Nitekim CHP kamu çalışanının hak talebini ve buna verilen fevrî cevabı sömürmeye başladı bile. Diğer taraftan, Kürt siyasetçilerinin talep ettiği bölgesel hakların sadece Kürt bölgelerine uygulanması Türkiye gibi çok farklı kimliklerin toplandığı bir coğrafyada yanlış anlaşılır. Çünkü sade Kürtlerin oturduğu bölgelerin değil tüm bölgelerin adem-i merkezî yapılara, iyi ve etkin yönetime ihtiyacı var. Amaç tüm engel ve yasakların kalkması olmalı.

Yeni zihniyet, içeride olduğu gibi dışarıda da tüm tabulara değecektir. Ermenistan'a uzanan elin, Suriye, Arnavutluk, Libya'ya vizeyi kaldıran iradenin, dünyalara kucak açan iddianın sahibi, Dışişleri Bakanı'nın dediği gibi Ermeni diasporasını ilelebet düşman farzedemez, Sudan'da el-Beşir'le düşüp kalkamaz, Yunan dünyasıyla yaşanan karşılıklı eziyetleri tek taraflı ele alamaz.

Bugün AKP, başlattığı hamle ve açılımlarla, kendisini ister istemez tüm Türkiye'nin ve belki tüm bölgenin önünü açma misyonunun baş aktörü hâline getiriyor. Muhafazakâr ve sağ bir partinin bu kadar değişime nasıl imza atacağını sorgulayanlar AB'yi inşa eden siyasetin de sosyal demokrat değil Hristiyan demokrat olduğunu bilmeli.

Açılımlar AKP'nin olduğu kadar tüm siyasetin dönüm noktası. CHP/MHP'nin siyasî yelpazede uçlara yerleşerek erişeceği, DTP'nin ise bir Türkiye partisi olmasını dayatan bir dönüm noktası. DTP'nin bu süreçte yerini alması elzem; ama bunun koşulu salt Kürtlerin değil tüm Türkiyelilerin hakkını savunabilmesi.

Önümüzde tarihî bir fırsat, muazzam bir şantiye var.

Barış ve eşit vatandaşlık

DTP'den, üniversiteye giremeyen başörtülü hanımdan anlaşılmıştır, yazı eski. 4 Aralık 2009'da *Vatan*'da Kürt açılımı münasebetiyle yazmışım. Güncelliğini koruduğu kanaatindeyim. Bugünkü tuhaf tartışmayı destekler nitelikte olduğundan tekrarlamakta yarar gördüm.

Nisan sonunda Antep'te **Sivil Dayanışma Platformu Başkanı Ayhan Ogan** toplantının açılış konuşmasında şunları hatırlatırken benzer bir endişeyi dolaylı dile getiriyordu: *"Son günlerde bilfil yaşadığımız ve başarıyla sürdürülen çözüm süreci de göstermiştir ki bu meselenin artık bir sorun olarak karşımıza çıkmaması için oluşturulacak yeni siyasal paradigma ve devlet anlayışı, **bütün kimlikler için aidiyet hissini yenileyecek ve güçlendirecek bir bütünlüğe kavuşturulmalıdır.**"*

Barışın demokrasiyle olan organik bağının püf noktası herhalde bu **topyekûn aidiyet** hissi. Bu organik bağ gözetilmediği takdirde devasa bir mağduriyet ifade eden Kürt çatışmasının çözümü yeterli yol alamayacağı gibi **bu mağduriyetle sınırlı kalacak bir barış diğer mağduriyetleri üveyleştirme riskini taşıyacaktır.** 1 Mayıs bunun mükemmel bir provasıydı.

Hükümetten ve Kürt siyasetinden herkes için daha fazla özgürlük talep etmek, barışperestlerin iddia ettiği gibi bir lüks değil bir zarurettir. Kürt siyaseti ise bu zaruretin sanıldığından çok farkında. Keza herkes için daha fazla özgürlük talep etmek Kürtlerle barışı sulandırmak ve kösteklemek anlamını taşımaz. Barışı kalıcılaştırma hedefini taşır.

Demokrasi alakart değil fiks m n . Herkes için özgürlük ise, münferit mağduriyetlerin çok fevkinde yeni bir eşit vatandaş paradigmasının diğer adı.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 10.05.2013

AB'nin meşruiyet krizi

Bu hafta Avrupa haftası. 8 Mayıs 1945 korkunç savaşın sonu (**inşallah 8 Mayıs 2013 de Kürt  atı masının sonu olarak tarihe geçer**), 5 Mayıs 1949 Avrupa Konseyi'nin kurulu u, 9 Mayıs 1950 Avrupa Birliği'nin temelini atan beyanın yapıldığı gün.

Avrupa, kurulu unu artık epeyidir kutlamıyor. İ ler iyi gittiğinde dahi bu günlerin mana ve ehemmiyetini bilen pek yoktu. O günlerde tatil yapan avrokratların dışında!

AB projesini toplumlar l yıkıyla sahiplenemedi, daha doğrusu sahiplenmeleri için çaba sarfedilmedi. **Bugünün Avrupalı gençleri barışın değerini bilmedikleri gibi savaşın anlamını da bilmiyor.** Refah ortamı h kimken gözükmeyen bu sorun bugün ayyuka çıkmış durumda. Yapılan bütün kamuoyu araştırmaları vatandaşın AB'ye olan güveninin yerlerde süründüğünü gösteriyor. Bu **aidiyet krizine** bir de malî krizin yarattığı **meşruiyet krizi** eklemlendi.

Malî krizin bir meşruiyet ve dolayısıyla demokrasi krizine dönüştüğü epeyidir konu uluyor. Özellikle avrob lgesine (Eurozone) dâhil ülkelerde vatandaş açısından sosyal güvenlik ağlarının erimesi ve kemer sıkma demek olan tedbirler, sonuçta seçilmiş hükümetlerin meşruiyet krizi olarak tecelli ediyor. **Vatandaş hangi partiye oy verirse versin uygulanan iktisat politikası    aşağı be  yukarı her ülkede aynı.** Ho , bu yeni değil ama ekonomik krizin maliyetini hiçbir siyasi parti üstlenmek istemediği için artık bir bakıma herkes muhalif ama muhalefetleri Brüksel'de kabul görmekten çok uzak.

Se ilmi lerin ve dolayısıyla demokrasinin yaşadığı meşruiyet krizi zaten sahiplenilememi  Avrupa projesine hiç iyi gelmiyor. Kolaycı çözümler öneren aşırı sağ ve solun zemin kazandığı, ırkçılığın arttığı, umutsuz insan topluluklarının her şeyi göze almaya hazır olduğu **sert bir Avrupa'ya doğru gidiyor i ler.** Soru  u: **Bu gidi atın sonu savaş mı? Hiç sanmıyorum.** Anca birbirlerinin kafasına bomba yağdırır ve topyekûn yok olurlar. Avrupa'da savaş edebilecek kimse kalmadı.

Ama **bocalama daha sürecek**, zira yaşanan ulus-devlet sonrası bir sistem krizi. Müreffeh Avrupa'nın **azla yetinmeye alı ması gerekecek** ki hiç kolay değil. Ve en önemlisi kendine yeni bir varlık nedeni bulması gerekiyor.

1945'ten bu yana be eriyetin ilk ciddi barış projesini inşa etmiş Avrupa'nın **projesini paylaşması yeni varlık nedenlerinden biri** muhakkak. Bunun yolu esas olarak farklı kimlikli Türkiye'nin üyeliğinden geçiyor.

 kincisi ekolojik/ çevreci toplum. Daha mütevazı, doğayla barı ık yeşil ekonomi Avrupası.

İmkânsız değil bütün bunlar, zaten işler ister istemez oralara doğru evriliyor.

Sırbistan Kosova ve AB

Bütün olumsuzluğa rağmen AB bağlantılı önemli gelişmeler de yok değil. Yakın zamanda Balkanların kadim husumetlerinden **Arnavut-Sırp çatışmasında** mesafe alındı. Her iki ülkeye verilen AB üyeliği perspektifi sayesinde bir **normalleşmeye doğru gidiliyor**.

AB'nin kotardığı anlaşma 1999'da Kosova'nın ayrılmasıyla biten içsavaştan bu yana en ciddî merhale. Anlaşmaya göre **Sırpların yoğun olarak yaşadığı Mitrovitsa bölgesinin kendine ait polis teşkilâtı ve mahkemesi olacak**. İki ülke, birbirlerinin AB üyelik süreçlerine engel olmayacak. Bütün bunlar Sırbistan'ın Kosova'yı dolaylı tanınması demek. Üyelik günü geldiğinde de ilişkiler illâki tamamen normalleşecek.

Polonya ve AB

Polonya, bir zamanlar İrlanda gibi, AB üyeliğinin sunduğu avantajları en doğru kullanan ülke. Bu başarı yakın tarihinde görülmemiş bir özgüven getirmiş durumda. Lehler biteviye sızlanan "Eski Avrupa"yı anlamakta zorlanıyor.

Dokuz milyon Leh Avrupa Sosyal Fonu'ndan meslekî eğitim destek aldı. Bu toplam nüfusun yüzde 15'i demek. Lehler Avrupa Yapısal Fonlarından 2007'den günümüze kadar 131 milyar avroluk 260.000 finansman talebinde bulundu. AB fonları sayesinde onlarca değerli tarihî bina restore edildi. Bayındırlık çalışmaları aldı yürüdü.

Malî krizden önce Polonya'da AB'ye olumlu bakanlar yüzde 80, eğitimliler ve gençler arasında yüzde 90 mertebesinde idi. Kriz sonrasında ise, Aralık 2012 tarihli bir kamuoyu araştırmasına göre bütün olumsuz havaya rağmen AB üyeliğine karşı olanlar yüzde 15'te kalıyor.

Avrupa semaları hepten kararmış değil, zira hiçbir şey ak-kara değil. Avrupa haftası vesilesiyle hatırlayalım dedim.

Yarın 11 Mayıs, İstanbul Beyoğlu'nda şehirdeki Avrupalı kültür merkezlerinin hazırladığı sokak şenlikleri var. Program pek zengin, katılmaya değer.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ana muhalefet BDP

Cengiz Aktar 14.05.2013

Türkiye'nin değişiminin iki ana taşıyıcısından biri siyasî İslâm, diğeri Kürt siyasetidir. Çünkü her ikisi de erken cumhuriyet tasavvurunun "şekavet ve irtica" (bölücülük ve gericilik) yaftasıyla gayrimeşrulaştırdığı ve kamusal

alandan tardettiği kitlelerin sesidirler. Bu karalisteye sesleri yok edilmiş olan gayrimüslimleri de dâhil etmek gerekir.

AKP'nin başarıyla temsil ettiği mütedeyyin kitleler kendilerini kurtardı, hatta öyle kurtardılar ki artık siyasetin merkezine yerleştiler. 12 Haziran'ın belirleyici sonuçlarından biri muhakkak budur. 2007 seçiminden sonra AKP için belirlenen "merkez sağa yerleşme" rotası bu seçim sonucunda tamamen somutlaştı. Artık AKP merkez sağ bir iktidar partisi ve önünde iki yol var.

AKP, Başbakan'ın seçim kampanyası esnasında imâ ettiği ve hükümetin de epeyidir icra ettiği gibi "bu kadar değişim bana yeter" deyip konsolidasyon, hatta restorasyona gidebilir. Oturmuş demokrasilerdeki "management"a öykünen "ileri demokrasi" ve "ustalık" yakıştırmaları tam da bu. Konsolidasyon, diğer toplum katmanlarının itirazları ile yaşamak ve onları olabildiğince, ekonomik vasıta ile hükümetin icraatına biat ettirmek demek. Kürtlere düşen ise AVM'li kalkınma havucuyla asker sopası! Bu politikaların sınırları ve direnç noktaları, sosyal itiraz ve çevresel mukavemete ilâveten, ağırlıklı olarak Kürt siyasetince tayin edilecek.

Diğer yol AKP'nin demokrasi şantiyesini sürdürmesi. Demokrasinin alanını genişletebilmesi için en başta rejimin inkârcı tabuları ve vesayetçi politikalarıyla olan mücadelesini sürdürmesi gerekiyor. Bu durumda da belli başlı muhatap bu reflekslerden ziyadesiyle zarar görmüş olan Kürtler. Bu yönde, BDP'nin hâlâ tartışılmayı bekleyen önerileri var.

CHP'nin "devlet partisi" konumuna iyice yerleştiğini farzeder, MHP'nin de statükoyu muhafaza etmekte direneceğini varsayarsak tayin edici muhalefet BDP'de somutlaşıyor. Bugüne kadar hâlâ yaygın biçimde marjinal bir parti muamelesi gören BDP'ye bakışın ve eşzamanlı olarak BDP'nin de değişeceği bir döneme giriyoruz. Yol, yeni anayasanın yapımı ve bununla bire bir bağlantılı olarak çatışmanın çözümünden geçiyor. Eğer başarılı olunursa bu, BDP'nin, aidiyet üzerinden Türkiyelileşmesi, demokratikleşmenin de Kürt farklılığı üzerinden perçinlenmesi demek. Ancak anayasa ve çözüm süreçlerinin siyasette hayat bulması BDP'ye, AKP'ye, CHP içerisindeki uzlaşmacı güçlere bağlı olduğu kadar "Kürt" sıfatı taşıyan her şeyi hakir gören algının değişmesini de gerektiriyor.

BDP siyaseti epeyidir "yeni bir milliyetçiliğe ihtiyacımız yok" diye marjinalleştirilir. Seçim döneminde "solcu eskileriyle işbirliği yapıyorlar" diye küçümsendi. BDP ve Kürt siyasetinin, vatandaşlık zemininde verilmeyen hak ve sorumlulukları farklılık zemininde talep etmesini milliyetçilik diye yaftalayıp MHP ile aynı kefeye koymak bu kadar kolay mı? Temsil oranları yeterli olsaydı, aynı muameleye tabi olan gayrimüslim azınlıklar farklı mı hareket ederdi? Kaldı ki AKP de sıklıkla milliyetçi kadrolarla işbirliği hâlinde ve milliyetçi damarları kaşıyarak siyaset yapmıyor mu? Diğer taraftan, Kürtlerle benzer kavgalar veren ama onlar kadar da bedel ödememiş olan Bulgaristan, Kıbrıs ve Yunanistan'daki Türk ve Müslüman azınlıkların talepleri de bu mantık uyarınca ilkel milliyetçi mi? Ya Avrupa'da dışlanan ve horlanan Müslümanların itirazları? Onlar da cemaatçi mi? **Yoksa dünyada talep ve itiraz etme hakkı sadece Türklere mi ait?**

Keza Öcalan kültüne atıfta bulunarak hareketin demokrasi zaafına işaret etmek pek yaygın. Türkiye'nin gayridemokratik siyasî parti kültüründeki yaygın lider kültü, konu Kürtler olunca unutulduğu gibi tıpkısının Erdoğan'da ziyadesiyle cisimleştiği görmezden geliniyor. Diğer bir şablon, BDP'nin Kürtlerin tümünü temsil etmediği. AKP Türklerin veya Kürtlerin tümünü temsil ediyor mu? Altın vuruş ise Kürtlerin hak ve kimlik taleplerini terör ve ekonomik kalkınma sorununa indirgeme basiretsizliği.

BDP hakkındaki algıların değişmesi, siyasî ve toplumsal aktörlerin sorumluluk alması ve yoğun ve uzun soluklu pedagojiyle olabilir. Bu çetin süreçte BDP'nin ana muhalefet sorumluluğuyla hareket etmesi belirleyici olacak.

Seçim zaferi AKP'ye devasa bir sorumluluk yükledi. AKP bahşeden ama kendisinden talep edilmesini sevmeyen bir siyasî oluşum. Kürt açılımını kendi aklınca yapmaya kalkınca olmadı. Bu defa yine Kürt çatışmasını çözme, hem de bunu ülkenin demokratik standartlarını yükselterek yapma imkânı var. Zaten değişimin temel göstergelerinden olan askerî vesayetin tamamen kalkması ve demokrasi alanının genişlemesi ancak bu sayede mümkün. Çünkü Kürt siyasetinin kamusallaşması ve meşrulaşması yoluyla gelecek normalleşme artık toplumsal çatışmaları askerî akıllara ihtiyaç olmadan yönetmek demek.

Seçmenin siyasete mesajı açık: Oturun, kimseyi dışlamadan konuşun, kimse diğerine kendi çözümünü dayatmasın, hakkaniyeti düstur edinin, demokrasiyi bâki kılın.

17 Haziran 2011.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 17.05.2013

Takrir-i Sükûn

Reyhanlı saldırısı üzerine daha çok düşüneceğiz. Hükümetin kriz idaresinde tercih ettiği haber ve bilgi karartması üzerine de... Cumhurbaşkanı üzerine düşeni yaptı. *Taraf* da öyle.

Hükümetin nükleer bilinç seviyesi

Nükleer Türkiye'de bilinen bir konu değil, ama buna rağmen halkta, muhtemelen nükleer kazalarla bağlantılı, derin bir kuşku hâkim. Bu kuşkunun giderilmesi için başta Başbakan olmak üzere hükümetin planlı programlı bir kampanyayı uygulamaya koyduğu anlaşılıyor.

Başbakan'ın bu aralar önüne gelen her mikrofonda nükleer konusuna girdiğini görüyoruz. Hükümetin iletişim stratejisinin iki temel argümanı var: Enerji açığı ve ithalatına giden para, ikincisi nükleerin riskine atfen hayatta her şeyin tehlike arzettiği ve bunun o şeyi reddetmek için yeterli neden olamayacağı.

Enerji açığı ve ithalatı konusunda Başbakan'a göre hesap şu: "Şu anda enerji ihtiyacımızın yüzde 72'sini yurtdışından karşılıyoruz. Nükleer santraller devreye girdiğinde, şu an ithal ettiğimiz doğal gazın üçte birini ithal etmemize gerek kalmayacak. Yıllık 7,2 milyar dolarlık doğal gaz ithalatının önüne geçeceğiz." Kulağa hoş geliyor ama kazın ayağı öyle değil. Zira nükleer öpücükle alınmıyor, sanıldığı gibi ucuza da maledilmiyor.

Nükleer ekonomisi uzmanı **Erhun Kula**'nın *Zaman*'daki makalesinden: "Bazı çıkar çevreleri Türkiye'de 5.000 megavatlık bir tesisin üç milyar dolar civarında kurulacağını iddia ediyor. Tamamen yalan. İngiltere'de 1.200 megavatlık bir tesisin maliyetinin en az sekiz milyar dolara çıkacağı hesap ediliyor. Nasıl olur da bundan dört misli büyük bir tesis ülkemizde sadece üç milyar dolara yapılabilir? Gerçek maliyet 30 milyar dolar civarında olacak."

"Nükleer enerjinin ucuz olduğunu çıkar çevreleri sık sık dile getiriyor. Bağımsız bilirkişilerin yaptığı hesaba göre

bir kilovatlık nükleer elektriğin ön maliyeti kömür ile üretilen elektriğin toplam maliyetinden yüzde 57 daha fazla (International Energy Agency, Energy Policy in IAE Countries, OECD, Paris 2005). Ön maliyet diyorum zira bu hesaba miadı dolan santrallerin sökülmesi ve nükleer atıkların binlerce yıl depolanma maliyeti dâhil değil. Eğer bunları da eklersek nükleer enerjinin maliyeti dudak uçuklatacak seviyelerde.”

Gelelim nükleerin riskine ve **Başbakan’a** kulak verelim: “Tabii ki Fukuşima’da ölenler hakikaten gerek Japon halkının gerekse hepimizin yüreklerini dağlamış. **Ama bunlar tabii ki olan, olabilecek olaylardır; ama hayat devam ediyor ve şimdi daha ileri teknolojiyle bu noktada çok daha ileri, başarılı adımlar atılıyor.**” Bilinç seviyesine bakar mısınız?

İki husus: **Greenpeace’in** verdiği bilgilere göre Fransız Areva ile Japon Mitsubishi işbirliğiyle üretilen **Atmea-1** reaktörü şu âna kadar dünyada hiçbir ülkeden onay almadı. **Türkiye**, aynen Akkuyu’da olduğu gibi hiçbir ülkede onay almamış bir **teknolojiye kobaylık yapacak**. Proje sahibi ülkelerde olmaması nükleer güvenlik kültürü olmayan ülkelere “kakalanıyor” demek.

İkincisi, ne öneriyorsun diye soracak olanlara: **WWF Doğal Hayatı Koruma Vakfı’na** göre, **Türkiye’nin mevcut elektrik ihtiyacının tamamının 790 km2 yani yüzölçümünün binde biri kadar bir alana yayılacak güneş panelleriyle karşılanmasının mümkün** olduğu belirtiliyor. 2050 yılında ise bunun aşağı yukarı iki misli kadar yani iki Atatürk Barajı kadar alana karşılık gelen güneş paneli... Var mısınız?

Danışsız, denetsiz, düzensiz

Başbakan’ın diline doladığı bir diğer konu “bürokratik engel”. Nobran devleti hatırlatan bürokrasinin asgarîye indirilmesi kulağa hoş geliyor tabii. Ancak çok dikkat etmek lâzım: **bürokratik engeli aşmaktan kasıt her türlü danışma, oydaşma, denetim ve düzenlemeden muaf iş yapabilmek demek.**

Misal Kamu İhale Yasası. Nisan 2002’de koalisyon hükümetince yapıldı. **11 yılda 18 kez değiştirilerek kuşa çevrildi.** Şeffaflıktan külliyen uzak, herhangi çağdaş bir kamu ihalesi kıstasını içermeyen, biçilmiş kaftan bir yasa hâline geldi. Yasa, **vergi mükellefinin (hükümetin değil) cebinden çıkan 2012’de 94,4 milyar TL** mertebesine ulaşmış bir harcamayı yönetiyor.

Bu meblağın 7,1 milyarı “**ihale usulü dışı istisna**” yoluyla, 10,6 milyarı da “**doğrudan temin**” yoluyla gerçekleşti. Yasanın icracısı Kamu İhale Kurumu’nun özerkliğine, diğer düzenleyici ve denetleyici dokuz kurumun özerkliğiyle birlikte Ağustos 2011’de son verildiğini de hatırlatalım.

Anlaşılan hükümete bu kadar mevzuat bile fazla geliyor ki yasayı 19. kez değiştirecek. Taslakta zaman kaybetmeme bahanesiyle oluşturulan **ihalesiz alımlarda limit 147.633 TL’den 250.000 TL’ye** yükseliyor. Aşırı düşük tekliflerin **belgeli açıklama zorunluluğu kalkıyor. Yani bir yemin kâfi!** Canalıcı bir yenilik de usulsüz ihalelerde şikâyet hakkını dosya masrafıyla kısıtlama.

Türkiye’nin **tekseçicisinin sorgusuz, sualsiz talimatla idare etme muradı işte böyle icra ediliyor.**

*

Not: Salı yazısı 17 Haziran 2011 tarihliydi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye politikası

Cengiz Aktar 21.05.2013

Suriye'deki içsavaştan, içsavaşın bölgesel ve küresel etkilerinden kimse azade değil. Ön cephede veya daha beride olsun aktörlerin hepsi temkinli ve son tahlilde kendi çıkarlarını kollamanın peşinde. Türkiye hariç!

Hükümetin verdiği görüntü şu: Suriye Sünnîlerinin muhalefetine koşulsuz destek, hatta bu muhalefet içinde başta ABD olmak üzere hatırı sayılır ülkelerce "terör örgütü" sayılan El-Nusra'nın hâmesi konumu...

Başbakan'ın tıpkı zamanında İsrail Başbakanı Olmert'e duyduğu öfke benzeri kişisel bir Esad husumeti...

Basın üzerinden uluorta verilen dışpolitika beyanları...

Mülteci politikasıyla askerî desteği birbirine karıştırarak katmerlenen tarafgirlik...

Ve bütün bu etkenler sonucunda artan güvenlik riskleri.

Buna mukabil diğer aktörler, ya ABD gibi çok yakın zamanda sütten ağızları yandığından ya da kiminle teşrik-i mesaide bulunduklarının bilincinde olduklarından Suriye'de çok daha incelikli ve temkinli politikalar izlemekteler. Bu kadar bağırıp çağırmasına rağmen pek bir sonuç elde edemeyen Türkiye'nin hâli ortada.

ABD artık bir Müslüman ülkeye müdahale etmeme konusunda son derece kararlı; silâhlı muhalefetin kimliği ve işlemeye başladığı savaş suçları Suriye'ye olan mesafesini iyice açıyor.

Muhalefeti silâhlandırma ve İran'ı izole etme konularında heveskâr olsalar da **Britanya** ve **Fransa** uzaktan müdahiller.

İsrail Esad'ın tanıdık bir düşman olduğundan hareketle sürekli alttan almaya çalışıyor.

Rusya bölgedeki varlığının son kalesi için bütün diplomatik, askerî, iktisadî teçhizatını seferber etse de opsiyonları açık tutuyor.

Şam rejimi zayıfladıkça etkisi artan **İran** dahi muhaliflerle "görüşmem" demiyor.

Sünnî muhalifler arasında hem nalına hem mihına oynayan **Katar**'ın ne de **Suudlar**ın Suriye'ye sınırı var.

Bizim hükümette ise bitmez bir hiddet ve tek başına etrafa ayar verme hevesi hâkim. Oysa bütün Türkiye gibi hükümet mensupları da Suriye'yi ve genelinde Ortadoğu'yu yeniden keşfediyor. Bu **memleketin hariciyesinde Arap memleketleriyle ilgili yeterli kurumsal hafıza, akademisinde de bilgi birikimi yoktur**. Herkes Kemalist tornadan geçmiştir. 1934'e kadar Arapça ve Farsça yasaktır, Arap alfabesinin kaldırılmasıyla o coğrafyalarla ortak tarihimizi okumak bile mümkün değildir. **Yeni keşfedilen din kardeşleri anca bize benzeyen Sünnîlerden ibaret kalmıştır**. Bu da Suriye politikasını objektif olmaktan çok uzak kılmıştır.

Bugün soru şu: Türkiye'nin, hükümetin bu tamamen tek taraflı politikasından çıkarı ne olabilir? *Financial Times*'dan David Gardner'ın burada pek hoş giden tabiri "**Turcosphere**" yani Türk nüfuz alanı Suriye Sünnîleriyle kurulacaksa bu, **Türkosfer'den ziyade Sünnosfer** olur. **Bedeli de** komşularda ve şimdi içeriye sıçramış **şiddetin devamı, uzun vadede ise bölgenin din temelinde ayrışması ve türdeşleşmesi**... Suriye'nin Akdeniz kıyısında **Alevistan** oluştu bile.

Obama ile görüşmesi sonrasında Erdoğan'ın Cenevre sürecine gösterdiği katı muhalefet bitti. Uçuşa yasak bölge ise Güvenlik Konseyi'ne havale edildi. Umalım ki bunlar hükümetin meseleye daha mâkul, mesafeli ve temkinli yaklaşmasının emareleri olsun. Bu yeni akıl Sünnîlere verilen desteğin bütün mazlumlara verilecek insanî ve siyasî desteğe dönüşmesine önayak olsun.

"Suriye demokrasisi"!

Hükümet Suriye politikasında bocalarken "aslan" CHP inisiyatif alıyor, Şam'a, Avrupalara koşuşturuyor. Ancak ecnebler pek dediğini anlamıyor. Nitekim Kılıçdaroğlu Avrupa Parlamentosu (AP) Sosyalist Grup Başkanı **Hannes Swoboda**'nın önünde Erdoğan ile Esad'ı aynı kefeye koyma aymazlığını gösterince azarı işitti: *"Erdoğan'la Beşşar Esad'ı mukayese eden açıklamalar sadece yanlış anlaşılma olabilir. Erdoğan'ın siyasetine yönelik bütün meşru tenkitlere katılmakla birlikte, Erdoğan'ın, Suriye halkına karşı terör ve savaş yürüten Beşşar Esad'la mukayese edilmesi mümkün değildir."*

Yetmemiş AP sözcüsü CHP'ye ifade özgürlüğü dersi de vermiş: *"Esad Erdoğan karşılaştırmasını CHP istediği yerde yapabilir ama AP Sosyalist Grubu logosunun arkasında bu olmaz."*

Ama parti hiç altında kalır mı? Yardımcısından, Genel Başkan'ın maruz kaldığı muamele münasebetiyle tarihe geçmeye aday bir bomba geldi. "Suriye halkının refahını, kardeşliğini ve **Suriye demokrasisini** korumak gerekli diyen" daima CHP imiş ve bugün uluslararası camia dönüp dolaşıp bu aşamaya gelmişmiş. **"Suriye demokrasisi" lakırdısını Suriye rejimi bile kullanmıyor!**

CHP 2008'de Baykal döneminde Sosyalist Enternasyonal'den atılayazmıştı. Geçen haftaki fiyasko ve gayriciddiyet Avrupalı Sosyalistleri CHP'nin ne olmadığı konusunda artık ikna eder inşallah.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 24.05.2013

Demirören haberi

Sıradan bir vak'a değil. Haberdeki iddialarda sözü edilen işlerin benzerleri 20. yüzyıl başındaki ulus inşasıyla başlar. Gayrimüslim mallarının **yağması vasıtasıyla** gerçekleştirilen **ulusal sermaye birikimidir** bu.

Matthias Bjørnlund *The 1914 cleansing of Aegean Greeks as a case of violent Turkification* ya da **"Şiddet**

Yoluyla Türkleştirme Örneği Olarak Egeli Rumların 1914'te Temizlenmesi" başlıklı 2008 tarihli makalesinde, daha soykırım ve mübadeleden önce İttihat Terakki'nin Ege'de Osmanlı'nın gayrimüslim vatandaşlarını bölgeden temizleme çalışmalarının ayrıntılarına girer. *Radikal*'de **Ayşe Hür** (31 mart) hatırlatıyor: "*hedef Ayvalık'taki 12.000, Çanakkale'deki 90.000, İzmir'deki 190.000, Urla ve Çeşme'deki 130.000 Rumun kaçırılması ve bölgenin tamamen Türkleştirilmesi, Müslümanlaştırılmasıydı.*" Bu **şiddetli ve amansız operasyonların** Rum vatandaşlara mal ve mülklerini âdil bir fiyattan **satma fırsatı dahi vermemiş olduğunu, anca canlarını kurtarmak üzere bir tekneyle kaçabildiklerini** bilmek gerekir.

Resmî tarih bu operasyonları kanıttan yoksun gerekçelere dayandırır ve bir zaruret olarak pazarlar. Celâl Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde **Burhanettin Bilmez** "*Ege'de millî direncin uyanmasında ve millî direniş hareketinin başlamasında Celâl Bayar'ın katkıları*" başlıklı 2002 tarihli makalesinde hükümet partisi İttihat Terakki'nin İzmir kâtibi Galip Hoca lâkaplı Mahmut Celal Bey'in (Bayar) tasarruflarını şöyle anlatır: "*Bölgeye illegal yollarla yerleşmiş olan (!) birçok Girit, Mora kökenli komitacı Rum'un (**Kısaca Celâl Bayar, Baha Akşit, 1987**) ve Rum kilisesinin rehberliğinde karşı adalardan getirtilerek (!) yerleştirilen Rum nüfusun tahliyesini (**Talat Paşa'nın Gurbet Hatıraları, Cemal Kutay 1983**), aldığı tedbirlerle gerçekleştirmiştir.*"

Türkçede bu konuda ciddî çalışma, **Nevzat Onaran**'ın 2011 tarihli *Emvâl-i Metruke Olayı- Osmanlıda ve Cumhuriyette Ermeni ve Rum Mallarının Türkleştirilmesi* ve **Taner Akçam**'ın **Ümit Kurt** ile yazdığı son kitap *Kanunların Ruhu- Emvâl-i Metruke Kanunlarında Soykırımın İzini Sürmek* dışında pek yok.

Zira bu "sevimsiz" konu millî sırdır, herkes bir şekilde topyekûn gaspa bulaşmıştır. Ermeni Soykırımı'nın kabullenilmesinin önündeki en büyük engel de bir anlamda topyekûn gasp ve talandır.

Akçam'ın tasnifine göre gayrimüslim malları mübadil ve göçmenlere bedava dağıtılmış; Türk burjuvazisi oluşturma amacıyla çok ucuza satılmış; özellikle hayvan ve arazi gelirleri savaşın finansmanında kullanılmış; okul, hapisane ve hastane gibi kamu kurumu hâline dönüştürülmüş; tehcir edilenlerin masraflarını karşılamada kullanılmış.

Yüzleşmeye devam, helalleşmeye değil...

Yargıtay 9. Daire

17 Ocak 2012'de İstanbul'daki 14. Ağır Ceza Mahkemesi Hrant Dink'in katli davasında sanıklar hakkında öyle skandal bir karara imza atmıştı ki kamu adına iddia makamını temsil eden savcı bile karara itiraz etmiş ve Yargıtay sürecini bir bakıma kendisi başlatmıştı.

Hrant'ın katli ile ilgili karar öyle bir kanlı mizah ki yakın zamanda Yasin Hayal'in babası dahi esas suçluların başkaları olduğunu söylüyordu. Dosya 9. Daire'ye yani zamanında Hrant'ın kendi deyimiyle "idam fermanını" veren daireye gidince bir kez daha irkilmiştik. Nitekim dağ fare doğurdu ve daire cinayetin "örgüt işi" olduğuna, ancak "terör örgütü tarafından değil, silahlı suç örgütü tarafından işlendiğine" hükmetti. Bir nevi Hrant Dink'i öldürmek üzere kurulmuş özel bir örgüt!

Şimdi dava yeniden görülecek ve yeni karar hüküm giymiş veya beraat etmiş olanlardan öteye muhtemelen geçmeyecek. **Hâsılı kelim suçluları herkes aşağı yukarı biliyor ama hüküm giymiş olmayacaklar.** AGOS çizerlerinden **Aret Gıcır**'ın dediği gibi "örgüt, bir varmış, bir yokmuş"!

Yardım Toplama Kanun Tasarısı

2002-2004 döneminde AB uyumu için yapılan reformlar memlekete pek çok yeni özgürlük alanı açmıştı. Zamanla hükümet, verilenleri yavaşça tırpanlamaya başladı. Dernekleşme özgürlüğü bunlar arasında. Derneğin temellerinden olan yardım toplama hükümetin radarında. İçişleri, Yardım Toplama Kanun Tasarı Taslağı ile bir darbe kanunu olan 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nu yürürlükten kaldırmayı düşünüyor. İyi ama taslak aynı zamanda Dernekler Kanunu ve Medenî Kanun'da dernek ve vakıfları ilgilendiren önemli değişiklikler öngörüyor. Taslaktaki pek çok düzenleme hem yardım toplamada hem de dernek mevzuatında idareye, keyfiyete açık geniş takdir yetkileri tanıyor. Taslağa görüş bildirmek mümkün (www.dernekle.gov.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=900&lang=tr)

Yeri gelmişken: memlekette 96055, Fransa'da 1,1 milyon dernek faaliyette!

Çözüme Evet

Bu pazar saat 14:00'te İstanbul Saraçhane'den Beyazıt'a rengârenk ama çözüme odaklı bir toplu yürüyüş var, katılın. (<http://cozumeevet.org>)

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yarın fethin 60. yıldönümü

Cengiz Aktar 28.05.2013

İddia edildiği gibi **560. değil!** Zira Osmanlı'da böyle bir kutlama âdeti olduğu vaki değil. Neden olsun ki, kozmopolit ve evrensel Osmanlı için İstanbul'u sahiplenmek gibi bir keyfiyet yoktu. Ko(n)stantiniye zaten Osmanlıydı. Bizans'a "çanak çömlek" diyen Başbakan'ın ecdadı kendisini Doğu Roma'nın mirasçısı telâkki ederdi.

Ecdat, şehri fethettiğinde bugün şehirden silinmiş olan Ortodoksluğun tahtına patrik atayacak kadar evrensel ve patrikle Rumca konuşacak kadar dünyalıydı.

Fatih, Ortodoksluğun hâmisî durumuna gelerek hem kendi imparatorluğunun hem de Doğu Hristiyanlığı'nın Batı Hristiyanlığı karşısında ortak çıkarını belirleyendi. Ehl-i Sünnet olduğu kadar ehl-i Rumdu.

Gayrimüslimlerden iştahla ilim ve tecrübe devşiren, nüfusu 40.000'e inmiş düşkün şehri ayağa kaldırıp evrensel bir başşehir yapan, o çağlarda evrenselliğe çok uzak Hristiyanlığın yanında İslâm'ın kucaklayıcılığıyla yol alan bir imparatordu.

Başbakan ve emrindeki teşkilâtın **"İstanbul/ Fetih/ Fatih/ 1453"** temalarına düşkünlüğü mâlum. **"Yeniden fetihçi" ruh, şehirde ve her yerde yapılan ameliyatları** hatırlayacak olursak, AKP'nin temel dinamiği.

Lâkin neo-fetihçi değerlerin, 1453 sonrasının kozmopolit ve evrensel medeniyetiyle bir alâkası yok. Osmanlı mirasının üzerinden bugünkü zihniyeti belirleyen **İttihatçı- Kemalist ulus-devlet geçti, silindir gibi. O yüzden tekçi, ahlâkçı ve millî bakış, tarih dâhil, içten dışa her politikayı bu denli kolay kuşatabiliyor.**

Bugün fetih dönemi İstanbul'unun millî, Müslüman ve cihatçı kimliğine vurgu yapan zihniyet ile şehrin tarihini 1453'te durdurup 1821 Mora İsyanı ile tekrar başlatan Helenci bakış arasında tarihdışılık açısından fark yok.

1953 ruhu

Fetih kutlamaları ilk kez 1938'de fethin beşyüzüncü yılına hazırlık maksadıyla dile getirilmiş. 1939'dan itibaren Cumhurbaşkanı **İnönü** ve Başbakan **Refik Saydam** hazırlıkların destekçisi ve takipçisi olmuşlar. **İstanbul Fetih Cemiyeti**'nin kuruluşu ve tüm çalışmalar devletin tasarrufunda yürümüş. Diğer bir deyişle, işler, sıkça işittiğimiz "1953'te Menderes hükümetinin antilaik kesime hediyesi" olarak cereyan etmemiş. Ancak kutlama öncesinde 1953'e dek süren tartışmada Türk-İslâm sentezi arayışında olan çevrelerce 1923-1938 döneminin rövanşını hazırlayacak ilk adım olarak algılandığı anlaşıyor. Örneğin fetih kutlamasıyla kentin yeniden fethedileceği gibi ifadelerin içi, o dönemde dile getirilmeye başlanan Ayasofya'nın tekrar ibadete açılması talepleriyle dolduruluyor.

Ama fetih kutlamaları esas AK Parti ile görünürlük kazandı. Partinin yerel yönetim üzerindeki hegemonyası ve Başbakan'ın İstanbul üzerindeki bitmez tükenmez iddiaları 29 Mayıs'ı yeni tarih yazımının ana simgesi hâline getirdi. 29 Mayıs, bugün toplumun belli bir kesimi tarafından sahiplenilen, dışlayıcı, buram buram hamaset ve fütühat kokan, hurafeler üzerine bina edilmiş mitolojik bir temsilden ibaret. Üstelik **sadece mitolojik de değil, gayet somut bir fetihçilik** sözkonusu olan. **Yarın şehrin son akciğeri olan kuzey ormanlarını ilelebet yok edecek olan üçüncü köprü ve kuzey otoyolunun** temel atma töreni var. Ya da kuzey ormanlarını fethetme töreni...

İstanbul üzerinden tarih yazmak, dolayısıyla tarihi yeniden yazmak **AKP'ye özgü değil** elbet. Laik cumhuriyet döneminin Prost veya bugünkü adıyla Kongre Vadisi, şehrin 19. yüzyıldan kalma "asrî" ve "Batılı" kozmopolit mahallesi Pera'nın burnu dibinde, operası, tiyatrosu, stadyumu, park alanı ile o dönemin millî kültür programını ortaya koymayı hedefliyordu. **Bugün aynı mekânda yapılan ameliyatlar şehir üzerinden millî tarihi ve şehrin tarihini yeniden yazıyor. Prost dışarıdan zorlama, diğeri içeriden, ama hiçbirisi sahici değil.** İlk Osmanlı'yı reddederek millî kültür, millî tarih oluşturmaya çalışıyordu, bugünkü versiyonu ise Osmanlı'yı kâmil bir Müslüman devleti addederek.

15. yüzyıl Osmanlısının feraseti, bereketi ve medeniyet kuruculuğu elbet bir yerlerde gizli ve lâyıkiyla keşfedilmeyi bekliyorlar. Neden 29 Mayıs, hakkında pek az bilgi sahibi olduğumuz, fetih sonrasında pek çok farklı din ve unsuru barış içerisinde birarada yaşatabilen, fethettiği şehri âbâdeden dünya imparatorluğu Osmanlı'yı tanımamız ve tanıtmamız için bir etkinlik günü olmasın? **Neden 29 Mayıs "Osmanlı Günü" olmasın?**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 31.05.2013

Taksim pususu ve direniş

Kürt barışıyla birlikte **siyasî şizofreninin tavan yaptığı bir memlekette** yaşıyoruz. Salı günü polis eşliğinde Başbakan'ın "**Kışla AVM**"sine hazırlık için **Gezi Parkı** imhası başladı. Perşembe sabahı saat 5:00'te beklenen oldu. Gezi Parkı'nın yıkımına karşı gösterilen toplumsal hassasiyetin iktidar ve emrindeki teşkilâtı kat'iyen hedeflerinden döndürmeyeceği açıktı.

Geçen cumartesi Cumhurbaşkanı İstanbul'da Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu'nun (FIDH) önünde konuşurken dışarıda polis biber gazını protesto edenlere gaz sıkmakla meşguldü. Devasa bir panzer artık Galatasaray Lisesi önünden eksik olmuyor. Çarşamba devletin ve hükümetin tepesi, yeni ve de "Sünnî" köprüsünün temel atma töreni münasebetiyle inşaat histerisini, çevre düşmanlığını ve esas "**halka rağmen halk için hizmet**" inadını dünya âleme ilân etti. Olabilecek en sert dille!

Siyaset ve devlet bir yandan "eski düşman" Kürtlerle barış tesis etmenin yollarını ararken iktidar başka toplum katmanlarını düşman ilân etme eğilimi taşıyor. Kendini tanımlamak için illâki bir ötekiye, bir taze düşmana ihtiyacı var sanki. Oysa bu, bugüne kadar karşıtlık ve düşmanlıklar üzerinden yapılan otoriter siyasetin dili. Kürt barışıyla ölümcül bir darbe aldı bu siyaset yapma biçimi, düştüğü yerden kaldırmaya çalışmanın bir âlemi yok.

Aksi takdirde bu virüs barışa da bulaşacak.

Mühendislik hataları

Toplum mühendisi olabilmek için biraz hendese bilmek gerek. Başmühendisliğin iki çalışmasını ele alalım: doğumcu (natalist) politika ve alkol kısıtlaması. İkisi de mühendislik hatalarıyla mâlul.

Alalım çocuk mühendisliğini: **İnsanlar hele tüketimle haşır neşirlerse, kentleşiyorlarsa ve ücretlileşiyorlarsa daha az çocuk yapar.** Bu **sosyolojik kanundur**, "çocuk yapılacak, yap" demekle olmaz. Verilere bakalım: BETAM'ın "**Üç Çocuk Hayal**" başlıklı araştırması açık: "*Türkiye 'demografik geçiş' sürecini henüz tamamlamış olmasa da, bu sürecin sonuna yaklaşmış bir ülke. Nüfus artışı yüzde 1,2'e gerilemiş bulunuyor ve düşmeye devam ediyor. 2040'lı yıllarda nüfus artışının tamamen durması bekleniyor.*" Diğer taraftan, doğumu yapay olarak teşvik edici politikaların Türkiye'nin verilerine sahip herhangi bir ülkede başarılı olduğu görülmüş değil. Sokağa atılmış para.

Gelelim alkol mühendisliğine. Neresinden tutsan yanlış bir hesap. Bütün iç ve dış veriler bu memlekette böyle bir sorun olmadığını açıkça gösteriyor. T24 KONDA'nın Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu'nun Ocak 2011 yönetmeliği sonrası yaptığı kapsamlı anketi **Bekir Ağırdır**'la değerlendirmiş. Bulgu ve veriler berrak, **dindarlar da dâhil herkes arada biraz içiyor, derdini kuruntusunu unutuyor, kimse de içki içilmesinden rahatsız filan değil. Hepsi bu.**

İkincisi, işin kazanç ve vergi kaybı boyutu. Küçük esnaftan, büyük turizmciye kadar herkesi ve sonunda Maliye'yi ilgilendiriyor.

Üçüncüsü, **Defne Koryürek**'in de altını çizdiği şahane tezat. Madem halk sağlığını koruma işini ciddiye alıyoruz "**junk food**" tabir edilen resmen ölümcül beslenme biçiminden ne haber?

Dördüncüsü, tüketim toplumunda hele kitlesel tüketimle yeni tanışan Türkiye gibi toplumlarda tüketime yasak koyulmaz, önalıcı tedbirler beyhude. Geçen gün *Taraf*'ta **Ayhan Aktar**'ın tüketim denizlerinde yüzen dindar yeni orta sınıfın "bi tadiverelim bakalım" demeden edemeyeceğini hatırlatan sosyolojik gözlemi vardı. Doğru, gittikçe bollaşan dünyevî nimet ve hazların karşısında nefse hâkim olmak kolay değil. Ramazan'da oruç açanların pek de İslâmî olmayan aşırı zengin sofralarda ettikleri iftarları hatırlayın. Türkiye'nin nasıl hızla obezleştiğini de...

Beşincisi, zorla güzellik olmaz. Zorla güzelliğin beyhude olduğunu en iyi Kemalist mühendisliğe mazur kalmış dindarlar bilir sanırdık.

Ve tabii Osmanlının yasağı... Mâlum üç gün derler!

Kanal İstanbul

Türkiye'nin tekseçicisi, tek kararvericisi, zamanında "**cinayet olur**" dediği köprüsünün temel atma töreni münasebetiyle yine toplumla ve doğayla sonuna kadar inatlaşacağının açık mesajını verdi: "*Kanal İstanbul ile ilgili çok bağırıp çağıracaklar. Kervan yolda düzülüyor. Bizim çok işimiz var.*"

Bütün Karadeniz, Marmara ve Ege'nin doğal dengesini değiştirecek bir Zihni Sinir projesinden "kervan yolda düzülüyor" diye söz edebilmek, projenin hiçbir ciddî etki değerlendirme analizi yapılmamış ve yapılmayacak demektir. Nerelerde seyrettiğimize bakar mısınız?

Bu projede iktidarın dişini kıracağını öngörmek zor değil. Kanal, Avrupa'nın gündemine giriyor. Avrupalı Yeşiller konuyu en üst seviyeye taşımak üzere harekete geçtiler. **Her şeye rağmen Kanal'ı inşa edecek bir Türkiye devasa tazminat davalarıyla topyekûn Kanal'a gömülür.** Bu kadar basit!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mars'tan memleket yöneten bir Başbakan

Cengiz Aktar 04.06.2013

Barış derken birdenbire bir nevî savaş ortamına devrilmemizi, memleketin baş sorumlusunun ruh, şuur ve davranış hâlleriyle anlamaya çalışmak gerekiyor. Başka yolu yok çünkü en mikro kararın dahi kendisi tarafından alındığı bir ortamda, siyasetin sıfır noktasındayız. Olup bitenlerden sonra pazar günkü monolog açtı:

- "Onlar" ile "bunlar" yani milletine verdiği "*hayırlı hizmete*" karşı olanlar, seçilmiş hükümete muhalefet edenlerdir. Olayların patlak vermesine neden olan kararlarından ve aşağılayıcı üslubundan vazgeçmesi söz konusu değildir;

- Tüm yetkileri elinde toplamış olmasına rağmen sorumluluk almaz zira kendisi ve temsil ettiğini düşündüğü kitleler daima ve hâlâ mağdurdurlar.

Başbakan karşısında gazeteci sıfatıyla oturan adama **“Neden allahaşkına bu işler oluyor”** diye sırça köşklere oturan politikacılara has bir soru sordu. Keşke bir yakını kendisine şunları basitçe anlatabilse:

- Olayları tetikleyen Gezi Parkı meselesinde toplumun bir buçuk yıldır süren diyalog arayışı kamu otoritelerinden hiçbir karşılık bulmadı, tek olumlu gelişme 2. Koruma Kurulu’nun dayatılan kışla projesini, iddiasının aksine hiçbir ciddî rölövesi, mimarî izi olmadığından hareketle reddetmesiydi. Mâlum, bu kararı Ankara’da emrinde olan ve bağlayıcı yetkilerle yeni donattığı üst kurula bozdurttu ve bu hukuksuz bir işti;

- Gezi’deki itirazı tek muhalefet biçimi bildiği CHP’ye indirgeyerek, “entel dantel”, “laikçi”, “Ergenekon” yaftalarından öteye geçememek yanılgıdır;

- **Bu siyasî körlüğün temelinde iptidaî demokrasi anlayışı yatıyor: “Demokrasi mücadelesi seçimlerde sandıktan sandığa verilir”!** Dolayısıyla çoğunluğun oyuyla seçilmiş hükümet anayasa ve yasalar çerçevesinde ülkeyi gelecek seçime kadar bildiği gibi yönetir. Geriye kalan dönemde itirazı kanallı edecek, dile getirecek her türlü mecra (Twitter) ve kelam, sandıktan çıkmış hükümet açısından gayrimeşrudur. Gezi’de, çoğu inşaat projesinde ve envai çeşit kamusal tasarruflarda gayrikanunî kararlar dahi olsa bu böyledir;

- Oysa **Türkiye’deki alternatif üreten gerçek muhalefet, parlamento dışı ya da BDP gibi yeterince temsil edilmeyen muhalefettir. Ancak demokrasiyi seçim kazanmak ve kaybetmekten ibaret sanınca bu muhalefetin hiçbir kıymet-i harbiyesi yoktur;**

- Öyle olunca iktidarın kolluk kuvvetleri barışçı itirazlar dile getiren kitlelere haşere muamelesi yapar;

- **Çoğunlukçu demokrasinin en belirgin tezahürü danişsız, denetsiz, dengesiz dolayısıyla hesapsız ve düzensiz iş yapma biçimidir.** Bu keyfilik, tekadamlık ile görülmemiş boyutlara ulaştı. Yasa ve yönetmeliklerde yıllardır iktidar lehine yapılan değişiklikler sokaktaki vatandaş için görünür değil. Ama bu mevzuatın uygulaması doğa, kent, kültür ve medeniyete verilen tahribatla görünür oldu;

- Özellikle malı gibi kullandığı İstanbul’da bir keyfilik birikmesi yaşanıyor. Oysa kafasına göre yaptığı bütün ameliyatlar kamu malı üzerinde kamu kaynağıyla yapılan tasarruflar;

- Sonuçta, kudretinin doruğundayken inişe geçti;

- Slogan, grafiti, Twitter, bütün iletişim araçlarında hedef AKP değil kendisiydi;

- İktidar bozar, mutlak iktidar mutlaka bozar, hiçbir politikacı bundan azade değildir (bakınız: de Gaulle, Thatcher) kaidesi bir kez daha kanıtlandı.

Bugün itibariyle olup bitenlerden çıkartılabilecek öğretiler yabana atılır gibi değil:

- 1983 yılından beri dönüşen, kabul değiştiren Türkiye’de dönüşüm dinamikleri yerli yerinde duruyor;

- **“Tüket ve Sus”** siyasetinin sınırına dayanıldı;

- Korku imparatorluğu bitti;

- Gezi Parkı üzerinden memlekette yapılan keyfî işler konusunda farkındalığın artması aşîkârdır;

- Organik AKP aydınlarının, Erdoğan Medyası manşetlerinin sefaleti ayyuka çıktı;

- İktidardan ödö koparılan televizyon kanalları Taksim’de devrilen NTV aracının simgeselleştirdiği gibi devrildiler;

• Pazar günü meselenin özünü anlayanlar parkta ve sokaklarda temizlik yapıyor fidan dikiyordu. Devrim olacağını uman şaşkınlar meydanda slogan atıyordu;

• Erdoğan'ın **Arap ve Müslümanlar nezdindeki moral üstünlüğü, Ortadoğu bölgesindeki söz sahipliği iddiaları geri dönüşsüz bir yara aldı.** Tahrir/ Taksim benzetmesi tarihî ve sosyolojik anlamda yersiz olsa da, protestolar daha ziyade Avrupalı "Öfkeliiler" hareketlerine benzese de Türkiye uluslararası kamuoyu tarafından "Arap Baharı" kervanına dâhil edildi;

• İstanbul'un "marka şehir" iddiaları "beton şehir" verileriyle ikame edildi.

Bakalım Başbakan hatalı mühendislikte ve bıçkın üslubunda daha ne kadar ısrar edecek. Bu sorunun cevabı başta barış süreci olmak üzere Türkiye'nin geleceğini belirleyecek. Ortalık yangın yeriye Mağribe giden, "sebepler değil neticeler önemli" diyen, "ben sizin topladığınızın misliyle adam toplarım" diyen, hiçbir kararından vazgeçmediği gibi başka dayatmaları da gündeme getiren Başbakan'ı dinleyince kısa vadede umutlu olmak için bir neden yok. Bugün itibarıyla tek âkil ses Çankaya'dan geldi.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 07.06.2013

Opsiyonlar

Putinvarî başkanlık sistemi protestolar öncesinde de AK Parti tabanında pek kabul görmemişti, ihtimalen artık unutulur. Bunun anayasa yazımı önündeki engellerden biri olduğunu hatırlarsak, hayırlı bir gelişmedir.

Partili cumhurbaşkanı hesabı da benzer bir akıbete uğradı sanki. Erdoğan Gül'ün yerine geçse dahi teşkilâtı eskiden olduğu gibi kontrol etmeye devam edemez, dolayısıyla, Başbakan olmuş bir Gül'e de hükmedemez.

Başbakan olarak devam ettiği takdirde iktidarını sürdürebilmesi için **Kürt barışı ve toplumsal barışı artık teminat altına alması** bunun için de demokratikleşmeyi teşvik etmesi gerekecek. **Bu zamandan sonra değişebilir mi?** Dün akşam Tunus'tan uçağa binmeden verdiği demeç bunun aksini söylüyor. Allah sonumuzu hayretsin.

İşin özü

Etraftaki toz duman işin özünü gözden ırak tutmamalı. Bu işi Başbakan başlattı ancak kendisi bitirebilir. Nisanda partisinin bu yılki Kızılcahamam toplantısında serdettikleri açık: "Taksim Gezi Alanı dedik hemen karşı çıktılar. Kışlayı yeniden yapacağız dedik başta ana muhalefet partisi karşı çıktılar. Ben de reddinize ret dedim ve sonra retlerine ret kararı çıktı. **Yahu çanak çömleği koruyorsun da oradaki tarihî kışlayı neden korumuyorsun.** Denizin kenarında üç beş çanak çömlek, üç beş çatal bıçak bulunmuş onu koruyorsun da bu tarihî binayı neden korumuyorsun. O zaman ne dedik, 'olacak' dedik, şimdi oluyor. Bu tabii kışla olmayacak. AVM, belki rezidans olarak hizmet görecek."

Anlatamadık herhalde

Önce Başbakan'ın belediye reisi Kadir Topbaş'tan *"projeleri belki net olarak anlatamadık"* diye bir lakırdı işittik. Yukarıdaki mesajlar, emirler, talimatlar, tek başlarına aldıkları kararlar o kadar açık ki neyi anlatamadıkları belli değil. Çok iyi anlaşıldığı için işler bu raddeye geldi. Tam aksine, iktidar itiraz edenlerin ne istediklerini anlamış değil. Hükümet katılımcı demokrasinin varlığını yeni keşfediyor. Yolumuz uzun.

Acele işe şeytan karışıyor artık

Türkiye'nin acelesi var, aceleden önünü görececek hâli kalmadı.

Uluslararası Atletizm Federasyonları Birliği, Olimpiyat şampiyonu **Aslı Çakır Alptekin** ve Avrupa şampiyonu **Nevin Yanıt** hakkında tedbir kararı vermiş. Birlik doping şüphesiyle her iki sporcumuzun da kendilerini aklayana dek atletizmden men edildiklerini açıklamış.

Bir Türkiyeli işadamı heyeti Paris'i geziyor. İçlerinden daha önce gelmiş birisi: *"Buralar da hiç değişmiyor"*...

Ümraniye'de Anadolu yakasının Maslağı hızla yükseliyor. Had safhada absürt bir yapılaşma, hâlen de devam ediyor. Çünkü işbaşı ve paydos saatlerinde işyerine vaktinde ulaşmak kat'iyen mümkün değil!

Kızılcahamam'da Başbakan: *"Çılgın projeler için bize hendek atlatıyorlar. Bakın Marmaray'a bizi çanak çömlekle bize kaç sene kaybettirdiler. Üç dört sene önce açılacaktı. Biz muasır ülkeler seviyesinin üzerine çıkacaksan bu yatırımları hızla yapmalıyız."* Bu kadar acelesi olunca insanın, doğru cümle bile kurulamıyor...

Bugün Seferihisar Belediye Başkanı **Tunç Soyer** yavaşça ve insanca yaşamaya çalışan dünya kentleri **Cittaslow**'ları ağırlıyor...

Dünya Çevre Günü

Çarşamba günü idrak edildi. Bu yılki slogan **"Düşün- Ye- Koru"** yani israfı engelleme üzerineydi. Her yıl dünyada 1,3 milyar ton gıda israf ediliyor. Bu miktar Sahraaltı Afrika'da üretilen gıdaya eşit! Bayraktar'ın açıklamalarını basında görünce "bravo" dedim. **Bülent Arınç**'ın Gezi Parkı tartışması üzerinden yaptığı açıklamalarda bugüne kadar bir hükümet mensubunun hiç kullanmadığı kadar "çevre" kavramına atıfta bulunmuş olmasıyla ilişkilendirdim. Ama baktım ki Bakan Bayraktar değil Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar'mış.

Şehir ormanları

Haberler: "Orman ve Su İşleri Bakanı **Veysel Eroğlu**, **Başbakan Erdoğan'ın talimatıyla İstanbul'a New York'taki Central Park benzeri iki şehir ormanı** kuracaklarını açıkladı. Eroğlu, iki şehir ormanının Elmalı ve Alibeyköy barajlarının yanındaki bölgelere kurulacağını söyledi." Güler misin ağlar mısın?

Aşırı güç kullanımı meselesi

Polis'in kullandığı aşırı güç konusundaki şikâyetlerin bir yere varması mümkün değil. TESEV'in nisanda çıkan son demokratikleşme raporu açık: *"Mevzuat içerisinde polise tanınan geniş takdir yetkisi polisin orantısız şiddet*

kullanımını, günlük hayatta kişilere ve gruplara müdahale edebilmesini, telekomünikasyon yoluyla gerçekleşen iletişimin tespitinde keyfî bir tutum takınabilmesini beraberinde getirmektedir.”

Ve esas: **“Polisin gerçekleştirdiği insan hakları ihlalleri sistematik olarak cezasız bırakılmaktadır; teşkilatın sivil demokratik denetimi için bağımsız/etkin bir kurum henüz kurulmamıştır.”** Rüya görmeyelim.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Türkiye’nin berisine düşen AKP

Cengiz Aktar 11.06.2013

Makaleyi gazeteye yolladığım saatlerde Başbakan’ın içeriği tekrardan ibaret ve giderek sertleşen retorikğine rağmen krizi bitirmek için yapılan istişare arayışları sürüyordu. İnşallah ihtiras yerini akla bırakır. Meselenin özünü ve çıkış noktasını oluşturan Gezi Parkı dayatmasından vazgeçilir. Nitekim **Monopoly** oyunundaki evler, oteller misali parka avm mi diksek, müze mi, otel mi tartışmasının sakilliği kafaların had safhada karışık olduğunu ve bir çıkış arandığının işareti. **Eğer Başbakan sakinleşemezse, kriz yönetimini zor kullanmak sanan kafa galip gelecek ve memleket her bakımdan bu krizin altında kalacak.**

AKP’nin on küsur yıllık siyaseti, geçmişin adaletsizliklerini izale etme ve iktisadiyatın verdiği olanaklar sayesinde kalkınmadan en geniş kitleyi faydalandırmak üzerine kuruluydu. Cumhuriyet tarihinde adıyla müsemma başka bir partiden söz etmek herhalde mümkün değil: Adalet ve Kalkınma!

Geçmişin adaletsizlikleri, ulusun yoktan var edildiği döneme kadar uzanan bir gayrimeşrulaştırma sürecinin sonuçları. Bu toprakta yaşayan neredeyse herkesi bir şekilde olduğundan farklı bir yere yerleştirmeye çalışan toplum mühendisliğinin yarattığı toplumsal ve bireysel travmalar AKP iktidarında, her şeyden önce, ortaya çıktılar. Tabuya dönüşmüş, insanların içine attığı travmalar artık sadece konuşulmuyor, yavaş da olsa iyileşiyorlar. Bu toplumsal şifa süreci özünde tek taraflı yürüyor. AKP bahşediyor toplum şükrediyor.

Adaletsizliklerin boyutu öyle ki AKP’ye kimsenin hesap sormasına yer bırakmıyor. Muhalefetsizlik CHP’nin sadece politikasızlığından değil. CHP adaletsizliklerin timsali olduğu ölçüde bir bakıma anti-politikayı temsil ediyor. AKP politikalarının yıllardır CHP’nin ilerisinde, hatta **“solunda”** olduğu tesbiti yersiz değil.

AKP icraatlarına muhalefet edebilecekler arasında MHP’nin kavruk milliyetçiliğinin istikbali ancak akut krizlerle beslenebilecek şekilde bir yerlerde bekliyor. Küreselleşen ve normalleşen Türkiye’de marjinalleşmesi mukadder. BDP ise yakın zamana kadar, geçmişten gelen ve AKP’nin de tepe tepe kullandığı meşruiyet sorunu dolayısıyla Kürt meselesinde ancak AKP’nin bahşettiği kadar siyaset alanı ile yetinmek zorunda idi.

Muhalefetten, hep bir tek hatta birçok adım önde olma hâli veyahut BDP için olduğu gibi, onu kontrol altında tutma siyaseti AKP icraatlarını büyük ölçüde kolaylaştırdı. Partinin dillere destan işbitiriciliği ve pragmatizmini bu tabloya dâhil ettiğimizde ortaya tamamen rakipsiz bir icraat alanı çıkmaktaydı.

Ne var ki bu dikensiz gül bahçesi miadını doldurdu. İç politikadan dış politikaya herşey olabildiğince tatminkârken gül bahçesinin dikenini Kürt çatışmasının, bugüne dek izlenen yöntemlerle çözülemeyeceği

anlaşıldı. **Kürtlerle barış demek, muhalefetsiz ve müzakeresiz siyasetin, bahşetme âdetlerinin sonu da demek. Bugün bu noktadayız.**

Tesadüfe bakınız ki **aynı müzakere ihtiyacı sadece “adalet” faslında değil “kalkınma” faslında da giderek kendini hissettiriyor.** Hükümetin orta gelir grubundan yüksek gelir grubuna geçme hedefi için tek elden tek karar alma mekanizması artık yetersiz. Kalkınmayı, adaletli gelir dağılımının bundan böyle çok ötesinde, siyasî nüfuzun temel payandası olarak ele alma hedefinin ise toplumsal bedeli var. Ve üçüncüsü bugüne kadar danışsız, denetsiz, düzensiz yöntemlerle yürümüş olan konut, yol ve enerji ağırlıklı kalkınmaya karşı giderek daha fazla itiraz olacak.

2002-2012 arası konforun, hem adalet hem kalkınma faslında sonuna geldik.

Önceki satırlar daha nisan başındaki bir yazıdan. PKK’nin ateşkesiyle Türkiye’de çatışma üzerinden üretilen siyaset bitti. Oysa Başbakan eski tarz-ı siyasetten başkasını bilmiyor. Parkı anlaması zor. Döne döne hiçbir siyasî istikbali olmayan CHP ile Ergenekon’u işaret etmesi, krizi ebedî 28 Şubat mağduriyetine karşı verdiği mücadele üzerinden değerlendirmesi, faiz lobisinin sonuç değil sebep olduğunu sanması, parkı biteviye darbeseverlerin ebleh sloganlarına indirgemesi bu şuur hâlinin en belirgin özellikleri. Bu tesbitler AKP’nin organik aydınları için de geçerli. Onların da sözü bitti.

AKP, oluşmasında büyük katkısı olan kamusal alanı kendi kamu düzeniyle sınırlamaya kalkınca birdenbire yarattığı Yeni Türkiye’nin berisine düştü.

Bugün, **BDP’nin hızla Türkiyelileştiği, parlamento dışı muhalefet ve itiraz biçimlerinin seslerinin parkta, meydanda, agorada çıktığı bir siyaset alanı var.** Genç kuşak, Cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir özgürlükçü ülkede doğdu. Tadını aldığı özgürlükler tırpanlanmaya başladığında özgür kamusal alanı gitti parkta yarattı.

AKP içinde reformcu damar mevcudiyetini korusa da Erdoğan çizgisi artık reformculuğu temsil etmiyor. Demokrasi mücadelesi de yeni bir evreye geçiyor.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 14.06.2013

Referandum: Ara sandık

Referandumu Başbakan’ın geri adımı olarak yorumlayan var, doğrudur da. **Ama sanki parkı boşaltmanın gerekçesi hâline gelme riski var.** Ayrıca anayasal açmazı gözden kaçırmamak lâzım. Keza İstanbul çapında bir kentte Gezi çapında bir alan için yapılmış bir emsali dünyada yok. Ama meselenin özü başka.

Referandum ile kamu otoritesi tarafından daha önce alınmış bir kararın halk tarafından teyidi amaçlanır. Nitekim Başbakan Ankara'da İstanbullu 11 yurttaşla görüştüğü esnada İstanbul'daki yerel temsilcisi Topbaş Topçu Kışlası'nın neden ve nasıl şehir müzesi olarak yapılacağını anlatmaktaydı. Referandum genel itibarıyla gayridemokratik bir danışma mekanizmasıdır. Sorulan soru ve oy çoğunluğu vasıtasıyla seçmenden sözümona demokratik bir onay olarak bildiğini okumaktır. Kaldı ki seçmen AKP'ye taraftar veya karşı olma hâli üzerinden oy atacak.

Oysa bir oylamanın esası, neyin oylandığının oy veren tarafından bilinmesidir. Gelgelelim kitle demokrasisinde seçmen, yasalar, yönetmelikler ve genel işleyişle ilgili son derece kısıtlı bilgiye sahiptir. **"Demokrasi açığı"** (democratic deficit) kavramının özü budur ve bütün demokratik ülkeler için geçerlidir. Toplum hayatının çetrefilliği ve teknolojinin hükümlanlığı gelişmiş demokrasileri uzman ve teknisyen imparatorlukları hâline getirmiştir. Bu **"bilgi emperyalizmini"** dengelemenin bugüne dek bulunan en katılımcı, etkin ve demokratik yolu **Etki Analizi**'dir.

Etki Analizi, **kamu otoriteleri tarafından kamusal alanda gerçekleştirilmesi düşünülen veya özel olup kamusal alana etkisi olabilecek herhangi bir projenin karar ve elbet uygulamasından önce olumlu ve olumsuz muhtemel her çeşit etkisinin incelenmesi, bulguların kamuya paylaşılması ve karar alıcılara ulaştırılması** demek.

Gelişmiş demokrasilerde kamusal alanı ilgilendiren projelerle ilgili hukukî ve teknik kararlar **Düzenleyici Etki Analizi** (Regulatory Impact Analysis) denen bir çalışma sonrasında alınıyor. İllâki oylanacaksa bu, **bilgilendirilmiş oylama** (deliberative polling) şeklinde cereyan ediyor. Kırk yıl önce ABD'de ortaya çıkan bu araç 1990'larda Avrupa tarafından da benimsendi. Türkiye'de ise pek bilinen, kullanılan, değer verilen bir araç değil. Kamuoyunun etki analizi olarak duyduğu tek araç Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporları. Hükümetin bu mekanizmadan nasıl ürktüğü ve engellemek için neler yaptığını iyi biliyoruz.

Referandumun sonucu kışla dayatmasının reddi de olsa bu oylama Yeni Türkiye'nin dili ve yöntemi olamaz. **"Sandıktan sandığa demokrasi" konusunda bir "ara sandık" niteliğinde olan referandum** siyasî katılım alanını açan değil daraltan, bu ölçüde de demokratik talepleri karşılamada son derece yetersiz bir araçtır. Bir bakıma siyasetin sıfır noktası...

Emek ve AKM

Emek Sineması'nın bulunduğu binanın sadece iskeleti kaldı mâlum. Önündeki koca paravanda yazmayan yok ama Emek Sineması ile ilgili tek bir slogan da yok. AKM hakeza. Binanın üzerinde olmayan pankart yoktu. Bir tek Başbakan'ın AKM'nin yıkılması talimatıyla ilgili pankart eksikti. Slogan/ pankartla sınırlı protesto biçiminin çevre, kent ve kültür koruma konularına mesafesinin veciz ifadesi.

Meselenin özü

Buğday Ekolojik Yaşam Derneği Gezi'deki hayatı şöyle özetliyor: *"Her geçen gün tüketim kültürü ile yok olan ve kirlenen dünyamızda sürdürülebilir ve kendiliğinden işleyen takas ekonomisi, ekolojik ve kendine yeterli gıda üretimi, ihtiyaca yönelik zanaatlar ve ustalıklar, yenilenebilir ve etkin enerji kullanımı, toplum destekli tarım modelleri, permakültür, yavaş şehirler, geçiş kasabaları, ekoköyler, mahalle bahçeleri, ikinci el ve geri dönüşüm sistemleri gibi yaşam biçimi modellerine ihtiyacımız var. Bu modeller aslında çok yakınımızda. Gezi Parkı bu modeller açısından bir laboratuvar, bir deneme alanı ve bu modellerin arkasındaki düşünce ve uygulama platformu olabilir."*

“A Class Protocol”

Bu aralar Amerikalılar tırnak kemiriyordur herhalde. Başbakan’ın mayıstaki Washington ziyaretinde zat-ı âlilerine en üst derece protokol uyguladılar. 50 eyalet ve 6 toprak parçasını temsilen 56 askerin göndere çektiği 56 bayrağın arasından geçerek kendini bekleyen Obama tarafından kabul edildi. Hem akşam hem öğlen yemek birlikte yendi. Limuzinine iki flama takıldı. Geceyi de devlet konukevi Blair House’da geçirdi. Sonra da olanlar oldu.

Başbakanın, bu itınayı 2010 referandumundan çıkan yüzde 58 ve 2011 seçiminden çıkan yüzde 50 gibi okumuş olması kuvvetle muhtemel. Yani açık çek!

Oysa içeride ve dışarıda, politik ve ekonomik karar vericilerle neredeyse topyekûn kavgalı bir başbakanın, Batılı ortakların Türkiye’ye attığı istikrar havzası ve model ülke niteliklerine hanel getirme potansiyeli bugün artmış durumda...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Temizlik

Cengiz Aktar 18.06.2013

Gezi Parkı’nın o muhteşem keşmekeşi, o rengârenk yaratıcılığı, o zekâ dolu mizahı, o yumuşak anarşisi arasında en hoşuma giden mekân kütüphaneydi. İlk gün parkın çimlerinin üstünde kitabını okuyan, polisler kitap okuyan ya da dikilmiş polislerin karşısında yerde kitap okuyan gençlerin kareleri belleğime nakşedildi. **Polis ve kitap:** Kol gücüyle beyin gücünün münazarası... Zor hatta imkânsız!

Sonra geldi kütüphane, kütüphaneye karton karton kitap armağan edenler, kitap kuyrukları... İlk saldırı 11 haziran gecesi geldi, epeyi tahribat oldu ama hızla onarıldı. Ölümcül saldırı cumartesi, 15 haziranda geldi. Mintika artık adı konmamış bir sıkıyönetim altında olduğundan kütüphanenin akıbetini bilmek pazartesi itibarıyla mümkün değildi. Ama tahmin etmek zor değil, temizlik işçileri kitaplara farklı muamele yapmamıştır ve kitapları da kütüphaneyi de temizlemiştir zahir.

Partisinin cumartesi günü Ankara gövde gösterisinde “**temizlik**” emrini veriydi büyük usta. Yerel memura da uygulamak düşüydü. **Temiz, jilet gibi, pırıl pırıl, elbet steril, boş ve “gözaltında” bir park yapmak.** Belediyenin şu ortamda bundan daha ulvî bir işlevi olabilir mi? Temizlik sonrasında 152.000 çiçek dikmişler, hani şu dünyanın parasına satın alınıp dikilen bir seferlik dandik çiçeklerden.

“**Gezi Parkı Kütüphanesi**”nin akıbeti akla **Ray Bradbury**’nin şaheserlerinden **Fahrenheit 451**’i hatırlatıyor ister istemez. Kitap 1951 tarihli, Nazi Almanyasından yeni kurtulmuş Avrupa’da Sovyet totalitarizminin zirve yaptığı yılların eseri. Bradbury’nin tasvir ettiği totaliter dünyada itfaiyenin işi kitap yakmaktır. Kâğıt 451 Fahrenheit derecede tutuşur. O dünyada bilgi sadece televizyondan özel hazırlanmış programlarla verilir, kitap bulundurmak yasaktır. Bizim penguenler gibi...

Dezenfeksiyon

AKP'nin memleket sathında iştahla soyunduğu yenileme çalışmalarının temelinde tabii ki gözü dönmüş bir rant arayışı var. Ancak bunun ardındaki temizlik ve yenilik saplantılarını gözden kaçırmamak lâzım.

Dumansız hava sahasından alkolden arındırılmış vücutlara, Başbakan'ın **"şahsî"** mülkü olan İstanbul'daki **"mezbelelikler"** Ayazma, Fener/Balat, Süleymaniye, Sulukule, Tarlabası'ndaki **"kentsel dönüşüm"** mesailerindeki **"yeni"** ve **"temiz"** fetişizminden bugünkü Gezi temizliğine kadar hayatımız artık iktidarın marazî ruh hâliyle şekilleniyor.

Temizlik çalışmalarında maksat, ahlâk ve tarif dışı, farklı düşünen, farklı görünen, derme çatma olanın kazanması, sürülmesi ve imha edilmesidir. Temizledikten sonra da yenileme!

Toplumun başhekiminin lûgatçesindeki **çapulcu ve marjinalerin deratizasyonu**, bulundukları alanın da dezenfeksiyonu. Mezbeleliklerin ise, telaffuzu imkânsız **İngilizce** adlar taşıyan **Türk-kitch yapılarla ikame edilmesi**. Diğer adıyla **Ottoman Disneyland!**

İktidarın ve genelde siyasî İslâm'ın **"yeni takıntısı"** yeni değil. İstanbul'da Bizans denince tüylerin nasıl diken diken olduğunu biliriz ancak eski alerjisi Bizans'la sınırlı değil. İktidarın gaspı addedilen Cumhuriyet dönemi kalıntılarının da önce temizlenmesi sonra ihyası sözkonusu. Tıpkı Gezi'deki gibi.

"Temiz görüntü" de bir başka takıntı biçimi. Örneğin belediyenin bir türlü anlayamadığı bir husus var. Şehre gelen turist buraların kendi kentinden farklı olan kısımlarıyla ilgileniyor, yoksa dünyanın her yerinde bulunabilecek cam konteynırdaki çiçekçiyle değil. Bu temiz/yeni görüntü takıntısı bir-iki nesil öncesinde kırsalda yaşayan AKP'li belediyecilerin modernlik anlayışı.

Sonuçta şehrin kendine has dokusu, Dubai misali beton/ asfalt/ cam putperestliği, diğer yanda temizlik ve yenilik takıntısına giderek artan dozda kurban ediliyor. Bu topyekûn tektipleştirmenin ardında yatan felsefe ta Rönesans'tan gelen 19. yüzyılda kemale eren **yeni insan ve temiz toplum yaratma sevdasındaki pozitivist** toplum mühendisliğidir. Başbakan, o daracık ufkuyla dinî ve buralara has bir felsefeden esinlendiğini zannetse de...

1915'ten itibaren yerli ve yabancı gayrimüslimlerinden **"arındırılarak"** türkleştirilen/ müslümanlaştırılan İstanbul'un bütün saldırılara rağmen biteviye ürettiği kozmopolit yapı iktidarda alerji yaratmaya devam edecek. Gezi'nin mini ölçekte gerçekleştirdiği mekân siyaseti de o alerjiye karşı şekillenmeye devam edecek. **Yeşil cin de şişeden çıktı!**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 21.06.2013

Cuma notları “Durma yapma”

Pazartesi Taksim Meydanı’nda AKM’ye bakarak saatlerce bekleyen “**duran adam**” sanatçı **Erdem Gündüz** sağolsun, ortalık duruldu. Bu sivil itaatsizliğin bir ay sürmesi planlanırken, polis duran adamın çevresindeki vatandaşları gözaltına alınca eylem gece 2:30’da sona erdi. Trafik polislerinin dediği gibi “**durma yapma**”! Sonra İçişleri Bakanı gözaltıların anlamsızlığını gördü. Eylem ülke sathına yayılarak sürüyor. Keza parklardaki cıvıl cıvıl sivil agoralar...

Meydanlardaki şiddetsiz kümeleşme ve mizah otokratik rejimlerin korkulu rüyasıdır. Sivil itaatsizliğin gücüne karşı koyabilmek mümkün mü? **İtaatsizlik sivilleştirir**, sivillik itaatsizleştirir.

Kürt Barışı nereye

Geçen cumartesi BDP Van milletvekili **Nazmi Gür**’ün refakatinde Van Gürpınar’ın “**Geliyé Kromé**” yani **Krom Vadisi**’nde bulunan **Barış İzleme Çadırı**’nı ziyaret ettim. Gezi çadırından Barış çadırına...

BDP denetiminde ve sivil halktan oluşan gönüllüler dönüşümlü olarak çadırda kalıyorlar. Her gece üç noktada gerilla sorunsuz bir şekilde çıkabilmesi için nöbet tutuluyor. Civar köylüler erzak taşıyor. **Kürtler kendi göbeklerini kendileri kesiyor.** Askerin uzaktan izlediği söylense de tahliye kendi denetimlerinde yapılıyor. Gönüllü gözlemcilerin kışkırtmalara karşı, seyrek de olsa araya girdiklerini söylediler. Vadi yakın zamana kadar girilemeyen çatışma bölgesi. Çadıra yakın bilinen bir toplu mezar var. Yolun etrafındaki tepelerin birinde “**Apo**” diğesinde “**PKK**” yazıyor. Kaymakam, İlçe Emniyet Müdürü ve Jandarma Komutanı çadırı ziyaret ettiğinde köylüleri yaptıkları hayırlı işten dolayı kutlamışlar. Biri bir demet yabanî naneyi elime tutuştururken “**bu bahar sular daha coşkun, otlar daha gür**” diyor. Hakikaten ortam sakin; buna mukabil İstanbul ve başka illerdeki protestolar işlerin nasıl tersyüz oluverdiğini iyi anlatıyor. Kürtlerde “**anladınız mı şimdi otuz yıldır neler çektiğimizi**” iması var ama kimse bunu açıkça dile getirmiyor. Nezaketten!

Gelelim esas meseleye: Kürtler, köylüsüyle yöneticisiyle sabrın bir sınırı olduğunu ve hükümetin barışın içini doldurmadaki gönülsüzlüğüne vurgu yapıyor artık. Hayatî soru şu: **Toplumun ekseriyetine, en yetkili ağızdan düşman muamelesi yapan, “teröristbaşı” edebiyatına rücu etmiş bir iktidar Kürtlerle barış inşa edebilir mi?**

Bir mühendislik hatası daha

Ali Babacan, “*Lise mezunu yetenek PISA Testi’nde OECD sonuncusuyuz. Eğitim reformu olmadan 2023’te ilk 10 hedefi hayal olur*” dedi. PISA testi OECD’nin üç yılda bir yaptığı, okuryazarlık değil öğrendiğini uygulayabilme kapasitesi testi. Şimdi bakalım hükümet eğitim reformu için ne yapmış.

CHP’li **Nur Serter**’in Bilgi Edinme Yasası kapsamında aldığı bilgilere göre **beş buçuk yaşındaki 555.888 öğrenci okula gitmemiş.**

12 yıl zorunlu eğitime geçildiği hâlde 58.407 öğrenci, açık lise dâhil herhangi bir liseye kayıt yaptırmamış.

Açılan 1141 imam-hatip ortaokulunun 120’sine hiç kayıt yapılmamış. 461’inde öğrenci sayısı 50’nin altında kalmış.

Hafızlık eğitimi için başlatılan kampanya ve dokuz yaşındaki çocukları bir yıl okuldan koparan proje sonuçsuz kalmış. Hafızlık eğitimi alan öğrenci sayısı 121’de kalmış.

Ailelerinin isteği ile “**Peygamberimizin Hayatı**” ve “**Kuran-ı Kerim**” derslerini seçen öğrenciler pek çok okulda derse girmemiş, dersler boş geçmiş.

Veriler kendiliğinden konuşuyor, bu hercümerçte gözden kaçmasın.

Banliyö trenleri

Çarşamba Haydarpaşa’dan kalkan banliyö tren hatları 24 aylığına durduruldu. Günde 90 ilâ 110.000 kentlinin kullandığı tren durunca tamamen şişmiş olan minibüs caddesi ve E-5 artık hepten durur herhalde.

TCDD’nin websitesinde üç satırlık bir açıklama var. Kararın Marmaray’la bağlantılı olduğu intibası uyandırıyor ama gayet muğlâk. İster istemez akla Haydarpaşa havalisinin ranta teslim edilecek olması geliyor.

Tasarruflu ve emniyetli bir taşıma biçimi olan tren yıllardır hükümetlerin tercihi olmadı. Yeterince rant sağlamadığından zahir. Üstüne koca arazilerin ağız sulandıran rantı da gelince kim dinler vatandaş, emniyeti, tasarrufu. Haydarpaşa, Gezi kadar gözönünde değil ama işin yapılış biçimi, kararların alınış biçimi aynı: Kimseye danışmadan, çevresel etki analizi yapmadan, keyfî!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Yargı kararlarına uyacağız’

Cengiz Aktar 25.06.2013

Gezi Krizi’nin en sıcak günlerinde Başbakan’ın sarfettiği akıllalmaz sözlerden biriydi bu. Hoş, bu aralar giderek artan dozda akıllalmaz şeyler söylüyor ama şu yargı kararına uymayı lütfetmesi yenilir yutulur gibi değil.

İfade, memleketin içinde bulunduğu keyfiliği bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor. Keyfiliğin nedenleri açık: İktidarın had safhada **merkezîleşmesi ve kişiselleşmesi**, diğer yanda bunu besleyen mevzuatın baştan aşağıya **deregülasyona maruz kalması**. Türkiye’de **bugün Başbakan’ın iktidarını ya da hükümranlığını dengeleyecek ve denetleyecek hiçbir erk, yasa, yönetmelik, karar kalmamıştır**. Dolayısıyla yargı kararına uyma keyfiyeti o kadar da şaşırlacak bir şey değil zira böyle bir âdet kalmadı. En veciz örneği de Gezi Parkı’na inşa ettirmek istediği kışla taklidinin Koruma Kurulu’nca reddedilmesinin akabinde kararı Ankara’da emrindeki üst kurula bozdurtmuş olmasıdır. Siyasî literatüre “**reddi reddettik**” olarak geçen bu kararın üst kurul tarafından alınabilmesi için o kurulun yetkileri artırılmıştı.

Bu kritik örnekten hareketle “yargı kararına uyma” sözünün hiçbir teminatı olmadığı gibi hukukî altyapının ve hukukî işleyişin de hiçbir teminatı kalmamıştır. **Hukukun aczini en iyi anlatan gelişme Çevresel Etki Değerlendirme muafiyetidir**. İktidar 2008 ve 2012’de büyük altyapı projelerinde muafiyeti dayattı ancak dayatma her defasında Danıştay’dan döndü. En son açılan davada Danıştay 14. Daire’nin verdiği nihâî karara

göre bütün eski projelere ÇED alınması zorunlu hâle geldi. Takiben hükümet yine devreye girdi. Bu defa 23.6.1997 tarihinden önce yatırım programı kapsamına alınmış, 5.4.2013 itibariyle planlanma aşaması geçmiş, ihalesi yapılmış, üretim veya işletmeye başlamış projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu yapı ve tesislerde yapılacak işletme ve uygulamalar ÇED yönetmeliği kapsamında çıkarıldı. Hukukun yürütme ve yasama tarafından bypass edilmesinin mükemmel örneği.

"Quickly quickly"

Keyfilik ve deregülasyon konusunda defalarca yazdım. AKP, adı üstünde, Türkiye'yi kalkındırmayı misyon edinmiş bir siyasî oluşum. Başbakan'ın dillere destan "hizmet aşkı". Kalkınma, iktidarın ana payandası ve tüketim üzerine kurulu sınırsız, fütursuz ve köhnemiş bir ekonomik model üzerine bina ediliyor. Bu **sistemin hızlı çalışması için danışsız, dengesiz ve denetsiz bir mevzuat ve icraat gerekiyor**. Sonuçta çıkan **işin düzensiz, hatalı, insansız ve doğasız** olması önemli değil, **hızlı olması ve hem iktisadî hem siyasî rant sağlaması yeterli** kıstaslar. Belediye başkanırken "*cinayet olur*" dediği üçüncü köprünün temel atma töreninde inşaatçı Koreli şirketin temsilcisine İngilizce "**hadi çabuk çabuk**" dediği hani... Şimdi de "**duran adamlar durmaya devam etsin, biz koşuyoruz**" diyor...

Bu kaostun yakın zamandaki mükemmel örneği Zeytinburnu'ndaki kuleler. Süleymaniye Camii ve tarihî yarımada'nın görünümünü bozan kuleler *Radikal*'in haberiyle gündeme gelmişti. Gereken her türlü izni gereken her merciden almış ve bitmiş olan proje durup dururken Başbakan'ın gözüne ilişti. 4. İdare Mahkemesi yıkım kararı verdi. Tıraşlama ve kamulaştırma seçenekleri üzerinde duruluyormuş. Eğer kamulaştırma kararı verilirse, TMSF'nin 46 milyona inşaatçıya sattığı arsayı kamu sizin paranızla 500 milyona geri alacak. Neresinden tutsan elinde kalan bir karar ve uygulama. Bir kere proje baştan sıkıntılı. Sonra, inşaat bittikten sonra verilen kararın bedeli neden kamu tarafından yükleniliyor? Tarihî yarımada'nın görünümünü bozan tek proje bu mu? Kulelerden bin beter olan boynuzlu metro köprüsü hakkında da benzer bir karar çıkmamalı mı?

Başbakan'ın sokakta aradığı anarşi esas işte buralarda yaşıyor.

Ama büyük ustanın acelesi var... Halka rağmen halka hizmet götürmekte acelesi var, 1923-2002 arasındaki siyasî zihniyetin "**tahribatını**" izale etmek için acelesi var, muasır medeniyet öyle yakalanmaz böyle yakalanırlı ibraz etmek için acelesi var, payitaht İstanbul başta olmak üzere memleketini Dubaileştirmek için acelesi var.

Yarın, 26 haziran saat 10:00'da Taksim Platformu'nun Taksim Projesi'nin tamamının iptalini talep eden davanın ilk duruşması Yeni Bosna metrobüs durağı yakını, Er Lük Plaza'da bulunan Bölge İdare Mahkemesi'nde yapılacak. Bakalım ne karar çıkacak, lehte çıkarsa iktidar ne kadar uyacak? Pek alıştığı hukuküstülük hâlimden vazgeçebilecek mi? Bu soruların cevabı Gezi ve Taksim'i çok aşan boyutta, bu çok açık.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Orda bir park var uzakta

Evet, işte budur çevrecilik: Belediyenin verdiği bilgiye göre Gezi Parkı'na 202.000 mevsimlik çiçek, 5.000 gül (gül çiçek değil mi), 129 yetişkin ağaç dikilmiş, 26.000 m2 de yeni çim serilmiş. Ama mâlum, park polis işgâli altında, giriş yok. İktidar kendini öyle trajikomik bir duruma soktu ki **parkı açsa bir türlü, açmasa bir türlü**. Şöyle güzel bir kurban keserek açılış yaparlar diye bekliyorum.

Pazar günü anayasa süresi yine bitiyor

Anayasa yazımına **19 Ekim 2011**'de başlandı, verilen son ek süre yine doldu. Başından beri, BDP dışında kalan partilerin toplumu bilgilendirme konusunda bir çabası olmadı. BDP'nin sunduğu rapora göre sekiz başlık altında toplanan 174 madde üzerinden 42 maddede anlaşma sağlandı, 130 madde şerhli yani üzerinde uzlaşma olmayan her partinin kendi görüşünü yazdığı madde. En çok uzlaşılan madde **Temel Haklar ve Hürriyetler** başlığında, 66 üzerinden 36. **Yürütme, İdare ve Kamu Hizmetleri, Mali Ekonomik ve Sosyal Hükümler** ile **Son Hükümler** başlıklarında hiçbir maddede mutabakat yok. **Yargı** ile **Başlangıç Genel Hükümler ve Temel İlkeler** başlıklarında ikişer **Yasama** başlığında da dört maddede uzlaşma var.

Uzlaşma Komisyonu toplumsal istişareleri yeterli bulup kendi başına kalınca partizan reflekslere dönüldü. **Millî güvenlik, kamu güvenliği ve genel ahlâk** BDP dışında kalan üç partinin demirbaş kıstasları olarak masaya konunca uzlaşma imkânsız hâle geldi. Üstüne bir de Başbakan'ın Putinvarî başkanlık muradı, CHP/MHP'nin kavruk muhalefeti ve önümüzdeki üç seçim eklenince çıkmaz sokağa girildi.

Şimdi artık Gezi Krizi'nden sonra siyasî varoluş derdine düşmüş olan Başbakan'ın anayasa manayasa ile uğraşması pek mümkün değil. Oysa Kürt barışı bağlamında anayasal teminat olmadan **anadil, ademimerkeziyet, vatandaşlık tarifi** gibi hayati düzenlemelerin uygulamaya geçmesi mümkün değil. **"Eski Türkiye'nin son anayasası"** olabilecek bu ara çözüm olmaksızın barışı teminat altına almak mümkün değil. Umurunda mı iktidarın? **AKP anayasayı unutup hâlâ Tayyip Erdoğan'ı başkan yapma sevdasında...** Beyhude olsa da...

Yarın saat 15:00'te Kadıköy'de

Dünyanın 134 ülkesinden **350.org** ağına dâhil 500 genç iklim aktivisti günlerdir İstanbul'da toplantıdalar. Çalışmalar, **"Başka Bir Dünya Mümkün"** sloganıyla şenlikli bir toplantı/gösteri ile taçlanacak.

350.org iklim değişikliği felâketine yıllardır dikkat çeken dünyanın dört bir yanında mevcut bir ağ. **Peki, neden 350?** NASA'dan iklimbilimci **Jim Hansen** yıllar önce atmosferdeki her bir milyon parçacık arasında karbondioksit parçacıkları 350 sınırını geçerse iklim değişikliğinin önüne geçmek mümkün olmayacak öngörüsünde bulunmuştu. Oran bugün milyonda 400 parçacığı aştığı gibi her gün artıyor. Artık atmosfere bırakılan karbondioksit oranının çok acil azaltılması gerekiyor. Bu gerçeğin farkında olan herkes vargücü ile dünyanın kalanını bu konuda uyarmak için çalışıyor. İşte Mart 2008'de **Bill McKibben**'in kurduğu **350.org** bu girişimlerden biri.

Yarın mesaj şu: **"Evimizi yok ediyoruz. İhtiyaçlarımızı yüzde 100 yenilenebilir enerjiyle karşılamamız mümkünken kömürlü termik santraller gibi seri katillere yatırım yapıyoruz.** HES'ler ve nükleer enerji gibi doğaya geri dönülemez zararlar veren ve yaşamı riske atan sahte çözümler peşinden sürükleniyoruz. Aç ve

susuz bir geleceğe, iklim değişikliğini durdurmak ve medeniyetlerimizi kurtarmak yerine sineğin yağını çıkarmaya çalışan bu sömürü düzenine tüm dünya ile aynı anda hayır demek ve '**yüzde 100 temiz enerji, hemen, şimdi demek**' için 29 haziranda Kadıköy'deyiz!

Dikkat torbada yasa var!

Eskiden kanun hükmünde kararnameler (KHK) vardı, iktidar, kim olursa olsun, paşa gönlüne göre **hukuku ve yasamayı ayaklar altına alır KHK'larla memleket yönetirdi**. Şimdi torba yasalar var. İrili ufaklı onlarca mevzuat torbayla geçiveriyor. Doğru dürüst tartışılmadan ve kimse farkında olmadan...

Örnek mi? Ayın ortasında AKP'nin hazırladığı torbada **daha altı ay önce yürürlüğe girmiş** olan 6331 sayılı **İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**'nda **erteleme teklifi** var. Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu'nun talebi üzerine iş güvenliği uygulamaları, kamu kurumları ile 50'den az çalışanı ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için dört yıl erteleniyor. Yine 50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl sonra (30.6.2013) uygulamaya başlanacakken şimdi bir yıl daha sarkıyor. **Ölümlü iş kazalarında başa güreşen Türkiye'den bahsediyoruz...**

Esasen kamu kurumları ve esnaf kendi ayağına kurşun sıkıyor, uygulama olmasa bile işyerinde yaşanabilecek herhangi bir kazanın sorumluluğu yine üzerlerinde.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fırtına öncesi sükûnet

Cengiz Aktar 02.07.2013

Başbakan ve yakın çevresi Gezi Krizi'ni ne kadar görmezden gelse de Gezi'nin faş ettiği sorunlar, siyasette yarattığı kırılmalar seçim döneminin de katkısıyla önümüzdeki dönemde hem siyaseti hem demokrasinin alanını belirleyecek.

Başbakan'ın sert ve saldırgan üslubundan vazgeçmeyeceği ve çok tanıdık vıcık popülist, milliyetçi, çatışmacı eski dilini değiştirmeyeceği anlaşılıyor. Kendi ifadesiyle: "*Kusura bakmayın Tayyip Erdoğan değişmez!*" Ara sıra kendisini sakinleştirmekten başka bir görevi olmadığı anlaşılan yakın çevresinin dışında kimseyi dinlemediği de anlaşılıyor. İkaz açık: "**Sen hangi partiyle konuşuyorsun yaa? Sen AK Parti iktidarına böyle bir ultimatom verebilir misin? Önce haddini bileceksin yaa. Ne platformu olursan ol, ayaklar ne zamandan beri baş oldu? Millet in vermiş olduğu yetkiyi bu iktidar kullanamaz duruma gelirse o zaman bittik demektir.**"

Buna mukabil yakın adamları, teşkilât ve hükümet, patronun sertliğini yumuşatma, allayıp pullama görevini sürdürecektir. **Erdoğan Medyası**'ndaki profesyonel güzellemeciler ve **ikbal peşinde koşan yeni yetmeler** de bunu halka anlatma, "*yok canım tam öyle değil*" misyonlarını sürdürecektir. Bu şizofrenik hâlden hayırlı bir şey çıkacağını beklemek abes. Zira son tahlilde kararları alan ve veren tek kişi Tayyip Erdoğan, üstelik siyasî geleceğini oynayan bir Tayyip Erdoğan...

Başbakan'ın şimdiden başlatmak zorunda kaldığı seçim kampanyasında kullandığı sert dil her geçen gün Türkiye'yi daha fazla geriyor. Bakalım çatlama 2015'e kadar nasıl dayanacağız. Hoş, iletişimciler **devamlı azar işiten bir kişi ya da bir insan topluluğunun bir zaman sonra devreleri yaktığını** ve hiçbir şey duymaz olduğunu söylüyor ama...

AKP'nin verdiği Meclis araştırma önergesinin gerekçesi, iç/dış mihrak edebiyatı, gönüllü hekimlikle ilgili soruşturma, yaralılara kapı açan üniversite, otel ve olayları haber yapan basına verilen ayarlar, AKP'nin gövde gösterilerinde bindirilmiş kıtalara boca edilen gerçekdışı hikâyeler, bütün bunlar iktidarın kutuplaşmayı derinleştirerek toplumun çoğunluğundan intikam alma peşinde olduğunu gösteriyor. Yurtdışı ile kabaran atışmalar da cabası.

İşin ekonomik boyutuna bakalım. Seçim ekonomisiyle ulufe dağıtımına alenen başladığı görülüyor: 19.000 yeni memur alımı, sözleşmeli 96.000 personelin kadroya girmesi, cep telefonu vergisinde indirim, projeleri daha hızlandırmak için Kamu İhale Yasası'nda (on dokuzuncu kez) değişiklik... Arkası gelecektir.

Bu tüyler ürpertici koşullarda, aciliyet arzeden Kürtlerle barış inşası ve anayasa yazımının akamete uğraması artık olmayacak şey değil. Hele Meclis'in normal bir dönemdeymişiz gibi üç ay tatile girmeye hazırlandığı sırada. Böyle bir ortamda farklı toplum kesimlerinin özgürlük talepleri karşılanabilir mi? Türkiye iyi kötü yakaladığı siyasî ve ekonomik istikrarı ve bunun için gerekli dış desteği (AB süreci, doğrudan yabancı yatırım) sürdürebilir mi?

Tekadamlığın bedeli

Tuhaf bir memleket burası... Her mütehasıslığı haiz bir başbakanın kendisi ve arkasını toplayanlar dışında bir partili kulun ağzını açmadığı, açanın da lâfının ağzına tıklandığı bir ülke.

Ancak tek elde toplanmış iktidarların ciddî bedelleri olur. Bugün AKP'nin İstanbul'da gelecek seçimi rahatlıkla kazanabilecek belediye başkanı adayı yok. Çünkü Başbakan aynı zamanda Belediye Başkanı, her şeyin bakanı olduğu gibi. İstanbul'u ezkaza kaybeden bir Tayyip Erdoğan'ın nasıl bir ruh hâline gark olacağını düşündünüz mü peki?

Keza tekseçiliğin de bir bedeli var. Önümüzdeki dönemde kararların tek elden alındığı danışsız, denetsiz, dengesiz, dolayısıyla hesapsız ve hatalı büyük projeler ekonomik pastayı büyütme adına katlanarak artacak. Gezi Parkı'ndaki itirazın ardında şu sormadan etmeden tek başına karar alıp iş yapma biçimi olduğunu hatırlayacak olursak itirazların da artacağını öngörmek zor değil.

Genel ekonomik veriler istihdam yaratma açısından ümit verici değilken, asgarî yüzde 5 büyümeyi tutturmanın yolu Kürtlerle barıştan geçerken tekadamların barışı erteleme eğilimi hayra alamet değil.

Başbakan'ın Gezi Krizi sonrası içine düştüğü telâşe seçim barajını kaldırmayacağını işaretiydi. Âkiller'le son toplantıda teyit edildi. Oysa elindeki bütün siyasî, maddî ve hukukî gücü seferber edip art arda seçim zaferleri elde etse de Türkiye'yi eskiden yönettiği gibi yönetmesi mümkün mü?

Kendi deyiimiyle "kimse kusura bakmasın" **bu millet bir kez daha deli gömleği giymez**. Lidere tam biat etmiş AKP de dâhil olmak üzere **Türkiye'nin eski partileri**, seçim kazansalar da yeni Türkiye'yi yönetmekte çok bocalayacaklar. Tıpkı 28 Şubat sonrasında eski muktedirler gibi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 05.07.2013

Başbakanı hoş tutalım

Kimi akıldâneler yüzleri kızarmadan **"Gezi Kürt barışını engelledi"** diye yazabiliyor. Mantık şu düzlükte: "Erdoğan Gezi'ye çok kızdı; Erdoğan Gezi Krizi'nden sonra değişmem dedi; Türkiye'de Erdoğan'dan başka yönetici yok; Kızgın Erdoğan artık Kürtlerle barış yapmayabilir; İllâ yapsın diyorsanız Gezi'yi unutun, unutturun, Erdoğan'ın suyuna gidin!"

Yeni siyasi kategori: Masumlar

Gezi Krizi münasebetiyle yeni bir **"siyasî"** tür peydahlandı: Masumlar. Başbakan'ın Gezi'yi izah etme çabasında önemli yeri var masumların. Safiyane hislerle dolu ama kötü niyetli **"marjinal gruplar"** tarafından suiistimal edilmiş çevreci gariban bunlar. Hani şu yedi gasteye birden aynı gün **"can feda"** diye manşet attıran tahlil. Başbakan'ın o masumlara canı fedaymış... İstedığınız ağaçsa 146 tane yeni ağaç dikildi işte parkınıza!

Bugünün Türkiye'sinde ve dünyanın her köşesinde **sistemin saldırısına karşı çevre hassasiyeti siyasî itirazın ta kendisi**. Halisane bir duygu olduğu konusunda şüphe yok. Suiistimalcilere gelince, hiç de marjinal olmayan anaakım betonlama ve betonlaştırma uzmanlarından iyisi mi bulunur?

3. havaalanı

Dünyanın **"ennn"** projesi her şeyden önce dünya çapında bir **ağaç katliamı**. Havaalanına ayrılan 9200 hektarın 7800'ü çam, ladin, meşe, kayın, ardıç, erguvan, söğüt ve kavak ağaçlarından oluşan ormanlık alan ve içinde yaşayan çeşit çeşit canlı demek. Betonlamayla yok olacaklar. İlâveten mücavir alanlar da etkilenecek. İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu her yıl yüzbinlerce kuşun o bölge üzerinden göç ettiğini, civardaki Terkos Gölü ve diğer gölcüklerin onbinlerce kuşun kışlağı olduğunu hatırlatıyor. Sulak alanlara verilecek tahribata ilâveten uçakların tırmanması sırasında motora kuş girme olasılığının çok yüksek olduğunu vurgulamış. Bu, işin çevresel katliam boyutu.

Mâlum, **projenin hiçbir ciddi Etki Değerlendirme Analizi** yok. Bağımsız uzmanların uyarıları ise şu minvalde. İhaleyi kazanan Limak- Kolin- Cengiz- Mapa- Kalyon Ortak Girişim Grubu havalimanını üç aşamada öngörüyor. İlk aşamada 90 milyon yolcu kapasiteyle 2019 yılında faaliyete geçilecek, sonra yapılacak ek pistlerle ikinci aşamada 120 milyon ve üçüncü aşamada 150 milyon kapasiteye ulaşacağı varsayılıyor. Geçenlerde BETAM'ın açıkladığı **"Mega havalimanının kaderi büyümeye bağlı"** başlıklı çalışmada bu boyutlarda bir yolcu kapasitesinin ancak iyimser büyüme hızı senaryoları ile tutturulabileceği ve aksine en ufak bir oynamada kapasitenin 90 milyonla sınırlı kalacağı hesapları var. Keza, **yolcu sayısı ne olursa olsun havaalanının 2030'a kadar ciddi zarar edeceğini hesaplamış iktisatçılar**.

Aynı çalışmada Atlanta Havalimanı karşılaştırması çok düşündürücü sonuçlar içeriyor. 95 milyonla dünyanın en yüksek yolcu trafiğine sahip havalimanı Atlanta bu kapasiteyi 1900 hektarlık bir alanla karşılıyor. İstanbul'da

150 milyon yolcu kapasitesine ulaşılsa dahi basit bir hesaplama 3500 hektar yeterli. **9200 hektarın 5700 hektarına ihtiyaç olmadığı ortaya çıkıyor.** Bugün Atatürk Havalimanı 45 milyon yolcu trafiği ile 1178 hektarlık bir alanda faaliyet gösteriyor.

Cihan'ın haberine göre THY Yönetim Kurulu eski Başkanı **Candan Karlıtekin** mevcut iki havalimanına yapılacak paralel pistlerle yıllık kapasitenin 75'er milyon yolcuya çıkabileceğini belirtiyor. Karlıtekin "Atatürk Havalimanı'ndaki askerî alanın daha evvel mutabık kalındığı gibi DHMİ'ye devri beni umutlandırdı. Atatürk Havalimanı zaten oluşmuş bir ulaşım altyapısının üzerinde oturuyor. 85 milyon yolcu/yıla göre avanprojesi bile hazır" diyor. Bir diğer uzman Avrupa'nın en büyük havaalanı olan Londra Heathrow'un sadece iki pisti olduğunu ve bizim "ennn" havaalanına öngörülen altı pistin anlaşılır olmadığını söylüyor.

İşin ne kadar keyfi olduğu aşikâr. Yeşilköy'de âtıl kalacak 1178 hektarın ağızları sulandırdığı da aşikâr. Bir de **Binali Yıldırım**'ın açıkladığı büyük resim var: "Yeni İstanbul Havaalanı ile birlikte Kanal İstanbul ve bu bölgeye yapılacak yeni şehir projesi, birlikte İstanbul'un merkezine raylı ve karayolu bağlantılarını da dâhil etmek suretiyle yeni bir ekosistem oluşturmaktadır."

Şehrin son akciğerleri olan Kuzey Ormanları mı demiştiniz? Yapay ekosistemle yetineceksiniz!

İnşa dönemi

AKP İstanbul İl Başkanı ve Kazlıçeşme fatihi **Aziz Babuşçu**'nun öngörülleri şöyle: "Geçtiğimiz 10 yıl içinde, diyelim ki liberal kesimler, şu ya da bu şekilde bu süreçte paydaş oldular ancak gelecek inşa dönemidir. İnşa dönemi onların arzu ettiği gibi olmayacak. Dolayısıyla o paydaşlar bizimle beraber olmayacaklar. (...) Çünkü inşa edilecek Türkiye ve ihya edilecek gelecek onların kabulleneceği bir gelecek ve dönem olmayacak."

Artık inşaat inşası mı yoksa topyekûn toplum mühendisliği mi, kararı siz verin. Bence ikisi birlikte!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

28 Şubat ile 28 Mayıs

Cengiz Aktar 09.07.2013

"28 Şubat müdahalesine karşı dik ve kararlı duruşumuz, milletimize ve ülkemize olan inancımız, müdahalenin bizi değil, kendisini imha etmesi sonucunu beraberinde getirmiştir. Çünkü millete rağmen, hakka-hukuka rağmen, ma'şeri vicdana rağmen netice almak, uzun soluklu bir başarıya ulaşmak mümkün değildir. Bu tür müdahaleler göle maya çalmak gibi akıl dışıdır, güneşi üfleyerek söndürmeye çalışmak gibi mantık dışıdır. 28 Şubat müdahalesi karşısındaki cesur ve sabırlı duruşumuz, kararlı mücadelemiz, oyunu bozmuştur. Yılmadan, yıkılmadan, umutsuzluğa ve yeise kapılmadan verdiğimiz mücadele başarıyla sonuçlanmıştır.

Maruz kaldığımız zulüm ve tacizler karşısında hiçbir zaman yılmadık, mutlaka hakkın üstün geleceğine inandık. (...) 28 Şubat karşısındaki dik ve kararlı duruşumuz bazı çevreler tarafından bir türlü anlaşılamadığı için, bugün

millet iradesinin gücü de bir türlü kavranamamaktadır. Güç karşısında geri adım atmayı, güç karşısında el ovuşturmayı alışkanlık haline getirmiş olanlar, meşru olmayan, meşruiyetini milletten almayan güç karşısında dik duruşun ne olduğunu asla anlayamayacaktır. Her zaman gücün karşısında eğilenler, bugün de güç karşısında dik duranları anlayamayacak, anlayamadıkları için de, kendilerinde olanı, yani güçle işbirliği yapma alışkanlığını, başkalarına yakıştıracaklardır."

Alıntı 26 Kasım 2012 tarihli, Meclis Darbeleri Araştırma Komisyonu'nun Başbakan'a yönelttiği 50 soruya verdiği cevaptan. Metinde dört kez geçen **"dik duruş"** duran adamların, oturan çocukların ve parka gidelim diye direnenleri çağırıştırıyor. 28 Şubat'ın yerine 28 Mayıs yazarak okuyunca gayrimeşruiyet, hukuksuzluk ve ceberutluk karşısında 28 Şubat ile başlayan itirazın 28 Mayıs'la devam ettiğini görmek zor değil.

Oysa Başbakan'ın gastelerinde 28 Mayıs'ı 28 Şubat darbesinin devamı gibi okumaya meyyal pek çok makale çıktı, çıkmaya devam ediyor. Ebedî mağduriyet paradigmasından hareketle Erbakan'ın meşru iktidarına yapılan darbenin devamında Erdoğan'ın meşru iktidarına isyan ve darbe teşebbüsü olarak geçti deftere 28 Mayıs. Meşruiyeti sadece sandıktan çıkmak anlayınca daha öte bir idrak mümkün değil. Çoğunluk olan veya oldukları farzedilen dindarların temsilcisi AKP'nin, sabık muktedirlerin onyıllarca askere sırtını dayayarak reva gördükleri eziyete binaen bundan böyle kendi doğrusunu tek doğru olarak dayatma hakkına sahip olduğuna inanması yeterli.

Oysa 28 Şubat kat'iyen bir darbeden ibaret değildi. Türkiye'nin 1983'te Özal'la başlayan demokratikleşme gayretinin dönüm noktalarından biriydi. AKP'nin 2001'de kuruluşunu, ertesi sene seçimleri kazanarak iktidara gelmesini ve Cumhuriyet tarihi boyunca, hatta Batılılaştırılmanın başından itibaren dışlanan iki ana unsur Müslümanlar ve Kürtlerden ilkinin kudretlenmesini (*empowerment*) somutlaştıran bir milâttı. 28 Şubat sonrasında sabık muktedirlerce yapılan her teşebbüs akamete uğradı. Sarıkız ile Ayışığı darbe planları, Danıştay cinayeti, cumhurbaşkanlığı seçimi esnasındaki 367 rezaleti, 27 Nisan e-muhtırası, AKP'ye kapatma davası, Ergenekon ve Balyoz davaları, hiçbiri 28 Şubat'ı geri getirmede, getiremedi. Her defasında sabık vesayet biraz daha geriledi, mütedeyyinler ve AKP ile birlikte toplum ilerledi. Bu reaksiyoner teşebbüslere Kürt coğrafyasında cereyan eden ve hâlâ aydınlanmamış askerî kışkırtmaları dâhil etmemek olmaz. Ancak yüzlerce insanın ölümüne sebeb olan bu melanet dahi 28 Şubat'ı geri getiremedi. Aksine devran döndü ve demokrasi arayışı Kürtleri de kucaklamaya başladı.

Şimdi 28 Mayıs'la birlikte, 28 Şubat sonrasında ruhu tüm toplumu kucaklama potansiyeli taşıyan bir enerjiyi açığa çıkardı. Buna rağmen **"bundan bir siyaset çıkmaz ki"** diye makale üstüne makale yazan mı ararsın? **"Laikçi Beyaz Türklerin çocuklarının protestosu"** diye dudak büken mi? Cazgır ama bîtap solumsu sloganların arasında yeni dili okuyamayan mı? Bu kalemler Soğuk Savaş'ın sonuyla ABD'nin temsil ettiği tek düşüncenin evrensel hükümlerliliğini ilân eden kısır ideologlardan farksız bir şekilde, Türkiye'nin demokrasi tarihini 28 Şubat 1997 ile bitirenlerdir.

Belki 28 Mayıs'tan klasik anlamda bir yeni parti çıkmayacaktır ama 28 Mayıs'ın toplumun itiraz etmeyi ve itaat etmemeyi öğrenmeye, benimsemeye ve uygulamaya başladığı yeni bir dinamiğe karşılık geldiği de açıktır. Toplumun kudretlenmesi sayesinde demokrasinin önünü açacak bu dinamiğin özü sivil, taşıyıcısı birey, kaygısı küresel, mekânı yerel, alanı kamusal, topografyası ademimerkezî, antenleri sonuna kadar açık, dili taze. AKP'yi bir ayda **"eski partiler"** kategorisine sokmayı işte bu dinamik başardı. Eğer değişmezse seçimleri kazansa da yeni Türkiye'yi yönetmekte artık çok zorlanacak. Tıpkı 28 Şubat sonrasında sabık muktedirler gibi...

28 Mayıs'ı doğru anlarsak Mısır'ın 27 Mayıs'ından buralara akıl devşirmeye kimsenin gereği kalmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 12.07.2013

48 yeni anayasa maddesi

Başbakan'ın Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun üzerinde anlaştığı 48 maddenin bir an evvel kabul edilmesi teklifi fevkalade önemli. Giderek kararan siyasî ve iktisadî ortamın kendilerini de endişelendirmeye başlaması hayra alamettir. **Maddelerin kabulü hem anayasanın geri kalanına ivme kazandırır hem ortamı biraz gevşetir.** En kötü ihtimalle Kürt barışını inşa edebilmek için gereken asgarî anayasal değişikliklerin önünü açabilir.

Yeryüzü İftarı

Salı akşamı Antikapitalist Müslümanların düzenlediği Galatasaray'dan Taksim'e **Yeryüzü İftarı**'nda oruç, beyaz örtülerle kaplanmış yer sofrasında açıldı. Dualar edildi. Beyoğlu Belediyesi'nin Taksim Meydanı'nda düzenlediği iftar plastik sandalyeler ve kontrplak masalarda edildi. Dua okunmadı.

Yeryüzü İftarı'na katılım rengârenk ve kozmopolitti, resmî iftar bindirilmiş kıtalardan oluşuyordu.

Yeryüzü İftarı'nda mütevazı bir iftariyeye ilaveten herkes bir iftariye getirmiş dağıtıyordu. Belediye iftarı bir catering firmasının hazırladığı papyonlu garsonların servis ettiği karton kutuda verildi.

Yemekten sonra Yeryüzü İftarcıları artıkları ve çöpleri tek tek topladılar. Resmî iftarcıların bıraktıkları çöpleri arkadan belediye topladı.

Yeryüzü İftarcıları daha sonra Taksim'e intikal ettiler, bir kısmı da teravih için Bezm-i Âlem Valide Sultan Camii'ne gitti. Resmî iftarcılar çoktan dağılmıştı.

Bir Yeryüzü İftarcısı "**abi meydanda AKP'nin zengin iftarını da gör e mi**" diye tembihledi.

Yeryüzü İftarı Gezi'nin yeni bir aşamasıydı. Siyasî empatinin tasavvufî tezahürüydü. İktidarın bölüp kutuplaştırma çalışmasına verilebilecek en anlamlı cevaptı.

İki iftar arasındaki en çarpıcı husus ise AKP'nin resmî İslâmının giderek Kemalizm'in devlet İslâmına benzemesi.

Eğlenceye yer yok

Gezi'ye sapanan mahallî ve merkezî idare ne yapacağını bilemiyor. Mâlum bir "**esnaf rahatsız, zarar ediyor**" lakırdısıdır gidiyor. Beyoğlu Belediyesi geçende bir esnaf toplantısı yapmış ama öyle her esnafla değil. **Beyoğlu Eğlence Yerleri Derneği** üyeleri çağrılmamış. Tesadüfen katılan bir eğlence yeri sahibi "**madem zararımızı önemsiyorsunuz neden bir düzenleme ile masalarımızı vermiyorsunuz**" diye sormuş, tabii cevap yok. Hatırlayalım, tam iki yıl önce Beyoğlu'ndan geçen büyük usta sokaktaki masalarda içki içenlere içerlemiş, belediye ânında masaları yasaklamıştı. O gün bugün esnaf kendine gelemedi.

Squatting

Kavram buralara oldukça yabancı. Zengin memleketlerde gözden düşmüş mahallelerde evsizlerin boş konutlara başlarını sokmalarını tarif eder. Âdetin burada yaygınlaşması yakındır. *Radikal*'de **Ahmet Turan Köksal**'ın verdiği bilgilere bakalım. **İstanbul'da 2,5 milyona yakın konut var. Bunun yaklaşık 350.000'i boş!** Yetmemiş ki 300.000 yeni konut daha yapılıyor. 2023'e kadar tahminler 5,2 milyon konut. Eh artık evsizler ki sayıları bu gidişle çoğalacaktır, evlerden ev beğenecek...

Milyonluk Manzara adlı kentsel dönüşüm fotoğraflarını bu akşamdan itibaren İstanbul Tophane Tütün Deposu'nda görün.

Bisiklete karşı TOMA

Geçen pazar büyük usta "*gerçek çevreci AK Parti iktidardır*" dediği sıralarda polisi ve jandarması **Büyükdere Çelik Gülersoy Forumu ve Yeniköy Forumu üyesi 70 bisikletlinin "3. Köprüye Karşı Pedallıyoruz"** etkinliğini engellemek için çalışıyordu. Bisikletçiler Garipçe Köyü için yola çıktılar. Sarıyer'de yolları kesildi, tehdit edildiler. Sonunda köy girişine vasıl olduklarında onları TOMA destekli Jandarma karşıladı. Yüreğiniz kaldırırsa **Uğur Ceylan**'ın "**3. Boğaz Köprüsü İnşaat Fotoğrafları**" albümüne bakınız:

<http://www.koprufotograflari.com>

Gezi dinamiğinin İstanbul'da ve tüm memleket sathındaki inşaat saldırısına, kent, kır ve kültür imhasına karşı itirazı açığa çıkaracağı açık.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Güneş enerjisinde nal toplamaya devam

Cengiz Aktar 16.07.2013

Gezi'den yükselen itiraz çevre konularını Türkiye'nin gündemine dâhil etti demek abartı olmaz. Çevrecilerin yıllardır dikkat çektikleri tehlikeler, Anadolu ve Trakya'da verilen çevreci mücadeleler, hepsi birdenbire yeniden kamusal meşruiyet kazandı. Önümüzdeki yerel seçimlerin temalarından biri kaçınılmaz şekilde çevreye saygı olacak. AKP'nin yanlış kalkınma stratejisi, diğer yanda danişsız, denetsiz ve dengesiz iş yapma âdeti tüketim toplumunun bütün cazibesine rağmen er veya geç çevreci itirazlara yol açacak derim yıllardır. Bu aşamaya birdenbire geldik! Ama daha yapacak çok iş var. Zira saplantılar, yanlış karar ve seçimlerden kurtulmak kolay olmayacak. Üçüncü köprüdeki kepezeliğe bakmak kâfi.

Oysa büyük usta müjdeyi vermişti: "**Gerçek çevreci AK Parti iktidardır**"! Maalesef çevrecilik ağaç-çiçek dikmek değil, çevredostu altyapı ise her babayiğidin harcı değil. İktidarın laubali çevreciliği gezegenin önündeki tehlike ve aciliyete cevap verecek çapta olmadığı gibi elinin altındakini korumaktan aciz.

Avrupa **Yenilenebilir Enerji Konseyi**'nin Greenpeace ile gerçekleştirildiği ve 2007'de açıklanan **Enerji (d)evrimi** başlıklı rapor yenilenebilir enerji kaynakları ve tasarruf önlemlerinin 2050'de dünya enerji ihtiyacının yarısını karşılayabileceği sonucuna varmıştı. Bu sayede karbondioksit salımının yüzde 50 azaltılması da mümkün. Yenilenebilir enerji kaynakları artık pilot proje aşamasından ciddi boyutlarda altyapı aşamasına geldi. **Bu kaynakların en büyüğü ise tartışmasız, güneş!**

Almanya'nın devasa ekonomisinin çarkları 2050'de yüzde 100 yenilenebilir enerjiyle dönecek. Oysa Türkiye'den yarı yarıya az güneş ve rüzgâr enerjisine sahip. Hâsılı kelimeler siyasete irade olunca herşey mümkün. Şimdi bakalım o irade bu memlekette nerede.

Greenpeace Akdeniz'in 5 temmuzda yaptığı duyuru net: "*Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) 500 KW üzeri kapasiteli proje müracaatlarını davet ederek, 10 Haziran'da Türkiye'nin güneş enerjisi programını başlattı. 14 Haziran'da son bulan güneş enerji ihalesine beş günde içinde İspanyol, İtalyan, İngiliz ve Alman şirketlerinin yanı sıra, Türkiye'den Fiba-Enerjisa, Zorlu, Aksa, Çalık, Bereket ve Boydak tarafından toplam 500 müracaat gerçekleşti. Hükümetin 600 MW ile sınırlandırdığı güneş enerjisine, 500 yatırımcıdan toplam 8.9 GW'ı bulan 500 farklı müracaat geldi.*

Güneş enerjisine belirlenen limitten birçok yatırımcı şikâyet ediyor. Oysa **kömür ve doğal gaz kapasitesi için böyle bir limit yok.** Hükümet, 2023'e kadar kurulmuş 3 GW güneş enerjisi hedeflediğini açıkladı, ancak **Türkiye'nin güneş potansiyelini göz önünde bulundurulduğunda bu hedef oldukça düşük.** Aynı zamanda 2023'e kadar 3 GW güneş enerjisi hedefi, hükümetin büyümekte olan yerli kaynaklardan yurt içi elektrik talebini artırmayı amaçlayan genel politikası ile çelişiyor.

Güneş enerjisi Türkiye için büyük bir fırsat. Enerji geleceğini düşünen bir hükümetin bu fırsatı göz ardı etmek gibi bir lüksü yok. Hükümet destek yerine, zorlaştırıcı düzenlemeler uyguluyor. Buna rağmen, yatırımcılar güneş enerjisini hayata geçirmek istiyor. **Güneş enerjisinin getireceği fırsatlar, iş potansiyeli, enerji bağımsızlığı ve teknoloji gelişimi Türkiye'nin enerjide güçlü bir aktör olmasının tek yolu.** Bu yolu seçmek yerine sınırlı ve kirliliğe kömür yatırımları ya da nükleer gibi tehlikeli ve pahalı enerjilere yönelmek kısa vadeli ve sürdürülemez bir enerji yol haritası. Artık **dünyanın benimsediği enerji trendlerini görerek vakit kaybetmeden Türkiye'den yatırımcıların da desteklediği bu stratejiye yönelmek gerekiyor."**

Gördüğünüz gibi konu vatan haini çevreciler, taşdevrine dönmek isteyen sorumsuz enteller filan değil. İktidara en yakın şirketler dahi işin farkında ve üstünde. Kimse de mumla aydınlanalım filan demiyor. Gereken bir nebze beceri, öngörü ve duyarlılık.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 19.07.2013

Kirli enerji lobicileri

Salı günkü güneş enerjisinin çevresel önemine vurgu yapan yazı kirli enerji lobicilerini tetiklemiş. Hükümetin 600 MW ile sınırlandırdığı güneş enerjisinin bir vizyon ve tercih sorunu olduğunu yazmıştım. Hoşlarına gitmemiş tabii. “**Şebeke yetersiz**” diyorlar. Bilimsellik kisvesi altında işin özünü sulandırmakta üstlerine yoktur. Ama iddia nafi.

İşin aslı şu: Hâlihazırdaki gücü 60 GW olan bir şebekede güneş enerjisinin 600 MW ile sınırlı tutulması, devletin yenilenebilir enerjilere, özellikle de güneş enerjisine soğuk bakışının açık bir kanıtı. Aşağı yukarı tüm kömür ve doğalgaz santral başvurularında, Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) tarafından yatırımcıya gösterilen hat bağlantı noktalarındaki mevcut trafo merkezi kapasiteleri, santralin kurulup işletilebilmesi için, (TEİAŞ namına) yine yatırımcı (bazen de bizzat TEİAŞ) tarafından artırılmak zorunda. Bütün yeni termik santral projelerinin bağlantı izinleri ve üretim lisansları, birkaç istisna nokta dışında, ilgili trafo merkezi kapasitelerinin artırım veya yepyeni bir trafo merkezi tesis etme koşuluyla birlikte veriliyor. Güneş enerjisiyle elektrik üretimi toplam kapasitesi için getirilen 600 MW sınırlama, kesinlikle teknik değil, siyasî ve malî bir tercihtir. Kömür ve doğalgaz yatırımlarına benzer bir sınırlama hiçbir zaman getirilmedi.

Üstüne üstlük akıllı şebeke sistemleri yeni keşfedilmiş ve denenmemiş bir şey değil. Dünyada hızla yaygınlaşıyor. Yenilenebilir enerjiler ticarî olarak piyasada rekabet edebilir düzeye gelince yeni savaş alanı “**şebeke**” oldu. Pazar paylarını kaybetmek istemeyen kirli enerjiciler sürekli şebekeden bahseder oldu. Kaldı ki gelecekte **enerji üretimi** merkezî üretim ve dağıtımdan **yerinden üretim ve dağıtımına doğru dönüşecek**. Sistem şimdiden bu hedefle neden dönüştürülmesin?

Sonuçta, fiyatı giderek düşse de güneş enerjisinin nispeten pahalı olduğu mâlum ama hem temiz, hem çevredostu, hem de yenilenebilir enerji kaynağının bir bedeli var. Eğer çocuklarımıza yaşanabilir bir dünya bırakmak istiyorsak...

Memur sendikalaşmasında patlama

Birgün’de **Aziz Çelik** temmuz ayı sendikalaşma istatistiklerini incelemiş. 2.135.000 kamu çalışanının 1.468.000’i artık sendikalı. **Sendikalaşma oranı yüzde 69’a ulaşmış**. Kamudışı sendikalaşma tek haneli yüzdelerde sürünürken ve yeni yasayla muhtemelen iyice erimeye yüz tutarken memurlar destan yazıyor diyor Çelik. Tabii **işin aslı öyle değil**.

AKP döneminde sendikalı kamu çalışanı sayısı yüzde 132 artıyor ancak üç büyük konfederasyon arasındaki dağılım eşit değil. KESK üye sayısı yüzde 10 geriliyor, Kamu-Sen’de artış yüzde 35’te kalıyor. **Şampiyon tabii iktidara yakınlığıyla maruf Memur-Sen**. 2002’de 42.000 olan üye sayısı **2013’te yüzde 1586 oranında bir artışla 708.000’e** ulaşmış durumda. Son torba yasayla “**seçim ulufesi kontenjanından**” kadroya giren sözleşmeli memurların Memur-Sen’e otomatik kayıtları yaptırılır gayri.

Memurların **grev hakkı hâlâ yok** ve bu AB ile Sosyal Politika faslının müzakereye açılmamasının nedenlerinden biri. Memur-Sen'in grev hakkı talep etmeyeceği açık. Ağustosta başlayacak toplu iş sözleşmeleri pazarlıklarında en yüksek temsil oranına sahip olan bu sendikanın hükümeti zorda bırakmayacağı da açık. 1980lerde sarı sendikalar vardı, kavram yeniden gündemde...

Gezi ruhu Kuzey Ormanları'nı korusun

Büyükdere ve **Zekeriyaköy** forumları, tüm doğa ve çevre ile ilgili kurum ve kuruluşları ile gönüllü destek vermek isteyenleri kurdukları **Kuzey Ormanları Savunması Platformu**'nda birleşmeye ve bu platformun bileşeni olmaya davet ediyorlar.

Kurum temsilcileri ile gönüllü destekçileri **bugün** 19 temmuz **saat 20:30'da Abbasağa Parkı**'ndaki küçük foruma çağırıyorlar.

Yine Kuzey Ormanları için **Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi** üçüncü köprü inşaatından ötürü Ulaştırma, Çevre ve Orman bakanlıkları hakkında **suç duyurusunda** bulundu.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eski AKP ve yeni dinamikler

Cengiz Aktar 23.07.2013

Bir yıl önce AKP'nin geriye gidişine istinaden şunları yazmışım: "Oysa **AK Parti millîci matrixi dolaylı olarak örseledi**. Sorunların en devasa olanı ile cebelleşerek iktidarı aldı. Bu toprakları modernleştirmek uğruna hallaç pamuğu gibi atmış, halkın tamamını gayrimeşrulaştırmış olan İttihatçı-Kemalist ideoloji ve bu ideolojinin cismanî vasıtası olan askeriye kafa tutmakla kalmadı. Bunların gayrimeşrulaştırdığı mütedeyyin kitleye iade-i itibarda bulundu ve böylece o ideolojinin temel varlık nedenlerinden en önemlisini yerinden oynattı. **Oynatır oynatmaz aynı ideolojinin diğer kurbanlarının sözünü özgürleştirdi. Millî ezberleri ister istemez bozdu.**

Ama partinin reformcu iştahı giderek kapandı, aksine konsolidasyon dönemine girdik çoktandır. **Duran bisikletin düşmesi nasıl mukadderse reform yapmayan bir AK Parti'nin toplumun gerisine düşmesi de kaçınılmazdır.** Siyasî irade eğer temsil ettiği dışında kalan mazlumlarla empati kuramaz, yüzleşmeyi toplumsallaştıramaz ve yeni bir birlikteliğin temelini atamazsa bu toprakların millîci matrixi yeniden başını doğrultacak ve partiyle birlikte Türkiye'yi de içine çekecektir.

Ne var ki restorasyon çok sancılı, sıkıntılı ve sert olacak. **Çünkü İttihatçı-Kemalist tasavvurun icat ettiği homojen ulus çattırdadı.** Yerine gelmesi gereken toplumsal birlikteliğin tarifi ve terkibi memleketin istikbalinin yönünü de tarif edecek. **Ama çatırdayanı yapıştırmak, Millî Görüş tutkalıyla da olsa artık pek mümkün değil."**

Bugün yazılsa Millî Görüş'e belki "**devletleşmiş**" ve "**tüketim toplumuyla kudretlenmiş**" sıfatlarını eklemek gerekir. Sancı, sıkıntı ve sertliğe gelince, **bugün terazinin bir kefesinde devletleşmiş ve parayla tanışmış Millî Görüş diğerinde ise üç dinamik var: 28 Mayıs Gezi Krizi'nden doğan dinamik, Kürtlerin tek başlarına götürdükleri barış süreci dinamiği ve küresel izleme.**

28 Mayıs bütün itibarsızlaştırma çabalarına rağmen **geri dönüşsüz bir dinamik olarak toplumsal hayatta yerini aldı.** Farklı biçimlerde ve farklı konularda **işlemeye devam** edecektir. Hele iktidarın rant ve inşaat iştahı sürdükçe Gezi Parkı ve "**Taksim İnsansızlaştırma**" projelerine karşı oluşan itirazın benzerleri görünür, duyulur olacaktır. Nitekim Gezi Ruhu şimdiden, İstanbul Yedikule Surları ve Kuzey Ormanları'nın imhasına yol açacak projelere karşı gelişen itirazları gündeme taşıyor. İktidarın, danışsız, denetsiz ve düzensiz iş yapmanın önünü açan mevzuat değişiklikleri itirazları hukukî düzleme taşıyor. Tekrarda her vakit fayda var: **çevresel itiraz marjinal bir siyaset değil, siyasetin merkezi.** Sadece, temel sorunlarını çözüp toplumsal birlikteliğini tanımlayamamış Türkiye'de marjinal sanılıyor. İktidarın bu dinamiğe verebildiği karşılık yok. "**Milyarlarca ağaç diktik**", "**en çevreci biziz**" zırvaları ile polis şiddetinin dışında...

Gelelim temel sorunların ağababasına. Kürt çatışmasında Kürt siyaseti çatışmayı bıraktı, ama hükümetin çatışmayı bırakıp bırakmadığı açık değil. Lâf çok ama icraat şimdilik pek zayıf. Oysa **Kürt siyaseti dönüşüyor, memleketi siyasete davet ediyor, Türkiyelileşiyor, anayasada en cesur ve demokratik teklifleri masaya getiriyor, memleketin bütün sorunlarıyla ilgili soru önergeleri veriyor.** Lice'de olduğu gibi vahim kazalar olduğunda eskisi gibi misilleme yapmıyor, alttan alıp siyasete çağırıyor sürdürüyor. Ancak nereye kadar ve ne kadar zaman?

Üçüncü dinamik, **küreselleşmenin getirdiği izleme ve hesap verme mekanizmaları.** Kuzey Kore değilse küresel göz üzerinde! Başbakan ve yakın çevresi gibi "**takmam**" demek mümkün değil zira bedeli var. Hele **Türkiye gibi iktisaden araftaysan.** Döviz getiren doğal kaynağın yoksa, tasarruf nedir bilmiyorsan, buna mukabil israfa üstüne yoksa, katma değerde yetersizsen, eğitilmiş ve vasıflı genç yetiştirmede en gerilerdeysen, siyasî riski artırmada üstüne yoksa...

Küresel izlemenin başat kurumları Avrupa'da. Temel hak ve özgürlüklerdeki ihlaller, Avrupa kurumlarıyla olan ilişkilere zarar veriyor, AB üyelik sürecini olumsuz etkilemeye devam ediyor ve iktidarın bölgesel iddialarını çürütüyor. Hükümetin dış dinamiğe verebildiği cevap "*düşünce hürriyetinden dolayı cezaevinde olan yoktur*" cümlesinden öteye geçemiyor.

Devlet partisi olmuş ve lidere her durumda biat eden bir AKP'nin iç ve dış dinamiklerle sinerji yaratması çok zor görünüyor.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 26.07.2013

Suriye ile nereye?

Salı hutbelerinin yerini iftar konuşmaları aldı. Son salvolar Suriye'ye ve elbet Kürtlere. "Yanı başımızda Suriye'deki gelişmeler artık sınırlarımızı da aşmak suretiyle zaman zaman ülkemiz içerisinde de ölümlere neden olmaktadır. Bu hassasiyeti ortaya koyuyor. Sabırlıyız, sabrediyoruz. Ama nereye kadar? Onu şu anda burada sizlerle paylaşacak durumda değilim." Bu esrarengiz son cümle, "**acaba hükümet çılgın projelerini dış siyasete de mi taşıyacak**" sorusunu beraberinde getiriyor. Suriye'de nokta atışlarından daha kapsamlı askerî müdahale siyasî karar alma mercilerinin masasında mı? Böylesi bir müdahalenin Kürtlerle barışa, diğer tarafta bölgeyle ve uluslararası camiayla olan ilişkilere vereceği zararın hesabı yapıldı mı?

İçeride veya dışarıda zora düşen iktidarların çılgınlıklarını biliriz. 1970'lerde Arjantin, Yunanistan... Bu çeşit teşebbüslerden hiçbirini umulan sonucu vermemiş, aksine o iktidarlara düşürmüştür. Hafazanallah!

Dünya ile nereye?

Pazar akşamki iftarda gizli dış mihraklar, yerli işbirlikçileri ve elbet de Batı nasiplerini aldı. "Bilesiniz ki güçlü bir Türkiye'yi dünya pek istemiyor. Türkiye'nin güçlü olmaması için elinden geleni yapan güçler var. Egemen güçler, emperyal güçler, buna ne dersiniz deyin. (...) Daha iyiye gideceğiz daha güzel olacak ama bütün sıkıntı nereden geliyor? İçimizden geliyor. Nereyle paslaşarak? Dışarıyla paslaşarak. **Batı asla Türkiye'nin güçlü olmasını istemiyor.** Çünkü Türkiye artık gündemi belirlenen bir ülke olmaktan çıktı, gündem belirleyen bir ülke oldu."

Döndük mü 19. yüzyılın güç siyasetine, geldi mi Sevr geri... **Batı dediği, Türkiye'nin her konuda bir numaralı ortağı!** NATO, Avrupa Konseyi gibi kuruluşlarda kararlar birlikte alınıyor. AB'de Türkiye tam üyelik hedefine yürüyor. Güçlü bir Türkiye, serdettiklerinin tam aksine herkesin çıkarına. Ama "**dediğim dedik**" diyen Türkiye değil... İstişare eden, orta yol bulan, sağa sola nizamat vermeyen, nötr olmayan ama taraf da tutmayan Türkiye... Başbakan'ın dış siyasetteki "**feraseti**" mâlum. Gündem belirlemek Erdoğancıda "**kararı ben, paşa gönlüme göre veririm**" demek. Ama sonuçta önemli olan bu da değil, bu çeşit atıp tutmaların Batı'da ve bölgede ciddiye alınmakta olması. AKP yönetimindeki Türkiye dünya âlemle kavgalı duruma geliyor.

Barış demokrasiyi getirecekti

Yılın başında barışla yatıp kalkarken bazılarımız barışın illâki içinin doldurulması gerektiğini söylerdi. "**Amasız barışçılar**" ise söylemediklerini bırakmaz, hezeyanlarını bizleri savaşın devamını temenni etmekle suçlamaya kadar götürürlerdi. Onlarca barış, demokrasi'nin en ileri hâliydi ve demokrasiyle özdeşti. Barışta olup demokrasi'den ışıktı yılları uzak olan Çin, İran gibi ülkeler önemli değildi. Nitekim zamanla, toz kondurmadıkları **iktidarın barıştan ne anladığı** iyice belirginleşmeye başladı: **savaşızsızlık hâli** ya da iktidar ağzıyla "**terörü bitirmek**". Demokratların ve Kürt siyasetinin **demokratikleşme talepleri bugün için neredeyse tamamen karşılıksız. İşimiz "rüya" pakete kaldı.**

28 Mayıs Gezi Krizi bu içi boş ve demokrasisiz barış için bulunmaz bir bahane oluşturdu. 28 Mayıs'ı darbe teşebbüsü olarak kabul etmeleri bundan. Oysa 28 Mayıs da demokrasi talebi. Başta iktidar olmak üzere gönülsüz barışçılar artık o içi boş barıştan dahi söz etmez oldu.

'Anadoluyu Vermeyoz'

Cengiz Aktar 30.07.2013

Doğa ve tarım Türkiye’de yıllardır tasfiye sürecinde. Memleket çapında bir taarruz sözkonusu. 15-20 yıl öncesine kadar dünyada tarımda kendisine yetebilen yedi ülkeden biri olan Türkiye bugün yüzden fazla ülkeden tarım ürünü ithal ediyor. Tarıma gösterilen ilgisizlik ile doğaya yapılan hoyratlık aynı zihniyetin ürünü. Türkiye’nin görünür istikbali çöl, beton ve asfalt artık. Tek umut yerel itiraz, direniş, hak arama ve mücadelelerde.

Hatırlayalım: Ocak 2011’de Ankara’da Meclis önünde Cumhuriyet tarihinde eşi görülmemiş bir protesto vardı. **"Anadoluyu Vermeyoz"** sloganıyla memleketin dört bir yanından 200’e yakın kuruluşu temsil eden çevreciler, hâlâ Meclis’te bir yerlerde bekletilen ama her an kanunlaşabilecek olan sözümona **"Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı"**nı protesto etmişlerdi. Aralarında Buğday, ÇEKÜL, Doğa Derneği, Ekoder, Greenpeace, TEMA, WWF gibi ülke çapında çalışan çevreci kuruluşların yanında onlarca yerel dernek vardı.

Platform adına Sarıkeçili göçerlerin lideri **Pervin Çoban Savran**’ın reddiyesi çok açtı: **"Eğer yasalar doğamızı korumayacaksa halk koruyacak, köklerine ve doğasına ne pahasına olursa olsun sahip çıkacak. Bizi yönetenlerin bunu açıkça bilmesi gerekiyor. Kimse siyasîlere doğayı yok etsinler diye bir yetki vermiyor."**

Bu protesto sonrasında **Anadolu’yu Vermeyeceğiz Platformu** yedi koldan yola çıkan ve haziranda Ankara yakınlarına kadar gelen **Büyük Anadolu Yürüyüşü**’nü düzenledi. Yürüyüşçüleri polis ve jandarma Gölbaşı’nda durdurmuş ve Ankara’ya girmelerini engellemiştir.

Gezi Ruhu, Büyük Anadolu Yürüyüşü ile önemli bir aşamaya gelen çevreci mücadeleyi artık memleketin kalıcı gündem maddesi hâline getirdi. Kent, kır ve doğaya karşı katlanarak süren taarruza karşı yedi koldan örgütlenen bir sivil toplum var artık. Son günlerde posta kutuma düşen şu üç haber olayın boyutunu iyi anlatıyor.

» **Artvin** dünyanın en yüksek debili nehirlerinden Çoruh’un şekillendirdiği eşsiz bir mikroklima. Dünyada son 100 doğal ormanlardan biri **Genya**. Türkiye’nin biricik biyosfer rezerv alanı **Maçahel**. Artvin 20 yıldır üzerine çöken maden kâbusundan kurtulmaya çalışıyor. 17-24 ağustos tarihlerinde **Artvin Çevre Platformu**’nun çağrısıyla **Doğanın Talanına Karşı Ekoloji Kampına, Hayde Artvin’e!**

» **Antalya**’da **Alakır Nehri Kardeşliği**, nehir üzerinde bitmek tükenmek bilmeyen HES inşaatlarından biri de **Dereköy**’de. HES mağdurlarına destek için bayramdan sonra **Çaltı Köyü**’nde bir etkinlik düzenleme kararı almış.

» **İstanbul**’da belediyenin dayattığı Yedikule park projesine karşı **Yedikule Bostanlarını Koruma Girişimi**’nin websitesinde (<http://yedikulebostanlari.tumblr.com/>) İstanbul surişinin son bostanlarının korunması için geliştirilen alternatif teklifi inceleyebilirsiniz.

Bunlar ve tüm diğer mücadelelerin artık **kayda geçmesi, herkesçe bilinmesi**, açılan **davaların emsal teşkil etmesi, güçlerin birleştirilmesi** gerekiyor. Türkiye'deki çevreci **mücadelenin atlasını** hazırlayan **Politik Ekoloji Çalışma Grubu** bu yönde çok hayırlı bir adım atmış. Darısı, **kalkınmanın iktisadî, beşerî ve çevresel bedelini kayda geçirecek bir izleme mekanizmasının başına**. Yeşil cin şişeden çıktı diyorduk ya...

Bilvesile, kalkınmacı inadıyla çevre bilincinin gelişmesinde tarihî rol oynayan hükümeti canı gönülden kutlamak gerek!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır ve AKP

Cengiz Aktar 20.08.2013

Yazılara ara verince, hele memleketin ağır siyasî havasından bir müddet uzaklaşınca havaya girmek kolay değil. Hâl böyleyken Mısır'da olup bitenlerle ilgili bir şeyler yazmaya kalkışmak işi daha da zorlaştırıyor. Zira Mısır'da cereyan edenleri kavramak, tahlil etmek ve öngöründe bulunmak, kimi yorumcuların aksine hiç kolay değil.

Tıpkı Suriye, daha önce Irak, daha önce İran gibi Mısır üzerine çok yazılacak. Zira oralarda tarih yazılıyor. O tarih bu coğrafyanın parçası olan Türkiye'yi de illâki içine çekiyor. Buna mukabil, **iktidar partisinin Mısırlı Müslüman Kardeşler'le olan göbek bağı, 28 Mayıs Gezi dinamiğinin yarattığı panik ve Tayyip Erdoğan'ın bölgesel, hattâ küresel iddiaları** tarihin ve coğrafyanın emrettiği sorumluluğu farklı bir yöne çekiyor.

Diğer hükümetlerin aksine, cesurane ve adilane bir şekilde darbeye darbe, katliama da katliam dedikten sonra alınan kararlar, atılan adımlar, yapılan benzetmeler ve verilen beyanlar iktidarın dünyaya ve Türkiye'ye nasıl da tek bir pencereden baktığının delilleri. Bugünlük iki hususa değinelim.

Her şeyden önce iktidar, Arap coğrafyasında siyasî İslâm'ın Türkiye modeline en çok ihtiyacı olduğu bir dönemde iç politikada berbat bir görüntü sergiliyor. Bütün denge- denetleme mekanizmalarının işlevsizleştirilmesi sonucunda otoriterleşme ve tekadam sultası Türkiye'deki siyasî İslâm'ın demokratik sınırlarını söylüyor bize. Aynı minvalde, Mursi'nin yaptığı hatalarda, düştüğü tuzaklarda AKP'li akıl hocalarının hiç mi payı yok?

Bu durumda kime ne dersi verebilir Türkiye? Bugün **darbe karşıtı olmanın demokrat olmanın garantisi olmadığı**nın en mümtaz örneği Türkiye'deki iktidar partisi değil mi? Kendi halkına adil olmaktan aciz bir Musa'nın Mısır'a hayrı mı olur? Artık, bugünkü zayıf Türkiye örneğinin aksine Fas ve Tunus'taki itidal ve koalisyon arayışları, ya da AKP'nin ilk dönemindeki zımnî koalisyon deneyimleri öne çıkıyor. Bu coğrafyada siyasî İslâm'ın evrimi hele Mısır'daki darbe sonrasında bu çeşit arayışlardan geçiyor. Neo-otoriter kalkınmacılıktan değil.

İkincisi yaptırımlar. Sefirini çeken tek ülke herhalde Türkiye. Aynı çerçevede, **Ülker Grubu'na dâhil Yıldız Holding'in** Mısır'da faaliyet gösteren bisküvi fabrikasında lokavta gitmesi çalışan 910 işçiyi cezalandırmaktan başka ne işe yarayabilir? Başta demokrasiyle işi olmayan İran'a uygulanan ekonomik yaptırımlara ve genelde

her çeşit ekonomik yaptırıma, bir işe yaramayacağı ve aksine halkları cezalandıracağı için her daim karşı çıkmış olan iktidarın, rivayetlere bakılırsa dolaylı dolaysız her türlü malî desteği kesmeye yeltenmesi öfke ve kibirden başka bir şey değildir.

"Mursi yönetimine o bir yıllık dönemde Türkiye ve Katar'dan başka destek veren ülke yoktu. Ne Batılı, ne İslam, ne Körfez ülkeleri içerisinde destek veren olmadı. Uluslararası kurumlar, IMF, Dünya Bankası destek vermedi. 'Seçimden sonra' dediler. (...) Darbe yönetimine darbeyi yaptıktan sonra 16 milyar dolar hemen destek geldi. Desteği verenler darbe yönetiminin ortaklarıdır." Cumartesi **Başbakanca sallanan bu iddia doğru değil.**

Mursî yönetimine taahhüt edilen malî destek milyar dolar olarak şöyle: **Katar 8, Suudî Arabistan 5, Kuveyt 4, Emirlikler 3, ABD 1.3, AB 0.750.**

İktidarın ve dolayısıyla Türkiye'nin Mısır sınavı çok zor geçecek gibi görünüyor.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 23.08.2013

Dış mihrak edebiyatı

28 Mayıs'tan bu yana iktidar bir dış mihraktır tutturdu mâlum. Şimdi aynı hain dış mihraklar Mısır'ı karıştırmış, sonbaharda burayı yine karıştırabilirlermiş. *"Bugün Mısır, yarın belki Türkiye!"*

"Dış mihrak" demek o ülkenin itiraz eden, talep eden vatandaşının iradesini hakir görmek, onun kandırılmış olduğu varsaymak, meşruiyetini itibarsızlaştırmak demektir. Erdoğan'ın beğenmediği her itiraz dışarıdan tahrik edilir, beğendiği ise "millî irade" etiketi taşır.

Mısır'ı karıştıran dış mihrak kim acaba? ABD? AB? İsrail? Suudi Arabistan? Türkiye? Hepsi?

Geçen günkü *"elimizde İsrail olduğuna dair delil var"* sallaması ve ABD'den gelen çok sert yalanlama memleketin **"muhteşem izolasyonuna"** pek değerli bir katkı oldu! Dış mihrak lakırdısının içeride getirisi, dışarıda ise götürüsü olur...

PKK ÇEKİLME YÜZDELERİ

Martta çekilme konuşulurken bunun düzenli ve gözetimli yapılması gereğini vurgulayıp durduk. Kürt tarafı defaatle yasal düzenleme talep etti. Hükümet ise **"sıvışın, gözden kaybolun"** dercesine işi hafife aldı.

Tarafa **Gültan Kışanak**'ın söylediği açık: *"En başta BDP'nin de KCK'nin de çekilmeyle ilgili yasal düzenleme yapılması ve bir gözlemci heyet olması yönünde talebi vardı. Böylece çözüm sürecinin hem yasal dayanağı olacaktı hem de gözlem heyetleri sürecin gidişatını kontrol edecekti. Fakat hükümet bu konuda bir tutum içinde olmadı."*

Demek ki karşılıklı "politik kararlılık" çekilme gibi son derece teknik bir aşamanın hayat geçmesi için **gerekli ama yetersiz bir koşulmuş**. Siz varın bir de anadilde eğitim, ademimerkeziyet, öncelikli ekonomik bölge, adalet- hakikat, af- geri dönüş, korucuları da kapsayacak silah bırakma gibi had safhada teknik işlerin akıbetini hesabedin...

MEMUR-SEN

Toplu iş sözleşmesi (TİS) sonucunda "hükümet sendikası" Memur-Sen tarafından memurlara yeterli görülen zammı Ankara'da protesto eden KESK'liler gaz yedi. Temmuzda Memur-Sen'den bahsederken *"Ağustosta başlayacak TİS pazarlıklarında en yüksek temsil oranına sahip olan bu sendikanın hükümeti zorda bırakmayacağı da açık"* diyordum. **Ağustos boyunca sürmesi gereken TİS görüşmeleri başladığı hafta sonuçlandı!** Hükümet ile Memur-Sen'in ikili görüşmeleri sonucunda KESK ve Kamu-Sen safdışı bırakıldı ve 2,5 milyon memur ailesini ilgilendiren mutabakat sağlandı. Kraldan kralcı Memur-Sen'in hükümetin teklifinden de düşük bir oranı kabul ettiği haberlerini okudunuz. Sovyet sisteminde hükümete biat etmiş sendikacılıktan farkı yoktur. Sonuçta sosyal barışı zedeler!

ATLETİZMDE MÜKEMMEL NAL TOPLADIK

Geçen pazar sona eren dünya atletizm şampiyonasına 10 atletle katılan Türkiye sıfır çekti. Son yıllardaki birkaç münferit başarıdan geriye, aralarında bu başarıları imza atmışlar olan 38 atletin şampiyona öncesinde doping şüphesiyle iki yıl müsabakalardan men edilmesi kaldı.

Elbet tek sıfırcı biz değiliz ama biz pek iddialıyız ya...

Türkiye Atletizm Federasyonu, futbol ve basketten sonra 150.000 civarı sporcusuyla üçüncü büyük federasyon. Atletizm eskiden olduğu gibi olanaksız değil. Ne sponsor, ne devlet desteği, hiçbir eksiği yok. Hatta madalya kazanana hiçbir yerde olmadığı kadar para veriliyor. Demek ki sorun başka yerde. **Atletizm bireysel ve yılmaz çaba gerektiren bir spor. "Yılmaz" adının ve soyadının bu kadar bol bulunmasına rağmen** buraların fitratı dopingin simgelediği kolaycılık...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye yönetiliyor mu

Cengiz Aktar 27.08.2013

Tek partinin tek başına her gün her yerde envai çeşit kararı aldığı memlekette soru abes gelebilir. Ancak 28 Mayıs Gezi krizinden bu yana alınan kararların ve özellikle dışarıya verilen sert ve kalın ayarların verdiği görüntü aklışelime ve itidalden çok uzak. Her şeyden evvel iktidar çok konuşuyor. Hata yapma olasılığını artırıyor ve derin bir rahatsızlığı ele veriyor. Beyanlardaki hamaset dozu had safhada. Demirel misali Büyük Türkiye vurguları, bugün konuşulacağına 2023, 2071 konuşulması tesadüf değil.

AKP'nin sanki seçime değil bir nevî savaşa gidiyor olması, sadece kendi seçmenine mesaj verme arzusu, safları sıklaştırma ihtiyacı artık sınırlı sayıda yurttaşla hitap eden ve hizmet veren bir iktidarın varlığına işaret ediyor. Dışarıda Mısır ve Suriye politikası, içeride olduğu gibi dışarıda da dostlar, kardeşler, yandaşların el üstünde tutulduğunun kanıtı.

Bu tarafgirlik aynı zamanda sesi çıkmayan, hataları görmeyen, biat adabıyla yoğrulmuş, iktidarın nimetlerinden nemalanan bir kitlenin varlığına işaret ediyor. Bu fiilî durumu idarî, hukukî, siyasî ve yapısal hiçbir denge ve denetleme mekanizmasının kalmamasıyla birlikte okuyunca bugünkü kaosu nedenleri ortaya çıkıyor. Finanstan diplomasiye, barış inşasından mülteci politikasına, kalkınma saplantısından enerji politikalarına iktidar artık hata üzerine hata yapıyor. Bir hata diğerini tetikliyor, içeriden ve dışarıdan gelen itiraz ve ikazlara kulak asmadığı ve tamamıyla kendi seçmenine hitap ettiği için hatalar katlanarak büyüyor.

Dış politikada bir ufuk turu yaparsak, birkaç komşu dışında ilişkiler berbat. **Arap ülkelerinin** çoğu, **ABD, İsrail** hakeza. Başta Obama, Erdoğan'ın öfkesine kurban olmayan yönetici nadir, yeter ki Mısır ve Suriye konularında tam kendisi gibi düşünmesin. **AB** ile sonbaharda açılması beklenen faslın akıbeti karanlık. **Birleşmiş Milletler, İslâm İşbirliği Teşkilâtı, Al-Ahzar Üniversitesi, NATO** hepsi sırayla ağızlarının payını almakta. Bu afra tafiraya rağmen ve iktidarın iddiasının aksine Türkiye oyun kurucu bir ülke olamadı, bugün ise olan bitene tepki vermekle idare ediyor.

BM sözleşmelerini kısmen onaylamış, onayladıklarını uygulamakta huysuzlanan, sınır boylarındaki Suriyeli mültecilere yardım ile isyana yardımı birbirine karıştırarak BM'nin mülteci hukukunu hiçe sayan, bütün bunlara rağmen tekerleği keşfedercesine **BM Güvenlik Konseyi'**ne çeki düzen vermeye soyunan, üstüne üstlük 2016-2017 dönemi için yeniden Güvenlik Konseyi'ne geçici üye olmaya heveskâr bir Türkiye'nin dışarıdan nasıl görüldüğünü hesap etmek zor olmasa gerek. En hafifinden, rahatsız edici bir gayrı ciddiye görüntüsü değil mi?

Mısır'daki darbe iktidarın sigortalarını ebediyen attırdı. İçeride artan ekonomik belirsizlik karşısında hükümetin tek güvencesi cepteki eski başarılar, kibir ve aşırı özgüven. Dış ekonomik gelişmelerin etkisiyle içerideki saadet zincirinin bir bakıma sonuna gelmiş gibi görünüyor ekonomi. Temmuzda **Deutsche Bank'**ın Türkiye'nin, üç imkânsız **yüksek büyüme hızı, düşük enflasyon ve sürdürülebilir cari açık finansmanını** birarada istediği gözleminin sonuçları kapıda.

AKP'nin meşhur "kurucu akli" artık tutulma döneminde. BM reformundan önce Türkiye'nin önündeki en hayati iş olan Kürtlerle barışı inşa etme fırsatı kaçıyor, istikbaldeki toplumsal birlikteliğini tarif edecek olan anayasa da öyle. Sonbahara vasıl olmadan karakışa giriyoruz gibi bir hissiyat yok mu ortalıkta?

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Suriye’de ne olmayabilir

Müdahale kararının Güvenlik Konseyi’nden çıkması mucize olur. BM kimyasalı rejimin kullandığını teyit etse dahi Batılılar üç kere düşüneceklerdir. İran ve Rusya faktörlerini gözardı etmeleri mümkün değil. ABD’nin ağız Afganistan ve Irak’ta fena yandığından müdahale hava bombardımanı ile cezalandırmanın ötesine geçmez. Irak’taki gibi bir işgâl söz konusu değil. Havadan müdahale ise iç savaş bitirmenin teminatı değil. **Dolayısıyla, komşusuna karşı askerî müdahale için can atan hükümetin hesabı tutmayabileceği gibi**, Allah korusun müdahaleye katılmanın bedeli az buz olmayacaktır.

Bu hercümerçte **Suriye’nin son Osmanlı olduğunu da unutmayalım**. Bosna da öyleydi, dinî ayrışmaya kurban gitti. Muhtemelen Suriye’nin akıbeti de aynı olacak. İç savaş bir gün sona erdiğinde tıpkı Bosna gibi Suriye’de de artık birlikte yaşamak mümkün olmayacak. Yazıklar olsun.

MISIR’LA LİMONİ İLİŞKİLER

Geçen gün Türkiyeli şirketlerin Mısır’daki faaliyetleri üzerine not düşmüştüm. Yıldız Holding’den aradılar. Mısır’daki bisküvi fabrikasının kapatılması kararının siyasî baskı sonucu alınmadığını, nedenin çalışanların can güvenliği ve ürün sevkiyatındaki sorunlar olduğunu söylediler. Ne âlâ, not ettik.

Ancak **iki ülke arasındaki siyasî ilişkiler diğer faaliyetleri kolaylaştıracak üslûpta cereyan etmiyor**. Erdoğan’ın Mısır’a verdiği ayarlara karşılık Mısır’dan art arda çok sert beyanat geliyor. Diplomatik ilişki kopma aşamasında. Kahire’nin en son, genç diplomatlara akreditasyon vermediği konuşuluyor.

Bedel ödemede sıra Türkiyeli şirketlerde olabilir. Hem kaliteli Mısır pamuğundan hem de Mısır’ın ihracat kotalarından istifade ederek yıllardır oradan Avrupa’ya ihracat yapan ve orada iki milyar dolar doğrudan yatırımı bulunan 260 Türk firması mevcut. Hafazanallah!

BM’DE BİR İLK

Gerçi haber eski, mart sonunda olmuş ama buraya yansımamış. Güvenlik Konseyi oybirliğiyle, Barış Koruma Operasyonları çerçevesinde Kongo’da görev yapan **Barış Gücü askerlerine “önleyici saldırı” yapma görevi** verdi. Bu hedefle 2000 askerlik bir birlik kuruldu. BM tarihinde ilk kez bir Barış Gücü müdahale hakkı elde etmiş oldu.

Yeri gelmişken Erdoğan’ın başlattığı BM polemiğine birkaç katkı... Tıpkı efendileri gibi AKP’li zinde kalemşorlar da BM’yi keşfediyor. **BM’nin temsiliyet krizinin ayyuka çıkması Soğuk Savaş’ın sonuyla**, moral üstünlüğünü kaybetmesi ise irili ufaklı savaşları sona erdirmekteki acziyle **başlar**. Suriye katliamı ve Mısır darbesiyle değil. Bu durumun buralarda en çok hissedilen sonucu Bosna ve Kosova’daki atalet idi.

İkincisi, **BM bir sekretaryadır**. Özellikle veto yetkisi olan beş **Güvenlik Konseyi üyesi ülke herhangi bir konuda “olur” demeden kılını kıpırdatamaz**. Keza üye **ülkeler malî kaynak vermezse iş yapamaz**. Mağdurların ve gayrimemnunların kuracağı bir yeni BM ise anca eskisiyle aşık atma üzerine bina edilmiş bir zıvalıktan öteye geçmez. Tekerleği yeniden keşfetmek diyorduk ya...

“AYASOFYA: SULTANLARIN CAMİİ”!

THY’nin dergisi *SkyLife*’ın (neden böyle sıradan bir isim?) ağustos sayısının kapağı! İmparatorların mâbedi hatta ibadethanesi dese anlayacağız. Derginin “millî tarihçiliğe” hevesini bilirdik. İşi derinleştirirken komik olmayı da

ihmal etmemişler.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kalan sahici bir şey kalmadı

Cengiz Aktar 03.09.2013

Yazın Ege adalarına Türkiye’den yine onbinlerce insan gezmeye gitti. Sayılar son yıllarda giderek artıyor. Yunanistan’ın uyguladığı kısa vizesiz geçişler ziyareti kolaylaştırıyor, eğer gümrüklerdeki yığılmayı göze alırsanız... Gidenler arasındaki tanıdıklarımın doğrudan edindiğim ya da seyahat esnasında kulak misafirliğinden edindiğim izlenim insanların artık **buralarda kalmamış olan, ebediyen yitirilmiş olan hoşlukların tıpkılarının oralarda muhafaza edilmiş olmasından duydukları haz duygusu**. Bu cümleyi okur okumaz “Beyaz Türk’ün ucuz nostaljisi” diyen olacaktır kuşkusuz. Onlara sorum şu olacak: Bu topraklarda varolan hangi hoşluğu, âdeti, üslubu muhafaza etmek için çaba sarf ettiniz, onlara saygı gösterdiniz? Misalen Süleymaniye’nin silüetini muhafaza etmek için ne yaptınız?

Dostum, Türkiye’de ilk yayıncım **Ömer Faruk Farsakoğlu** aylar önce, nezhur bir **kibir projesi** münasebetiyle **Turgut Cansever**’in **Osmanlı Şehri**’nden şu satırları paylaşmıştı: “*Nezih Eldem 1949-1950 senelerinde mimarlık kültürünü araştırmak için iki sene Roma’da bulunmuş. Bologna’da birkaç ay kalıyor, mahalle komitelerinin çalışmalarını takip ediyor. Orada şahit olduklarını anlatıyor. Mesela yaşlı bir kadın diyor ki: ‘Karşı kaldırımın değişmesine razı değilim. Ben 60-70 senedir burada oturuyorum, buradan karşı köşeyi seyrederken yaprakların arasından sızan güneş ışıklarının gelip orada farklı renkteki taşların üzerinde kıpırdayışının güzelliğini tarif edemem. Bu hayatımın bir parçası, gerçek bir güzellik. Bunu tahrip edemezsiniz.’ Evet, onu tahrip etmiyorlar.*” Bizim memlekette ise tahribat resmî politika...

1910’lardan itibaren gayrimüslimlerin yok edilmesi ve kovulmasıyla dayatılan türkleştirme ve müslümanlaştırmanın sonuna geldik. Ortalıkta gayrimüslimleri hatırlatacak pek bir şey kalmadı. Alalım bizim Ege ya da Akdeniz kıyı yerleşimlerini. Binlerce kilometrelik kıyı şeridinde hayat neden ucube sitelerden ibaret? Yerel ahalisinden “**arındırılmış**” olduklarından. Yunanistan kıyılarının doğallığıyla Türkiye kıyılarının yapaylığı tam da bu. O yerlere gösterilen teveccüh de “**kalmışlık**” “**kalabilmişlik**” ile ilgili.

Ege’nin bu yakasında kalanların akıbetini her gün okuyor, görüyoruz. Sağda solda yerel dokudan soyutlanmış bina, mâbed ve insanlar... Anadolu’da birkaç Süryani yerleşimi ve tek bir Ermeni köyünün dışında yerel doku bitmiş. Ama bu gidişattan kimse azade değil. **Sözkonusu olan türkleştirme ya da müslümanlaştırma değil artık topyekûn kimliksizleştirme!**

Sınırsız tüketim, kentsel dönüşüm, ihya, mutenalaştırma, depreme dayanıklılık, koruma yerine kullanma, toplu konut, gayrimenkul yatırım ortaklığı, alışveriş ve yaşam merkezi, 2B, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Yasa Tasarısı, ÇED muafiyeti, HES... **Bütün bunlar eskinin ve farklılığın düşmanı, “temizlik” saplantılı, açgözlü, kıç, kimliksiz, koyu gri ve mühendislik hatalarıyla mâlul estetiğin kod adları.**

İşin ironisi, bu estetiğin özendiricisi “**muhafazakâr**” AKP, taşeronu da... AKP’li olmayan mimarlarımız. Önümüzdeki seneler başta kimliksizleşmek olmak üzere kalkınmanın devasa bedeliyle hesaplaşmakla geçecek.

İlk hesaplaşma yerel seçimler. Kimliğimizin özü, parçası olan şeylerin kalmasını istiyorsak siyasetçilerden taleplerimiz olmalı. En başta, bu topyekûn yıkımı durdurmak ve en azından seçime kadar **lüzumsuz inşaat moratoryumu** ilân etmek. Hodri meydan!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 06.09.2013

OLİMPİYATLAR İSTANBUL'UN OCAĞINI SÖNDÜRECEK

Yarın, 2020 Olimpiyatları kararı açıklandığında İstanbul'un kalan son canının çıkıp çıkmayacağını öğreneceğiz. İstanbul beşinci defa Olimpiyatlara başvuruyor ve üçüncü defa aday gösteriliyor. Hükümet İstanbul'un adaylığını inşaat ve turizm yoluyla ekonomik getiri ve spora özendirme olarak pazarlasa da Olimpiyat organizasyonu her şeyden evvel itibar ve kibir demek. Erdoğan'ın Büyük Türkiye'sinin taçlarından birisi.

Olimpiyatlar için düşünülen 37 tesisten 11'i hazır. **Olimpiyat Köyü**, **Paralimpik Köy** ve **Medya Köyü** dâhil diğer 26 tesisin 20'si kalıcı, altısı sökülebilir olarak planlanıyor. Bu tesisler **Harem** ve **Yedikule** gibi tarihî bölgelerde, **Haydarpaşa** gibi kamusal mekânlarda, **Belgrad Ormanları** gibi yeşil alanlarda ve **Boğaziçi** kıyısında inşa edilecek. Bir kâbus!

İstanbul 2020'nin önerdiği 19,7 milyar dolarlık yatırım Tokyo'nun dört, Madrid'in 10 katı. **Cebinizden çıkacak!** Ama **getirisi** hiçbir şekilde **garanti değil**. Konuyla ilgili çok sayıda ekonomik analiz mevcut. Spor ekonomistleri Olimpiyatların kısa vadede getirisi olabilir diyor ama son tahlilde Olimpiyatla âbâd olmuş şehir, belki Barselona hariç, yok. Buna karşılık Atina gibi, perişan olmuş ve bir daha belini doğrultamamış şehir çok. **Olimpiyatlara Hayır Platformu**'nun bilgilerine *Facebook*'tan erişilebilir. **Olmaması için duanızı esirgemeyin!**

KİBİR MÂBEDLERİ

Yeri gelmişken **Turgut Cansever**'den bir alıntı daha: "1730'da III. Ahmet Saray'ın önündeki çeşmeyi inşa ettirdiği zaman, İstanbul mimar esnafı, lonca mensupları, üç gün Saray etrafında nümayiş düzenleyip 'Padişahın bu süslü püslü nesneyle şehir-i İstanbulluların yüce zevkini rencide etmeye hakkı yok' diyorlar. Fakat onları kimse umursamıyor. **İstanbul'da o yüce zevk, kaba saba bir büyüklük zevkine, kaba saba güce hayranlık tavrına dönüşüyor.**" (Osmanlı Şehri, sayfa 109)

ORHANLI DOĞA KÜLTÜRÜ OKULU

Hâlen Doğa Derneği Başkanı **Güven Eken**'in **Seferihisar**'a yerleşeceğini ilk duyduğumda sakinkentin Belediye başkanı **Tunç Soyer** ile birlikte müthiş işler yapabileceklerini düşünerek mutlu olmuştum. Yanılmamışım. **Orhanlı Köyü**'nde yeni kurulmuş olan **Doğa Okulu** ile bölgede bir ilk daha yaşanıyor. Doğayı koruma, çevreye duyarlılık sadece aktivizmle olacak iş değil, insanın biriktirdiği doğa bilgisi ve görgüsünün bilinmesi hayatî.

Okul bu kadim bilgileri kayda geçirmeyi amaçlıyor. Rahmetli **Victor Ananias** ve **Buğday Derneği**'nin çabalarının okullaşmış hâli bir nevî. Civar köylerde erozyonun önü "**su çalıdan korkar**" sözünü hayata geçirerek alınmaya başlanmış.

BİLİRKİŞİ

Çevresel Etki Değerlendirme'den muaf tutulan şanlı YSS köprüsü için bilirkişi raporu istenmiş. Herhalde finansör bankalar için "**âdet yerini bulsun**" raporu. Kepazelik o ki inşaat çoktan başladı.

Bilirkişiler köprünün elzem olduğuna, hatta yapılmazsa hava kirliliğinin artacağına hükmetmiş. Hatta bununla yetinmemiş genel bir ekonomi-ekoloji tablosu çizivermişler. "*Tuzla ve Gebze'deki sanayi faaliyetleri yereldeki ekolojiyi ve çevreyi tahrip ederken ülkenin ekonomik yönden büyümesinde ve ülke sanayisinin rekabet gücünü sürdürerek hayatîyetini devam ettirmesinde önemli bir fonksiyona sahip*" demişler. Kendi mantığı çerçevesinde anlaşılır. **Ancak ekonomik yönden büyümek ekolojik yönden küçülmek demek.** Bahsedilen rekabetçilik ise masaldan ibaret. Kalkınmanın bedeli böyle bir şey işte...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul ve İstanbullular kazandı

Cengiz Aktar 10.09.2013

Dualar kabul oldu, şehir ve şehirliler şimdilik bir nebze nefes aldı. Darısı başta Kanal olmak üzere diğer "**lüzumsuz projelerin**" başına inşallah. Olimpiyat denince ortaya saçıliveren millî gururla başedebilmek kolay değil. Birkaç **Donkişotun dışında Olimpiyat denince akan sular duruyor.** Ne kimsenin ödenecek bedelden haberi var, ne de umurunda. Millî gurur böyle köreltici ve öldürücü bir duygu. Kapadokya'da öldürülen Japon turist Tokyo'ya kurban mı gitti acaba? Allahtan başka kıstaslar var ve devreye girdikleri anda millî ve siyasî kibir, öküze benzemeye çalışan kurbağa misâli berhava oluveriyor. Dikkat edilirse, Türkiye ne zaman uluslararası kıstaslarla değerlendirilse daima soru ve sorunlar peydahlanıyor. FIFA, IAAF, AİHM, BM, AB ve diğer bütün uluslararası kıyas mekanizmalarında kan uyuşmazlığı gösteren bir "**Türkiye meşrebi**" beliriveriyor. **Değerli yalnızlık!**

Kıstas spor ahlâkı, sportif başarılar olunca bugün **memleket şike ve doping ile anılıyor.** Bunlar bize mahsus hastalıklar değil ama mesele Olimpiyat organizasyonu olunca ağırlıkları artıyor. Futbol mâlum, hiç açmayalım. Spor derken, Olimpiyat rantı olarak harcanması düşünülen 20 milyarı "**spor âşığı**" Başbakan acaba spor altyapısına tahsis eder mi? Tabii ki etmez. Zira o yatırımın getirisi uzun vâdeli, kibri ve rantı ânında tatmin edebilecek kapasitesi olmaz.

Genel siyasî tablo daha olumlu değil. **Türkiye şu aralar uçsuz bucaksız bir kibir, Suriye'de savaş kışkırtıcılığı, otoriterlik, hoşgörüsüzlük, sorun çözme beceriksizliği, tekadamlık ve iyice yalpalamaya başlayan ekonomisiyle anılıyor.** İktidar partisinin 2002'den bu yana tek başına seçim kazanarak ülkeyi siyasî istikrar havzasına dönüştürdüğü algısı artık dışarıda geçerli değil.

Üçüncüsü mâlum çifte standart. Tokyo'nun kazanmasından sonra "**bizi sevmiyolar**" nakaratı yine dolaşıma girdi. Özellikle Avrupalıların Madrid elendikten sonra İstanbul'a oy vermediği söylendi. Olabilir. Peki, hükümet yetkililerinin Avrupa'ya mütemadiyen ayar verdiği, AB'ye hakaret ettiği Türkiye kendini Avrupa'nın adaylarından biri olarak mı konumlandırdı? Acaba "**Olimpiyat düzenleyecek ilk Müslüman şehir**" vurgusuyla tam aksi yönde ve yanlış bir taktik izlenmiş olmasın? Hem de Başbakan'ın "**İslâm dünyasıyla bağları kesiyorlar**" serzenişi Müslüman Senegal'in İstanbul'a karşı oyuyla anlamsızlaşmışken...

Sonuçta 20 milyarlık ağız sulandıran bütçe bile yetmedi demek ki. Yoksa Olimpiyat lobisi İstanbul'un beşerî, kentsel ve doğal dokusunu görmez. Yabancı şirketler ise yıllardır ve giderek daha açık bir biçimde yapılan danışsız ve denetsiz devasa ihalelere bayılırlar.

Bugün artık pek **kimse Başbakan'ın "Hoşgörü şehri İstanbul'dan samimi bir selam göndermek istiyoruz" lakırdılarını yutmuyor**. Aksine Buenos Aires'te sokak "*Türkiye Olimpiyatlar'a aday olacağına önce Gezi olayları sırasında öldürülen beş kişinin katilini yargılasın*" diye slogan atıyordu. Keza dünyada artık pek kimselerin Erdoğan'la tamamen özdeşleşmiş bir Türkiye'ye armağanda bulunmasını beklememek lâzım.

Bu sevimsiz tabloya mukabil bu cuma dünyanın en takdir edilen ikinci bienali olan, **İKSİV**'nin düzenlediği **Uluslararası İstanbul Bienali**'nin **on üçüncüsü** başlıyor. Afrika, Asya, Avrupa, Müslüman kardeşlerimiz herkes İstanbul'a akın ediyor bu hafta. Spor ve siyasetteki lagarlığımıza karşı sanatsal yaratıcılığımızın maşallahı var ama prestiji Olimpiyat'ta arayan gafillerin indinde değeri yok. "**Anne ben barbar mıyım?**"

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 13.09.2013

SEPTEMBRIANA

6-7 Eylül 1955 İstanbul Gayrimüslim Pogromu'nun Rumca adı. Aybaşı Atina'da İstanbul Evi'nde İstanbullu Rumların Evrensel Federasyonu'nun hazırladığı, dönemin İngilizce, Türkçe ve Yunanca gazetelerinin başsayfalarından oluşan serginin açılışındaydım. Sergi münasebetiyle düzenlenen panel tıklım tıklımdı. **Septembriana**, 1964'e giden yolun kilometre taşlarından biridir.

Mart 1964'te **CHP hükümeti**, 1930 tarihli **İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi**'ni tek taraflı olarak iptal etti ve Yunanistan uyruklu İstanbul Rumları sınırdışı edilmeye başlandı. Türkiye ve Yunanistan uyruklu Rumlar tamamen kaynaşmış olduğundan sınırdışı edilen 12.000 Yunan uyruklu Rum'u 30.000 Türkiyeli Rum takip etti. Böylece İstanbul'un en kadim halkı Ortodoks Rumlarının kökü vatanlarından kazındı. Seneye, sessiz sedasız yaşanan bu mağduriyet yarım asrı dolduruyor. Rum vatandaşlarımızın başlarına gelenlerle yüzleşme, resmî özür, gasp edilmiş hak ve itibarın iadesi, maddî kayıpların telafisi... bütün bunları yarım asrı aşkın bir süredir bekliyor insanlar.

BİR HRANT DİNK KİTABI DAHA

Ama bu defa öncekilerden çok daha acıtıcı. Adaletin nasıl tecelli ettirilmediğinin hikâyesi. Hrant'ın ve ailenin avukatı Fethiye Çetin'den. Başlığı: "**Utanc Duyuyorum! Hrant Dink Cinayetinin Yargısı**". "Cinayetin ilk gününde 'bu cinayet aslında bize karşı işlenmiş bir cinayettir,' diyenler, 'Sarı gelinin Ankara dehlizlerinde kaybolmasına izin vermeyeceğiz' diyenler bu sözlerini unuttular. Sadece öncesiyle, hazırlık sürecinde yapılanlar ve yazılanlarla değil, işleniş ve sonrasıyla, sorgulama ve yargılama yöntemiyle de bu süreç beni çok utandırıyor" derken iktidarın sorumluluğunu, daha doğrusu vurdumduymazlığını, diğer yanda kolektif cürmü faş ediyor Çetin.

Dosya Yargıtay'dan geri döndü, dava 17 Eylül'de yeniden başlıyor.

12 EYLÜL 1963

Dün, AB ilişkimizin temeli olan Ankara Anlaşması'nın ellinci yıldönümüydü. İKV, EĞİAD ve TÜGİAD beyanları dışında ne bir resmî demeç ne bir haber ne de bir köşe yazısına rastladım. İçeride ve dışarıda tekrar savaş diline rücu etmiş Türkiye'nin bir barış projesi olan AB ile işi mi olur hiç?

Yakın zamanda adı sanı pek duyulmamış İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası "*Türkiye-AB: Bitmeyen Senfonide 50 Yıl*" adlı bayat gerekçelerle dolu bir rapor yayımladı. 1996'dan bu yana gümrük birliği nedeniyle 221 milyar dolar açığımız oluşmuş. İyi de **sanayi altyapımızı bu sayede kurduk**. Bakkal hesabıyla tahlil yapmaya kalkınca sonuç belki çarpıcı ama bir o kadar da çarpık oluyor. Muhasebecilerden, enerji tedarikçimiz Rusya ile olan açığın tutarını heyecanla bekliyoruz.

BAKANLARDAN VİZYONER LAKIRDILAR

Kabinenin vizyoner bakanlarından **Binali Yıldırım** "2018 yılında kendi imalatımız olan uydu yapıp yörüngesine göndermeyi hedefliyoruz. 2035 yılına kadar **uzaya güneş enerjisinden elektrik üreten güneş panelleri** yerleştirip, buradan üretilecek enerjiyi radyo frekans dalgalarıyla yeryüzüne ulaştıracak bir projeyi de gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Bu da bir vizyon projesi olarak şurada kararlaştırılmıştır" demiş. Adama sormazlar mı **neden önce yeryüzüne güneş paneli koymazsın** diye. Vizyon bu, şaka değil!

Diğer vizyoner, kıl çadırdı Alpaslan biriktiren **Suat Kılıç**. Buyurun: "**Eğer Olimpiyatları alsaydık Avrupa Birliği adaylığından daha önemli bir işe imza atmış olacaktık.**" AKP'nin önemseddiği Müslüman ülkeler Türkiye'nin AB üyesi olmasını mı yoksa Olimpiyat organizasyonu yapmasını mı tercih eder sizce?

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tekadamlardan medet ummak

Liderin, güçlü iktidarın cazibesi ne buraya mahsus ne de basit bir doğu-batı farkıyla açıklanabilecek bir şey. Doğru'da tekadamlardan geçilmezken Batı'nın yakın zamana kadar diktatöründen seçilmiş tekadamlarına kadar güçlü liderleri vardı. **Franko** 1975'te öldü, **Hitler** çok eski değil, **de Gaulle** ve **Thatcher** daha dündü.

Tekadamdan gözünüzü alamayınca onun yaptığı hataları, kaş yaparken çıkardığı gözleri, ifrat ile tefrit arasındaki geliş-gidişlerini, Pirüs zaferlerini göremezsiniz. Kendinize ve yaşadığınız topluma olan güvensizlik karşılığında ait olduğunuz cemaate duyduğunuz aşırı güven o seviyededir ki tek bir adamdan ve onun sınırsız iktidarından medet ummaktan başka çareniz yoktur. O cemaat, ait olduğunuzu düşündüğünüz millet de olabilir.

28 Mayıs Gezi sürecinin darbe teşebbüsü olduğu, hatta Başbakan'ın devrilmesine yönelik olduğu, **başta Kürt çatışmasının çözümü olmak üzere iktidarın elini kolunu her konuda bağlamak hedefiyle düzenlendiği aylardır tahlil adı altında ortalıkta üfürülüyor**. Tahlillerde hükümetin Kürt çatışmasının çözümü konusunda 28 Mayıs'tan önce dişe dokunur hiçbir adım atmadığı ne hikmetse hep unutuluyor. 28 Mayıs sonrasında ise Başbakan'ın **"terör"** edebiyatına rücu ettiği es geçiliyor. Reformlar konusunda ise **"madem öyle işte böyle"** dercesine demokratikleşme ve Kürt çatışmasının kalıcı çözümü için gereken sayısız düzenlemeyi yapmayacağını çatır çatır meydanlarda dile getirmesi daima gözardı ediliyor. Biat hâletiruhiyesi işte böyle bir şeydir, farzettığınızı hakikat zannedersiniz.

Diğer taraftan, lider tapınması, tekadam kültü, güçlü iktidar saplantısı, bütün bunlar gayet mümkün, hatta çoğunlukçu bir siyaset anlayışında meşru kabûl edilebilir. Ama **çoğunlukçuluktan dem vurup bir sonraki cümlede "demokrasi" gibi büyük lâflar etmeyelim. Farklılıkları, azınlıkları gayrimeşru ve "gayrieşit" ilân ederek veya addederek çoğunluk adına ve çoğunluğa hizmet aşkına alınan kararlardan demokrasinin neşet etmeyeceğini bilelim**. Ve ikinci kümeye razı olalım.

Barış görüşmeleri başladığı sıralarda 12 Mart'ta yazmışım: **"Denen mealen şu: 'Hele önce savaş bitsin, savaşı bitirecek iradelerin ve çözümün içeriğinin demokratik olup olmadığına ilerde bakarız.'** Memlekette öyle bir hava esiyor ki, Kürtlerin ne isteyip ne istemedikleri, Türklerin ne verip ne vermeyecekleri bile o kadar önemli değil, yeter ki silâh sussun. Demokrasi açısından taşıdığı riskleri geçtim, bu istikbal, kurulacak barışı tehdit eden mahiyette. Biri başkan diğeri önderlik, **iki âdemin dört dudağı** arasından çıkacak olan ve dolayısıyla kurumlara dayanmayan barış nasıl kalıcı olabilir?" Olmadı ve olmayacak.

Cemil Bayık'ın demeci açık: **"Bu görüşme ve müzakerelerde üçüncü tarafların da yer alması gerekir. Bunlar üçüncü tarafı bırakmıyorlar, yaptıkları görüşmeleri kâğıtlara döküp, mühürleyip, imzalamıyorlar. Bu olmadığı için sonra Türkiye her şeyi inkâr ediyor. Görüşmelere şahitlik yapan üçüncü taraf yok, imzalanıp yazılan belgeler yok. Başkan Apo'nun yanında konuşup tartışabileceği arkadaşları yok... Devlet olarak sadece Başkan Apo ile konuşuyorlar. Sorunlar böyle çözülmez..."**

Kuruma dayanmayan, yolu yordamı, gözlemcisi, planı programı, yol haritası takvimi olmayan bir barışın kalıcı olamayacağını, barışın da ateşkesten ibaret olamayacağını yazanlara nasıl hakaret edildiğini hatırlayın. Dayandı mı bugün yumurta kapağı? Doğurdu mu dağ gibi iktidar fare kadar bir paket daha? Tekadamlarla bu kadar...

Cuma notları

Cengiz Aktar 20.09.2013

GAYRİMÜSLİM VAKIF MALLARI

Geçenlerde Başbakan kıvançla açıklıyordu: "Azınlık vakıflarına şu âna kadar 2,5 milyar dolarlık gayrimenkul iade ettik"! Oysa iki yıllık bilanço şöyle: **Bin bir eziyetten sonra işleme alınan başvuru 1542, iade 253, ret 829, 460 değerlendirilmede, üçüncü şahıslara geçmiş olan 18 mülkte tazminat.** Yani gaspedilmiş mülkün sadece yüzde 16'sı telafi edilmiş. **AGOS'ta Rober Koptaş** bu hesapta İstanbul dışındaki binlerce okul, kilise ve bunlara bağlı ortak cemaat mülklerinin yanı sıra 1915 ve sonrasında vatanından kovulan Hristiyanların özel mülklerinin olmadığını yazdı. Anadolu'daki binlerce gayrimüslim okul ve kilisesi, şahıs mülkleri de bu hesapta yok.

Vakıf malları derken, nedense hiç gündeme gelemeyen bir başka devasa gasp mevzuu var: Müslüman vakıfların mülkleri!

MÜSLÜMAN KANI

Sık sık demeç vermeyi seven bir Diyanet İşleri başkanı var. Geçenlerde bir İranlı ulema heyetini kabulünde "Hiçbir strateji Müslüman kanının dökülmesini önlemekten daha değerli değildir" demiş. Ardından bir varsayımda bulunmuş: "Modern zamanlara kadar barış içinde bu coğrafyayı birlikte imar ederek aynı atmosferi soluyup bu toprakları kendimiz için darüsselam yaptık. Yani barışın yurdu. (...) Elbette zaman zaman çatışmalar yaşandı ancak bunlar kitleler nezdinde derinleşmedi. Ancak bu günlerde yaşananlar geleceğimizi de tehdit ederek büyük kırılmalara neden olacak potansiyeli taşımaktadır."

Yine geçenlerde, **Hüseyin Yayman**: "Mısır'da Müslüman Müslüman'ı öldürüyor. Bu kabul edilemez" dedi.

Akıl erdirmek kolay değil. Beşeriyet tarihi savaş tarihi. Müslümanlar bundan azade olmadıkları gibi mezhepçilikten ötürü bu coğrafyada dökülen, dökülmekte ve ileride dökülecek olan kanın haddi hesabı yok. Bırak mezhebi Sudan'ın Darfur'unda mukatele aynı mezhebe mensup olanlar arasında cereyan ediyor.

Gelelim Müslüman olmayanlara. Bu mantık veçhesinde sanki onların kanı o kadar da önemli değil. Nitekim hem Mısır hem Suriye'de Hristiyan azınlıklar mevcut ve şu sırada hiç de güvenlikle sayılmazlar. Çarpışan ve zıtlaşan taraflar arasında kalmış durumdalar. Acaba Türkiyeli dindarların temsilci ve sözcüleri Müslüman olmayanların kanını da dert edebilseydi "**değerli yalnızlık**" "**değerli üstünlük**" olarak tecelli etmez miydi?

ÇILGIN PROJE ÇED'LERİ

Mâlum, devasa ve bir o kadar lüzumsuz kibir projeleri Çevresel Etki Değerlendirme çalışmasından muaf. Böylesi büyük projeler bırakın ÇED'i çok geniş kapsamlı **Stratejik Çevresel Değerlendirme** (SÇD) sürecine tabi. 1.7.2004'ten bu yana AB'de zorunlu olan SÇD çevre üzerinde negatif etkileri olabilecek bilumum plan ve programları kapsar. SÇD'nin burada hiçbir uygulaması yok, taslak olarak kalmış bir mevzuat.

Anlaşılan o ki devasa projelere gereken dış malî kaynaklar için uyduruk da olsa birtakım değerlendirmeler yapılıyor. Değerlendirmeler ÇED yasa ve mevzuatı kapsamında değil, sadece bankaların belirlediği çerçevede

hazırlanıyor. Yurtdışındaki finans kuruluşları giderek artan sayıda, BM'nin Çevre Programı **UNEP**'in başını çektiği uluslararası çevre normlarını gözetmek için oluşturulan etik beyana imza atıyor. Türkiye'de çevre koruma konusundaki müzmin şeffaflık zaafı illâki günün birinde uluslararası normlara toslayacaktır.

ORHAN DOĞAN ANISINA BARIŞ ÖDÜLÜ

Yarın akşam **Barış Meclisi**, Dünya Barış Günü münasebetiyle ilk kez memlekette bir **Barış Ödülü** verecek. Ödülün, her daim adı barışla anılacak olan rahmetli **Orhan Doğan** anısına verilmesi çok anlamlı bir değerlilik...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Stratejik boşluk

Cengiz Aktar 24.09.2013

Yeni Türk dışpolitikasının paradigması **stratejik derinlik** yerini yavaşça **stratejik boşluğa** ya da şimdiki adıyla **değerli yalnızlığa** bırakıyor. Bugünkü değerli yalnızlığı hazırlayan muhtemelen o stratejik derinlikti. **İki temel stratejik ilişkimiz AB ve NATO'nun çerperinde aranan derinlikler boşluğa dönüşüverdi. Ve boşluk bir karadelik misali iki temel stratejik ilişkiyi yutmak üzere.** Dışpolitika mimarları aksini iddia etseler de...

Çoktarafli arayışlara bakalım. Erbakan Hoca zamanında D-8 vardı. 2000'lerin başında bir ara, sahibi bugünkü iktidar olmasa da **İran- Rusya- Türkiye** işbirliği gündeme gelmişti. Birkaç yıl önce Avrupa'nın **Şengen**'ine nispet vizesiz **Şamgen** ile başlayan ve ileride siyasî birliğe dönüşmesi hesaplanan bölgesel ittifak arayışına şahit olduk. Kafkasya'da, Demirel'den miras ölü doğmuş **Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu** bir aralar yeniden gündemdeydi, ölü olarak kaldı. En son **Şanghay Altılısı** gündeme geldi, üyelik için hummalı çalışmalar yapıldı ama çalışma dilleri Çince ve Rusça olduğundan olsa gerek memleketi ilgilendiren pek bir iş çıkmadı. Aksine Şanghaycılar hükümetin Suriye politikasına karşı çalışıyor!

Bu arayışlar AB ve NATO ilişkilerine birebir alternatif olarak planlanmış olmasalar da iktidarın dünya oyunculuğu iddiası ve liderlik şehvetini gıdıkladılar. Hepsi boş çıktı. Bu arada eski çoktarafli bağlantılar AB, BM, İslâm İşbirliği Teşkilâtı ve NATO, Mısır ve Suriye bağlamında iktidarın gazabından nasiplerini aldı.

Kurumsal ve çoktarafli bağlantılar dışında kalan ikili ilişkiler daha iyi değil. Ortadoğu'da radikal Sünnî tınısı ağır basan kesimlere yakın bir Türkiye'nin bunlar dışında kalan kesimler ve hükümetlerle arası yok. Komşularla süren soğuk ve kötü ilişkiler ile daha yakında bozulanlara, yönetilemeyen **Rojava** ve **Al-Nusra** gibi yeni fiilî durumlar eklendi.

Peki, bugün iktidarın yalnızlığına yol açan ve Türkiye'yi boşa düşüren hamlelerin berisindeki değerler neler? İlki, **"ne gerekçeyle yapılırsa yapılsın askerî darbe hem kısa hem uzun vadede kötüdür"** düsturu. Diğer Suriye için askerî müdahale gereği ve kendi tayin ettiği mazlumun yanında durma düsturu. İlki meşru, ikincisi daha tartışmalı ama anlaşılır. Peki, bu iki düstur bütün dışpolitikayı tayin edebilir mi? Başka bir gezegende değilseniz, zor.

İktidarın üst üste gelen dışpolitika hezimetleri sonucunda oluşan boşluk bugün toplumu da kuşatmış durumda. ABD'li **Alman Marşal Fonu'nun** (*German Marshall Fund of the United States*) son **Transatlantik Eğilimler Raporu**'na göre Türkiyeliler hükümetin dışpolikasını disiplinli şekilde destekliyormuş. "Türkiye kiminle işbirliği yapmalı" sorusuna "**Türkiye yalnız hareket etsin**" diyenler **yüzde 38**; AB ile birlikte hareket etsin yüzde 21; ABD ve Rusya ile hareket edilsin yüzde 8. AB üyeliğine destek daha da düşmüş, NATO'ya destek ise üye ülkeler arasında en düşük olanı.

Şaşırtıcı mı? "**Ne ABD, ne AB, bağımsız Türkiye**" töresinden gelen **yalnız Türkiye'nin kuvvacı halüsinasyona yeniden gark olması doğal**. Doğal olmayan bunun, kuvvacı karşıtı duruşuyla maruf AKP iktidarında cereyan ediyor olması.

Halüsinasyondan bir nebze kurtulup etrafımıza bakabildiğimizde ise **elde avuçta kalan ve stratejik boşluğu doldurabilecek çaptaki yegâne ilişki, hâlâ bir yerlerde duran AB üyeliği**. Somalilere kadar gidip yine kapısına geldiğimiz **kürkçü dükkânı AB**. Toparlandığında yine dışarıda kalmamak için kolları sıvamanın tam vaktidir.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 27.09.2013

YERLEŞİM YERİ ADLARI

Müzakere edileceğine paket üzerine paket çıkartılıyor. Sonuncusu, pazartesi vezir-i azam tarafından açıklanacak. Bahşedilecek yeni hak ve hürriyetleri coşkuyla bekliyoruz.

Paket servisinin başlangıcından beri Kürtçe **yerleşim yerlerinin adlarından** söz edilir. Sembolik ama önemli bir girişimdir, her şeye rağmen. Cumhurbaşkanı, zamanında Bitlis Güroymak'ın **Ermeniceden devşirme Norşin** esas adını kullanmış idi. Darısı bütün Türkeli ve Güzeyurtların başına. Buram buram **fütuhât hakkı** kokan bu **isim meselesinin** bir de **kentsel boyutu** var. Misâlen **Ermeni vatandaşların oturdukları mahalleleri yaraya tuz basarcasına İttihatçı katillerin adlarıyla donatmak gibi**. Bugün memlekette sekiz Talat Paşa mahallesi, 38 Talat Paşa cadde veya sokağı, yedi Talat Paşa okulu, altı Talat Paşa binası ve iki Talat Paşa camii mevcut. Darbeci Kenan Evren adına ise 44 cadde veya sokak, 17 de ilim irfan yuvası var. Yani daha çok paket lâzım...

ÖLDÜRESİYE SEVMEK

Umut Vakfı yılın ilk beş ayındaki 644 bireysel silahlı vakada 742 ölüm, 120 yaralama olmak üzere 862 mağdur kaydetmiş. Geçen yıla oranla vakalarda artış yüzde 12, ölümlerde yüzde 15. *Bianet*'in çetelesine göre yılın ilk sekiz ayında erkekler 122 kadın öldürmüştü, 118 kadına tecavüz etmiş, 146 kadını yaralamış, 117 kadına cinsel tacizde bulunmuş. **Memlekette yaşayan 100.000 kişide cinayet oranı yüzde 11, dünya ortalaması yüzde 5**. Şiddet toplumu kıvançla sunar...

Vakıf “**silahları kendimizi ve sevdiklerimizi korumak için ediniyoruz**” diyenler için çok manidar bir noktanın altını çiziyor: **Silahseverler en çok koruduklarını iddia ettikleri yakınlarına silah doğrultuyor!** Genel oran yüzde 44! Öldürülen kadınların ise yüzde 83’ü kocaları ve sevgilileri tarafından katlediliyor. Öldüresiye sevmek böyle bir şey zahir.

Dellenme katsayısı da mükemmel. Öfke kontrolü sıfır, olayların yüzde 53’ü tartışma üzerine yaşanıyor.

İşin mevzuat kısmı, tabii ki berbat. Silah Kanunu Tasarısı’nda üç temel madde yetersiz: Edinim için haklı bir sebep, yaş sınırı ve bireyin kendi ya da kamu için tehlike arz etmemesi. Yani atış serbest!

TÜRKİYE’NİN ÖDÜLLERİ

Bu yılki **Hrant Dink Ödülü**’nün yurtdışı ayağını kazanan Sırp hukukçu ve insan hakları savunucusu **Nataşa Kandiç** mukabil konuşmasında ödüllerin umumiyetle Batı’dan geldiğini, bizim coğrafyalarda ödüllendirmenin pek ender olduğunu vurgulamıştı. Çok isabetli bir gözlem... Buralarda hakkını vererek, özveride bulunarak işini yapan ödüllendirilmez anca kıskanılır ve dışlanır.

Beş yıldır her 15 Eylül’de verilen Uluslararası Hrant Dink Ödülü’ne her 21 Eylül Dünya Barış Günü’nde verilecek olan **Barış Ödülü** katıldı geçen pazar. Bu yılki Barış Ödülü **Orhan Doğan** anısaydı. Temennim odur ki, kimseler barış demezken güler yüzüyle barış için çalışan rahmetli Orhan Doğan’ın adı ödülde daimî olsun.

YANILARAK ÖĞRENME(ME)K

Korhan Gümüş polisten geçilmeyen “**Yeni Taksim**”in fahiş mühendislik hatalarını fotoğraflarıyla faş etti. **Kavruk kasabalı zevki kentlerden intikam almaya devam ediyor.**

Geçen yılın sonuna doğru **Sirkeci ile havaalanı** arasındaki hepi topu iki şeritli sahil yolunun sağ şeridi yoğun saatlerde toplu taşımaya tahsis edilmişti. Müteahhidin biri o fiyakalı sarı ETS ikazlarıyla donatmıştı şeridi. Kentin en kalabalık yollarından birinde yapılan bu ameliyatın baştan aşağı yanlış olduğu açıktı. Baktım geçen gün tahsisli saatler ve ceza tehdidinde bulunan levhalar sökülmüş. Sizin paranızla yapılıyor bu yapbozlar, aklınızda olsun.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa ilişkileri ve sorumsuzluk

Cengiz Aktar 01.10.2013

Açıklanan, yerel seçimden önceki son paketti. Gezi sonrasında halkın diğer yarısına da bir şeyler bahşetmek gerekiyordu zahir. AB çıpası olmayınca demokratikleşmenin ne hâlde olduğunu yaşayarak görüyoruz. Bu çıpa uzun soluklu reformlar, istişare ve müzakere demektir. Artık böyle bir çıpa yok. Aksine!

Zamanla iktidarın içeride dışarıda bütün politikalarını belirleyecek olan zgven patlaması 2005 ekiminde AB ile müzakere eden ülke olarak dünyada görücüye çıkmasıyla başlar. Başarıdan başarıya koşan, **"yıldız ülke"**, **"model lke"** Türkiye, tam o zamandan bu yana **Avrupa ile olan ilişkisini aksi yönde revize ediyor**. Kıbrıs ve Sarkozigiller, yeliğin önüne ciddi engeller ıkarttılsa da iktidar Ekim 2005'ten bu yana oluşan olumsuz statükoyu, en azından Kıbrıs babında değiştirmek için hiçbir şey yapmadı. Aksine Kıbrıs zerinden Avrupa ile restleşmeyi tercih etti. Bugün adadaki fiilî durumda Türkiye'nin lehine bir değişiklik yok. KKTC tek bir ülke tarafından tanınmadı, sadece anakaraya olan fiilî bağımlılığı arttı. İlhak bile edilemedi. şimdi çözüm müzakereleri yeniden başlıyor. En iyi olasılık, Kıbrıs'ta aranacak kapsamlı zmn Türkiye'nin AB müzakerelerinin üzerindeki ipoteğin kalkmasına da önayak olması. Ama bu arada köprülerin altından çok su aktı.

Özgüveni on üzerinden on olan iktidarın bugün AB kurumları ve AB lkeleriyle olan ilişki ve ortaklıkları çok yıpranmış durumda. Bunun nedenlerini iki tarafta da aramak gerekiyor. Ancak Avrupalıların mlm soğukluğunda bir değişiklik olmadı. Yeni olan son zamanlarda ve özellikle 28 Mayıs Gezi süreci sonrasında Türkiye'de had safhaya ulaşmış AB karşıtı, nobran ve sorumsuz dil. **İktidar AB ilişkisi konusunda Türkiye'nin kuyusunu kazıyor.**

Umum manzara şöyle: Avrupa Parlamentosu ile TMBB arasındaki Karma Parlamento Komisyonu ağız dalaşından gayri hiçbir iş çıkaramadı. Komisyonun Türkiyeli yeleri Avrupalı muadillerinden de kifayetsizdiler.

Avrupa Komisyonu ki aday ülkelerin dostu olarak bilinir , kendilerini hedef alan resmî ve gayriresm beyanlardan bunalmış vaziyette. Daha bir yıl önce başlamış olan **"pozitif gündem"** adlı kapsamlı ortak çalışma zemini **Türkiye tarafından gömüldü**. Pozitif gündemin en hayatî konusu olan vize sorununun zm tıkanı. Türkiye tarafının hayata geçirmesi gereken, yasadışı göçmenlerin geri kabul anlaşmasında takındığı anlamsız aşırı temkinli tavır bugün itibariyle **vize kolaylığı/muafiyeti görüşmelerini çıkmaza sokmuş durumda.**

Avrupa Konseyi ya da Avrupa'nın siyasî karar alma mekanizması, ilişkilerin gözle görülür bir şekilde kötüleştiği başlıca kurum. Bir yanda, **müstakbel AB'nin** nasıl bir mimariye sahip olacağı, bu **mimaride Türkiye'nin yerinin ne olacağı konusu AB'nin yok olacağına bahse girmiş gözüken siyaset dünyasını hiç ilgilendirmiyor**. Akademi daha farklı durumda değil, birkaç kişinin dışında pek merak yok.

Diğer yanda AB ye ülkeleriyle ilişkiler kötüleşiyor. Finlandiya ve İsveç ile ağırlığı olmayan doğu Avrupalıları saymazsak **hükümet Avrupa'da handiyse persona non grata**. 28 Mayıs sürecinde hükümetin takındığı tavır ve mütemadiyen verilen AB ve AB yeliği karşıtı beyanat Türkiye'nin AB yeliğinin bugüne kadar ve her şeye rağmen yanında duran İngiltere, İtalya gibi ülkelerin karar vericilerini dahi soğutmuş durumda. Merkel'in Erdoğan alerjisi mlm. Fransa Sarkozi'nin engellediği beş müzakere faslından birinden fazlasının açılmasına razı değil. İspanya'nın sağcı hükümeti medeniyetler diyalogu komedisini çoktan bitirdi.

Değerli yalnızlık ya da stratejik boşluk AB ilişkisini yutmak üzere. Bu gidişatın Avrupa ile ticaret yapan AKP burjuvazisi dâhil, kimseye hayrı yok.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Paket notları

Cengiz Aktar 04.10.2013

ON DÖRDÜNCÜ PAKET

İlk paket Şubat 2002’de çıktı. Pazartesi günküyle toplam 14 reform paketimiz oldu. Bunların ilk üçü önceki koalisyon hükümeti döneminde, arkadan gelen beşi de ilk AKP hükümeti döneminde AB’ye “**uyum paketleri**” olarak çıktı. AB ile üyelik müzakerelerine bunlar sayesinde başladık. Hatırlatalım, şimdiki muhalefet bu paketleri daima destekledi. 2006’daki dokuzuncu paket etkisizdi. 2006-2011 arası paket yok. Mart 2011- Nisan 2013 arasında yine AB uyumu çerçevesinde hazırlanan “Yargı Reformu Stratejisi ve Eylem Planı” bağlamında dört Yargı Paketi çıktı. Beşincisi yolda.

Öncekilerin tümü pazartesi açıklanan paketten daha ciddî, rabıtalı, kapsamlı ve uzun solukluydu. Birbirlerini tamamlar mahiyetteydiler. Sonuncusu, iktidarın son dönemdeki “**torba yasa**” üslubunda ve birbiriyle bağlantısız maddeler içeren bir potpuri görünümü veriyor. AB çıpası tarayınca anca bu kadar oluyor.

DEMOKRASİ AÇIĞI

Çok daha derli toplu olmalarına rağmen önceki paketleri açıklarken bu kadar şov yapılmadı. Demek ki **hükümetin demokrasi babında, kendisinin de farkında olduğu sorunlar var**. Bunda bugüne kadar verilen kavganın, ödenen bedelin, sabrın ve Gezi’nin payı olduğu aşikâr.

AB uyum süreci sayesinde yapılan radikal reformlardan zaman içerisinde vahim geri gidişler oldu. En vahimlerinden biri 2006’da çıkan Terörle Mücadele Kanunu’dur. Hâlâ bu kanunun olumsuz etkisiyle cebelleşiyoruz. Nitekim pakette KCK’lı TMK mağdurlarıyla ilgili hiçbir lâf yok.

Keza, **memleketin demokrasi standartları, bölgemizle değil Batı ile karşılaştırdığımızda o kadar düşük ki bahsedilen en ufak bir iyileştirmeye şükretmek gerekiyor**. Ayrımcılık, kamuda başörtüsü, andımız, QXW, yerleşim adlarında fütuhât hakkı gibi çağdışı uygulamaların kalkması **demokratikleşmekten ziyade eziyetten kurtulmak** demek.

DEMOKRASİNİN SINIRI SANDIK

“Türkiye’nin demokratikleşme sürecine bir kerede bütün her şeyi değiştirebilecek bir paket açıklamak mümkün değildir. Gönül isterdi ki bir tek paketle tüm yasakların önünü açalım, tüm özgürlüklerin önünü açalım. Ancak Türkiye’nin siyasi yapısının buna hazır olmadığını çok açık şekilde milletim gördü.” Böyle buyurdu Başbakan girizgâhında.

Mezkûr millet, her kimse, sonuçta kendisine hayrı olacak topyekûn demokratikleşmenin mümkün olamayacağını görmüş. Bir nevî otosansür! Aman fazla demokratikleşmeyelim, sonra bedelini öderiz...

İktidar, kim olduğu belli olmayan bir “milletin” karşısına ne anlama geldiği belli olmayan bir “siyasî yapıyı” koyarak aslında “**fazla demokrasi bana seçim kaybettirir**” korkusunu faş etmiyor mu? Paket hakikaten iktidarın heybesi!

EŞİT VATANDAŞLIK SIKINTISI

Torbadaki açılımlar iktidarın ana açmazını iyi anlatıyor. Sünnî Türk çoğunluğun iktidarının temsilcisi **AK Parti, çoğunluğun Kürtler, Alevîler ve gayrimüslimler ile eşit olduğuna, onların da hak öznesi olduğuna razı olamıyor**. Pakette "ötekilerle" ilgili dişe dokunur hiçbir iyileştirme veya gasp edilen hakların telafisi yok.

EN TUHAF "REFORM"

Torbadaki Mor Gabriyel Manastırı konusu tam bir Hoca Nasreddin meseli. Allah fukaraya eşeğini önce kaybettirir sonra da buldurur ve sevindirirmiş ya.

Civardaki üç korucu köyü Manastırın ormanına göz dikmiş, önce davayı kaybedip sonra kararını gayrimüslim vakıflarına yabancı muamelesi yapan 1974 içtihadına dayandıran Yargıtay sayesinde kazanmıştı. Şimdi Süryani vatandaşlara kendi ormanları iade ediliyor. Sevinmeliler!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerel(siz) seçim

Cengiz Aktar 08.10.2013

Memleket bir kez daha, yerel seçim adı altında belki hiç görülmediği kadar tayin edici bir **ön genel seçime** gidiyor. Bütün hazırlıklar, paketler ve yeni yasalar bu hedef doğrultusunda tecelli ediyor. "Seçim sathı maili" denen ruh ve şuur hâli. İşin en vahimi, **merkezin idarî, malî ve siyasî vesayetinin ulaştığı boyutlar seçim sonuçlarının, bu sonuçlar ne olursa olsun yerel siyaset üzerindeki etkilerini sıfırlayacak olması**.

Hükümetin son manevralarından biri geçen yıl Büyükşehir Kanunu'nda yapılan değişiklikti. Anayasa Mahkemesi'ne itiraz gelmeyince önümüzdeki 30 Mart itibarıyla 30 ilde yürürlüğe girecek. 30 büyükşehirin idarî sorumluluğu ilin mülkî sınırına dayanacak. Düzenlemeyle, **yerelde seçilmiş başkan ve meclisin vali karşısında artık daha güçlü olacağına** ve dolayısıyla **yerelleşmeye alan açacağına inanmak isteyenler fena hâlde yanılıyor**. İl ile belediye sınırlarının şimdiden örtüştüğü İstanbul ve Kocaeli büyükşehirlerindeki fiiliyata bakmak kâfi.

Yerelleşme için **düzenlemenin idarî vesayet ilkesini değiştirmesi ve büyükşehirin malî kaynaklarını olabildiğince yerelleştirmesi gerekiyordu**. Oysa yasadaki "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezi"nin malî kaynağı merkezden gelmeye devam ediyor. Son söz de bugün olduğu gibi, Anayasa 126 ve 127. Maddelerdeki idarî vesayet gereği merkezin temsilcisi vali ve kaymakama ait. Bu teamül değişmediği için yerelleşme ve etkin hizmet adına atılan adım varolan küçük yerel birimleri iptal etmekle kalıyor. **Merkezîleşme bu defa büyükşehir üzerinden gerçekleşiyor**. Bırakın belediyeciliğin nasıl merkezin kapıkulu hâline getirildiğini, en mikro kararın dahi tekadam tarafından alındığı memlekette nasıl böyle sakat bir yasadan medet umulur?

Bazısı ise etkin hizmet açısından yasayı olumlu bir gelişme addediyor. Bu, aşırı kentleşmenin alinyazısı olarak kabullenilmesi demek. **"Kent neden ilin sınırına dayandı acaba"** diye soran yok. Maharet merkezin siyasî kulu ve hizmet götürmede emanetçisi konumundaki yerel birimleri azaltmak yerine kurulacak bölgeler altında çoğaltmak ve onlara olabildiğince yetki devretmek.

YEREL MANİFESTOLAR

Bu eski tas eski hamama rağmen memlekette "**Gezi**" diye bir şey cereyan etti. "**Tallahi bundan bir şey çıkmaz, zaten Ergenekon'un darbe teşebbüsüydü**" diye kendini tüketen zevata rağmen yeni bir şeye tanık olduğumuz açık. İleride hiçbir şey olmasa bile hükümetin dayatmacı, hoyrat kalkınma politikası ile bu politikanın araçlarına edilen itirazlar artık memleket sathına yayılmış durumda. Yerel seçimler, sonuçları ne olursa olsun bu itiraz ve karşı önerilerin en çok konuşulacağı yoklama olacak şüphesiz.

Bu anlamda ve her şeye rağmen "**demokrasi paketinden**" sonra esas demokrasiye bakmanın tam zamanı. Vatandaşlar her yerde yerel seçim münasebetiyle girişimlerde bulunuyor. Bugün İstanbul'da yapılan girişimi kısaca tanıtayım.

Taksim Platformu, seçim manifestosuna "**yerel seçimler, demokratik yöntemleri ilke edinen, çevreci, korumacı ve katılımcı bir İstanbul yönetimi** beklentilerinin karşılanması için **dönüm noktası** olabilir" diye başlıyor. (www.taksimplatformu.com/haberdetay.php?id=143)

Adaylara on üç soru yöneltiyor ve beş öneri getiriyor. Yerellik, bağımsızlık, şeffaflık, katılımcılık, denge, denetleme, çevrecilik, kamusallık, hâsılı kelimeler "**canlıya, doğaya ve medeniyete saygı**" zemininde sorular ve öneriler geliştiriyor. Bunlara "**evet**" demeyen adaylara "**evet**" demeyeceğiz diyor.

İktidar ve muhalefet ne kadar oy alırsa alsın Türkiye'deki yerel itiraz ve önerilerin önünü almak mümkün değil gayri.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 11.10.2013

BİR PAKET NOTU DAHA

Bir cephe ısrarla paketten, iktidarın bile atfettiğinden fazla anlam çıkarma yarışında. Başbakan dahi seçime kadar başka paket yok diyerek mâlumu ilâm ederken, diğeri "**arkası gelecek**" diye ısrar ediyor.

Bir başkası **paketin ilk defa toplumsal talepleri dikkate aldığını** yazıyor. Pes doğrusu! Önceki on üç paket toplumsal talepleri gözönüne almamış! AB uyum paketleri hakkında 2007'de AB Bakanlığı şunu diyor: "**AB uyum paketlerinin Türkiye'deki hayata etkisi devrimsel nitelikte olmuştur. AB uyum paketleriyle, mevcut mevzuat değiştirilerek insan haklarının iyileştirilmesi, işkenceye karşı güvencelerin artırılması, ifade ve basın özgürlüğünün genişletilmesi, dernekleşme, toplantı ve gösteri özgürlüklerinin güçlendirilmesi, kültürel hakların genişletilmesi, kadın-erkek eşitliğinin iyileştirilmesi ve demokrasinin pekiştirilmesi alanlarında iyileştirmeler kaydedilmiştir.**"

Bu memlekette yaşamak zorunda olanlar, başta Kürtler olmak üzere, zikredilen reformları talep etmekten usanmadı mı, yeterince bedel ödemediler mi?

TAZİYE

İzmir’de polis kurşununa kurban giden **Baran Dursun** adına kurulan vakıf, polis şiddetinin Gezi olaylarıyla sınırlı olmadığını ve hayatını kaybeden altı vatandaşın önce 132 vatandaşın aynı şiddete kurban gittiğini belirtiyor.

Gezi protestoları esnasında kaybettiğimiz altı bahtsız delikanlıya, kitleler sahip çıkmaya devam ediyor. Tıpkı **Hrant** gibi. Rahmetlilerin anısına **gösterilen hatırlar ve saygı, devlet dersine kurban giden, kimi mezarı dahi olmayan yüzbinlerce vatandaşa gösterilecek hatırlar ve saygıya** vesile olsun bundan böyle.

ÇANAKKALE BEYANNAMESİ

Taksim Platformu’nun seçmen manifestosundan sonra Çanakkalelilerin benzer bir girişiminden söz edelim. Çanakkale, Kent Konseyi altında alabildiğine geniş katılımı mart ayında on dört başlıktan oluşan çok kapsamlı bir **“Çanakkale kenti seçmen beyannamesi”** ortaya çıkardı. Başlıklar: Enerji, çevre, su ve doğa; engelliler, çocuklar, yaşlılar, kadınlar ve yoksullar; ekonomik kalkınma; fiziki yapılar; güvenli kent, barışık kent; karar süreçlerine halk katılımı, kent yönetimi ve planlaması; konut; kültür; kültürlerarası kaynaşma; sağlık; spor ve boş zamanları değerlendirme; tarihî kentsel yapı mirası; ulaşım ve dolaşım; yerel yönetim kadroları ve nitelikli hizmet. **Kent hakkında yurttaşın ilgi ve bilgisi artık en az siyasetçi kadar.**

www.canakkalekentkonseyi.org/index.php/secmen-beyannamesi

AKKUYU’NUN DANDİK ÇED’İ

Nükleer Santralin ÇED raporu toplantısı Ankara’da yapıldı. 58 kurumdan oluşan komisyon ve talepleri üzerine Ekoloji Kolektifi, Greenpeace, Mersin Nükleer Karşıtı Platform, Tabipler Odası ve TEMA “misafir” statüsünde katıldı. **STK’lar soru-cevaptan sonra toplantıdan çıkarıldı.** Misafirperverlik bir yere kadar.

STK’lar Akkuyu’ya “nasip olan” VVER1200 reaktörün **‘sınanmışlık’** koşulunu ihlal ettiğini vurgulamış. Reaktör Hindistan’da 10 yıldan beri devreye girmeyen, İran’da deneme aşamasındayken ana pompaları **parçalanan VVER1000 ile aynı** özelliklere sahip!

STK’lar bölgedeki **deprem riski, nükleer atık**, ömrünü tamamlayınca **tesisin sökülmesi**, reaktör **soğutma suyunun deniz canlılarına etkisi**, tesisin inşaatı için **kesilecek 220.000 ağaç...** bütün bu “hayatî” konuların nükleerciler için herhangi bir anlam veya değer ifade etmediğini belirtiyor. **Durmak yok, yola devam!** Felâkete doğru!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB’nin yeni ortakları

Yarın AB'nin 1998'den bu yana her yıl açıkladığı aday ülkelerin üyeliğe doğru kaydettikleri ilerlemenin raporları resmî olarak açıklanıyor. Türkiye açısından bayram haftasına rastlaması pek dirayetli değil, zira normal zamanda bile haber olmayan rapor bu defa hiç gündeme gelmeyecek gibi. AB tarafı, ilişkinin düştüğü yere bakarak raporun Türkiye'de tatile rastlamasının o kadar da vahim olmayacağına kanaat getirmiş zahir.

Tam da bu nedenden **İlerleme Raporu**'nun içeriği geçen haftadan itibaren sızdırıldı, mâlum. Gerçi içinde bilmediğimiz olumlu veya olumsuz bir husus yok. Rapordaki kritik hususlar yıllardır sabit gündem maddeleri olarak duruyor. Yapılmayan reformlar da öyle. Bu yılki raporda Gezi itirazı ve yaşanan gayridemokratik gelişmeler hatırı sayılır bir yer tutuyor. Silâhların susması, 4. Yargı Paketi ve 30 Eylül'de açıklanan iyileştirme paketi elbet taltif ediliyor. Müzakereye açılması ertelenen ve ademimerkeziyet ilkesi açısından fevkalade işlevsel fasıl Bölgesel Politika için olumlu görüş belirtiyor.

Bunlara rağmen, bu aralar sıkça yazdığım gibi, AB ilişkimiz baş aşağı gitmeye devam ediyor ve artık eteklerdeki taşları dökmenin zamanı geldi. **Önümüzde üç vakit var.** İlki aralık ayında açıklanacak **Dünya Bankası'nın gümrük birliğinin sorunları üzerine yaptığı çalışma.** Diğer **mart yerel seçimleri,** üçüncüsü 22 Mayıs'taki **Avrupa Parlamentosu seçimleri.** Alman seçimlerinin de nihayete erdiğini düşünecek olursak artık masaya oturma ve güven tazeleme sırası. Ya da havlu atma. Buna pek ihtimal olmadığı için her iki tarafın da aklını başına toplamasının vaktidir.

AĞIR RUS ŞANTAJI

Kasım 28-29'da dönem başkanı Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta AB'nin "**Doğu Ortaklığı**" politikası çerçevesinde gayet önemli imzalar atılacak. **Ukrayna** ile ortaklık anlaşması imzalanacak. **Ermenistan, Gürcistan** ve **Moldova** da ortaklık anlaşmalarını seneye imzalamak üzere parafe edecekler. Ahitler her ülke için bir "**Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Anlaşması**"nı da içeriyor. Rusya'nın son birkaç aydır çileden çıkmasının nedeni işte bu anlaşmalar. Moskova, Sovyet dönemine rahmet okutacak şekilde Ermenistan, Moldova ve Ukrayna üzerinde, tıpkı Gürcistan ve Ukrayna'nın NATO üyelikleri döneminde olduğu gibi, tam saha pres yapıyor. Dediği Erbakan hocanın formülünden başka bir şey değil: "**Onlar ortak siz pazar**"! AB'ye karşılık teklif ettiği, Avrupa'nın son komünist ülkesi **Belarus, Kazakistan** ve kendisinden oluşan ve **silah ile fosil yakıttan ibaret bir serbest ticaret alanı.** Şimdilik Moldova ve Ukrayna Rusya'nın tehdit ve havuçlarına rağmen sıkı duruyor ama Rusya'ya ekonomik, siyasî ve askerî anlamda tamamen medyun olan Ermenistan yarıştan düştü.

Geçelim Balkanlara. AB'nin şubatta kotardığı anlaşma sayesinde Balkanların ezeli husumetlerinden **Arnavut-Sırp çatışmasında** normalleşmeye doğru mesafe alındı. İki ülke, birbirlerinin AB üyelik süreçlerine engel olmayacakları hususunda AB'nin hakemliğinde anlaştılar. Şimdi bu anlaşmanın ilk meyvesi alınıyor ve **Sırbistan** Komisyon'un yarınki tavsiyesi ile büyük ihtimalle AB üyelik müzakerelerine 2014 başında başlayacak.

Sırbistan'ın Yugoslavya savaşları ve Kosova münasebetiyle düştüğü yalnızlığı ve nasıl Rusya'nın etki alanına girdiğini hatırlayalım. Bu durumdan kurtulmak hiç kolay olmadı **ama Sırp çıkarlarının nerede olduğunu, Rusya'nın kısa vadedeki cazibesine ve Ortodoksluk kardeşliğine rağmen, görebildiler.**

Dikkat buyurulursa AB ile ilişki için saf tutan tüm bu ülkeler AB'ye ayar vermekten yorgun düşen "**değerli ve yalnız ülkenin**" komşuları.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Konseyi ilişkileri daha iyi değil

Cengiz Aktar 22.10.2013

Avrupa Birliği ile olan ilişkinin kötü gidişatından artık herkes aşağı yukarı haberdar. Bugün AB ile birlikte okunması gereken diğer Avrupa kurumu **Avrupa Konseyi (AK)** ilişkisine bakalım. Genel demokratik gidişat açısından Türkiye 1996'dan 2004'e kadar AK'nin radarındaydı. 2002-2004 arasından gerçekleşen reformlara istinaden AK'nin Parlamenterler Asamblesi "**kapsamlı izleme**" prosedürünü bitirdi ama izleme sonrası diyalogu devam ettirdi. Devam kararı en son ağustosta tazelendi. Akabinde, eylül ve ekim aylarında AK'den çıkan rapor ve kararların tümü Türkiye'nin AK standartları açısından olumsuz yönde gittiğine işaret ediyor.

24-26 Eylül'de Bakanlar Komitesi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarının üye ülkelere uygulanma durumunun değerlendirildiği mutad toplantısında Türkiye'yi iki örnek dava, **Oya Ataman Davası** ve **Varnava Davası** üzerinden ele aldı.

İlki 2000'de cereyan eden bir olayın 2007'de karara bağlanan davası. Mahkeme, şiddet içermeyen basın açıklaması ve yürüyüşe biber gazı müdahalesiyle polisin toplanma ve gösteri yürüyüşü özgürlüğünü ihlal ettiğine, göstericilere aşırı güç kullandığına, olay sonrasında soruşturmanın yetersizliğine ve davacıya tazminata hükmetmiş.

İkincisi, mahkemenin 1974 Kıbrıs harekâtında kaybolan dokuz Rum'un akıbeti ile ilgili etkin soruşturma eksikliğine hükmettiği ve 2009'da karara bağlanan dava.

Bakanlar Komitesi her iki davaya konu olan sorunların sürekli tekrar ettiği ve sistemik bir hâl aldığı teşhisinden hareketle **Türkiye'yi standart denetlemeden güçlendirilmiş denetlemeye almayı** kararlaştırdı.

Türkiye'nin AİHM'deki **kötü sicili yeni değil ve her yıl katmerleniyor**. Eylülde 60. yılı kutlanan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne başından beri taraf olan Türkiye açısından övünülecek bir durum değil. AİHM'in temel hak ve özgürlük ihlalleri konusunda Türkiye ile ilgili o kadar çok emsal kararı var ki yeni başvurular bir anlamda otomatik bağlanmış durumda.

Mahkemenin Türkiyeli hâkimi **Işıl Karakaş "Türkiye'nin şampiyonluğu hiç bırakmadığı bir alan ifade özgürlüğüdür"** der. Adalet Bakanlığı **Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü**'nün hazırladığı 2012 Faaliyet Raporu'nda mahkemenin kurulduğu 1959 ilâ 2012 arasında, verilen 2521 ihlal kararı ile şampiyonluk devletçe teyit ediliyor. Geçen yıl 117 kararla aleyhine en çok ihlal kararı verilen ikinci ülke. (www.uhdigm.adalet.gov.tr/duyuru/Faaliyet_Raporu_2012.pdf)

Mâlum, AİHM'e yapılan başvuruları görünürde azaltmak için bir iç hukuk yolu daha yaratılmıştı. Eylül 2012'den itibaren Anayasa Mahkemesi (AYM) bireysel başvuru kabul etmeye başladı ve bir yılda başvuru sayısı 8500'e ulaştı. Geçen 22 Mart'ta AYM'nin açıkladığı ilk bireysel başvuru istatistiklerinde 2724'ü "**adil yargılanma hakkının ihlal edildiği**" gerekçesi olmak üzere 3421 başvuru mevcut ama **mahkeme hiçbir başvuruyu kabul edilebilir bulmadı!**

AK bünyesindeki **İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi**'nin memleketteki çocuk ıslahevleriyle ilgili raporu bu ayın başında yayımlandı. Rapor son yıllardaki iyileştirmelerin altını çizmesine rağmen çocuk mahkûm sayısının fazlalığına dikkat çekiyor ve uluslararası anlaşmalara atıfla cezaevi/ mahkûmiyet yerine alternatif ceza üzerinde düşünmeye davet ediyor.

Yine ayın başında Türk Tabipleri Birliği, Taksim Dayanışma, ÇHD, İHD ve Ethem Sarısülük'ün avukatından oluşan heyetin AK'da yaptığı görüşmelerde Türkiye'yi izleyen yetkililerle 28 Mayıs Gezi süreciyle ilgili raporlar paylaşıldı.

Avrupa standart ve kurumlarından hızla uzaklaşan iktidar sayesinde Avrupa Konseyi'nde bulunduğumuz yerin bugünkü resmidir.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 25.10.2013

LÜZUMSUZ PROJELER TOPLANTISI

Hükümet, halk ve işbitirici taifesinin bayıldığı çılgın projelere dünyada "**lüzumsuz proje**" deniyor. Kibrin tetiklediği zırvallar buraya da mahsus değil. Bu küresel gidişata küresel itiraz hızla çoğalıyor. Temmuzda, dayatılan lüzumsuz projelere karşı üçüncü küresel konferans gerçekleşti. Sonuçları şu bağlantıdan okunabilir: (<http://drittes-europäisches-forum.de/english/final-declaration/>) Bir sonraki toplantı mayısta Romanya'da.

Yarın ve pazar günü **Yeşil Düşünce Derneği** Yunanistan'dan **Yeşil Enstitü** ile birlikte bu devasa sorunu masaya yatırıyor. Bulgaristan, İtalya, Romanya ve Yunanistan'dan lüzumsuz projelerle mücadele örnekleri ve bizim çılgın projelerimizin anası "**Kanal İstanbul**" ile ilgili bir bilimsel sunum ve daha bir dolu yeni bilgi ve tartışma. İstanbul'da Taksim Hill otelinde... (<http://web.yesildusunce.org>)

ÇOĞUNLUK DAİMA HAKLI MIDIR?

Şöyle bir önkabul var: Çoğunluğun temsilcisi olan iktidar, politikalarını o çoğunluğun doğruları (ve kutsalları) üzerine bina eder. Ötekilere de yutkunmak, hayal dünyalarında yaşamak, (gelecek sandığa kadar) sabretmek, boyun eğmek ya da terk edip gitmek düşer. Çoğunluğun taleplerinin mi iktidarın politikalarını yoksa iktidarın mı bu talepleri belirlediği (yarattığı) tartışılır. Ama tartışmayı arzu ettiğim bu bile değil. Şu veya bu şekilde ortaya çıkan politikalar umumiyetle hatalı. Tepeden dayatmacı İttihatçı-Kemalist iktidarın politikaları ne kadar sorunlu idiyse haklılık karinesi çoğunluk olan bugünkü iktidarın politikaları da o kadar sorunlu. Tek fark sırtını çoğunluğa dayaması! Önemli, ama haklılık, doğruluk için kâfi değil. Zira bu aşamada işin içine **küresel ölçek, kıyas ve bilgi** giriyor.

Birkaç yıldır ve özellikle 2011 seçiminden sonra memleketin üzerine boca edilen fizikî ve şifahî zırvanın farkındasınız. **Kriz yönetimi, barış inşası, dış ve iç politikada mezhepçilik, kent yönetimi, yol ağı, yapısal**

ekonomik reformlar, çalışma hayatı, şeffaflık, hesapverebilirlik, israf, tasarruf oranı, ademimerkeziyetçilik, tüketim toplumu, tarımın lağvedilmesi, doğa koruma, nükleer politika, bireysel özgürlükler, azınlık politikası, ahlakçılık, tüm bu konular vahim mühendislik hata ve noksanlarıyla malul. Çoğunluk olmak ve çoğunluğu temsil etmek doğruyu bulmak için yetmiyor!

İŞ CİNAYETLERİ

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (www.guvenlicalisma.org) 2011 Ekim ayından bu yana her aybaşında iş cinayetleri raporunu açıklıyor. **Yılın başından eylül sonuna dek 862 işçi iş kazasında öldü.** İşe gidip gelirken trafik kazasında ölenler dâhil değil. Türkiye'nin iş ve çalışma hayatı sicili **dünya standartlarının çok gerisinde ama Çin'e çok yakın.** En son AB İlerleme Raporu'nun çektiği fotoğrafta sendika üyeliğinden ötürü işten atılmaya karşı güvencelerin kaldırılmış olması; toplu iş sözleşmesi yapılması için gereken yüksek ve kümeli barajlar; grev dâhil eylem yapma hakkındaki kısıtlamalar; kamu görevlileri için açık grev yasağı; 6-17 arasında olan çocukların hâlâ yüzde 5,9'unun çalışması gibi temel sorunlara dikkat çekiliyor.

Bütün bu sorunların ele alındığı Sosyal Politika faslının **müzakereye açılmasının önündeki engeller sadece Türkiye kaynaklı.** Rapordaki ilgili paragraf zaten şu tespitle başlıyor: **"Kayıt dışılık ve mevzuatın yetersiz uygulanması nedeniyle, iş gücünün yaklaşık yüzde 40'ı iş hukukunun sağladığı korumalardan faydalanmamaktadır."** Kalkınırken hukuk da ne ola ki usta?

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB'ye katılım yılı artık şart

Cengiz Aktar 29.10.2013

Avrupa Komisyonu, müzakere eden aday ülke Türkiye'nin İlerleme Raporu'nu açıkladı.

Ülkemizin adaylığı AB'nin çok çalkantılı bir dönemine rastladı. Kendi sorunlarıyla boğuşmakta olan Birlik Türkiye'nin üyeliğine bahaneler bulmakta zorlanmadı. Bugün Avusturya ve Fransa'nın başını çektiği bir grup ülke genişleme politikasının geleceğini Türkiye üzerinden sorguluyor. Türkiye'nin üyelik perspektifi 2005'te Anayasa'nın Fransa ve Hollanda tarafından reddedilmesinin başlıca nedeni olarak algılanıyor. Kamuoylarının kafasındaki zamanaşımına uğramış Türk imajı popülist Avrupalı politikacının işine geliyor.

Bu gönülsüzlük, içinde bulunduğumuz süreci derinden etkiliyor. Müzakere eden aday Türkiye için Avrupa'da ne yeterince malî ne de siyasî destek mevcut. Vazgeçtik, üyelik perspektifimiz alenen sorgulanır hâle geldi. İçinde bulunduğumuz genişleme dalgasında hiçbir diğer aday Türkiye kadar hor görülmedi, hiçbirisi Türkiye kadar AB üyeliğinden soğutulmak istenmedi. Sonuçta insanımızın gözünde AB hiç havuçtan söz etmeyen ve sadece sopa gösteren soyut bir nesne hâlini aldı.

Bizim tarafta işlerin şevkle yapıldığını söylemek mümkün değil. Defalarca yazdığım gibi müzakerelere başlama tarihi alındıktan sonra AB uyumu veya değişim amacıyla herhangi ciddi bir reform yapılmadı. Yapılmış olanlar

izah edilmedi, uygulamaları yetersiz kaldı. Ama belki en vahimi AB rüzgârıyla ülkeye yerleşen ve hiç tanımadığımız özgürlük ikliminin değeri bilinmedi.

Burada ve orada yapılan kamuoyu yoklamaları bu olumsuz durumu açıkça ifade ediyor. **Türkiye'nin AB'nin sırtında kambur olacağı hissine kapılmış olan Avrupalı ile AB'nin Türkiye'ye zarar vereceği hissine kapılmış Türk artık neredeyse birbirlerine düşman gözüyle bakıyor.**

KARŞILIKLI GÜVEN TAZELEMELİK

Bugün bulunduğumuz noktada artık her iki tarafın da güven tazelemesi, eğer olmuyorsa niyetini açıkça belirtmesi gerekiyor. Kamuoylarının etkisiyle Avrupalı politikacının **"Türkiye"**, buralının da **"AB"** sözcüklerini telaffuz edemez hâle gelmesi sürecin meşruiyetine ciddî darbe vuruyor. Diğer taraftan AB ülkeleri ile Türkiye'nin çoktarafli ve ikitarafli ilişkileri kronik bir kriz idaresi biçiminde sürdürülemez.

Her iki tarafta da yapılan **"kopmasın da ne olursa olsun, günü geldiğinde bakarız"** hesabının günü geldiğinde bakılacak yanı olmayacaktır. Zira işlerin tavsaması her iki tarafta da ciddî politika değişikliğine yol açabilecek derinlikte olacaktır. En vahimi, işlerin tavsamasıyla oluşmakta olan belirsizliği siyasetten önce ekonomi değerlendirecektir.

Türkiye'de AB üyeliği konusunda var olduğu farzedilen toplumsal mutabakatın yenilenmesinde büyük yarar var. Ancak bu ortamda kimin, hangi parti veya kurumun inisiyatif alabileceği meçhul. Ama er veya geç bu muhasebe yapılacaktır. AB tarafında ise 17 Aralık 2004 kararıyla sabitlenen üyelik perspektifimizin yerine herhangi ikinci sınıf bir statü konusunda AB ülkeleri arasında hiçbir zaman anlaşma olamayacağından Türkiye'nin üyeliği meselesi sadece ileriye dönük bir ivmeyle çözümlendirilebilir.

Bugün artık sürecin yeniden canlanması için gereken ivme Türkiye'nin iradesi kadar AB'nin vereceği katılım yılında gizli. Şahsen Cumhuriyetimizin yüzüncü yıldönümü olan 2023 hem hoş hem de mâkul gözüküyor.

*

31 Ekim 2006'da Vatan'da çıkan bu yazının özüne dokunmadım. Yedi yıl önce 2023'ü telaffuz ettiğimde **"kim öle kim kala"** diyen çok olduydu. Cumhuriyet'in 90. yılına yakıştı doğrusu, darısı 100. yılın başına.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 01.11.2013

BAŞBAKAN'IN DİLİNDE DEVRİM

Tayyip Erdoğan geçen gün Van'da tarihî sözler sarfetti. **Akhtamar Kilisesi**'nin restorasyonunun "**milletin vergileriyle**" yapıldığını söyleme basiretsizliğini gösteren Bahçeli'ye cevaben "**Müslüman'ın da, Hristiyan'ın da, Musevi'nin de hatta ateistin de hukukunu koruyacağız. Benim Ermeni Ortodoks vatandaşlarım var mı? Var. Bu vatandaşlarımızın hukukunu korumak bizim görevimiz değil mi? Ülkemizdeki Ermeni vatandaşım vergi ödüyor mu?**" demek cesaretini gösterdi. Eşit vatandaşlığın hukuk, idare ve en mühimi zihniyette somutlaşması için hayatî bir adım.

YAHUDİ SOYKIRIMI EĞİTİMİ

Ermeni Soykırımı'nı yok farzeden, **Yahudi Soykırımı**'na düzmece diyen ve soykırım denince cin çarpmışa dönenlerin çoğunlukta olduğu bir memleket. Nazilerin ölüm kamplarını ziyaret edenler arasında sadece Türkiye'den düzenli öğrenci grubu yok. Ama tesadüfen oralara gidip utanmadan kampta Nazi selamı çakan üniversitemiz var.

Alaadin Projesi (www.projetaladin.org) hükümetlerarası bir kuruluş olan **Uluslararası Holokost Anma İttifakı** (*International Holocaust Remembrance Alliance*) ile birlikte geçen hafta **Galatasaray Üniversitesi**'nde Yahudi Soykırımı ile doğrudan ilişkisi olmayan ülkelerde soykırım farkındalığını masaya yatıran ve bu ülkelerde soykırım konusunda eğitimi ele alan bir ilk toplantı gerçekleştirdi. Toplantıda buralarda hiç işitmeye alışkın olmadığımız konular dillendirildi. Birkaç çarpıcı örnek: Soykırım farkındalığı için canilerin yanında aynı milletten vicdanlılarla ilgili bilginin önemi; **Al-Kuds Üniversitesi**'nden **Mohammed Dajani**'nin bıkip usanmadan tekrar ettiği **Nakba**'dan bahsetmeden Araplara soykırımı anlatmanın imkânsızlığı.

IRAK'TA BİTMEZ TÜKENMEZ KATLIAM

UNAMI yani BM'nin Irak'taki Yardım Misyonu verilerine göre **yılbaşından eylül sonuna kadar bilanço 5740 sivil ölü, 13801 yaralı**. Geçen pazar gününe kadar ekim ayında 978 ölü. Komşumuzda bilanço tutan **Iraq Body Count** adlı bir websitesi var (www.iraqbodycount.org) Olabildiği kadar, **ölen Iraklıların adlarını vermeye özen gösteriyor**, rakamdan ibaret olmamaları için. Kanıksamamalıyız. Alışmaktan ve unutuvermekten utanç duymalıyız.

UTANÇ DUVARI

Örülmesine **Suriye**'de **Afrin**'in **Sera** ilçesi **Dikmetaş** köyü ile **Kilis**'in **Tahtalı** ile **Doğançay** köyleri arasındaki sınır bölgesinde bulunan Şimşek Karakolu'ndan başlanmış, şimdiye kadar yarım kilometresi örülmüş. Ne tesadüftür ki Filistin'le arasına duvar örerek baş edeceğini sanan İsrail'in gafletini mütemadiyen eleştiren bir hükümetin icraatı... Hükümet, Batı Kürdistan'da Cenevre öncesinde Barzani'nin de gazıyla hatalı adımlar atmaya devam ediyor.

AKKUYU'DA DEPREMİN HABERİ

23 Ekim saat 15:24'te Mersin açıklarında 4,5 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Rasathane ummana işaret ederek "**Akdeniz**" diyor, kimi gazete Silifke dedi ama tesadüfe bakın ki hiçbir haber **Akkuyu** ile bağlantısını görmedi. Mart 2011'de Fukuşima'da tsunami oluşturup felâkete neden olan denizdeki depremin uzaklığı 70

km. derinliği 30 km. idi. Mersin'deki 5 km. derinlikte cereyan etmiş. Başını kuma ya da denize gömmek böyle bir şuur hâli herhalde!

DİYANET VE YOGA

Eskiden **Diyanet** bu kadar çok konuşmaz, kanaatleri de kamuoyuna "**fetva**" adı altında yansımazdı. Bu âdet epeyidir değişti ve artık ilgili ilgisiz her konuda fetva üretimine tanık oluyoruz. Geçen günkü yoga fetvasında "*Dinî kurallar gözetilerek spor amaçlı yapılabilir, **dinî misyon yüklenirse sakıncalıdır***" buyurmuş. Aynı fetvada "**lades**" oyununun dinen caiz olmadığı da belirtilmiş. Bilirkişilerin bilimine akıl ermez!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeni Müslüman

Cengiz Aktar 05.11.2013

*"Bizim için 2015'in bugünden bir farkı yok, bugün neyse 2015 de bizim için odur. Bu konuyla ilgili korkacak bir şey yok. O gün dile getirilebilecek iddialar bugün de zaten var. Zaten **ellerinde bir şey olsa, buyurun kestiğinizin belgesi deyip, önümüze koyarlardı, varsa buyursun getirsinler**. Soykırım yapıldığına dair herhangi bir belge yok, olsaydı bunu getirmek için 100 yıl beklemezlerdi. Biz kendimizden, geçmişimizden eminiz, tarihte kötü bir sicilimiz yok. Yahudileri İspanya'dan kurtardık, Anadolu'yu herkese açtık. Tarihimizde utanacağımız bir şeyimiz yok. **2015 denilince insanların aklına Ermeni meselesi değil Çanakkale gelmelidir**. Ermeni meselesi de aslında Çanakkale'nin içindedir.*

Çanakkale Savaşı olmasaydı yani İngiltere ve Fransa Çanakkale'ye gelmeseydi Ermeni meselesi de olmazdı. Fransa ve İngiltere kilometrelerce uzaktan kalkıp gelip Anadolu'yu işgal etmeye çalışıyor, Çanakkale'ye dayanıyor, yanlarına da Ruslar ile birlikte Ermenileri alıyor, ondan sonra 'Bunları niye tehcir ettiniz' diye soruyor. Ermeniler hesap soracaksa gidip onlardan, İngiltere'den, Fransa'dan, Rusya'dan sorsun, bize ne soruyorlar."

İfadeler Türk Tarih Kurumu başkanının Bugün'e verdiği söyleşiden alıntı. 2015'e doğru giderken **devlet akli ve dili işte bu "kalınlıkta" buzullaşmış**. Yeni olan, soykırımı, birkaç yıldır ısıtılan Çanakkale öyküsüne bağlama kaygısı. Bu acizlik karşısında toplumdaki arayış bütün cevvaliyetiyle sürüyor. Gerçeği bilmek için...

"Kılıçartıklarının fısıltıları artık bugün seslendiriliyor. Neydi bu fısıltıyla söylenenler. Neleri fısıldadılar? Acılarını mı? Özlemlerini mi? Kayıplarını mı? Sevdiklerinden nasıl bir vahşetle koparıldıklarını mı fısıldadılar? Yoksa artık olmayan kültürlerini mi? Ve hiç kullanamayacakları dillerini mi? Ya da değiştirmeye zorlanan inançlarını mı? Belki de fısıldayamadılar bile. Gerçek isimleriyle bir daha kimse seslenmedi, seslenemedi onlara... Yeniden sadece var olmak için aslında yok oldular, silindiler, yaşarken öldüler. Şimdi artık damdaki o fısıltılar, güçlü bir haykırışa dönüşüyor."

Bu ifadeler de haftasonu **Hrant Dink Vakfı'nın** düzenlediği **Boğaziçi Üniversitesi'nde** yapılan "**Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler**" konferansı açılışında **Rakel Dink'in** konuşmasından. Soykırım esnasında

canını kurtarmak için edilen ihtidalar ve soykırımda canı bağışlanan kız çocuklarının Müslümanlaştırılması sonucunda **bugün bu topraklarda cedit Ermeni olan muhtemelen milyon mertebesinde Müslüman var.** İşte, Anadolu'da pek çok insanın haberdar olduğu bu sırrın yakası açılıyor ve bir tabu daha orta yerde konuşulmaya başlanıyor.

Taner Akçam'ın tebliğinde altını çizdiği gibi soykırım, bir seferde olup biten bir şey değil. **İttihatçı ulus ve nüfus mühendisleri** Anadolu'daki Hristiyan unsurların varlığını müstakbel Türk ulusuna tehdit olarak algılayıp **tehcir, katliam ve asimilasyon** vasıtasıyla **"meseleyi hallederler"**. Ya da halledeceklerini sanırlar. Elbet de Ermeni ve diğer Hristiyan unsurlar mahvedildiler. Soykırımın kültürel boyutu aşikârdır. Betondan, tektip ve homojen bir Türk ulusu da peydahlandı. Ama ne reva görülen eziyetin hafızası silinebildi, ne Anadolu Hristiyanlarının tarihi, ne de asimilasyona tabi tutulanların kökenleri. Bugün bütün bu hafıza külliye geri geliyor. Bu süreç beton ulusun dışladığı bütün diğer unsurlar için de geçerli.

"Ermeni Müslüman", ulusal anlatılardaki Müslüman= Türk/Kürt ve Ermeni= Hristiyan eşanlamlılığını da yerle bir ediyor. Sosyolojik anlamda fısıltıdan sese dönüşebilecek bir gerçeği söylüyor. **"Donmuş"** Ermeniliği bir bakıma renklendiriyor. Rahmetli Hrant 1915'in sadece ölenlerin sayısı üzerinden değil, sağ kalanların yaşadıkları üzerinden de konuşulmasını temenni ederdi hatırlarsanız... Konuşuluyor artık!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 08.11.2013

CHP DEĞİŞMESİN!

Basındaki kayıtsız şartsız iktidar muhipleri CHP'nin Meclis'te başörtüsü serbestisi konusundaki duruşunu sevmedi. AKP'den kralcı yazarlar CHP'nin bu kayda değer değişimi karşısında karalar bağlamış vaziyette eski günleri yâd ediyor. Yıllardır donup kalmış bir CHP'nin iktidar için yarattığı muhalefet boşluğu hiç değişmesin der gibiler. Oysa devlet partisi CHP'nin 14 yıl önceki tavrı (Ecevit de bu gelenekten gelirdi) ile bugünkü tavrı arasında kayda değer bir evrim var. Darısı diğer kırmızıçizgilerinin başına!

Öte yanda, kalemşorların itirazlarının zamanlamasının iktidarın yatak odaları takıntısına tesadüf etmesi bir başka talihsizlik. 2008'deki üniversitede başörtüsü serbestisi girişimi karşısında **"herkese daha fazla özgürlük" diyenlerin ne kadar isabetli bir yerde durmuş olduklarının karinesi iktidarın o günkü veya bu günkü sınırlı özgürlük anlayışdır.**

MUT'A NİKÂHI

Bekir Bozdağ şöyle buyurmuş *"Devletin gençlerini korumak için tedbir alması onların yaşam tarzlarına*

müdahale olarak asla nitelendirilemez". Bırakın yetişkin üniversitelilerin böyle bir korumaya ihtiyaçları olmamasını, **çocukların dahi haklarını arayan bir dünyadayız.** Ama AKP Mars'ta!

Cima zannı altındaki aziz Türk gençliği İran'daki uygulamaya yönelir mi dersiniz? Şu **kısa süreli ve ücret karşılığı kıyılan** mut'a nikâhına. Websitelerinde pek eğlenceli "caiz midir, değil midir" tartışmaları mevcut. T.C. Diyanet'in fetvasını dört gözle bekliyoruz.

IN GATT WE TRUST

1993'te Cenevre'deki Japonya Daimî Temsilciliği o zaman adı **GATT** olan Dünya Ticaret Örgütü'nün bahçesine fidan diktirmişti. Altına da iptidai bir eşseslilik oyunuyla tüccar kimliğine kıvançla gönderme yapmıştı. Geçenlerde Başbakan **Abe**'nin Marmaray açılışında ellerini açarak T.C. Diyanet'in hayır dualarına eşlik etmesi hatırlattı. **Âmini herhalde arkadan gelen nükleer santral imzası** için demiştir.

VAHŞİ DOĞAYA MODERN TÜRKİYE'DE YER YOK

Son Kafkasya leoparlarından birinin başına geleni duydunuz. 3. Köprü inşaatı için İstanbul'un Kuzey Ormanlarında tıraşlanan bölgede yaşayan yaban domuzlarının nasıl Boğaz'ı geçerek Anadolu yakasına kaçtıklarını okudunuz. Yabanî habitatları altüst eden beton-asfalt uygulamalarının doğal hayatı koruma diye bir endişesi hiç olmadı ve muhtemelen de hiç olmayacak.

Türkiye'de yaşayan insanlar yaşam alanlarını devamlı diğer canlıların yaşam alanlarından çalarak genişletiyor. Meclis'te bekleyen Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Kanunu, **kullanmayı korumaya tercih ederek** süregelen taarruzu hukuklaştıracak.

ÇED KONGRESİ

Bugün Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Türkiye Çevre Koruma Vakfı tarafından düzenlenen ve üç gün sürecek uluslararası ÇED kongresi başlıyor. Program epeyi yüklü (<http://www.ced2013istanbul.org/Program.pdf>) Tebliğlere bakınca kongre, **hükümet politikasının kurumsal iletişim çalışması** gibi duruyor. ÇED sorununa başka gözle bakan akademik ve sivil herhangi bir tebliğ başlığı göremedim. İnşallah yanılıyorumdur. Her hâl ve kârda AB'li ve diğer yabancı uzmanlar memleketteki çevre düşmanı gidişata yönelik bir iki kelâm edeceklerdir.

Hatırlatma babında, bakanlığın kendi istatistikleri **ÇED maskaralığını** mükemmel anlatıyor: Yönetmelik yürürlüğe girdiği 1993'ten 2012'ye dek verilen **42.994 ÇED kararının 39.649'u "ÇED lâzım değildir" diyor!** (www.csb.gov.tr/db/ced/webicerik/webicerik557.pdf) Ayrıca nasıl göstermelik bir iş olduğunu görmek için istatistiğe gerek yok, etrafınıza bakın kâfi.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni elitin beton Türkiye'si

Türk ulusu, Osmanlı'nın son dönemi ile Cumhuriyet'in kuruluş aşamasının devasa sorunlarıyla malûl bir tahayyül üzerine bina edilmişti. Ana hedef devleti kurtarmak ve bunu bir ulus yaratarak gerçekleştirmekti. Formül kabaca şuydu: Bir yanda Müslümanlık temelinde var edilen ancak bu kimliğinden yasaklı bir topluluk, diğer yanda Sünnî İslâm'dan farklı kimliklerin, türdeşleştirme hedefi uyarınca yok edilmesi, sürülmesi ve yok sayılması. Osmanlı bakiyesi topraklar, her uluslaşma sürecinde yaşanan trajedilerin betterine tanık oldu. Ortaya çıkan ulus, şizofren ve hafızasız olduğu ölçüde zayıftı da.

Bugün, bu betondan ulusun yerini, silmeye çabalayıp başarılı olamadığı çeşitliliğe bıraktığını izliyoruz. **Beton kırılıyor, yerini mozağe yani farklı kimliklere bırakıyor.** Bu sürecin ortasındayız ve kimlik siyasetlerinden sosyolojik ve tarihsel anlamda kaçış yok. Yokedilen **farklılıkların kimlikçilik üzerinden geri gelmesi gayet doğal.** Ancak **mesele mozaik parçalarını ebrulaştıracak** ve yeni bir birlikteliğin zihinsel ve anayasal tarifini yapabilecek **iradelerin ortaya çıkıp çıkamayacağına.** O mozaik parçaları arasında en irisi Sünnî Müslümanlarınki. Siyasî maharet, **hem iri hem de iktidar** olan bu mozaik parçasının diğerleriyle birlikte ebrulileşebilmesinde gizli. Küçük mozaik parçalarının iri parçaya benzetilerek yeni bir beton dökülmesinde değil.

Türkiyelileşme dediğimiz de **ebrulileşmenin, melezleşmenin** siyasetteki adı. Siyasî partilerin, sade kendi cemaatlerini değil bütün cemaatleri kucaklayarak toplumlaşmanın temelini oluşturacak asgarî müşterekleri, siyaset ve hukuk yoluyla hayata geçirmeleri... Demokratik toplumun diğer adı!

Bu arayışların neresindeyiz? Mevcut siyaset ve hukuk Türkiyelileşmenin, toplumlaşmanın siyaseti ve hukuku olmaktan uzak. Kürt siyasetinin çabası elbet değerli ama karşısındaki iri mozaik parçasının temsilcisi AKP, Türkiyelileşmeyi Sünnileşme olarak algılayan noktayı aşabilmiş değil. 2008'de herkese özgürlük getirecek anayasal süreci başlatacağına üniversitede başörtüsü serbestisine yönelmesi bu **"yeni elit kibrinin"** ilk sarıh emaresiydi.

AKP VE YENİ ZİMMÎLER

Yeni Şafak'ta Ali Bayramoğlu, farklı diller siyasî takıntıları dolayısıyla "topluma değemiyor" derken "değmenin" nasıl olabileceğini aynı gazetede Hayrettin Karaman veriyor: "Bana göre birinci çare, yüzde yüze yakını Müslüman olan bu toplumda İslâm'ı temel referans alan bir demokratik düzendir. Liberal demokraside ısrar edilecekse, hükümetlerin, bu rejime ters düzen devlet davranışlarına teşebbüs etmemesi, ama bireylerin, muhtaç oldukları çoğunluğun hatırı için bazı özgürlüklerini 'gönüllü olarak' kullanmamalarıdır." Karaman, **fütuhat hakkını** ve İslâm hâkimiyeti altında yaşayan zimmîlerin mal, namus ve can **teminatı** karşılığında devlete verdikleri **cizyenin bugünkü sürümünü tarif ediyor sanki.** İçki üzerinden alınan süper KDV ne ki sonuçta?

Taner Akçam'ın dün *Taraf'ta* Karaman'ın çoğunluğun hâkimiyeti varsayımı karşısında sorduğu sorulardan ikisi şuydu: *"Acaba yüzde otuzu Hristiyan olan bir toplumdaki yüzde yüzü Müslüman olan bir toplum nasıl çıktı? Sakın yüzde otuz Hristiyan'ın bu topraklardan silinmesinde sizin burada ifade ettiğiniz zihniyet bir rol oynamış olmasın?"*

Cevap Tophane'den geldi. Ne nahoş tesadüftür ki kovulan **gayrimüslimlerin evlerine yerleştirilenlerin mahallesi** Tophane bugün, yalnız oturan kadınların evlerinin **baskılandığı**, Karaman'ın çoğunluğunun kalelerinden biri. Kovulma sırası gayrimüslimlerden sonra çoğunluk gibi yaşamayanlarda mı?

Muhafazakâr- demokratlar demokrasi dersine epeyidir çalışmıyor. Başbakan'ın güle oynaya aştığı mahremiyet eşliğiyle birlikte muhafazakârlıktan da eser kalmadı. Hiç dünyevî velâyet, âlemin mahremine karışır mı? Ayıp, her şeyden önce.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 15.11.2013

GENÇLİK MÜHENDİSLİĞİ

Tayyip Erdoğan gençlikten ne istediğini Şubat 2012'de bir tören münasebetiyle açıklamıştı: *"Dünyanın hangi ülkesine bakarsanız bakın her iktidarın belli hedefleri vardır. O ülkedeki gençlik, insanlar üzerinde hedefleri vardır. Anayasamızın 24. maddesini bunu yazan çizenler açar bir okurlarsa devlete nasıl görev verdiğiniz gayet iyi görürler. Bu gençliğin **tinerci** olmasını mı istiyorsunuz? Büyüklerine **isyankâr** bir nesil mi olmasını istiyorsunuz? **Millî maneî değerlerinden kopuk, hiçbir istikameti olmayan, meselesi olmayan** bir nesil mi olmasını istiyorsunuz? Biz sizlerle burada anlaşılamayız. **Beyler önce başınızı öne eğin de hem çağdaş hem dindar bir nesil nasıl yetiştirilirmiş onu bir düşünün.** Dindar bir nesil özgürlüklere saygılıdır, farklı düşüncelere de saygılıdır."*

Adını ettiği saygının sınırlarındayız bugün. İkide birde, herkesin özgürlüğü benim teminatım altındadır der ya. **Demokratik bir toplumda esas olanın**, o kişi ne kadar demokrat olursa olsun, **kişisel teminat değil hukukî teminat** olduğunun bir kere daha altını çizelim. Teminat, tıpkı hoşgörü gibi arkaik bir davranış biçimi; bazen olur bazen olmaz. Tıpkı bugün olmadığı gibi!

Bu mühendislik hevesine rağmen çalışmaların başarıya ulaşması imkânsız. Buralar özgürlüğün tadına vardı bir kere. O çorbada AKP'nin de bolca tuzu var. Demokratikleşmenin geriye dönüşü yok. Vakit kaybetmesek iyi olacak.

AB'Yİ SANDVIÇE ALMAK

AKP, Avrupa'nın Avrupakuşkucu şemsiye partisi Avrupa Muhafazakâr ve Reformcu Partiler Birliği'ne üye oldu. Başbakan şimdi bizle kuruldu dese de yapı 2009'dan beri mevcut. Birliğin Avrupa Parlamentosu'ndaki temsilcisi de Avrupa Muhafazakârları ve Reformcuları. Ağustosta kurulacağı açıklanan AKP'nin Brüksel bürosu ihtimalen bu işlerle uğraşacak. Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi eski başkanı AKP milletvekili Mevlût Çavuşoğlu bu büronun da başını çekecek herhalde.

Avrupa sağıının şemsiye partisi **Avrupa Halkları Partisi'nin** yıllardır **AKP'yi oyaladığı bir vakıa**. Avrupalı Hristiyan Demokratlar AKP'ye gözlemci statüsünden öte bir statü veremedi. **Ancak bunun cevabı AB'ye gayet soğuk duran İngiliz Muhafazakârlarının başını çektiği marjinal oluşum olmamalıydı.** Avrupa sağıının 2004'lerdeki başat tartışmalarından birisi Türkiye'nin müstakbel üyeliği sonucunda AB'nin batıda

İngiltere, doğuda Türkiye olmak üzere siyasî Avrupa'ya soğuk iki büyük ülke tarafından sandviçe alınmasıydı. Umarım AKP tartışmanın farkındadır.

“AB YALVARACAK” EDEBİYATI

Bu defa Avrupa'nın ayağıımıza kapanacağı müjdesini Çevre ve Şehircilik Bakanı **Erdoğan Bayraktar** verdi. *“Ekonomide ve imalat sektöründe Türkiye Avrupa'yı geçti. Avrupa Birliği ya bize yalvaracak ya da mecbur kalacak”* demiş.

AB ile karşılaştırıldığında vasıflı eleman ve araştırma- geliştirme konusunda gayet yetersiz olan Türkiye'den böyle söz etmek abes. **Esas bağımlı olan burası.** Her ne kadar aynı ülkede her maldan üretmek diye bir keyfiyet olmasa da Türkiye'den **yapılan her 100 dolarlık ihracatın 62 doları ithal malı.** Katma değeri düşük ihraç malına ilâveten eskilerin montaj sanayii birkaç istisna dışında, sürüyor. Yalnız artık adı montaj değil, çözüm ortaklığı!

BM İKLİM ZİRVESİNDEN MÜTHİŞ HABER

Bayraktar'ı esas ilgilendirmesi gereken, Varşova'da süren toplantıda **Türkiye'nin “günün fosili”** olması. Yüzlerce stk'dan oluşan İklim Eylem Ağı tarafından takdim edilen ödül, müzakereleri tıkayan veya müzakerelerin gerektirdiği şekilde davranmayan ülkelere veriliyor. Türkiye ödülü Durban ve Doha'dan sonra üçüncü defa alıyor. Darısı seneye Lima Zirvesi'ne!

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dostumuz Rusya?

Cengiz Aktar 19.11.2013

Ama önce Kürdistan'dan başlayalım. Geçen perşembe *İMC* televizyonunda Diyarbakir buluşmasının, ne olursa olsun barış inşasını tekrardan konuşturacak olması bile kâfi demiştim. Pazar Başbakan Bismil'de *“tek millet, tek bayrak, tek devlet”* diyerek denge arasa da bir eşik daha aşıldı. Erdoğan, Barzani, Şivan Perwer, BDP, AKP gibi beş benzemizin biraraya gelmesi, “Kürdistan” sözcüğünün bir T.C. başbakanınca telaffuzu, Erdoğan'ın belediye ziyareti ve affın daha başlangıç olduğunu söylemesi azımsanacak şeyler değil. Kürt siyasetiyle müzakere ve barış inşasından başka yol yok.

Gelelim konuya. Türkiye- Rusya Üst Düzey İşbirliği Konseyi toplantısı perşembe ve cuma Başbakan'ın Moskova ziyareti münasebetiyle yapılacak. Rusya uzmanı değilim ama **hükümetin Rus muhipliğini epeyidir hayretle izliyorum.**

Rusya ile elle tutulur ilişki ticaret. Sanayi ve yatırım daha yavaş. Ticarette ezici pay doğalgazın; toplam gaz ithalatının yüzde 60'ı. Turizmin payı da kayda değer. TÜİK'e göre Ocak-Eylül 2013 arasında 18,4 milyar dolar ile Rusya ithalatımızda birinci, ihracatımızda beş milyar ile dördüncü. Ticaret hacmi yılda 33-35 milyar dolar seviyesinde. Ticaret dışında ağırlık inşaatta. Türkiyeli firmalar 1988'den bu yana Rusya'da 20 milyar dolarlık

1423 proje gerçekleştirmiş. Rusya'dan Türkiye'ye doğrudan yatırım hacmi ise 2002'den bu yana 2,7 milyar dolar. Şimdi fosil enerji devi Lukoil'in benzin istasyonları ve esas Akkuyu'daki kâbus nükleer santralle faaliyet artacaktır.

Bakalım **ikili siyasî ilişkilere. Burada işler aksi yönde ilerliyor.** Tarihten akıp gelen husumetin farklı biçimlerde ama özünde aynen sürdüğünü görüyoruz. **Balkanlar, Kıbrıs, Ortadoğu, İran, Kafkaslar ve Orta Asya'da Rusya ile hiçbir konuda ortaklıktan söz etmek mümkün değil.** Kısaca göz atalım.

Balkanlarda gizli gizsiz rekabet Soğuk Savaş'ın bitiminden bu yana sürüyor. Bu coğrafyadaki Ortodoks dayanışmasını ve İslavcılığı ciddiye almak gerekiyor.

Kıbrıs'ta Rusya çözümden yana değil. Nisan 2004'te yapılan Annan Planı referandumunun olumsuz sonucunun nedenlerini kayda geçiren BM raporunun Güvenlik Konseyi'ne gelmesinin hâlâ Rusya tarafından engellendiğini hatırlamak kâfi.

Ortadoğu ve Arap dünyasında Rusya ile Türkiye arasında, önce Libya şimdi Suriye'nin geleceği konusunda derin bir uzlaşmazlık mevcut. **Rusya Ortadoğu'da da Türkiye'nin açık rakibi, ortağı değil.**

Sadece Batı ve İsrail'in değil Türkiye'nin de başını ağrıtan **İran'ın atom bombası yapmasında teknik destek Rusya'dan** geliyor. Bu stratejik ortaklığı hafife almak mümkün değil.

Kafkaslarda Gürcistan savaşıdan bu yana Rusya hükümrانlığını tamamen yeniden tesis etmiş durumda. "Tavşana kaç tazıya tut", "böl ve yönet" taktiklerini kıyasıya uyguluyor. Azerbaycan ile Ermenistan ve Türkiye ile Ermenistan arasındaki anlaşmazlıklarda belirleyici güç. **Çözüm yanlısı değil.** Şu açık ki **Rusya'nın arkabahçesi Kafkasya'da Türkiye'ye yer yok.** Kafkasya'nın Rusya tarafındaki Müslüman topluluklar konusunda iki ülke arasında asırlardır süren husumet ise berdevam.

Orta Asya'da Şanghay İşbirliği Teşkilâtı ile başlayan ilişkinin akıbeti meçhul. **Siyasî İslâm'a neredeyse savaş ilân etmiş altı ülkeden oluşan Teşkilât en son Suriye konusunda hükümetin tamamen zıddı bir tavır aldı.**

Bunlara rağmen süren muhabbeti izah edebilmek için **geriye tek bir nokta kalıyor: Her iki ülkenin içerisi ve dış ilişkilerinde otoriterlik zemininde şekillenen güç politikaları ve bu bağlamda Putin'in Erdoğan'dan önde olması.**

Son bir basit soru: Her Türkiyeliden sorumlu Başbakan doğa hakkı tanımaz Rusya hükümetini protesto etmekten iki aydır tutuklu olan 30 Greenpeace aktivistinden biri olan vatandaşı **Gizem Akhan ve arkadaşlarının saliverilmelerini talep edebilecek mi?**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

ANAYASANIN RUHUNA FATİHA

Diyarbakir ruhunun yarattığı olumlu havayı solurken **yeni anayasada masanın devrildiği haberi geldi**. AKP'li **Mustafa Şentop**'un tanımıyla *"samimiyetini ispat etmiş tek parti olan AKP"* Anayasa Uzlaşma Komisyonu'ndan çekildi. Şimdi bakalım Komisyon'un tutanakları açıklanacak ve böylece kimin ne istemediği ortaya çıkacak mı? Eğer AKP "kendi anayasasını" dayatmaya kalkmazsa, bu iş seçimlerin sonuna kalır. Yeni anayasa yapılamaması tâli bir konu değil. Anayasa, **kalıcı barışın olmazsa olmazı. Sorunların çözümü için gereken ana senet**, adı üstünde.

ABD İLE RESET?

Davutoğlu'nun ABD ziyareti ve bu vesileyle verdiği mesajları okuyunca, acaba aynı hükümetten mi bahsediyoruz sorusunu sormadan edemiyor insan. Serdettikleriyle son aylardaki icraat neredeyse taban tabana zıt! Zararı yok, zira zararın neredesinden dönülürse kârdır. Ancak bu kadar afra tafradan sonra ABD'de söylenecek son söz bu mudur?

KÜRDİSTAN

Bülent Arınç hafta başındaki basın toplantısında Kürdistan kelimesinin Irak Anayasası'nda yazılı olduğunu söyledi. Doğru da mezkur **anayasanın tarihi 15 Ekim 2005**. Hükümete haber sekiz senede vasil olmuş.

MUHARREM İNCE VE RUM VATANDAŞLARIMIZ

Artık lapsus mu, Allah mı söyletti bilinmez. Özrünün kabahatinden büyük olduğu da açık. Ama bütün bunlar şaşırtıcı değil. Türkler gayrimüslimlerin kim olduğunu, başlarına neler geldiğini bilmez. İlk de değil. Ama artık tepki hemen geliyor. Rum vatandaşlarımız **Rumvader** vasıtasıyla CHP'li vekile **"hop dur orada"** dedi. Bu önemli!

İSTANBUL'DA NÜKLEER ENERJİ ZİRVESİ

Dün ve bugün İstanbul'da Doğu Avrupa Türkiye ve Ortadoğu'yu kapsayan bir Nükleer Enerji Geliştirme Zirvesi yapılıyor. Ayrıntı (www.nuclearenergysummit.com/TR/index.asp) sitesinde. **Memleketi nükleer kâbusa paldır küldür soğan hükümet artık bu tip bariz lobcilik çalışmalarına evsahipliği de yapıyor**. Hep şunu merak ederim: Nükleer enerjiyi ölesiye savunmaların evlâdı yok mudur? Tehlikeli, pahalı ve esas **sonsuz kadar kirli** bir enerjiyi bu çocuklara miras bırakmak için nasıl bir para ve iktidar hırsı vardır.

KAYAGAZI COŞKUSU KURSAKTA

Kayagazı rezervinin 13 trilyon metreküp olduğunu açıklandı. ABD'nin Enerji Enformasyon İdaresi'nin (EIA) yayımladığı rapora göre ise memlekette 4,6 trilyon metreküp kayagazı rezervi var. Bu miktar şu anki tüketimle 100 yıl yetecek kadar kayagazı demekmiş ama bu rezervin sadece 651 milyar metreküpü yani 14 yıl yetecek kadarı maliyet ve teknik anlamda üretilebilirmiş. Bu arada kayagazını çıkarmak için yapılacak tahribatın bedeli tabii hesap dâhilinde değil.

YERELLİK Mİ DEDİNİZ?

Diyarbakir Ekoloji Derneği'nin verdiği bilgiler memleketin yerellikten ne kadar uzak olduğunun göstergesi. Büyükşehir Belediyesi, Yerel Gündem 21 Kent Konseyi, Sanayici ve İşadamları Derneği (DİSİAD), Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Amed Surları Hevsel Bahçeleri'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmesi için harıl harıl çalışıyorlar. Yereldeki bu hayırlı girişime karşı merkezdeki **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Silvan Köprüsü ile şehrin tarihî On Gözlü Köprüsü arasındaki Dicle Vadisi'ni** "Yapı Rezerv Alanı" **olarak ilan etti**. Rezerv ama beton rezervi!

Hevsel Bahçeleri'ni de içine alan şehrin sebze ihtiyacını karşılayan bu verimli toprakta yüzün üzerinde kuş çeşidi yaşıyor. Alanın yapılaşmaya açılmasıyla kentin can damarı olan yeşil havza ortadan kalkmış olacak. Dicle Vadisi'nin yapılaşmaya açılmasının yanı sıra, Dicle üzerinde bu sefer Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından üç HES yapılması sözkonusu.

Merkezde alınan bu kararların hele şu çözüm sürecinde yerelde yaşayanlara sorulup danışılması gerekmez mi?

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Keramet sahibi bir başbakan

Cengiz Aktar 26.11.2013

Diyarbakir çıkartması, orada sarfettiği kelimeler, haber ettiği yenilikler Tayyip Erdoğan'ı, kızılı-erkekli çıkışıyla kendi kendini düşürdüğü gayriciddiyetten kurtardı bir bakıma. Devlet adamlığı, doğru zamanda doğru adımlar atmaya bilen siyasetçi kimliği öne çıktı. Basında ise her attığı doğru adımı büyötmek için alesta bekleyen zevat yine kerametine methiyeler düzdü. Oysa acaba Başbakan, iktidarının başındaki **"bir adım önde olma"** ve inisiyatif alma hâlini mi sürdürüyor yoksa tam manasıyla kontrol edemediği dinamiklerin ardından mı koşuyor?

AKP 2002'den bu yana Türkiye'nin demokratik değişiminin başaktörü konumunda. AB esinli reformlar sayesinde askeriye ve kemalizmle hesaplaşması, buna koşut olarak da dindar kesimi kamuya taşıyarak iade-i itibarda bulunması demokratik icraatının temel dayanaklarıydı. Bu müktesebatın yanı sıra müzmin muhalefet boşluğu, demokrasi alanının genişlemesini tamamen AKP'ye ihale etti. Parti kendi tabanının önünü açarken kemalist tasavvurun dışladığı, yok saydığı diğer itibarsızlar da açılan kapılardan daldılar. **Son yılların en yaygın siyasetî kelimelerinden birinin "açılım" olması tesadüf değil.**

Dolayısıyla, **iktidar olan AKP aynı zamanda ezber bozan bir muhalefet idi**. Bu şizofrenik durum, değişimi, reformu, hatta 2011 seçimleri sonrasında **siyasetin tamamını, sadece AKP'den beklemeyi beraberinde getirdi**. Alışkanlık bugün de sürüyor. Oysa hem AKP dönüştü, hem yeni aktörler siyaset alanına katıldı.

AKP'nin dönüşümü merkeze yani devlete iyice yerleşmesi ve buna koşut olarak hükümetin icraatının had safhada kişileşmesiyle tezahür ediyor. Bu tabloda, bırakın ezber bozmayı veya reformu, siyasete bile asil anlamında yer yok. **Tekadam ve yakın çevresinin tahayyül dünyasıyla sınırlı olan, el yordamı, kısa vadeli**

manevralar, içeriyle ve dışarıyla irili ufaklı kavgalar ve deneme yanılma kalıbıyla yapılan işler var.

Önümüzdeki seçim maratonunu da eklersek uzun erimli plan ve programlar yerine *ad hoc* icraattan öte pek bir şey yok. İşte bu çerçeveden bakınca **AKP'nin muhalif hâli çoktan bitti**. Ama **belki ön alan iktidar hâli de bitti**.

Başbakan'ın Diyarbakir adımına buradan bakınca görüntü berraklaşıyor. Keramet sahibi Başbakan görüntüsünün ardında yeni aktörler, yeni siyasetler ve yeni itirazlar var.

Bir defa, Öcalan'ın liderliğinde Kürt siyaseti ateşi keserek dönüştü. Ön alan, siyaset üreten ve memleketi siyasete davet eden bir konuma geldi. Türkiyelileşiyor, yeni anayasada en cesur ve demokratik teklifleri masaya getiriyor, memleketin bütün sorunlarıyla ilgili soru önergeleri veriyor.

İkincisi Gezi itirazı ve ikazı. **"28 Mayıs"** tüm gayrimeşrulaştırma çabasına rağmen yeni ve geri dönüşsüz bir dinamik olarak siyaset alanında yerini aldı. Farklı biçimlerde ve farklı konularda işlemeye devam edecektir.

Devlet partisi olmuş, lidere kayıtsız biat eden ve yeni toplumsal dinamiklerin önünden değil arkasından koşan bir parti görünümü veren AKP'nin, onlarla sinerji yaratması kolay mı? Hükümetin çözüm ve barış inşası konusunda aylardır doğru ve güçlü adım atmadığını hatırlayacak olursak Diyarbakir, Tayyip Erdoğan'ın **kerametinden ziyade yanılığdan geri dönme ve barış inşasını yanılarak öğrenme adımı**. Tıpkı demokratikleşme paketi gibi. Bu arada kaybedilen zaman ise cabası.

Diyarbakir sonrasında hükümetin Kürt politikasını yapanlardan **Yalçın Akdoğan** Başbakan'ın *"dağdakiler inecek, cezaevleri boşalacak"* sözünü *"temenni"* olarak düzeltirken lafı silâhsızlanma ve PKK'nin kendini feshetmesi koşuluna kadar getirdi. Oysa barış inşası süreçlerinde silâhsızlanma ile müzakere birbirine paralel ilerler. Öğrenmenin sonu yok.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 29.11.2013

YENİ DEMİR PERDE

Şu sırada AB dönem başkanı Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta çok tatsız bir toplantı gerçekleşiyor. Hesapta **AB'nin Doğu Ortaklığı** politikası çerçevesinde dört eski Sovyet ülkesi **Ermenistan, Gürcistan, Moldova ve Ukrayna'nın** AB ile önümüzdeki dönemde ilişkilerini belirleyecek olan anlaşmalar imzalanacaktı. **Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Anlaşmaları** ilişkilerin temelini oluşturuyordu. 2008 Gürcistan işgalinden bu yana 19. yüzyıllı kaba kuvvet siyasetine rücu etmiş bulunan Rusya aylardır dört ülkeye AB ile anlaşma imzalamamaları için şantaj yapıyor. AB'ye karşılık teklif ettiği ise Avrupa'nın son komünist ülkesi Belarus, Kazakistan ve kendisinden oluşan ve **silah ile fosil yakıttan ibaret güdük bir serbest ticaret alanı** ile **ortak hava savunma sahası**!

Perşembe akşam itibarıyla Ermenistan ve Ukrayna şantaja boyun eğmiş, Gürcistan ve Moldova ise hâlâ direniyordu. Rusya'nın son olarak, bu iki ülkeye uyguladığı şarap ve maden suyu boykotuna rağmen! Önce

Ermenistan'da şimdi ise Ukrayna'da hükümetlerin Rus şantajına boyun eğmesi kitlesel tepkilere yol açtı. Arkası illâki gelecektir. Ne talihsiz tesadüftür ki Ukrayna Avrupa kıtasında detantı gerçekleştiren AGİT'in bu yılki dönem başkanı.

Bunları, gelecekleri Putin'in iki dudağı arasında olan dört ülke halkının makûs talihini hatırlatmak babında yazmıyorum sadece. **Ankara'nın kiminle yakın dostluk ve stratejik ortaklık peşinde olduğunu da hatırlatmak için yazıyorum.**

VENEDİK KOMİSYONU

TÜSİAD ve **İstanbul Politikalar Merkezi** çarşamba günü Meclis'in rafa kaldırdığı ve muhtemelen 2015 sonrasına ertelenen anayasayı masaya yatırdı. Politikacıların beceriksizliğine rağmen memleketin anayasa ihtiyacı su götürmez. Ne kadar konuşulsa o kadar hayırlı.

Demir Perde'nin açılması sonrasında Avrupa'nın doğusunda ortaya çıkan fiilî duruma acil çareler bulmak gerektiğinde bütün Avrupalı kurumlar kolları sıvamıştı. Avrupa Konseyi (AK) ile Avrupa Birliği'nin başını çektiği çalışmaların amaçlarından biri bu ülkelere Batı normlarında demokrasiye ulaşmaları için teknik destek vermektir. AK bünyesindeki Venedik Komisyonu işte bu çerçevede, Türkiye'nin de dâhil olduğu 18 üye devlet tarafından Mayıs 1990'da kuruldu. Tam adıyla "**Hukuk yoluyla demokrasi için Avrupa komisyonu**".

Türkiye o vakitler kendini komünist doğu Avrupalılardan çok üstün gördüğü için ne Komisyon'a ne de Avrupa Konseyi'nin diğer teknik destek mekanizmalarına tenezzül etmişti. **Bugün bütün doğu Avrupa ülkeleri bizimkinden kat be kat demokratik anayasalara sahipler. Bizim halimiz ise ortada...**

VİCDANA ÇAĞRI

Hapiste **162'si ağır olmak üzere 544 hasta mahkûm** var. Adli Tıp Kurumu'nun "cezaevinde kalamaz" raporlarına rağmen envaiçeşit bürokratik ve yasal engel dolayısıyla salıverilemiyorlar.

SQUATTING

Temmuzda yazdım: "Kavram buralara yabancı. Zengin memleketlerde gözden düşmüş mahallelerde evsizlerin boş konutlara başlarını sokmalarını tarif eder. Âdetin yaygınlaşması yakındır. *Radikal*'de **Ahmet Turan Köksal**'ın verdiği bilgilere göre **İstanbul'da 2,5 milyona yakın konut var, yaklaşık 350.000'i boş!** Yetmemiş ki 300.000 yeni konut daha yapılıyor. 2023'e kadar tahminler 5,2 milyon konut. Eh artık evsizler ki sayıları bu gidişle çoğalacaktır, evlerden ev beğenecek..." derken bizim **Işıl Cinmen Habertürk**'te ilk pasifik işgali bulup yazmış: (<http://m.haberturk.com/yasam/haber/896453-don-kisot-kadikoyu-iskal-etti>)

AKLINIZDA OLSUN

Bugün **Dünya Hiçbir Şey Satın Almama Günü!**

cengizaktar@gmail.com

Peki, o sandık demokratik mi

Cengiz Aktar 03.12.2013

Sandığa dört ay kaldı. İktidarın sandığın sonuçlarından ibaret demokrasi anlayışı mâlum. Bir kere kazandın mı bir sonraki seçime kadar sınırsız bir icraat hakkın doğuyor. Meşruiyetini de seni seçen çoğunluktan aldığından bir sonraki seçime kadar verilecek hesabın da yok. Bugün, varolan bütün denge ve denetleme sistemlerinin AKP iktidarı boyunca kadükleşmesinin nedeni bu “**hesabı sandıkta verimiz**” mantığıdır.

Şimdi, bu kavruk ve çağdışı demokrasi anlayışına temsiliyet babında bir kredi açalım. Farz edelim ki gelecek seçimlerde iktidara oy verecek olan kitlenin tercihi özgür iradesiyle tecelli ediyor. Ancak bu varsayımın doğru olabilmesi için asgarî koşulların yerine gelmesi gerekiyor. Dolayısıyla soru şu: **Sandığa giden yol ne kadar demokratik?** Asgarî koşullar arasında en başta siyasî partilerin şeffaf işleyişi, seçim sistemi ve temsil adaleti var. Kamuoyunun tartıştığı, nisbeten iyi bilinen bu koşullar fevkalade sorunlu.

Mevcut partilerin gayridemokratik yapıları, aday belirleme süreçlerini parti patronlarının paşa keyfine terk etmiş durumda. Bunun sonucu olarak ister merkezî ister mahallî seçimler olsun, adayların temsiliyeti son derece yetersiz. Misalen önümüzdeki ilk seçimde sandık yerel seçim için bile değil...

Böylesine gayridemokratik bir aday belirleme sonucunda seçmenin önüne çıkan aday, liste usulü nisbî temsil seçim sistemi sayesinde seçmenin iradesinden azade. Demokrasi fukarası tabloyu temsil adaletsizliği tamamlıyor. Baraj üzerine söylenecek söz dahi kalmadı.

Sandığın kararını derinden etkileyen bu sorunlu seçim sistematığına AKP iktidarı boyunca iki önemli husus daha eklendi. Tarafsız haber alma ve bilgilenme zaafı ile Yüksek Seçim Kurulu (YSK) kararları.

AKP iktidarından önce de haber ve bilgi akışında her zaman zafiyet mevcuttu ancak basının bağımlılığı artık had safhada. **Böylesine sakat bir enformasyon ortamında özgür seçmen iradesinden bahsedilemez.**

Kasım sonunda Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Stockholm’de şeffaflık ve basın özgürlüğüyle barış ve istikrar arasındaki ilişkiyi masaya yatırdı. AGİT Medya Özgürlüğü Temsilcisi **Dunja Mijatović** ile Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EJF) eski Başkanı **Arne König** Türkiye’den bahsettiler. Mijatović hapisteki 64 gazetecinin durumunu hükümetle görüştüklerinde bir kez daha bu gazetecilerin terör suçu işledikleri cevabını aldıklarını hatırlatmış. Şu tesbiti değerli: “*Toplumda çoğunluk eğer ifade özgürlüğünü bilmiyorsa terörle mücadele kanunlarının gazetecilere karşı kullanılması normal olarak görülüyor. Gazetecileri terörist olarak damgalayanlar bizleri kandıramazlar. Medya seçimler ve demokrasi için de çok önemli işlevler görmektedir.*”

New York merkezli Gazetecileri Koruma Komitesi CPJ’nin 2013 raporu yayımlanmak üzere. Geçen yıl Türkiye 49 gazeteciyle listede İran’ın ardından ikinci gelmişti. CPJ Yönetim Kurulu Başkanı **Sandra Mims Rowe** bu yıl da Türkiye’nin başa güreşeceğinden emin.

Ve YSK meselesi. **Sabah**’ın haberine göre YSK Başkanı **Sadi Güven** “*Aday olacak bakanların durumunu da tartıştık. Oybirliğiyle bakanlıktan istifa etmelerine gerek olmadığı yönünde ilke kararına varıldı*” demiş. Şimdi **aday-bakanlarımızdan ellerindeki iktidarı ve imkânları seçimde kat’iyen kullanmayacaklarını bekleyeceğiz.** Öyle mi?

Aynı YSK geçenlerde kendilerine Adalet Bakanlığı tarafından iletilen, seçmen sayısı ile ilgili bir CHP milletvekilinin soru önergesini geri çevirdi. Gerekçe şu: "seçmen sayısı, seçimlerde basılan oy pusulası ile kullanılan oy pusulası sayısı" gibi bilgileri "kurulun yargısal niteliği nedeniyle milletvekillerinin yazılı soru önergelerine yanıt verilemeyeceği"!

Sandığa giden yol ne kadar demokratik diye sormuştuk.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 06.12.2013

DEVLET DİNİ

Kavgada belirleyici olan 2004'teki MGK kararının uygulanıp uygulanmaması değil, AKP'nin askeriyeyle iyi geçinerek devletleşmeye olan hevesi. Kendi temsil ettiği "**devlet dininin**" dışında kalan sivil cemaatlerin meşruiyeti kendisi (ve devlet) için sorunlu. Kemalist bir kurum olan Diyanet'e nasıl itibar ettiğine bakmak kâfi. Ama devlet ve askeriyeyle şeytanî ittifaklar yapılamayacağının ispatı yine tam o aralar hazırlanan hükümet karşısı darbe planları ve partiyi kapatma teşebbüsü. **Askersizleşme, tekrarlayalım, yarım yamalak olmaz.** Demokratlarla birlikte bu gerçeği en çok Hizmet dile getirmede mi?

ZAMANI GERİ SARMAYA ALIşANLAR

Rusya'nın yeni demir perdesi, tekrardan tesis etmek istediği sulta Ukrayna'da koca bir trajikomediyeye dönüştü. Kiev'de **Avromaydan**'da toplanan halk artık Başkan **Yanukovi**'in, Rusya'nın şantajı sonunda imzalamaktan vazgeçtiği AB anlaşmalarının da ötesinde, gitmesini istiyor. Olan biten **AB'nin zaafını değil Ukrayna halkı için ne denli değerli olduğunu gösteriyor**. Hani Ankara'nın çoktan cenaze namazını kıldığı şu AB'nin...

AB İLİşKİLERİ

Hükümet Avrasya, Ortadoğu, Afrika'yı dolaşıp unuttuğu AB'ye geri geliyor. Vize kolaylığı konusunda hafta içi varılan **mutabakatın özü**, vize müzakerelerinin başlaması için bugüne kadar **geri kabul anlaşmasında ayak direyen Ankara'nın inadından vazgeçmiş** olmasdır.

İKLİM KÂBUSU

Ömer Madra şenmemiş **Açık Radyo**'nun kasım ayı bültenini günlük felâketler kroniği olarak derlemiş. "**Dante'nin İlahi Komedyası'na Nazire - Tek Bir Ayın İklim, Felâketler ve Mücadeleler Tarihçesi**" adını

verdiği tüyler ürpertici güncel arkeolojik çalışmayı okumanızı ve hâlâ etrafınızda meselenin vahametinden şüphe duyan varsa onlarla paylaşmanızı hararetle tavsiye ederim. (www.acikradyo.com.tr)

ŞEFFAFLIK SIRALAMASI

İlk yılsonu raporu Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nden geldi. İncelenen **175 ülkenin yüzde 69'u kritik seviye olan 50'nin altında. Bu, ciddi yolsuzluk şaibesi var anlamını taşıyor. Türkiye geçen yıl 49, bu yıl da tam 50'de. Yani arafta.** Türkiye'de görüşülenlerin yüzde 55'i son iki yılda yolsuzluğun arttığını düşünüyor; yüzde 21'i anketteki sekiz sektörün en az birinde rüşvet verdiğini ifade ediyor. Yolsuzluğa en fazla karışan kurumlar sıralamasında siyasî partileri medya ve Meclis izliyor. (www.transparency.org/gcb2013/report)

CENEVRE ANLAŞMASI- TAHRAN PROTOKOLÜ

Dışişleri Bakanı, BM'nin beş daimî üyesi ve Almanya'nın İran ile Cenevre'de vardığı nükleer mutabakatın yolunu 2010'da Brezilya ile Türkiye'nin kotardığı ölü doğmuş Tahran Protokolü açtı diyor. AKP muhibbi gazeteler de bu iddiayı olduğu gibi kabul ediyor. **Protokolde ne uranyum zenginleştirme işinin gerçek bir denetimi vardı, ne de Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu ile işbirliği.** Kaldı ki mezkûr protokolden önce 2009'da benzer bir pazarlık ABD ile İran arasında dolaylı cereyan etmiş ve sonuç vermemişti. Biraz tevazu ve ciddiyet...

Çanakkale Savaşları

Mâlum, devlet şevkle 2015'te Çanakkale Muharebesi'nin 100. yılını hazırlıyor. En son, şehrin iskele meydanında **"Çanakkale Valiliği 2015 Koordinasyon Merkezi"** kuruldu. Sıra **Çanakkale Savaşları Müzesi'**nde. Çanakkale memleketin ihtimalen kişi başına en çok müze düşen şehri. Çanakkale Şehitlik Abidesi Savaş Eserleri Müzesi, Çanakkale Boğaz Komutanlığı Deniz Müzesi, bi dolu sanal müze ve yurdu dolaşan Gezici Çanakkale Müzesi. **Tema hep ama hep savaş.** Lâkin belli ki yetmemiş.

JOSEPH PULITZER

Efsanevî Macar asıllı Amerikalı gazeteci: **"Okunmak için kısa yaz, anlaşılacak için berrak yaz, akılda kalmak için renkli yaz."**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kafkas cephesinde hareketlilik

Cengiz Aktar 10.12.2013

Dışışleri Bakanı perşembe günü Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı'nın bir toplantısına Türkiye'yi temsilen katılmak üzere Erivan'a gidiyor. Normal şartta adî bir vaka sayılacak bu seyahat pek çok nedenden ötürü ayrı bir mana ifade ediyor. İki ülke arasında diplomatik ilişkilerin olmayışı, Türkiye'nin "olmayan" Ermenistan politikasını Azerbaycan'a ihale etmiş olması, Ermeni Soykırımı'nın yüzüncü yılında hükümetin ne yapacağını bilmiyor olması, bölgesel ve küresel iddialar peşinde koşmaktan komşularla genelde kötü olan ilişkileri küçümsemiş veya savsaklamış olması başlıca nedenler.

Bakan 5 Aralık'ta Kiev'de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilâtı'nın (AGİT) bakanlar toplantısı münasebetiyle bu haftaki ziyaretine hazırlık yaptı. Azerbaycan, Ermenistan, 2014'te AGİT başkanı İsviçre ve Rusya dışışleri bakanlarıyla görüştü.

Azerî ve Ermeni devlet başkanları ise Ocak 2012'den sonra ilk defa geçen kasımda biraraya geldiler. Bunu 5 Aralık'ta Kiev'de Azerî ve Ermeni bakanların ABD, Fransa, Rusya'dan oluşan Karabağ müzakerecisi Minsk Grubu ile toplantısı izledi. İki hasım ülke yetkilileri başkan veya bakan seviyesinde 2014 başında yeniden biraraya gelecekler. Her ne kadar Kafkasya'da siyasî toplantı yapmak illâ bir gelişme ifade etmese de yakın zamandaki trafik Rusya'nın bölgeye ilişkin statükocu tavrında bir değişiklik oluyor mu sorusunu sordurtuyor. Bununla bağlantılı ikinci soru, bölgede Rusya sponsorluğunda bir yeni statükoya doğru mu ilerlendiği. Azerbaycan ve Ermenistan'ı AB'nin çekim alanından şimdilik çekip alan Rusya'nın Karabağ'da kefil olacağı bir yeni durumdan söz ediliyor. Bu, Ermeni ordusunun Karabağ dışında kontrol ettiği yedi Azerî bölgesinden (reyon) tamamen boş tutulan üçünün Rus barış kuvvetleri denetimine verilerek Karabağ düğümünde görece bir ilerleme kaydedilmesi. Azerbaycan'ın kazanmış görüneceği ama Ermenistan'ın kaybetmeyeceği bir adım!

Karabağ'da kalıcı çözüm açısından bir yere götürmeyecek bu adım daha ziyade Ankara açısından önemli. Nitekim konuşulan, Türkiye'nin Karabağ'a yönelik bu adım sayesinde Kars- Gümrü- Tiflis demiryolunun Kars- Gümrü sektörünü açabileceği. Kapalı sınırı değil sadece demiryolunu açarak Azerileri kızdırmadan Ermenilere 2015 için bir jest yapmak ve zevahiri kurtarmak.

Zira 2015'e doğru resmî Türkiye'nin uluslararası inkâr faaliyetlerinde güvendiği dağlara epeyidir kar yağıyor. ABD'deki Yahudi lobisine sırtını vererek yaptığı çalışmalar İsrail'le süren soğukluk dolayısıyla artık pek anlamlı değil. Daha önemlisi, bugün artık Yahudi Soykırımı'nın biricikliğine istinaden Ermenilerin başına geleni azımsayan Bernard Lewis ve Günter Levy gibi Yahudi akademisyenlerden Türkiye'nin inkârcı tezine hayır yok. Yeni kuşak Yahudi akademisyenler soykırımı soykırım demekle kalmıyor, 2015 için ses getirecek işlere de imza atıyor.

Üzerinde küresel mutabakat olan soykırımın reddiyesinde Türkiye Azerbaycan'la stratejik ortaklıklar geliştirerek, diğer yanda dev ve lüzumsuz projelerini Batılı şirketlere peşkeş çekerek 2015'i idare eder ama vicdanen kaybetmeye devam eder.

Makro bir açıdan bakarsak, hükümetin bugüne kadar kırıp döktüğü, savsakladığı ve küçümsediği komşu ilişkilerine nasıl iştihakla sarıldığını görmek hoş doğrusu. Bakan Davutoğlu Erivan'dan AB dönem başkanı Atina'ya oradan da kapsamlı çözüm arayışlarının giderek yüksek sesle konuşulduğu Lefkoşa'ya geçiyor. Zararın neresinden dönülürse kârdır da bakalım büyük usta ne diyecek.

Cuma notları

Cengiz Aktar 13.12.2013

DENETSİZ TÜRKİYE

İktidarların denetlenme sevmediği bilinir, ama bugün gibi denetimin külliyen istisna olduğu bir dönem görülmedi. Komisyondan kavga gürültü geçen 2014 Bütçe Tasarısı salı Genel Kurul'a indi. Denge ve Denetleme Ağı da şeffaf bütçe önerilerini açıkladı.

Taraf 'ın haberine göre, son Sayıştay raporunda 31 bulgunun 15'i denetçi raporundan çıkarıldı. 277 sayfa rapor kuşa çevrildi. Kılıçdaroğlu'nun faş ettiği belge ortada. Denetçi raporunda yer aldığı hâlde özette yer almayan bulgular daha çok mevzuata aykırı işlemler! Denetim, acele ve ketsiz kalkınmanın, dolayısıyla AKP iktidarının önünde engel. Bedelini toplumca ödemeye devam.

DEVLET SIRRI KONFORU

Aynı denetsizlik çerçevesinde Devlet Sırları Kanun Tasarısı Haziran 2012'de komisyonda kabul edildi. Sırra karar veren kim? Başbakan başkanlığında dört bakandan, yani tamamen siyasî iktidardan oluşan kurul. Kendince devlet sırrı olan bilgi, belge ve kayıt 50 yıl devlet sırrı olarak korunacak! Demokratik memleketlerde benzeri yok.

Tasarı daha yasalaşmadı, şimdilik Ceza Muhakemeleri Kanunu Madde 47 ile idare ediliyor ama hükümetin kurduğu Darbe ve Muhtıraları Araştırma Komisyonu bile "devlet sırrı" damgalı belgelere ulaşamamıştı.

KPK TOPLANTISINDA FİYASKO

Avrupa Parlamentosu ile TBMM arasında ta Ankara Anlaşması döneminde kurulmuş olan bir Karma Parlamento Komisyonu var. 1966'da yapılan ilk toplantıdan beri Türkiye'deki askerî darbeler veya başka sorunlardan ötürü toplantılar bazen ertelendi bazen gerçekleşemedi. Yakın dönemde Komisyon'daki aşırılar dolayısıyla sert takışmalar cereyan etti. Ancak 5 Aralık'taki 73. toplantıda yaşanan fiyaskonun benzeri daha önce yaşanmadı. Açılış konuşmaları akabinde Meclis Başkanı, AB Bakanı ve KPK eşbaşkanı AKP'li Afif Demirkıran toplantıdan ayrıldı. Kalan AKP'liler ayrılan Bakan ve eşbaşkanın seçim çalışmaları nedeniyle ayrıldığını söylemekte beis görmediler. İş artık öyle bir noktada ki, iktidara AB deyince millî şişinme vesilesi misafirperverlik dahi geçersiz.

MANDELA

Küresel güç adayı Türkiye, Drogba'nın saygısına soruşturma açarken UEFA uluslararası saygı duruşunu dayatıverdi. Küresel güç adayı, cenaze törenine başbakan seviyesinde katılamadı. Adayımız Obama'nın Mandela'yı tarif eden "sadece mahpusu değil gardiyanı da özgürleştiren irade " sözünü ise duyamadı.

İKİNCİ RAPOR OECD'DEN

Eğitim sisteminin hâli dershaneler üzerinden bir nebze olsun konuşuluyorken OECD'nin üç yılda bir yapılan PISA 15 yaş grubu için yetenek ölçme çalışması sonuçları geldi. Rapor 65 ülkeden 400.000 öğrenciyi kapsıyor. Türkiye'nin ortalaması 2010'a göre biraz yükselse de ortalamanın çok altında, 42. sırada. Matematik, okuma anlama, bilim ve sorun çözme ağırlıklı testler bilginin niceliğini değil niteliğini değerlendiriyor. Memleket açısından şaşırtıcı değil, mal meydanda.

PISA raporu toplumun yaratıcılık ve sorun çözmedeki beceriksizliğini iyi anlatıyor. Sorun çözememeyi her gün yaşıyoruz, yaratıcılık ise kurnazlıktan öteye geçmez. Öyle teşvik edilen bir şey de değildir mâlum. Çocukluktan itibaren "icat çıkarma" derler, eski köye yeni âdet de pek hoş görülmez!

BETAM'ın geçen haftaki Ar-Ge notunda hatırlatıldığı gibi bütçedeki harcama 2003'te millî gelirin yüzde 0.48'iyken 2012'de yüzde 0.92'ye çıktı. Patent başvuruları artıyor ama daha çok, düşük teknoloji sektörlerinde. Bu zaaf zaten yapılan ihracattaki cılız katma değerde ortaya çıkıyor.

Elime geçen bir diğer çalışmada iki karşılaştırma manidar: İlk, ithal ettiğimiz ürünler üzerinden dışarıya ödediğimiz Ar-Ge giderimiz yıllık beş milyar dolar olan Ar-Ge harcamalarımızın iki katı. İkincisi bu aynı miktar tek başına Google şirketinin Ar-Ge harcamasına eşit. Bakan Nihat Ergün "ceketimizi satarız Ar-Ge için " demişti ya...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vize meselesi

Cengiz Aktar 17.12.2013

Dün hükümet Avrupa Komisyonu ile vize muafiyeti müzakeresinin başlamasını sağlayacak adımı attı ve "Vize Serbestîsi Mutabakat Metni" ile "İade ve Geri Kabul Anlaşması" imzaladı. Geri kabul Türkiye üzerinden Schengen ülkelerine intikal etmiş yasadışı göçmenler ile Türkiyeli yasadışı göçmenlerin Türkiye tarafından geri kabulü demek. İlk bakışta altından kalkılması çok çetin gibi görünse de esas yasadışı göçmeni geri göndermek fiiliyatta çok çetindir. Dolayısıyla endişeye mahal yok. Üstelik anlaşma Türkiye'nin, sade AB değil dünya standartlarının gerisindeki iltica ve göç mevzuatına gereken dikkati sarf etmesini sağlayabilir.

Vize meselesinde bıçak kemiği çoktan deldi. Türkiyelilerin olur olmaz nedenlerden reddedilen vize başvuruları, fahiş vize fiyatları, gülünç vize süreleri, konsolosluklarda memurların tavırları vatandaş için bitmez tükenmez eziyet ve hakaret vesileleri... Gümrük birliği içinde olduğumuz AB ülkeleriyle bağlantıda olan iş dünyasının vize çilesi dolayısıyla yaşadığı haksız rekabet üzerine artık akademik çalışmalar yapılıyor. Öğrenci değişim programı Erasmus'a katılıp üniversitesine gidemeyen öğrenci, ortak olduğu araştırma projesi bağlamında toplantıya katılamayan öğretim üyesi, uçağa atlayıp habere gidemeyen gazeteci... Türkiyelilerin mağduriyeti hakikaten akıl alır gibi değil. İKV ve TOBB'un bir Brükselli STK ile birlikte Kasım 2009 ilâ Ocak 2010 arasında işleme koyduğu Visa Hotline şikâyet masası iki ayda 1000 başvuruya ulaşmıştı.

Hükümetler, akademi ve sivil toplum bu haksızlığı daima hukuk yoluyla ve temel akitlere dayanarak çözmeye çalıştılar. Yıllar boyunca AB ülkeleri mahkemeleri, AİHM ve Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) nezdinde açılmış davaların haddi hesabı yok. İctihatsa içtihat, emsalse emsal, artık AB tarafının dayanabileceği hiçbir hukukî gerekçe kalmadı. En son, Ankara Anlaşması'nın Katma Protokolü gereği Türkiyelilere aktif hizmet sunumunda vize serbestisini teyit eden ABAD'ın 23 Şubat 2009 Soysal Kararı bile meseleyi çözmeye yetmedi. Almanya ve Danimarka dışında kalan dokuz AB ülkesi kararın vecibelerini yerine getirmekten bugüne kadar kaçındılar. Bu tavra mesnet oluşturan "Türkiye'den akın akın gelecek işsizler" ise artık göç verdiği kadar göç alan Türkiye'ye verilebilecek tek cevap olmaktan çoktan çıktı. Bu esnada AB Arnavutluk, Bosna- Hersek, Karadağ, Makedonya ve Sırbistan'a vize muafiyeti uygulamaya başladı. AB ile ilişkileri Türkiye'ye oranla çok yeni olan ve gümrük birliği gibi somut bir ilişki içinde olmayan bu ülkelere uygulanan muafiyet karşısında Türkiye'ye uygulanan şartlar iyice sırtmaya başladı.

Dün nihayet imzalanan anlaşmalar adaletsizliğin telafisi için atılmış önemli bir adım. Bunu küçümsemenin anlamı yok. Üstelik halkın AB'ye bakışını olumlu yönde etkileyecek bir aşama bu. Ancak büyümek ve manasız beklentiler yaratmak da yersiz. Hükümetin müzakereye biçtiği üç buçuk yıllık süre mâkul olsa da sonuç illâki bütün vatandaşlara vize muafiyeti demek olmayabilir. Tahminen işdünyası, akademi, haberciler, AB'de akrabası olan vatandaş ilk planda kolaylık görecektir akabinde muafiyete tabi olacak. Diğerlerine ise süre ve fiyat açısından vize kolaylığı gelecek. Hâlen vatandaşın elindeki 10,5 milyon civarı pasaportun 8,7 milyonu vizeye tabi, diğerleri muaf. Vizeden şimdiden muaf olanlar arasında 1,4 milyon "hususî" yani yeşil pasaport epeyidir AB tarafının dikkat çektiği bir uygulama. Müzakerede çetin bir pazarlık konusu olması beklenmeli.

Sonuçta, yıllar boyu süren hukuk savaşları ve bugün geline noktanın gösterdiği odur ki AB'nin Türkiye ile ilgili "vize sancısı" iktisadî olmadan önce siyasî ve dinî. Dolayısıyla kalıplaşmış takıntıları ve özcü ezberleri bozacak her adım hayırlıdır.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 20.12.2013

KATHARSİS

Ameliyat değil soruşturma ve aynı zamanda bir nevî katharsis, yani arınma. İrileşen pastanın, uzun ve mutlak iktidarın, aşırı özgüvenin ve dengesiz denetsiz kamu idaresinin doğal sonucudur bu çapta yolsuzluk. "Şeffaflık" şimdilik bu şekilde tecelli ediyor bu memlekette. Bu boyutlarda bir ifşaatı AKP- Hizmet kavgasına indirgemek nasıl bir akıl tutulmasıdır? Yolsuzun hiç mi suçu yok? Ergenekon daha mı farklı gelişti? Tıpkı Ergenekon gibi uzun bir izleme ve delil toplamadan söz ediliyor.

İktidar ve yakın çevresi lafı dolandırdıktan sonra yolsuzluk başka darbe teşebbüsü başka demeye getiriyor ve adlî- cezaî sorumluluğun siyasî sorumluluk olmadığını anlatmaya çalışıyor. Trajikomik...

MİLLÎ İRADE PARTİSİ

Gezi esnasında AKP'nin düzenlediği millî iradeye saygı mitinglerinin sloganı "büyük oyunu bozmaya haydi tarih yazmaya " idi. "Millî irade" o zamandan beri görev başında. 2011'de yüzde 50 oy alan AKP millî iradenin temsilcisi, geriye kalan ise tabiatıyla gayrimillî irade. Bu düz mantık sonucunda AKP gibi düşünmeyen gayrimillî iradeye herşey mubah.

Millî iradenin esas temsilcisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ne hâlde olduğunu anlamak için şu sıralar cereyan eden bütçe görüşmelerini izlemek kâfi.

Kamu geliri toplamada kaynak, miktar ve yöntem, toplanan gelirin nereye, ne kadar ve hangi kurum aracılığıyla harcanacağını, bütçe hakkı uyarınca millî irade belirler. Oysa oy çoğunluğu sayesinde millî iradeyi temsil etme iddiasındaki hükümet ve AKP Meclis grubu, millî iradeyi temsil eden yasamaya artık bütçe hakkını lâıkiyle kullanmayı bile çok görüyor.

Ne nahoş tesadüftür ki Sayıştay'ın denetim işlevinin devre dışı bırakıldığı uyduruk bütçe görüşmeleri, nedeni tam da denetimsizlik olan yolsuzluk ifşaatıyla iyice akamete uğradı.

AİHM SOYKIRIM KARARI

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Doğu Perinçek'in soykırımı inkârı için, Amerikanvârî bir okumayla "fikir beyan etme özgürlüğü" demiş. Ancak bunu derken Yahudi Soykırımı'nı ayrı tutmayı ihmal etmemiş, üstelik uluslararası bir mahkemece teyit edildi demiş! Nüremberg'de böyle bir hüküm olmasa da. Bizim inkârcı koro ve davaya taraf olan hükümet tabii bayram ediyor. Bir de utangaç inkârcılar var, şu "tarihçiler tartışın" diyenler. Tarihçiler bunu çoktan tartıştı ve karara bağladı. Ama kesin olan meselenin hukukçulara bırakılamayacağı. Lozan'daki mahkeme soykırım diyor, Strazburg mahkemesi olmayabilir diyor! Arada vicdan, yerlerde sürünmeye devam ediyor.

EKÜMENİK VE "YEŞİL" PATRİK'E DOKTORA

Boğaziçi Üniversitesi kuruluşunun 150. yılı münasebetiyle ezber bozmaya devam ediyor. Kasım başında soykırımdan kurtulmak için ihtida eden Osmanlı Ermenileri Konferansı'ndan sonra geçen perşembe akademinin ve bütün resmî Türkiye'nin dışladığı İsmail Beşikçi hocayı fahri doktorayla onurlandırdı. Dün de Ortodoks dünyasının ruhani lideri Ekümenik Patrik Bartholomeos'u çevre bilinci için sarfettiği çabalara istinaden ve üniversitenin Çevre Bilimleri enstitüsünün teklifi üzerine fahri doktora ile onurlandırdı. Patrik'in ekümenik sıfatı da doksan yıl sonra ilk kez bir devlet kurumu tarafından kayda geçirilmiş oldu.

ÜÇÜNCÜ RAPOR CPJ'DEN

Yılsonunun üçüncü raporu CPJ Gazetecileri Koruma Komitesi'ninki. Bulgulara göre bu yıl dünyada 211 gazeteci hapiste. En çok gazetecinin hapiste olduğu ülke ise 40 gazeteciyle Türkiye. Şampiyonumuzu 35 tutuklu gazeteciyle İran ve 32 gazeteciyle Çin izliyor. Tebrikler Türkiye.

Yolsuzluk, AB ve AKP

Cengiz Aktar 24.12.2013

Bal tutan her memlekette parmak yalar. Kamusal alanda hizmet veren tüm görevlilerin, ister seçilmiş ister atanmış olsun ellerindeki otoriteyi kendi çıkarları için ve/veya kötüye kullanmaları âdi vakadır. **Mesele bunu asgarîye indirmek** ve bir bakıma **kamu görevlisini iktidarın cazibesinden korumaktır**. Yolu, çeşitli denge ve denetleme mekanizmasının varlığı ve iyi işlemesinden geçer.

Hiçbir iktidar veya makam sahibi denetlemeden hoşlanmaz. Ancak denetleme zaafı kuruma, şirkete, topluma ve ülkeye er veya geç zarar verir. Tıpkı bugün yaşadığımız gibi.

AKP'nin iktidar döneminde "Türkiye pastası" çok büyüdü. **İnşaat, enerji ve kitle tüketimi** sacayağı üzerinden yükselen AKP'nin **kalkınmacı ideolojisi** aynı zamanda iktidarının pekişmesine temel oluşturdu. Uluslararası konjonktür ve içeride sağlanan makroekonomik istikrar inşaat- enerji- tüketim ağırlıklı projeye çok yaradı. **Ancak saadet zincirinin gerçekleşmesi için bir girdi daha gerekiyordu: Sürat!** Süratin de koşulu danışsız ve denetsiz icraat! **Yani AKP'nin işbitiriciliği...**

İktidarın denetim engelini bertaraf etmedeki hukukî ve idarî cevvaliyeti parmak ısırtacak cinsten. Önceki koalisyon hükümeti döneminde kabûl edilen mevzuat malî şeffaflığı ve hukukî teminatı kurumsallaştırıyordu. Amaç, kronik yolsuzluğu engellemek ve yurtdışı sermaye girişine zemin hazırlamaktı. AKP iktidarı bu mevzuatın içini tamamen boşalttı. Düzenleyici ve denetleyici işlevleri olan SPK, BDDK, EPDK, KİK, Rekabet Kurumu gibi on üst kurulun yarı-özerklikleri kaldırıldı. Bu kurumlar arasında **Kamu İhale Kurumu**'nun uyguladığı kanun onlarca kez değiştirilerek ihale sistemi tamamen gayrişeffaf bir hâle geldi. Merkez Bankası'nın tam özerkliği bir türlü gerçekleşmedi. Yeni Ticaret Kanunu'ndaki audit mekanizmaları metinden çıkarıldı. Yüksek yargının yürütmenin tasarruflarına yönelik, Sayıştay'ın denetleme ve şimdi Danıştay'ın tahkim ve danışma işlevleri icra edilemez hâle getirildi. Türkiye'nin karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele konusunda şubatta çıkardığı yasayı küresel hakem konumundaki OECD'nin Malî Eylem Görev Gücü (FATF) yeterli bulmadı. Terörizmin Finansmanı Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi onaylanmadı. Hepsi AB raporlarında kayıtlı.

Süratli ve dengesiz kalkınmayı hedef bellemiş bir iktidarın AB ve uluslararası mevzuatı ayakbağı olarak görmesi doğal. AB mevzuatı asırlık süzgeçlerden geçmiş bir regülasyon silsilesidir. Damıtılmış bu sistemde icraat, AKP Türkiye gibi kalkınmaya aç olan bir memleket açısından fevkalâde yavaş gibi durur. Başbakan'ın Putin'e bu kadar öykünmesinin ve "**al bizi Şanghay'a kurtar şu AB'den**" yollu sözlerinin ardında denetimsiz işbitiren bir lidere olan takdir var. Keza, süratle işbitirmenin karşısına dikilen AB normlarının getirdiği envaiçeşit danışma, paylaşma, yönetim, düzen, denge ve denetleme mekanizmasına, yani açık topluma duyduğu öfke var.

AKP'nin AB sıkıntısı bu anlamda gelişmiş ülkelere mahsus mevzuatın, gelişmeye çabalayan bir ülkeye uygulanmasındaki zorluğu da söyler. Ancak bu bir klişedir. Gelişmekte olup nizamî iş yapmak vakit ve nakit kaybı demek değildir. Aksine. AKP'nin modeli Rusya ciddî beyin ve sermaye göçüne maruzdur.

Bizde de başıbozukluğun sonucunda, doğa, canlı, kent ve kültür hakları açısından daha hesabı verilmemiş **dünya kadar istismar** mevcut. Bugün görünen buzdağının suyüzüne çıkmış bölümü.

Sürekli ama müsrif, hatalı ve hukuksuz icraatın kamusal bedeli yavaş ama düzenli icraatın kamusal bedelinden çok fazladır. Hele sözkonusu ülkenin ne rant sağlayan yeraltı kaynağı ne de yeterli tasarrufu var ise. Yatırımcı, sürekli işbitiren ama sürekli de Ortadoğululaşan ve **AB'yi "Ayak Bağı"** farzeden Türkiye'de durmaz. Hızlı kalkınma adına yaptığın toplumsal ve doğal tahribatla kendi başına kalıverirsin.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 27.12.2013

İKİ HATIRLATMA

- Kasım ayında 128 işçi daha güvensiz çalışma koşulları nedeniyle öldü. 11 ayda 1145 işçi etti. Artık cenaze gelmiyordu değil mi? Bu ay tersane kazasıyla bakalım "**rekor**" kırılabilir mi?
- Pazar "**faili meçhul**" Roboski katliamının ikinci yılı doluyor.

YOLSUZLUK NOTLARI

- Şehircilik Bakanı'nın, istifa ederken Başbakan'ı da istifaya davet etmesi AKP'deki biat kültürünün sonu anlamına geliyor olmasın?
- Ne tuhaftır ki **şeffaflığın karışık anlamı Türkçede yok**. Hâlbuki aksini beklerdim.
- Yolsuzların iş tuttuğu yerler Rusya, Çin ve İran. "**Devlet büyüklerimizin**" AB yerine işaret ettiği ittifaklar.
- Evdeki ayakkabı kutusuyla simgeleşen vurdumduymazlık, telefonda rüşvet konuşmaları, iktidar çevrelerinin özgüveninin eriştiği boyutu iyi anlatıyor.
- Hükümet "**hoca beni sevmiyor**" bahanesiyle kriz yönetiminden yine çıktı. Yalnız bu defa iş iktisaden çok ciddi.
- Demokratik bir memlekette bu çapta bir kriz yaşansaydı, başbakanı Pakistan'a gezmeye gitmezdi. Mâlum Gezi esnasında da Mağrip gezisindeydi.
- "Erdoğan Medyası" bu aralar tadından yenmiyor. En hoşu, **tekparti dönemindeki gibi "cahil halka" ne düşünmesi gerektiğini anlatan "günün yorumu" kılıkli imzasız ayarlar**.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNDEN (1)

Taksim Platformu birçok farklı grubun görüşünü alarak unuttuğumuz yerel seçimleri hedefleyen ve yerelliğe kalıcı bir vurgu yapmayı amaçlayan bir sözleşme hazırladı. Şu sıralar imzaya açılmak üzere. Her cuma bir

bölümünü paylaşacağım.

"İstanbul'un yeni bir yönetim anlayışına ihtiyacı var:

- Yaşadığı şehrin yönetimine katılmak, her yurttaşın temel hak ve sorumluluğu.
- Yerel yönetimlerin inanç, kimlik, siyaset veya parti ayırmaksızın, bu hakkı ve sorumluluğu yerine getirmemiz için gereken araçları yaratmalı.
- Her sokak, her mahalle, her ilçe, merkezden değil, yerinden yönetilmeli.
- Mali kaynaklara erişim başta olmak üzere, yerel yönetimlerin güçlü ve etkin kılınmaları için gereken yasal ve anayasal düzenlemeler için çalışılmalı.
- Her düzeydeki kent yönetimi, şeffaflığı ve hesap verebilirliği sağlamakla, bütçesini erişilebilir olmakla yükümlü olmalı."

ERGENE VE ERDOĞAN

"Geziciler, çevreciler biraz da Ergene'nin kenarında dolaşsınlar yahu. Hesabını sorsunlar." Aybaşında Trakya'da boş meydanlara konuştuğundan olsa gerek, tepki çekecek birkaç kelam etmişti Başbakan. Oysa Ergene Platformu "**Ergene Hayata Dönsün**" sloganıyla yıllardır memleketin en kirli havzalarından birini kurtarmak için mücadele ediyor. Mücadele sonucunda Mayıs 2011'de Çevre Bakanlığı "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı" hazırladı, ama daha ortada kesilen cezalardan başka bir sonuç yok. Ergene'yi Çerkezköy-Çorlu sanayi bölgesi atıklarıyla kirletiyor yıllardır. Irmak o bölgeden çıkıp pirinç ve ayçiçeği tarlalarını suluyor, halk da ağır metalli o ürünleri tüketiyor.

KÖYLER ŞEHİRLEŞSİN!

Aynı gezi esnasında daha sonra da Antalya'da, iktidarının tüyler ürpertici zihniyetini mükemmel tarif eden sözler sarfetti: "Şehir, medinedir. Diğer tanımıyla medeni olmaktır. Onun için **bizim köylerimizin şehirleşmesi lazım, bunu başardığımız zaman medenileşmenin sırlarını yakalamış olacağız.** İşte biz hükümet olarak bunları açtığımız için Türkiye'yi büyütüyoruz. Korkmadığımız için 16 büyükşehirden, 30 büyükşehir çıkıktık." aynı şeyleri tekrar etti.

Türkiye onyıllardır tarımıyla birlikte kırsalını da lağvediyor. Kentleşme yoğunluğu bütün gelişmiş memleketlerin üzerinde. Hatırlayın bir vakitler "**Türkiye artık tarım toplumu değildir**" derdi Başbakan. Şimdi sıra köyü medenileştirmede yani şehirleşmede! Ne hınçmış.

cengizaktar@gmail.com

Krizden kaosa

Cengiz Aktar 31.12.2013

Yılın son günü, son yazısı, zor yazı, hele bu cinnet ortamında... Yeni yılın, her yeni gibi, umut vesilesi olması bu memlekette yaşayanlar için şimdilik geçerli değil. Yeni olarak elimizde, gayet **kötü yaşlanmış bir "Yeni Türkiye"** lakırdısı var. Türkiye muhtemelen yeni olmayı sürdürecektir ama başında Tayyip Erdoğan'ın bulunduğu eski AKP ile değil.

Yılın ilk yazısını şöyle bitirmiğim: **"2013 Başbakan'ın total iktidar yürüyüşü ve memleketle topyekûn inatlaşmasının kilit yılı olacak."** Dışarıyla inatlaşmayı eklemek lâzımmış... Hani şu Kuzey Kore kıvamındaki değerli yalnızlıkla neticelenen...

İnatlaşmanın Gezi depremi ile birlikte bir üst kademeye taşındığı yıldır 2013. Zaten aklî bir davranış biçimi olmayan inadin Gezi protestosuyla savaş diline dönüştüğüne tanık olduk. Bugün ise artık savaş diline tamamen teslim olmuş vaziyetteyiz. Birbirini yoketmeden beraber yaşamayı bilemeyen insan topluluklarına has bir çözülme süreci bu. Kriz yönetimini hiçbir zaman becerememiş toplulukların kaosa doğru sürüklenmesi.

Mahşerin beş atlısı Akşam/ Sabah/ Şafak/ Star/ Türkiye ile iktidar televizyonlarından fıskıran ses ve görüntülere bakar mısınız? Darbe; cunta; **kefen giyen adamlar**; istiklâl mücadelesi; **millî irade**; kirli savaş; **yerle yeksan edeceğiz**; öl de ölelim, **vur de vuralım**, inine gir de girelim; **yabancı ajanlar**; dış mihraklar; **düşmanla işbirliği**; casuslar; **vatan hainleri**; topyekûn savaş; **biber gazı**, plastik mermi, **TOMA**; savaş kabinesi... AKP'nin temsil etme iddiasında olduğu millî iradenin dışında kalan gayrimillîlerin cadiavıyla tasfiyesi. İntikam duygusu öyle bir yere dayandı ki Ergenekon, Balyoz bilumum darbe teşebbüsünü açığa çıkaranların Hizmet'e yakın oldukları varsayımından hareketle iktidar, darbeci subaylara yani Eski Türkiye'ye iade-i itibar hazırlığında. Bu kuva-i milliye ruhu Başbakan'ın total iktidar yürüyüşünün "askerî" ayağı...

Savaş dili ve mantığına koşut olarak barut fitili hızında ilerleyen bir kurumsuzlaşmaya tanıklık ediyoruz. İktidarın on bir yıldır azimli bir kararlılıkla bütün iktisadî, idarî ve siyasî denge denetleme mekanizmalarının içini nasıl boşalttığına geçen salı değinmiştim. Bu **topyekûn deregülasyon** artık temel kurumlara sirayet etmiş durumda. **Bugün iktidar ve yakın çevresinin diline doladığı "bürokratik vesayet" özünde denetim demek.** Ve iktidar vesayete savaş adı altında kat'iyen denetim istemiyor. Başbakan'ın total iktidar yürüyüşünün idarî ve hukukî ayağı da bu...

Bu gidişat ile 2014'te nereye doğru savruluruz? Başbakan'ın total iktidar yürüyüşünün gerçekleşmesi ve muradına ermesi ihtimal dâhilinde değil. Strateji çoktan yara almıştı, Gezi ve 17 Aralık ile çöktü. Ancak stratejinin taktik ayaklarının yarattığı tahribat bir müddet daha kalıcı.

Askerî dil ve mantık zaten varolan kutuplaşmaların şiddetlenmesini beraberinde getirecektir. Bıçak sırtındaki toplumsal barışa bundan daha büyük darbe olamaz. İdarî ve hukukî mühendislik ise kurumların içlerini boşaltmakla kalmıyor, kurumların varlığını tehdit eder hâle geldi. Bunun açık işaretleri **"Erdoğan usulü"** başkanlık sistemi teklifinde mevcuttu. Deregülasyon ve kurumsuzlaşma gelecek hükümetlerin düzeltmekte fevkalâde zorlanacağı konular olacak.

Gelişmeler ve sonuçları sadece hükümetin değil Türkiye'nin de zayıflaması anlamına geliyor. Soru ve sorun şu: Böylesi bir demokratik zafiyetten siyasî, iktisadî, toplumsal reform nasıl çıkar? Anayasa ve Kürtlerle barış nasıl

kurulur? AB üyeliği, Kıbrıs ve diğer bütün komşularla limonî ilişkiler nasıl düzelir? Küme düşen Türkiye bir müddet daha zaman kaybetmeye mahkûm sanki...

Seçilmiş yetkililer bu derece sorumsuz hareket edemezler, etmemeliler.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 03.01.2014

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Merkezî iktidar yeni yılda İstanbul için yeni bir şehir daha düşünmüş, sağolsun. Adı "**Yenişehir**"! Karadeniz'e doğru Arnavutköy, Avcılar, Bağcılar, Bakırköy, Başakşehir, Esenler, Eyüp ve Küçükçekmece'nin son boş alanlarında inşa edilecekmiş. 2014 yılına, binlerce yıldır varolan bir şehirde giriyoruz. Şehrin ömrü bizlerinkinden bu kadar daha uzunken, "İstanbul bitti" demek mümkün olabilir mi? Değişiyor İstanbul, ama hiç istemediğimiz şekilde. Peki, nasıl değişmeli? Aylardır bilgi ve tecrübelerini İstanbul'dan esirgemeyen İstanbullular düşündü, tartıştı, tasarladı, yazdı ve çizdi. Şehrine ve hayatına sahip çıkan her İstanbullunun altına imza atabileceği bir "**İstanbul Sözleşmesi**" çıkardılar ortaya ve imzaya açtılar:

www.change.org/istanbulhepimizin

Her şeye rağmen bir yerel seçime gidiyoruz. Ne de olsa **merkezî siyaset fânî, yerel siyaset beledîdir**.

YENİ BAKANDAN AB'YE AYAR

Eğer kendisi havlu atmazsa ya da müzakerelerin AB tarafından askıya alınmasıyla sonuçlanacak bir çılgınlık yapmazsa (ki sıkışan iktidarlar meyyaldır) Türkiye'nin 2014'te yavaşça AB yörüngesine yeniden oturmasını bekliyorum. Yeni bakanın taze enerjisiyle bu işe gireceğini düşünürken ilk demecinde bak ne diyor: "*Avrupalı dostlarımızı Türkiye'nin içişleriyle ilgili siyasî boyutları da olan gelişmeler konusunda yorum yaparken peşin hükümlerden kaçınmaya ve daha temkinli olmaya davet ediyorum.*" O hizaya getiren, aşırı özgüvenli dilde bir değişiklik yok. AB uyumunun iç mesele olmadığından da nasıl bihaber olabilir.

GÜZEL HABERLER

Ama enseyi karartmayalım AB'ye "alternatifler" çoğalıyor. Rusya'nın otokratı Putin, Belarus ve Kazakistan ile oluşturacakları, Azerbaycan, Ermenistan, Ukrayna'nın da muhtemelen katılacağı, AB'ye rakip olacak "**Avrasya Ekonomik Birliği**"nin gelecek yıl bu zamanlar faaliyete geçmesi için son çalışmaların da tamamlandığını belirtmiş. Bol bol fosil yakıt ve silâh ticareti yaparlar gayri...

MAL BİLDİRİMİ

Yolsuzlukla mücadelede burnundan kıl aldırmayan bir yürütme neden soruşturulmaktan veya iftiradan aklanmaktan kaçındığı intibasını uyandıran müdahalelerde bulunur yargıya?

Şeffaflık Derneği'nin temiz siyaset imza kampanyası gayet basit ve etkin bir yordam öneriyor. Kamusal alanda yetki kullanan bütün yetkilileri kapsayan Mal Bildirimi Kanunu'ndaki bildirimlerin gizliliği maddesinin kalkması!
www.change.org/TemizSiyaset

İRAN TÜRKİYE FARKI

Noel sürüyor, önümüzdeki pazartesi Ermenilerin Noel'i ve aynı zamanda Ortodoksların Teofani Yortusu. Bu yılki kutlamalara verilen tepkiler ise memleketteki cinnetin boyutlarını iyi anlatıyor. Noel gecesi Noel Babalar temsilen zorla sünnet edildi, daha vahimi Kadıköy'deki **devletin camiinde** "Ey inananlar! Yahudi ve Hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğunu doğruya iletmez" panosuyla ilim irfan yayıldı.

Komşuda durum farklı! Ali Hamaney, "Kuşkusuz Hz. İsa, Hristiyanlar için olduğu kadar Müslümanlar için de değerlidir. Hz. İsa dünyadaki tüm ezilenleri ayağa kaldıran cennetin adaletinin elçisiydi" diyen bir tvit attı. Yeni cumhurbaşkanı Ruhani ise Papa Françesko'ya hitaben yazdığı tvitte "Sevginin, merhametin ve dostluğun elçisi Hz. İsa'nın doğum günü nedeniyle sizi kutlarım. Yeni yıl umarım barış ve zenginlik getirir" ifadesini kullandı. Türkiye'nin taşralı küresel siyasetçilerine nazire...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasetin sefaleti

Cengiz Aktar 07.01.2014

17 Aralık'tan bu yana duyduğumuz laflar, okuduğumuz tahliller memlekette siyasetin dört "kavram"dan ibaret olduğunu teyit ediyor. **Devlet, Başkan, Darbe, Vesayet!** Bir beşincisini bulana aşkolsun. Dış mihrak, iç mihrak veya komplo demeyin, onlar, darbenin mütemmim cüzleri. Millet de bu dörtlü arasında yer alması gereken bir kavram ama edilgen, diğer dördünün kesin hâkimiyeti altında.

Devlet, babalığıyla, deriniyle ve şimdi paraleliyle hayatımızın ayrılmaz parçası. Biricik varlık nedenimiz, o olmazsa olamayacağımız ulu varlık. **Bu toprakta tek bir insan kalmasa dahi korunması gereken şey...** Zordayken sığındığımız kapı, derini derunîsiyle hayatımızı şekillendiren semavî bereket. Paralelini KCK ile tanımiştık şimdi bir cemaat versiyonundan söz ediliyor. Esas devletin, paralelleriyle severek çalıştığı söyleniyor. Gözde olan paralel, ertesi gün gözden düşebiliyor, bir başkası esas oğlanın teveccühüne mazhar olabiliyor. Ama sonuçta mantık, kafa ilelebet "devletsel".

Başkan zaten her **yurdum insanın gönlünde yatan aslan**. Mâlum, Ankara havaalanında “başkan” diye çağırdığında kırk kişi birden döner. **Küçük olsun başkanlık olsun, yeter**. En çok arzu edileni devletin başkanlığı olsa da başkanlığın her çeşidi ahalinin sevk ve idaresi için olmazsa olmazdır. Başkanın da her türlü devlet gibi, pek sevilir. Aklen ve kalben...

Darbeye gelince, bu kadar çok ve renkli darbe çeşidi başka yerde yok. Yakın tarihte **27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül** ve **28 Şubat**’tan sonra en son **27 Nisan** e-darbesi vardı. Bu yıl içinde ise iki darbe birden yaşamışız: **28 Mayıs Gezici Darbe** ve **17 Aralık Yolsuz Darbe**. Dünya siyaset literatürüne kazandırdığımız en son darbe biçimi “**sivil darbe**”dir; yani topsuz, tüfeksiz darbe. Zira memlekette iktidara karşı olan gizli ya da gizsiz darbecidir. Diğer insan topluluklarında muhalefet olarak adlandırılan grup veya bireyler bu memlekette darbecidir. Bu arada, sivil darbe aranırken hakikî bir darbeden korusun Allah.

Vesayet ise bir başka âlemdir. **Askerî olarak başlayan, sivil olarak devam eden vesayet bugün bürokratik bir hüviyete bürünmüştür**. Bir de Anayasa’da tarifi bile yapılmış bir idarî vesayet vardır ki, kimse bahsetmez ama herkes sonuçlarına katlanır. Merkezin kayıtsız şartsız sultanı demektir. Askerîsinin ne olduğunu aşağı yukarı biliriz ama sivil vesayet birbirini götüren iki kavram olarak önümüze çıkar. Bürokratik vesayet ise sadece denetimin diğer adıdır. Kanaatimce bir de “dış vesayet” olmalı.

Şimdi bu dört kavramla sınırlı, güdük siyasî aklın günlerce düşünüp taşınıp bulunduğu, **devletin en başkanı olan Başbakan’a vesayetçilerin darbesi!**

Masalı özetlemeye çalışalım: AKP, vesayetçi “**küresel statüko**”nun **nasırına basmış**, küresel statüko da AKP ile ulu önderini iktidardan **düşürmek için düğmeye basmış**. (Küresel statüko, tıpkı değerli yalnızlık gibi, başka bir dünyevî dilde mevcut değil.)

Nasıra neden basılmış? AKP sayesinde iktisaden ve siyaseten güçlenen Türkiye bölgesinde hatta yerkürede hatırı sayılır bir ülke olma yolunda, lideri ise dünya lideri olma yolunda ilerlemiş. Bu gidişat küresel statükonun hiç hoşuna gitmemiş, zira bu şer odağı, **güçlenerek kendi kontrolünden çıkmakta olan bir Türkiye’yi istemezmiş**. Özellikle de, Türkiye’yi artık zaptedilmez hâle getirecek şu devasa/ çılgın/ müthiş projelere ifrit olurmuş.

Düğmeye nasıl basılmış? Küresel statüko, elindeki faiz/ nüfuz silâhlarını ve içerideki vesayetçi mihrakları harekete geçirerek önce Gezi’de üç beş ağaç şimdi de yolsuzluk bahaneleriyle darbe düğmesine basmış.

İşte size dünya liderliğine oynarken **kütte dek dünya taşrasını boylayıveren AKP Türkiye’sinin** iktidar nazarındaki hazin “siyasî” hikâyesi. Devamı var...

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

DERİN ÇELİŞKİLER

Artık telefon dinlenmeyecek. Fişleme olmayacak. Şikeciler, darbeci askerler temize çıkacak. **Buna adalet deniyor.**

Tutuklu BDP'li vekillerden sonra KCK'nin hapisten çıkması da gündemde. **Buna da demokratikleşme deniyor.**

Bunların ne adaletle ne de demokratikleşmeyle ilgisi var. "**Madem öyle işte böyle**" yollu misilleme ve intikamdan başka bir şey değil. Barış ve çözümle alakası olmadığının somut kanıtı Roboski katliamı soruşturmasındaki takipsizlik.

Buna mukabil aynı "demokratikleşme" furyasında, yürütmenin yargıyı açıkça denetim altına alma niyetini faş eden adlî kolluk düzenlemesi, HSYK özerkliğinin kaldırılması da var. Yolsuzluk soruşturmasının alenen engellenmesi de **yeni adalet kavramının** bir tezahürü olsa gerek.

YENİ TEHDİTLER

Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana **irtica ve şekavet** yani gericilik ve bölücülük olarak tanzim edilmiş "millî düşman" tarifi devletin kara kitabından artık silindi. Ne âlâ. Ama devletin düşmansız yaşaması mümkün mü? Yeni listedekiler çok daha renkli: Geziciler, duranlar, "*durun yahu yavaş*" diyenler, "*bu kadar beton, yol, köprü, avm, HES, santral, kanal lüzumsuzdur, tehlikelidir*" diyenler. **Düşman ve tehdit tarifine** artık muazzam bir **kitle** girmiş bulunuyor: **AKP iktidarına muhalefet edenler!**

TEKADAMLIĞIN RİSKLERİ

Tayyip Erdoğan organik aydınlarının indinde memleketin sorunlarına çare bulabilecek biricik insanoğlu olduğu için önemli. Bu devirde bu tuhaf ruh ve şuur hâli hep **Anıtkabir'e şikâyeteye koşan Atatürkçü kitleyi hatırlatmıyor mu?** Geçen 10 Kasım'da mâlum Anıtkabir'e ziyaret rekoru kırılmıştı. 1938'de vefat etmiş bir siyasetçiden medet umanlara hayret edenlerin çoğu aynı beklentilerle bugünkü tekadamdan medet umuyor. **2011 seçimleriyle birlikte AKP'de Tayyip Erdoğan klonlarından başka suret kalmadı.** AKP kadroları ve destekçilerinin tek varlık nedeni Başbakan ve ona etmek zorunda oldukları biat. Ama bunun bedeli var: **Bugün AKP'nin kendinden menkûl bir siyasetçisi kalmadı.** Parti bu anlamda hakikaten zorda... Seçim kazansa da...

"GÜÇLENMEMİZİ İSTEMEZLER"

Hükümetin Gezi ve 17 Aralık sonrasında malî piyasalardaki dalgalanmaları açıklamada uydurduğu formül tam *Zaytung*varî. **Dalgalanmalar, beceriksizliğin ve yolsuzluk iddialarının sonucu değil sebebiymiş.** Kabaca, "faiz lobisi" ve "küresel statüko" adlı yaratıklar on bir yıldır ekmeğini yedikleri, proje almak için ellerini açıp dua ettikleri Türkiye pazarını o elleriyle baltalamak için düğmeye basmışlar.

Masallardan iki örnek: Borsa 93.000'e çıkınca gazezden çatlamışlar, düşürmeye başlamışlar. İktidarın muhteşem lüzumsuz projelerini alan millî şirketleri hedef alarak Türkiye'nin daha güçlenmesine ket vurmuşlar. Yahu, borsada yabancı oyuncunun payı yüzde 60 ilâ 70 arasında; lüzumsuz veya lüzumlu projelerde uzmanlık getiren yabancı ortak sayısının haddi hesabı yok! Neyin komplosu?

Bir yandan küresel olma iddiasında olup, piyasayı, borsayı, pazarını ağzına kadar açacaksın, diğer yandan çarşafa dolanınca “onlar yaptı” diyeceksin. Bunu derken de rezil rüsva olmaya razı olacaksın. Amerikan Dışişleri ve Avrupa Parlamentosu hükümetin mütemadiyen dış komplo ithamlarına “saçmalamayın” yollu cevap vererek “**muz cumhuriyetileşmektesiniz**” demeye getirmiyorlar mı?

Yatırım için tasarrufun veya yeraltı kaynağın yok. Ekonominin kısa vadede çözülemeyecek yapısal sorunlarına yıllardır trene bakar gibi bakıyorsun. Bunun ve yarattığın kitlesel tüketim ekonomisi sonucunda oluşan carî açığını ancak elin sıcak parasıyla finanse edebiliyorsun. **Yatırım sermayesi daha 2012’de “küresel darbeciler” devreye girmeden 2007’ye oranla yarı yarıya azaldı.** Batı’daki bedava para döneminin bitmeye yüz tuttuğu bir dönemde çok temkinli olman gerekirken züccaciyedeki fil gibi davranıyor sonra kalkıp dünyaya yağdırıyorsun.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2014’te üç kayda değer olay

Cengiz Aktar 14.01.2014

Yok, sanmayın ki sefil siyasetten, kaostan çıkma senaryolarından, darbe halüsinasyonundan, taktik hamlelerden, mucize kurtarıcılardan, dehşet seçim sonuçlarından bahsedeceğim. **Biri sanat, diğeri hafıza ve tarih, üçüncüsü doğa ve hayat** ile ilgili üç önemli işten bahsedeceğim.

Bu yıl **Venedik Mimarlık Bienali** yılı. 1895’ten beri faaliyette olan bu dünya çapındaki kültür ve sanat kurumunda artık bir **Türkiye Pavyonu** da olacak. **İstanbul Kültür Sanat Vakfı**’nın girişimi ve 21 destekçinin katkısıyla, **Bienalin** iki ana sergi alanından biri olan **Arsenale**’de 2014-2034 arasında tahsis edilen mekân, **Rem Koolhaas** küratörlüğünde gerçekleşecek olan **Mimarlık Bienali** münasebetiyle **7 Haziran’da** açılacak. Ajandanıza kaydedersiniz...

İkincisi, İstanbul’da **9-12 Nisan** arasında “**Osmanlı Cephesinde Yeni Bir Şey Var: Cihan Harbi’ne (1914-1918) Yeniden Bakmak**” adlı çok paydaşlı bir uluslararası konferans gerçekleştirilecek. Birinci Cihan Harbi’ni **resmî tarihyazımının masallarından kurtarmanın** bu çaptaki ilk çabasına İstanbul’dan dört üniversite, üç araştırma kurumu, yurtiçi ve yurtdışından birçok saygın kurum el ve akıl veriyor. Çağrı metni açık: “*Amaç, Osmanlı Devleti’nin yaşadığı savaş deneyimlerine askerî tarihyazımındaki yeni eğilimler çerçevesinde tekrar bakmak, bu yeni yaklaşımların kazandırdıklarını kıyaslamak ve gelecek araştırmalara olası katkılarını değerlendirmek. Konferans üç ana tema üzerinde yoğunlaşmakta:*

- **Savaş deneyimleri:** *Subaylar, acemi erler, siviller, asker kaçakları ve savaş esirlerinin yaşadıkları deneyimler birbirinden çok farklı.*

- **Savaş organizasyonu:** *Bu başlık, askerî soru ve sorunların yanı sıra savaş sırasındaki yönetilebilirlik, ekonomik koşullar ve ihtiyaçların karşılanması, sağlık sorunları, tehcir ve özel birimler gibi meseleleri de kapsamakta.*

• **Savaş hakkında konuşmak:** *Propaganda, kültür, tarihyazımı, kişisel anılar ve toplumsal bellek.*” Ajandanıza bu ezber bozucu toplantıyı da kaydedersiniz... (www.ottomanfronts1914-1918.org)

Üçüncü etkinlik hayata dair. **Dünya Organik Tarım Hareketleri Federasyonu IFOAM**’ın 18. Dünya Organik Kongresi **13-15 Ekim’de** İstanbul’da yapılacak. Rahmetli **Victor Ananias**’ın kurduğu **Buğday** Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği IFOAM’ın Türkiye temsilcisi sıfatıyla kongrede başı çekiyor. Teması **Organik Köprüler Kurmak**.

Türkiye, tarımını canla başla lağvediyor ve bunu modernlik zannediyor. Süreç bu iktidar döneminde çok hızlandı. Tarımın ve dolayısıyla kırsalın yok edilmesi, köylerin “**şehirleşmesi**”, sözümona ilerlemenin, kalkınmanın göstergeleri. Türkiye şehirleşmeden tıknafes!

Tarım üretimi, kırsaldan bir iki nesil önce kopup şehre gelmek zorunda kalanların zannettiği gibi “iptidaî” bir uğraş değil. Aksine, eğer lâıykıyla yapılırsa “bacası tüten fabrika”dan çok daha fazla getirisi olabilecek bir faaliyet. Victor ile 2005’te yazdığımız organik tarım makalesi güncelliğini koruyor: “**Yeni bir ulusal politika: Ekolojik tarım**”, *İşletme ve Finans Dergisi*, sayı 229.

BM, 2014’ü **Uluslararası Aile Çiftçiliği Yılı** ilân etti. **Küçük çiftlik sahipleri dünyada tüketilen gıdanın yüzde 70’ini üretiyor**. Ama iklim değişimiyle ortaya çıkan kuraklık, sel, aşırı yağmur ve rüzgâr önce onların çiftliklerini ve geçimlerini tehdit ediyor. Organik tarım ve diğer doğa dostu tarım modelleri ise bu zorluklarla mücadelede bilimsel çözümler sunarak, küçük çiftçiler ve aileleri için refah sağlıyor. Arda kalan yüzde 30’u üreten büyük konvansiyonel tarım ise az insan emeği ama yoğun girdi kullanıyor. Toprak ve su gibi kısıtlı kaynakları aşırı kullanıp, kirletiyor. Enerjiyi aşırı tüketip yine kirletiyor. Her türlü sunî gübre, kimyasal ve GDO gibi tehlikeli girdiyi kullanma konusunda pervasız.

Ajandanıza kaydedersiniz... (www.owc2014.org)

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 17.01.2014

AB İLE KRİZ SALIYA

AB HSYK hamlesini reddediyor, teamüle aykırı olduğunu söylüyor. Bunu salı Brüksel’de Başbakan’a en üst seviyede tekrar edecek. **AB ilişkisinin akıbetini ise Başbakan’ın cevabı belirleyecek**. Geçen çarşamba sefirlere yaptığı konuşmada AB’ye verdiği ayara bakınca rest çekme riski hayli yüksek. Çok vahim bir kriz kapıda!

YOLSUZLUK SİYASÎ EYLEMDİR

Yolsuzluklar faş edildikçe, iddialar Başbakan'a uzandıkça iktidar ile medyasının niyeti berraklaşıyor. Darbe çıkırtkanlığı ve soruşturma engeli tam yol giderken, **yolsuzluğun siyasî nüfuzdan bağımsız ve münferit** olduğu algısı yaratılmaya çalışılıyor. Oysa mesele idarî, adlî olmadan önce siyasî. Yolsuzluk iddialarına konu olan ekonomik faaliyetler, iddialardaki para akışının beslendiği ve beslediği kaynaklar, bunların hepsi siyasî karar demek.

İNTERNET SANSÜRÜ

İktidar hoşuna gitmeyen her kelamı yasaklama peşinde. Zaten 2007'den bu yana kör total işleyen internet ortamını tamamen kontrol altına almayı hedefliyor. Bunun özgürlükler kadar ekonomiye de zararı olacağı açık.

"FARKLI OLMAMIZI İSTEMEZLER"

Geçen cuma "**güçlü olmamızı istemezler**" masalını incelemiştik. Dışişleri Bakanı aynı minvalde konuşmaya devam ediyor. Hüseyin Çelik de öyle. Bu dış dünya takıntısı, hatayı hep başka yerde arayan **komplot** hafiyeliğinin yanında dış dünya ile ilgili derin bilgi eksikliğini de faş ediyor.

Bugün **farklılık masalını** inceleyelim. AKP güçlendikten sonra Batı'ya karşı gelmeye, onun çıkarlarına karşı farklı bir politika izlemeye başlamış. Hamas ilişkisi, Suriye ve Mısır'da aldığı tavır bu politikanın misalleriymiş. Oysa bunlar **farklı bir politikadan ziyade kavruk "mezhepçilik" idi! İktidar Batı dışı bir siyaset izlemedi.** Batı'nın bütün bildik tekniklerini kullanarak **kendisine bir "bölgesel emirlik" kurmak istedi.** Gücünün temelini oluşturan sermaye, inşaat, kalkınma, tüketim, milliyetçilik, hepsi maddî ve manevî anlamda Batılı veya Batı kökenliydi. Kalkınma modeli de Batı'da modası geçmiş kötü bir kopya. Türkiye gerçekten farklı olabilse bunun kendisine ve diğerlerine muhakkak çok faydası olur. Nerdee o vizyon?

PAZAR YEDİ YIL OLUYOR

Hrant sokak ortasında katledileli. 7 Ocak'taki celseden bir şey çıkmadı. Ama şimdi iktidar çevrelerinde bu ve diğer davalarda yeni bir hassasiyet belirdi. "**Hrant'ın katli de "paralel yapı" dolayısıyla aydınlanmadı" gibi bir algı yaratılmaya çalışılıyor.** İnsan aklıyla bundan daha güzel alay etmek olabilir mi? Tek misal yeter: Hrant'ın avukatlarının verdiği bilgiye göre, cinayet esnasında İstanbul Emniyeti'nde görevli **Celalettin Cerrah, Ahmet İlhan Güler** ve **Bülent Köksal** hakkında mülkiye müfettişlerinin soruşturma açılması gerektiği yolunda olumlu görüş bildiren 11 Mart 2010 tarihli son raporuna rağmen soruşturma iznini zamanın valisi, AKP hükümetinin sabık İçişleri Bakanı **Muammer Güler** vermedi.

Hrant'ın katlinin aydınlanması Başbakan'ın Yeni Türkiye'sinin boy aynasıdır. 1915 ise yeni, eski her Türkiye'nin...

Pazar 13:30'da Taksim'den AGOS'a yürüyoruz. (<https://vimeo.com/82775704>)

2013'ÜN SİCİLİ

Kadın katliamı manşetten inmiyor. Yılın ilk bilançosu bu konuda, *Bianet*'ten: "**Erkekler 2013'te 214 kadın ve 10 çocuğu öldürdü, 167 kadın ve kız çocuğuna tecavüz etti/ tecavüz girişiminde bulundu, 241 kadın ve kız çocuğuna şiddet uyguladı, 161 kadın ve kız çocuğuna cinsel tacizde bulundu.** 2013'te her 10 kadından biri şiddet gördüğü için kolluk kuvvetlerine, mülkî amirlere ve savcılara defalarca şikâyetle bulunmasına ya da koruma tedbir kararı çıkartmasına rağmen ağır yaralandı." Bilanço basına ve kamuya yansıyanlar, bir de ev içinde kırılıp yen içinde kalan kollar var ki, haddi hesabı olmasa gerek. "**Erkekleri" şiddetle kutluyoruz.**

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne kefaretmış

Cengiz Aktar 21.01.2014

"**Yetmez ama evet**" demenin günahının bedelinden söz edeceğim. Kelam kavramlaştı; siyasî literatürde yerini aldı; kısaltması bile var: **YAE, YAE'ciler!** Tayyip Erdoğan'ın kimyası bozuldukça, iktidar otoriterleştikçe YAE'ciler adım adım "esas sorumlu" mertebesine yükseldiler. Gök sonsuz olduğundan yükselmeye devam edeceklerle benziyor. Neredeyse her melânetin kendilerinden sorulur olduğu bu günah keçiliği hâli üzerine YAE'ciler epeyi yazdı. Hepsî, aynı zamanlama ve koşullarda yapılacak bir referandumda yine YAE diyeceklerini duyurdu. Aynı kanaattemyim. Yazılacak pek bir şey kalmasa da mesele bitmedi, hatta geçenlerde Fransa'da çıkan bir yazıyla birlikte uluslararası bir boyut kazandı. Bu önemli, zira **YAE tartışmasını siyasî İslâm'ın olumsuz akıbetine taşıyan bir gönderme** var burada. **Ariane Bonzon** nam gazetecinin ne dediğini hatırlatalım. AKP'ye kredi açan demokrat aydınların iktidarın "**kullanışlı aptalları**" olduğunu, daha 2002'de AKP'nin ne mal olduğunu söyleyenlerin bugün haklı çıktığını söylüyor. Kabaca söyleyecek olursak "**İslâm ile demokrasi asla bağdaşmaz, siz ne zannediyordunuz**" diyen **güdük ve özcü aklın şamatası**. YAE'cilere çemkiren yerel akıl aynı kaynaktan besleniyor. 12 Eylül 2010 referandumunun içeriği dahi son tahlilde o kadar önemli değil; "**baş çelişki**" 16. yüzyıldan bu yana süzülüp gelen "**İslâm'ın dünyayla uyumsuzluğu**" şablonu.

Bugün Batı'da, ayaklanan Arap memleketlerinde tabiatıyla kaotik seyreden süreçler ve şimdi Tayyip Erdoğan kılavuzluğundaki Türkiye'de siyasî İslâm'ın berbat durumu o şablonun değirmenine su taşıyor. İslâm memleketleri genelinde, bu kolaycı hükmün tarihdışılığı, akla ettiği hakaret ve biçareliği ürkünç. Müslümanlar inançlarıyla modernliği birlikte yaşamanın yollarını aramaya devam edecek. Laikleşme yerine sekülerleşecekler, birbirlerini katletmeden birlikte yaşamayı düşe kalka öğrenecekler. Daha uzun müddet siyasî İslâm'ın bu arayışta payı ve işlevi olacak. Siyasî İslâm'ın çöküşüne bugün alkış tutanlar Müslümanların arayışına destek verseler çok daha hayırlı bir çaba sarfetmiş olurlar.

Türkiye özelinden meseleye bakacak olursak, klonları dâhil Tayyip Erdoğan figüründen kalkarak, artan dozdaki hatalarına istinaden siyasî İslâm'ı bir çırpıda silmek mümkün mü? Ya da, 2002'den bu yana eğrisi, doğrusuyla, günahı sevabıyla yapılan işlerin bilançosunu çıkartırken dört dörtlük bir demokrasiye vasıl olunmamasını gerekçe göstermek? Veya AKP'nin İttihatçı-Kemalist vesayetin ezberlerini bozmadaki işlevini gözardı etmek?

MÜKEMMEL İYİNİN DÜŞMANIDIR

12 Eylül 2010 referandumunu, zamanlaması, içeriği ve iddiası itibarıyla bir hakikate karşılık geliyordu. 2007'deki anayasa hamlesi döneminde bile AKP'nin reformcu iştahı kapanmıştı. Nitekim Özbudun heyeti anayasası bir çırpıda kadük oldu. AKP'nin "**demokrasiziz kalkınma modelinin**" **dayanılmaz cazibesine kapılmaya başladığı yıldır 2007**. İçeride iktidarının konsolidasyonuna odaklandığı, dışarıda da kendini devaynalarında görmeye başladığı dönem. 2009/10'daki "**açılım**"lar ise Kürtlerle süren savaşın beyhudeliği ve kalkınma saplantısına köstek olmasıyla ilgiliydi, büyük ustanın ansızın demokrat olmasıyla değil. Kaldı ki 2002'den 2005'e kadar çıkan AB esinli reformlar da "**YAE**" idi. Referandumun içeriği ise **darbe anayasasının askerî ve hukukî vesayetinden kurtulma şantiyesinden başka bir şey değildi**; arkadan gelecek yeni anayasaya öncü mahiyetindeydi.

Bu eksik ve kerhen yapılan reformlar dahi toplumun deli gömleklerini art arda yırtmasını kolaylaştırdı. Bugün her şeye rağmen kim "*2002'den beter durumdayız*" diyebilir? Bugün Erdoğan'a "*dur artık yeter*" diyen herkes referandumda kabul edilen HSYK'yı, referandumun diğer getirilerini ve 2002'den bu yana elde edilen kazanımları savunmuyor mu?

Seküler demokratlar AKP için ne kadar kullanışlı oldularsa, bugün ellerini hiçbir taşın altına koymadan her gayridemokratik icraattan onları sorumlu tutanlar için de o kadar kullanışlılar.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 24.01.2014

BRÜKSEL ZİYARETİ

İktidar neyse ki bir günde iki krizi göze alamadı ve hükümetin Merkez Bankası'na dikte ettiği faizi sabit tutmanın olumsuz sonuçlarıyla yetindi! İktidar medyasında neredeyse "**zafer**" olarak nitelendirildiyse de Brüksel'de AB tarafı açık bir dille HSYK'yı bu şekilde güncelleme AB'nin müstakbel üyesi Türkiye'de erkler ayrılığının köküne kibrit suyu dökerek hukuk devletini ortadan kaldırma riski taşıdığını ve bu gidişatın sonuçta AB sürecine büyük zarar vereceğini söyledi. Başbakan da karşılık olarak herhangi bir taahhüt altına girmede. **Eğer HSYK taslağı bu hâliyle yasalaşırsa kriz sadece ertelenmiş olacaktır.** Mesele bundan ibaret!

ŞARK KURNAZLIĞI

Eli kulağında kanunlaşmak üzere olan ve iktidar medyasınca AB'nin de ikna olduğu sanılan yeni HSYK yasa tasarısı özetinden iki alıntı yapalım şimdilik.

(Tam metin www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss523.pdf)

Madde 13. Hâkim ve savcılar hakkında inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemlere olur verme yetkisi Kurul Başkanına verilmiştir;

Madde 14. Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter Yardımcılarını atamak yetkisi Kurul Başkanına verilmiştir.

Kurul Başkanı ise Adalet Bakanı! Hem hâkim hem savcı!

DEMİLİTARİZASYON

İktidar cephesinden yükselen utangaç “**asker artık aklansın**” seslerinin utanç verici olduğunu hatırlatmaya gerek yok. Üstelik zırva her geçen gün yeni boyutlara ulaşıyor. Hukukî süreçlerin amacı Ergenekon, Balyoz darbeleri ile hesaplaşmak değil meşru hükümete zarar vermekmiş. Askersizleşme konusunda başından beri “**bana dokunmayan asker bin yaşasın**” düsturuyla hareket eden o hükümetin bu davalar sonucunda asker nezdindeki imajına zarar verildiğini anlayabiliriz hâliyle.

2013'ÜN SİCİLİ

İkinci rapor İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nden (www.guvenlicalisma.org) **aralıkta 112 işçi ölümüyle yılı 1.235 ile kapatmış bulunuyor Türkiye**. 2012 yılı bilançosu 878. Bu talihsiz insanların 103'ü kadın, 59'u çocuk, 22'si de göçmen işçi. Tebrikler Türkiye.

Üçüncü rapor İnsan Hakları İzleme Örgütü'nden. (<http://www.hrw.org/world-report/2014/country-chapters/turkey>) Hükümetin 2013'te kendi gibi düşünmeyen herkese gösterdiği tahammülsüzlüğün 2013'te nasıl giderek arttığını anlatıyor. Sorunlu yargı ve adalet sistemi, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne getirilen kısıtlamalar ve bütün bunların sonucu olarak yerleşen otoriter ortamın Kürtlerle barışı çıkmaza soktuğunu söylüyor. New York merkezli kuruluşun direktörü **Kenneth Roth**'un rapora genel girişinde göze çarpan önemli husus **demokrasinin seçimlerden ibaret olduğu ülkelerde çoğunlukçuluğun verdiği tahribat. Türkiye bu gruba dâhil**. Yine tebrikler.

KRİZ VE KAOS ORTAMINDA HİCİV

Cuma notlarının en sonuna değil en başına gelmesi gerekiyor hicvin. Toplumların kriz dönemlerinde, hele ifade özgürlüğünün takrir-i sükûna dönüştüğü bir evrede hiciv gibisi yok.

Zaytung zaten uydurma mı gerçek mi artık belli değil. Malzeme öyle bol ki, yazarları harikalar yaratıyor. *Baattin* hakeza. *Twitter* uzunluğunda müthiş mesajlar... İki yeni keşfettiğim site www.onediocom ve www.listelist.com

Bir de kaosla birebir ilgisi olmayan ama her dem müthiş bir ucube şehir heykelleri sitesi var. Güzel yurdu baştanbaşa daha da güzelleştiren: <http://spektakulersehirheykelleri.tumblr.com>

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 31.01.2014

HOLLANDE SONRASI

Hollande'ın ziyaretinin en somut yanı Fransız cumhurbaşkanlarının Türkiye'ye gelememeleri konusunda şeytanın bacağına kırılmış olması. Yoksa **siyaseten ve iktisaden bir kazanımdan bahsetmek mümkün değil**. Fransız şirketleri zaten Türkiye pazarındalar. Nükleer santrali kazanım olarak görürseniz o başka elbet.

Siyaseten, AB konusunda Fransa tavrını katiyen değiştirmedir. Sarkozy'nin açılmasını veto etme kararı aldığı **beş fasıldan dördüyle ilgili hiç bir şey söylemedi**. "Açılrsa iyi olur" dediği iki fasıl, 23 ve 24 ki bunları Kıbrıs bloke ediyor, Fransa'nın bu blokajı nasıl kaldırmayı düşündüğü ise bilinmiyor. En vahimiyse **referandum meselesi**. 2006'da Chirac'ın Türkiye'nin üyeliği konusunda kendisini sıkıştıran Sarkozy'yi başından savmak için uydurduğu referandumu şimdi Hollande'ın telaffuz etmesi. Müzakereler bitince Fransız halkı **"Türkiye üye olsun mu olmasın mı"** sorusuna referandumda karar verecekmiş. Bu "sağ" politikaya rücu edilmesi esasen şaşırtıcı değil, Frenk solu hiçbir zaman üyeliğimize sıcak bakmadı. Ama adıyla sanıyla Türkiye için bir referandum yapılması Fransız hukukunda mümkün değil. Hollande gelmeden **Fransız kamuoyu araştırma şirketi IFOP, üyeliğimize karşı olan Fransız'ın yüzdesini 83 olarak verdi**. AB ülkeleri arasında en yüksek yüzde! **Bu yüzde 83'e Türkiye üye olsun mu diye soracaktı**! Hep derim, 1945'te savaşın sonunda Almanlarla Fransızlara "bir birlik kuruyoruz, razı mısınız" diye sorulsaydı hayır yüzde 83'ten aşağı çıkmazdı.

Popülizm ve ucuz siyaset böyle bir şey işte.

AKP'NİN AVRUPA SEVGİSİ

İktidar tenorları ve medyasının her toplantıyı, her ziyareti kendilerine yontma arzusuna dikkat etmişsinizdir. Başbakan Brüksel'e gidiyor, Hollande geliyor, Başbakan Almanya'ya gidiyor, hepsi başarı... Bu başarıların AB normlarıyla, üyelik müzakeresiyle, ortaklık ilişkisinin geleceğiyle alâkası yok. **Gitmek ve gelmek propaganda faaliyeti için kâfi**. 17 Aralık sonrasında **AB ile ilişkinin nerede olduğu ve akıbeti** ile ilgili ön bilgi **17 Şubat'ta, Avrupa Parlamentosu'nun İlerleme Raporu'nun** son hâliyle ortaya çıkacak. O zaman başarının ne olduğunu hep birlikte göreceğiz.

GEÇEN CUMA FAY KIRILDI

Yüzde elli varsayılan seçmeni dışında yedi düvelle kavgalı Tayyip Erdoğan dur durak bilmiyor. Yalnız, geçen cumaki çıkışı maalesef bir dönüm noktası niteliğinde. TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Muharrem Yılmaz ve Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Erkut Yücaoglu'nun bir gün önce ekonominin vahim gidişatıyla ilgili yaptıkları uyarılara **vatan hainliği suçlamasıyla cevap vermesinin bedelini memleketçe ödeyeceğiz**. **"Hukukun olmadığı yerde ekonomi olmaz"** temel kaidesini hatırlatan işdünyasına verdiği cevap kabul edilemez. Kaldı ki çarşamba İSO Başkanı Erdal Bahçivan, daha önce 17 Ocak'ta TOBB, TZOB, TÜRK-İŞ, TİSK, HAK-İŞ, MEMUR-SEN ve TESK benzer uyarılarda bulunmuştu. İktidara yakın duran işdünyasının ise daha farklı düşünmesi mümkün değil, ancak dillendirmesi kolay değil.

TÜRK İKTİSAT TEORİSİ

"Ben enflasyon olayında enflasyon ile faizin ters orantılı değil, doğru orantılı olduğuna inanırım. Yani enflasyon ile faiz arasındaki ilişki sebep netice ilişkisidir. Faiz sebeptir, enflasyon neticedir. Faizi yükseltirseniz, enflasyon da yükselir. Düşürürseniz, ikisi beraber düşer." Yukarıdaki "vatan haini" ithamından iktisadiyat açısından pek farklı değil. Allah sonumuzu hayretsin.

KAR DUASI

İklim değişikliğine hâlâ kani olmamış varsa buyursun. Yağmur olmadı, kar duasına çıkılıyor artık. **Çiftçi duaya mı çıksın, susuzluktan tohumun topraktan çıkamadığına, erken çiçek açan meyve ağaçlarının telef olmasına mı yansın?** Tarımın derdi kimin umurunda, beton ve asfaltla çağ atlayan Türkiye şimdiden yaptığı gibi tarımsal ürün ithâl eder, olur biter.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cuma notları

Cengiz Aktar 07.02.2014

İKTİDARIN ŞEFFAFLIK TAKINTISI

Malûm, Türkçede şeffaflığın karşıtı yok. Gayrişeffaflığın kol gezdiği bir memlekette muhteşem bir lapsus. Bilgi yasaklamak, gizli kapaklı icraat gerçekleştirmek, gayrikanunî işleri örtbas etmek âdi vaka buralarda. Nerede bir paravan var illâki gizlenecek bir ayıp var demek. Ancak bütün bu tedbirler beyhûde. **Bizim kasabanın dar ve kavruk dünyası ile en ufak hareketin dahi kaydedildiği, tarihte görülmemiş bir iletişim ve bilgi alışverişinde olan dünya arasında ışık yılları var.** Ne Internet Yasağı, ne hukuk ihlalleri, ne gözdağları bu gidişatı durdurmaya muktedir değil. **Assange, Manning ve Snowdenlerin dünyasında neyi kimden gizliyorsunuz?**

TWITTER

İletişim derken, 12 Ocak'tan bu yana Twitter'dayım. Yoğun bir tvitçi değilim, muhtemelen de olmayacağım. Bilgi akışı muazzam, yararlı olduğu açık. Sevimsiz tarafları da yok değil. Sosyalleşme adına mahremi ortadan kalktığı, pornonun sınırlarında dolaşan bir röntgencilik. **Fikir beyan etme özgürlüğü adına, önüne gelenin ağzına geleni tartmadan pattadak siyivermesi.** Sosyologlar için bir derya olduğu muhakkak.

KATILIM TARİHİ MESELESİ

Salı yayımlanan **Polenz** ile yaptığım sohbette sözü edilen AB'ye katılım tarihi meselesi hayatî. Benim AB'nin katılım yılı telaffuz etmesi önerime Polenz Türkiye'nin bir katılım yılıyla kendini bağlaması önerisiyle cevap

veriyor. **Nitekim bugüne kadar hiçbir hükümet, hayalî tarihler dışında ciddî bir katılım yılı telaffuz etmedi. Kayda geçmiş bir şey yok.** Şimdilerde Başbakan'ın "2023'e kadar oldu oldu, olmadı bakarız" yollu sitemleri bu ihtiyacı karşılamaktan çok uzak, zira siyaset ve toplum tarafından sahiplenilmiş, teşvik edici bir ulusal politika yok ortada. **Eğer hükümet böyle bir taahhüt altına girerse AB tarafını buna ayak uydurmaya teşvik etmek daha kolay olabilir.** Her hâl ve kârda AB'nin ciddiye alacağı bir adım olur.

22 Mayıs Avrupa Parlamentosu seçimleri ve sonbaharda kurulacak yeni Avrupa Komisyonu'nun şekillenmesinden sonra Türkiye'nin AB üyeliğinin anahtar ülkelerle ve samimiyetle masaya yatırılması elzemdir. Bu iş böyle gitmez.

ÇEVRESEL FETİH HAKKI

Çiçeği burnunda **Çevre** ve Şehircilik Bakanı, "**çevre fanatikliği**" kavramının mucidi İdris **Güllüce** ilk demecinde, "*Çevre, Müslümanların özbeöz anasının ak sütü kadar helal, **kendi mallarıdır.** Kimse Müslümanlara, Türkiye'deki insanlara ne çevreciliği öğretmeye kalksın ne de çevrecilik edebiyatı yapsın*" diyerek fetih hakkına yeni bir tanım getiriyor. Meali "keserim de yakarım da, benim değil mi arkadaş". Yorumsuz!

EGE ÇEVRE'DE BÜYÜK BAŞARI

Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP) **Kömürsüz Aliğa** temasıyla "**Aliğa yarımadasında yeni rafineri ve termik santral yatırımlarını finanse etmeyin**" kampanyası başlatmıştı. *Change.org* üzerinden, ilgili finans kurumlarına gönderilen mektuplar sonuç verdi ve European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), SOCAR/ SOFAZ/ TURCAS ortaklığının STAR entegre rafineri ve termik santral projesinin 5,3 milyar dolarlık yatırım kredisini onaylamayı önce 29 Ocak'a şimdi de **26 Mart'a** erteledi. **Rafinerinin atıklarını kullanacak olan entegre petrokok- termik santralinin rafineri projesinin arkasına saklanması girişimi, EBRD ve IFC'nin dikkatine EGEÇEP tarafından getirildi ve sonuç alındı.**

Uluslararası finans kuruluşlar çevreye duyarsız büyük veya küçük projeleri fonlamakta artık çok titiz davranıyorlar, aldıkları kararlar emsal oluyor. Ulusal kuruluşların ise umuru değil, Allahtan kendi kaynakları yetersiz de çevre bir nebze nefes alıyor.

cengizaktar@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)